

नेपाल सरकारको अर्थ सम्बन्धी प्रस्तावलाई कार्यान्वयन गर्न बनेको अध्यादेश

प्रस्तावना : नेपाल सरकारको आर्थिक वर्ष २०७०/०७१ को अर्थ सम्बन्धी प्रस्तावलाई कार्यान्वयन गर्नको निमित्त राजस्व संकलन गर्ने, कर घटाउने, बढाउने, छुट दिने तथा राजस्व प्रशासन सम्बन्धी कानून संशोधन गर्ने सम्बन्धमा तत्काल कानूनी व्यवस्था गर्न आवश्यक भएको र हाल व्यवस्थापिका-संसद नभएकोले,

नेपालको अन्तरिम संविधान, २०६३ को धारा ८८ को उपधारा (१) बमोजिम मन्त्रपरिषद्को सिफारिसमा राष्ट्रपतिबाट यो अध्यादेश जारी भएको छ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ : (१) यस अध्यादेशको नाम “आर्थिक अध्यादेश, २०७०” रहेको छ ।

(२) यो अध्यादेशको दफा १, २, ३, ४, ५ र १० तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछन् र अन्य दफाहरू सम्वत् २०७० साल साउन १ गतेदेखि लागू हुनेछन् ।

२. भन्सार महसुल : (१) विदेशबाट नेपालभित्र पैठारी हुने मालवस्तुहरूमा अनुसूची-१ बमोजिम भन्सार महसुल लगाइने र असूलउपर गरिनेछ ।

(२) नेपालबाट विदेशमा निकासी हुने मालवस्तुहरूमा अनुसूची-२ बमोजिम भन्सार महसुल लगाइने र असूलउपर गरिनेछ ।

३. भन्सार सेवा दस्तुर : नेपालबाट विदेशमा निकासी हुने र विदेशबाट नेपालमा पैठारी हुने मालवस्तुको प्रति प्रज्ञापनपत्रमा निकासी बापत एक सय रुपैया र पैठारी बापत पाँच सय रुपैया भन्सार सेवा दस्तुर लगाइने र असूलउपर गरिनेछ ।

तर निकासी महसुल लाग्ने मालवस्तुहरू, कूटनैतिक तथा महसुल सुविधामा निकासी वा पैठारी हुने मालवस्तुहरू तथा महसुल तिरी अस्थायी पैठारी हुने मालवस्तुहरू, हवाईमार्गबाट यात्रुले आफूसँगै लैजाने मालवस्तुहरू र पाँच हजार रुपैयासम्म मूल्यको निकासी वा पैठारी हुने मालवस्तुहरूमा भन्सार सेवा दस्तुर लाग्ने छैन ।

४. कृषि सुधार शुल्क : आर्थिक वर्ष २०७०/०७१ मा अनुसूची-१ को दफा १६ मा उल्लिखित मालवस्तु पैठारी हुँदा पैठारी मूल्यमा पाँच प्रतिशतका दरले कृषि सुधार शुल्क लगाइने र असूलउपर गरिनेछ ।
तर त्यस्ता मालवस्तुहरूको पैठारी हुँदा भन्सार महसुल लाग्ने रहेछ भने त्यस्तो पैठारीमा कृषि सुधार शुल्क लाग्ने छैन ।
५. अन्तःशुल्क : आर्थिक वर्ष २०७०/०७१ मा नेपालभिन्नको मिल वा कारखानामा उत्पादन वा तयार भएका मालवस्तु, पदार्थ वा पैठारी भएका मालवस्तु, पदार्थ वा सेवामा अन्तःशुल्क ऐन, २०५८ बमोजिम अन्तःशुल्क लगाइने र असूलउपर गरिनेछ ।
६. मूल्य अभिवृद्धि कर : आर्थिक वर्ष २०७०/०७१ मा मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ बमोजिम मूल्य अभिवृद्धि कर लगाइने र असूलउपर गरिनेछ ।
७. स्वास्थ्य सेवा कर : (१) आर्थिक वर्ष २०७०/०७१ मा नेपाल सरकारले प्रदान गर्ने स्वास्थ्य सेवा र सामुदायिक अस्पतालहरूले प्रदान गर्ने स्वास्थ्य सेवा बाहेकका अन्य निकायहरूले प्रदान गर्ने स्वास्थ्य सेवाहरूमा जारी विजक मूल्यको पाँच प्रतिशतका दरले स्वास्थ्य सेवा कर लगाइने र असूलउपर गरिनेछ ।
(२) उपदफा (१) बमोजिमको स्वास्थ्य सेवा कर त्यस्तो सेवा प्रदान गर्ने व्यक्ति, संस्था वा निकायले विजक जारी गरी असूलउपर गर्नु पर्नेछ ।
(३) उपदफा (२) बमोजिम स्वास्थ्य सेवा कर असूल गर्ने व्यक्ति, संस्था वा निकायले असूल गरेको रकम र सोको विवरण चौमासिक रुपमा प्रत्येक चौमासिक अवधि समाप्त भएको पच्चीस दिनभित्र सम्बन्धित आन्तरिक राजस्व कार्यालयमा दाखिला गर्नु पर्नेछ ।
(४) उपदफा (३) बमोजिमको म्यादभिन्न कर दाखिला नगरेमा वार्षिक पन्ध्र प्रतिशत ब्याज र विवरण दाखिला नगरेमा प्रति विवरण एक हजार रुपैया असूलउपर गरिनेछ ।
(५) उपदफा (३) बमोजिमको चौमासिक अवधि समाप्त भएको तीन महिनाभित्र बाँकी स्वास्थ्य सेवा कर नबुझाउने व्यक्ति, संस्था वा निकायद्वारा सञ्चालित कारोबारलाई बन्द गर्न कर अधिकृतले आदेश दिन सक्नेछ ।

(६) स्वास्थ्य सेवा कर बुझाउने स्वास्थ्य संस्थाले स्वेच्छक रूपमा मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता हुन पाउनेछन् ।

(७) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि उपदफा (६) बमोजिम दर्ता भएका स्वास्थ्य संस्थाबाट मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ बमोजिम मूल्य अभिवृद्धि कर असूल गर्नु पर्नेछ ।

(८) उपदफा (६) बमोजिम मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता भएको स्वास्थ्य संस्थाबाट दर्ता भएको मितिले पाँच वर्षसम्म मूल्य अभिवृद्धि कर मात्र असूल गर्नु पर्नेछ ।

(९) उपदफा (९) बमोजिमको स्वास्थ्य सेवा करको कार्यविधि आन्तरिक राजस्व विभागले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

(१०) स्वास्थ्य सेवा करको प्रशासन आन्तरिक राजस्व विभाग र सो विभाग अन्तर्गतका कार्यालयबाट हुनेछ । त्यस्तो कार्यालय नभएको जिल्लामा सो विभागले तोकेको प्रक्रिया बमोजिम कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयले स्वास्थ्य सेवा करको प्रशासन गर्नेछ ।

८. शिक्षा सेवा शुल्क : (१) आर्थिक वर्ष २०७०/०७१ मा निजी क्षेत्रबाट सञ्चालित देशभरिका उच्च माध्यमिक शिक्षाभन्दा माथिको शिक्षा प्रदान गर्ने शिक्षण संस्थाहरु, काठमाडौं उपत्यकाभित्र तथा उप-महानगरपालिका, नगरपालिका र जिल्ला सदरमुकाम तथा आन्तरिक राजस्व विभागले तोकेको स्थानमा संचालित शिक्षण संस्थाहरुको हकमा सबै तहको शिक्षा प्रदान गर्ने शिक्षण संस्थाहरुले असूल गर्ने भर्ना शुल्क र मासिक शिक्षण शुल्कमा एक प्रतिशतका दरले शिक्षा सेवा शुल्क लगाइने र असूलउपर गरिनेछ ।

स्पष्टीकरण: यस दफाको प्रयोजनको लागि “निजी क्षेत्रबाट सञ्चालित शिक्षण संस्था” भन्नाले तालीम तथा पुनर्ताजगी तालीम प्रदान गर्ने संस्था बाहेक प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता भएका र निजी क्षेत्रबाट सञ्चालित विश्वविद्यालय, महाविद्यालय, विद्यालय तथा प्राविधिक शिक्षालय लगायत जुनसुकै किसिमको शिक्षा प्रदान गर्ने निकायलाई सम्झनु पर्छ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको शुल्क पिछडिएका एवं दुर्गम क्षेत्रका विपन्नवर्गका विद्यार्थीहरुको हितमा खर्च गरिनेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिमको शिक्षा सेवा शुल्क त्यस्ता शिक्षण संस्थाहरुले विजक जारी गरी असूलउपर गर्नु पर्नेछ । कुनै शिक्षण संस्थाले शिक्षा सेवा शुल्क असूल हुने गरी विजक जारी नगरेमा आन्तरिक राजस्व कार्यालयले प्राप्त सूचनाका आधारमा

त्यस्ता शिक्षण संस्थाको सम्पूर्ण कागजात तथा आर्थिक र प्रशासनिक कक्ष आफ्नो कब्जा तथा नियन्त्रणमा लिन सक्नेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम शिक्षा सेवा शुल्क असूल गर्ने शिक्षण संस्थाले असूल गरेको रकम र सोको विवरण चौमासिक रुपमा प्रत्येक चौमासिक अवधि समाप्त भएको पच्चीस दिनभित्र आन्तरिक राजस्व कार्यालय भएको जिल्लामा सो कार्यालयमा र आन्तरिक राजस्व कार्यालय नभएको जिल्लामा कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयमा दाखिला गर्नु पर्नेछ ।

(५) उपदफा (४) बमोजिमको म्यादभित्र शिक्षा सेवा शुल्क दाखिला नगरेमा वार्षिक पन्ध्र प्रतिशत ब्याज र विवरण दाखिला नगरेमा प्रति विवरण एक हजार रुपैया असूलउपर गरिनेछ । तीन महिनासम्म पनि शिक्षा सेवा शुल्क दाखिला नगर्ने शिक्षण संस्थालाई नेपाल सरकारले बन्द गर्न आदेश दिन सक्नेछ ।

(६) विदेश अध्ययन गर्न जाने विद्यार्थीलाई शिक्षण शुल्क बापत विदेशी मुद्राको सटही सुविधा दिँदा त्यस्तो सटही रकममा एक प्रतिशत शिक्षा सेवा शुल्क लगाइनेछ र असूलउपर गरिनेछ ।

(७) उपदफा (६) बमोजिम विदेशी मुद्राको सटही सुविधा उपलब्ध गराउने बैङ्कले शिक्षा सेवा शुल्क बापत संकलन गरेको रकम अर्को महिनाको पन्ध्र गतेभित्र राजस्व खातामा जम्मा गरी सोको विवरण सहितको जानकारी सम्बन्धित आन्तरिक राजस्व कार्यालयमा पठाउनु पर्नेछ ।

(८) शिक्षा सेवा शुल्क संकलन सम्बन्धी अन्य कार्यविधि आन्तरिक राजस्व विभागले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

(९) शिक्षा सेवा शुल्कको प्रशासन आन्तरिक राजस्व विभाग र सो विभाग अन्तर्गतका कार्यालयबाट हुनेछ । त्यस्तो कार्यालय नभएको जिल्लामा सो विभागले तोकेको प्रक्रिया बमोजिम कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयले शिक्षा सेवा शुल्कको प्रशासन गर्नेछ ।

(१०) आर्थिक वर्ष २०६५/०६६ को बुझाउन बाँकी शिक्षा सेवा कर र आर्थिक वर्ष २०६६/०६७, २०६७/०६८ र २०६८/०६९ को विवरण सहित शिक्षा सेवा शुल्क २०७० साल पौष मसान्तभित्र बुझाएमा त्यस्ता शिक्षण संस्थाले विवरण ढिला बुझाए बापतको रकम र ब्याज मिन्हा हुनेछ ।

(११) आर्थिक वर्ष २०६५/०६६ को शिक्षा सेवा कर र आर्थिक वर्ष २०६६/०६७, २०६७/०६८ र २०६८/०६९ को शिक्षा सेवा शुल्क नबुझाएका शिक्षण संस्थाहरुको नाममा आन्तरिक राजस्व कार्यालयबाट कर निर्धारण भएको शिक्षा सेवा कर वा शिक्षा सेवा

शुल्क बापतको रकम २०७० साल पौष मसान्तभित्र बुझाएमा सो कर वा शुल्क निर्धारण गर्दा लागेको ब्याज तथा जरिवाना एवं बक्यौता रकममा लाग्ने ब्याज तथा जरिवाना मिन्हा हुनेछ ।

(१२) उपदफा (१०) वा (११) बमोजिमको सुविधा आर्थिक वर्ष २०६९/०७० को शिक्षा सेवा शुल्क बुझाउने शिक्षण संस्थाहरुको हकमा मात्र लागू हुनेछ ।

(१३) उपदफा (१२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि सार्वजनिक गुठी अर्न्तगत दर्ता भई संचालनमा रहेका शिक्षण संस्थाहरुले २०७० बैशाखदेखिको शिक्षा सेवा शुल्क बुझाएमा सो भन्दा अधिको आफूले संकलन नगरेको शिक्षा सेवा शुल्क र सो मा लाग्ने ब्याज तथा जरिवाना मिन्हा हुनेछ ।

(१४) यस दफा बमोजिम शिक्षा सेवा शुल्क संकलन गर्ने शिक्षण संस्थाले कम्पनी ऐन, २०६३ बमोजिम कम्पनी रजिष्टारको कार्यालयमा बुझाउनु पर्ने विवरण २०७० साल पौष मसान्तभित्र बुझाएमा त्यसरी ढिलो विवरण बुझाए बापत कम्पनी ऐन, २०६३ को दफा ८१ बमोजिम लाग्ने जरिवाना सम्बन्धित आन्तरिक राजस्व कार्यालय वा आन्तरिक राजस्व कार्यालय नभएको जिल्लामा कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयको सिफारिसमा मिन्हा हुनेछ ।

तर आर्थिक वर्ष २०६९/०७० सम्मको शिक्षा सेवा कर तथा शिक्षा सेवा शुल्क चुक्ता नगर्ने शिक्षण संस्थालाई यो सुविधा प्राप्त हुनेछैन ।

(१५) जिल्ला शिक्षा कार्यालय वा अन्य सरकारी निकायले शिक्षण संस्थालाई जुनसुकै किसिमको सेवा, सुविधा वा सिफारिश उपलब्ध गराउँदा त्यस्तो शिक्षण संस्थाले साविकमा बाँकी रहेको बक्यौता शिक्षा सेवा कर तथा शिक्षा सेवा शुल्क बुझाएको प्रमाण पेश गरेपछि मात्र सो सेवा सुविधा वा सिफारिश उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

९. सडक निर्माण तथा सम्भार दस्तुर र सवारी साधन कर : आर्थिक वर्ष २०७०/०७१ मा अनुसूची-३ बमोजिम सडक निर्माण तथा सम्भार दस्तुर र सवारी साधन कर लगाइने र असूलउपर गरिनेछ ।

१०. सडक मर्मत तथा सुधार दस्तुर : आर्थिक वर्ष २०७०/०७१ मा सडक मर्मत तथा सुधार गर्न विदेशबाट नेपालमा पैठारी हुने पेट्रोलमा प्रति लिटर चार रुपैया र डिजेलमा प्रति लिटर दुई रुपैया

सडक मर्मत तथा सुधार दस्तुर भन्सार विन्दुमै लगाइने र असूलउपर गरिनेछ ।

११. घरजग्गा रजिष्ट्रेशन दस्तुर, सेवा शुल्क र रोक्का दस्तुर : आर्थिक वर्ष २०७०/०७१ मा अनुसूची-४ बमोजिम घरजग्गा रजिष्ट्रेशन दस्तुर, सेवा शुल्क र रोक्का दस्तुर लगाइने र असूलउपर गरिनेछ ।

१२. चलचित्र विकास शुल्क : आर्थिक वर्ष २०७०/०७१ मा अनुसूची-५ बमोजिम चलचित्र विकास शुल्क लगाइने र असूलउपर गरिनेछ ।

१३. प्रदुषण नियन्त्रण शुल्क : (१) आर्थिक वर्ष २०७०/०७१ मा नेपालभित्र बिक्री वितरण हुने पेट्रोल तथा डिजेलमा प्रति लिटर पचास पैसाका दरले प्रदुषण नियन्त्रण शुल्क लगाइने र असूलउपर गरिनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको शुल्क नेपाल आयल निगमले असूल गरी प्रत्येक महिनाको शुल्क अर्को महिनाको पच्चीस गतेभित्र राजस्व खातामा दाखिला गर्नु पर्नेछ । सो अवधिभित्र दाखिला नगरेमा वार्षिक पन्ध्र प्रतिशत व्याज सहित असूलउपर गरिनेछ ।

(३) यस दफा बमोजिमको प्रदुषण नियन्त्रण शुल्कको प्रशासन आन्तरिक राजस्व विभागले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

१४. टेलिफोन स्वामित्व शुल्क : (१) आर्थिक वर्ष २०७०/०७१ मा टेलिफोन जडान गर्ने ग्राहकबाट टेलिफोन स्वामित्व शुल्क बापत एक हजार रुपैया असूलउपर गरिनेछ । टेलिफोनको स्वामित्व परिवर्तन भएको अवस्थामा टेलिफोनको स्वामित्व प्राप्त गर्ने व्यक्तिबाट समेत त्यस्तो शुल्क असूलउपर गरिनेछ ।

तर अग्रीम भुक्तानी हुने (प्रि-पेड) मोवाइल टेलिफोनको हकमा प्रत्येक सिमकार्ड र रिचार्ज कार्डको मूल्यमा दुई प्रतिशतका दरले टेलिफोन स्वामित्व शुल्क लाग्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको शुल्क दूरसञ्चार सेवा उपलब्ध गराउने निकायले असूल गरी प्रत्येक महिनाको शुल्क अर्को महिनाको पच्चीस गतेभित्र राजस्व खातामा दाखिला गर्नु पर्नेछ । सो अवधिभित्र दाखिला नगरेमा सम्बन्धित निकायबाट वार्षिक पन्ध्र प्रतिशत व्याज सहित असूलउपर गरिनेछ ।

(३) यस दफा बमोजिमको टेलिफोन स्वामित्व शुल्कको प्रशासन आन्तरिक राजस्व विभागले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

१५. दूरसञ्चार सेवा दस्तुर : (१) आर्थिक वर्ष २०७०/०७१ मा दूरसञ्चार सेवा उपलब्ध गराउने निकायले ग्राहकबाट लिने महसुलको दश प्रतिशत रकम दूरसञ्चार सेवा दस्तुर बापत असूलउपर गरिनेछ । ग्राहकबाट असूलउपर गरिने यस्तो दस्तुर रकम दूरसञ्चार सेवा उपलब्ध गराउने निकायले मूल्य अभिवृद्धि कर सहित दाखिला गर्नु पर्नेछ ।

तर इण्टरनेट टेलिफोन सेवा (भि.ओ.आई.पि.) बाहेकको इण्टरनेट सेवा तथा पेजर सेवा प्रदायकहरूलाई यस्तो दस्तुर लाग्ने छैन ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि दूरसञ्चार सेवा उपलब्ध गराउने अनुमति प्राप्त व्यक्तिहरूबीच एकले अर्कोको नेटवर्क प्रयोग गरे बापत तिर्नुपर्ने शुल्क (इन्टर कनेक्सन चार्ज) मा यस्तो दस्तुर लाग्ने छैन ।

(३) उपदफा (१) बमोजिमको दस्तुर दूरसञ्चार सेवा उपलब्ध गराउने अनुमति प्राप्त व्यक्ति वा निकायले असूल गरी प्रत्येक महिनाको शुल्क अर्को महिनाको पच्चीस गतेभित्र मूल्य अभिवृद्धि कर सहित राजस्व खातामा दाखिला गर्नु पर्नेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम दाखिला गर्नु पर्ने दस्तुर म्यादभित्र नबुझाएमा त्यस्तो बाँकी रकममा मासिक पाँच प्रतिशतका दरले थप दस्तुर लाग्नेछ ।

(५) दूरसञ्चार सेवा दस्तुरको प्रशासन आन्तरिक राजस्व विभागले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

१६. क्यासिनो रोयल्टी : (१) आर्थिक वर्ष २०७०/०७१ मा नेपालमा रहेका क्यासिनो सञ्चालन गर्न इजाजतपत्र प्राप्त प्रत्येक व्यक्ति तथा निकायले प्रत्येक क्यासिनो सञ्चालन गरे बापत वार्षिक चार करोड रुपैयाँ रोयल्टी तिर्नु पर्नेछ ।

तर, आधुनिक मेशिन वा उपकरणको माध्यमबाट मात्र खेलाइने खेलको लागि वार्षिक तीन करोड रुपैयाँ रोयल्टी तिर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको रोयल्टी बापतको रकम सम्बन्धित क्यासिनो सञ्चालन गर्न इजाजतपत्र प्राप्त व्यक्ति वा निकायले आर्थिक वर्ष प्रारम्भ भएको मितिले दुई महिनाभित्र संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालयमा बुझाउनु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिमको अवधिभित्र रोयल्टी नबुझाउने व्यक्ति वा निकायलाई सो रकम नबुझाए बापत बुझाउन बाँकी

रकमको वार्षिक पन्ध्र प्रतिशतका दरले शुल्क र सो म्याद नाघेको मितिले तीन महिनासम्म वार्षिक पन्ध्र प्रतिशतका दरले थप शुल्क समेत लगाई रोयल्टी रकम असूलउपर गरिनेछ ।

(४) यस दफा बमोजिमको क्यासिनो रोयल्टीको प्रशासन संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालयवाट हुनेछ ।

(५) क्यासिनो संचालन गर्न इजाजतपत्र प्राप्त व्यक्ति वा निकायले आर्थिक वर्ष २०६९/०७० सम्मको बुझाउनु पर्ने बक्यौता रोयल्टी, शुल्क र थप शुल्क बुझाई सकेको तर इजाजतपत्र नविकरण नभएको भए २०७० असोज मसान्तभित्रमा त्यस्तो इजाजतपत्र नविकरण गरिनेछ ।

(६) क्यासिनो सञ्चालन गर्न इजाजतपत्र प्राप्त व्यक्ति वा निकायले आर्थिक वर्ष २०६९/०७० सम्मको बुझाउनु पर्ने बक्यौता रोयल्टी, शुल्क र थप शुल्क बुझाई इजाजतपत्र नविकरण गर्न चाहेमा २०७० असोज मसान्तभित्रमा बुझाउन बाँकी सम्पूर्ण रोयल्टी, शुल्क, थप शुल्क एवं बुझाउन बाँकी रोयल्टी रकमको दश प्रतिशत रकम जरिवाना समेत बुझाई इजाजतपत्र नविकरण गर्न चाहेमा त्यस्तो इजाजतपत्र नविकरण गरिनेछ ।

१७. वन पैदावार शुल्क : (१) नेपाल सरकारद्वारा सामुदायिक वनको रुपमा हस्तान्तरण गरिएका राष्ट्रिय वनमध्ये उपभोक्ता समूहले प्रचलित कानून बमोजिम कार्य योजना बनाई निकालिएको साल र खयरका काठ उपभोक्ता समूहबाहिर व्यापारिक प्रयोजनका लागि बिक्री गरेमा त्यसरी बिक्री गरी प्राप्त भएको रकममध्ये पन्ध्र प्रतिशत रकम आर्थिक वर्ष २०७०/०७१ मा वन पैदावार शुल्क बापत नेपाल सरकारको सञ्चित कोषमा जम्मा गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम उपभोक्ता समूहबाहिर व्यापारिक प्रयोजनको लागि काठ बिक्री गरी उपभोक्ता समूहले प्राप्त गरेको रकम सामुदायिक वनको संरक्षण, सम्बर्द्धन, वातावरण संरक्षण र स्थानीय विकाससँग सम्बन्धित कार्यमा खर्च गर्नु पर्नेछ ।

(३) वन पैदावार शुल्क सम्बन्धी कार्यविधि अर्थ मन्त्रालयको सहमतिमा वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

(४) यस दफा बमोजिमको वन पैदावार शुल्कको प्रशासन वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयवाट हुनेछ ।

१८. दर घटाउन, बढाउन वा छुटदिन सक्ने : (१) प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि नेपाल सरकारले आवश्यकता अनुसार यो अध्यादेश र प्रचलित कानून बमोजिम लगाइएका दस्तुर, शुल्क, महसुल र करको दर घटाउन, बढाउन वा त्यस्तो दस्तुर, शुल्क, महसुल र कर आंशिक वा पूर्ण रुपमा छुट दिन सक्नेछ । त्यस्तो दर घटाइएको, बढाइएको वा छुटको सूचना नेपाल राजपत्रमा प्रकाशन गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम करको दर घटाइएको, बढाइएको वा कुनै दस्तुर शुल्क, महसुल र कर आंशिक वा पूर्ण रुपमा छुट दिईएको विवरण प्रत्येक वर्ष अर्थ मन्त्रालयले व्यवस्थापिका-संसदमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

१९. प्रक्रिया सरलीकरण गर्न तथा बाधा अड्काउ फुकुवा गर्न सक्ने : आयकर ऐन, २०५८, मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२, अन्तःशुल्क ऐन, २०५८, भन्सार ऐन, २०६४ तथा यस अध्यादेशको कार्यान्वयनको क्रममा हडताल, दैवी प्रकोप, प्राकृतिक विपत्तिको कारणले उल्लिखित ऐनले प्रदान गरेको कुनै सुविधा उपभोग गर्न नपाउने अवस्था सिर्जना भएमा वा कुनै जटिलता देखिएमा वा उल्लिखित ऐन तथा यस अध्यादेशको कार्यान्वयनमा कुनै बाधा अड्काउ पर्न गएमा अर्थ मन्त्रालयले आवश्यकता अनुसार अवधि थप गर्न, प्रक्रिया सरलीकरण गर्न वा कार्यान्वयनमा देखिएको बाधा अड्काउ फुकुवा गर्न सक्नेछ ।

२०. खाँडसारी उद्योगलाई दस्तुर तथा जरिवाना मिन्हा सम्बन्धी व्यवस्था : भर्तिकल रोलर तथा होरिजेन्टल रोलर प्रयोग गर्ने (दश हर्ष पावरसम्मको) खाँडसारी उद्योगले आर्थिक वर्ष २०६९/०७० सम्ममा बुझाउनु पर्ने वार्षिक नवीकरण दस्तुर आर्थिक वर्ष २०७०/०७१ का लागि तोकिएको दर बमोजिम बुझाएमा बाँकी विलम्ब शुल्क तथा जरिवाना मिन्हा हुनेछ ।

२१. थप दस्तुर, शुल्क, ब्याज तथा जरिवाना मिन्हा : (१) आर्थिक वर्ष २०६८/०६९ वा सो भन्दा अघि सम्मको आय विवरण पेश नगर्ने वार्षिक २० लाखसम्म कारोवार भएका वा २ लाखसम्म वार्षिक आय भएका कुनै पनि व्यक्तिले आर्थिक वर्ष २०६७/०६८ र २०६८/०६९ को विवरण र सोमा लाग्ने आयकर २०७० साल असोज मसान्तभित्रमा बुझाएमा सोभन्दा अधिका वर्षहरूको आय विवरण पेश

गर्नु पर्ने छैन र सो मा लाग्ने कर, शुल्क तथा ब्याज समेत मिन्हा हुनेछ ।

(२) आर्थिक वर्ष २०६८/०६९ वा सो भन्दा अधिसम्मको मूल्य अभिवृद्धि कर विवरण पेश नगर्ने मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता भएका कुनै पनि करदाताले आफूले बुझाउनु पर्ने कर विवरण र मूल्य अभिवृद्धि कर २०७० साल पौष मसान्तभित्रमा बुझाएमा सोमा लाग्ने जरिवाना, थप दस्तुर र ब्याज मिन्हा हुनेछ ।

२२. करको दायरामा आउनेलाई शुल्क तथा ब्याज मिन्हा दिईने : (१) चिकित्सक, कलाकार, इन्जिनियर, कानून व्यवसायी, लेखापरीक्षक, व्यापारी, उद्योगी, लगानीकर्ता, परामर्शसेवा प्रदायक, कमिशन एजेण्ट, सेवानिवृत्त वा बहालवाला वा सार्वजनिक पद धारण गरेका पदाधिकारी, कर्मचारी, शिक्षक, प्राध्यापक लगायत जुनसुकै व्यक्ति वा निकायले आर्थिक वर्ष २०६८/०६९ भन्दा अगाडिका वर्षमा कर लाग्ने आय आर्जन गरेको तर त्यसरी आर्जित आयमा कर दाखिला नगरेको भएमा र आर्थिक वर्ष २०६७/०६८ तथा २०६८/०६९ को आय विवरण र सोमा लाग्ने कर २०७० साल पौष मसान्तसम्म दाखिला गरी स्थायी लेखा नम्बर लिएमा सोभन्दा अधिका वर्षहरूको आय विवरण पेश गर्नु पर्ने छैन र सो मा लाग्ने कर, शुल्क तथा ब्याज समेत मिन्हा हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) मा उल्लिखित व्यक्ति तथा निकायले सो उपदफामा तोकिएको अवधिसम्म विवरण सहित कर दाखिला नगरेमा त्यस्ता व्यक्ति तथा निकायले तिर्नु पर्ने कर, शुल्क तथा ब्याज हिसाव गरी असूलउपर गरिनेछ ।

२३. पत्रकार एवं संचार तथा प्रकाशन गृहलाई शुल्क तथा ब्याज मिन्हा दिईने : पत्रकार एवं संचार तथा प्रकाशन गृहले आर्थिक वर्ष २०६८/०६९ को आय विवरण र सो बमोजिम तिर्नु पर्ने कर २०७० साल पौष मसान्तभित्र बुझाई स्थायी लेखा नम्बर लिएमा सो अवधिभन्दा अधिका वर्षहरूको आय विवरण पेश गर्नु पर्ने छैन र सो मा लाग्ने कर, शुल्क तथा ब्याज समेत मिन्हा हुनेछ ।

२४. सहकारी संघ/संस्थालाई लाग्ने आयकर, शुल्क, ब्याज सम्बन्धी विशेष व्यवस्था : (१) सहकारी ऐन, २०४८ बमोजिम दर्ता भई आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११ को उपदफा (२) बमोजिम कर नलाग्ने सहकारी संस्था वा संघ बाहेकका सहकारी संस्था वा संघले सम्बन्धित निकायमा पेश गरेको मान्यता प्राप्त लेखा परीक्षकबाट

भएको लेखापरीक्षण प्रतिवेदनको आधारमा आय वर्ष २०६७/०६८ र २०६८/०६९ को आय विवरण र सोमा लाग्ने आयकर २०७० साल पौष मसान्तसम्म दाखिला गरेमा सोभन्दा अधिका वर्षहरूको आय विवरण पेश गर्नु पर्ने छैन र सो मा लाग्ने कर, शुल्क तथा ब्याज समेत मिन्हा हुनेछ ।

(२) सहकारी ऐन, २०४८ बमोजिम दर्ता भई आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११ को उपदफा (२) बमोजिम कर नलाग्ने सहकारी संस्था वा संघको हकमा त्यस्ता सहकारी संस्था वा संघहरूले मान्यता प्राप्त लेखापरीक्षकबाट भएको लेखापरीक्षण प्रतिवेदनको आधारमा आर्थिक वर्ष २०६७/०६८ तथा २०६८/०६९ मा स्रोतमा करकट्टी गरी बुझाउनु पर्ने व्याज कर, बहालकर तथा अग्रिम आयकर लगायत कट्टी गर्नुपर्ने अन्य कर रकम २०७० साल पौष मसान्तभित्र बुझाएमा सोमा लाग्ने शुल्क तथा ब्याज मिन्हा हुनेछ ।

(३) उपदफा (१) र (२) मा उल्लिखित सहकारी संस्था वा संघहरूले सो उपदफाहरूमा तोकिएको अवधिसम्म आय विवरण र तिर्नु बुझाउनु पर्ने कर दाखिला नगरेमा त्यस्ता सहकारी संघ संस्थाबाट साविकदेखिको तिर्नु बुझाउनु पर्ने सम्पूर्ण कर, शुल्क तथा ब्याज समेत हिसाब गरी असूलउपर गरिनेछ ।

२५. कुखुराको अण्डा राख्ने क्रेटमा कर मिन्हा हुने : कुखुराको अण्डा राख्ने क्रेटमा लागि आएको तर बुझाउन बाँकी मूल्य अभिवृद्धि कर वा क्रेट उत्पादन गर्ने उद्योगले तिर्नु पर्ने गरी यो अध्यादेश प्रारम्भ हुँदाका बखतसम्म आन्तरिक राजस्व कार्यालयबाट कर निर्धारण भएको मूल्य अभिवृद्धि कर र सोमा लागेको जरिवाना, थप दस्तुर र ब्याज मिन्हा हुनेछ ।

२६. पूर्वानुमानित कर विवरण पेश गर्ने करदाताको लागि विशेष व्यवस्था : (१) मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता नभएका र आर्थिक वर्ष २०६८/०६९ सम्ममा बीस लाख रुपैयाँभन्दा कम कारोवार देखाई आयकर तर्फ पूर्वानुमानित कर विवरण बुझाई सकेका करदाताहरूले आर्थिक वर्ष २०६९/०७० सम्मको आफ्नो कारोवार कम घोषणा गरी वास्तविक विक्री अंक फरक परेको भएमा त्यस्ता करदाताहरूले २०७० साल पौष मसान्तसम्म मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता हुनु पर्ने कारोवार गरेको भएमा दर्ता भई कारोवारको स्वयं घोषणा गरी फरक परेको विक्री अंकको मूल्य अभिवृद्धि कर वापत दुई दशमलव पाँच प्रतिशत र आयकर वापत एक दशमलव पाँच प्रतिशत रकम

वुभाएमा करदाताले घोषणा गरेको हदसम्मको सो कर अन्तिम हुनेछ ।

तर मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ बमोजिम कर छुट हुने वस्तु तथा सेवाको कारोवार गर्ने पूर्वानुमानित कर विवरण बुभाउने करदाताहरूको हकमा भने आयकर वापत एक दशमलव पाँच प्रतिशत रकम बुभाएमा करदाताले घोषणा गरेको हदसम्मको सो कर अन्तिम हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि ग्याँस तथा चुरोटको कारोवार गर्ने व्यवसायको हकमा फरक परेको बिक्री अंकको मूल्य अभिवृद्धि कर वापत एक प्रतिशत र आयकर वापत शून्य दशमलव पाँच प्रतिशत रकम बुभाएमा करदाताले घोषणा गरेको हदसम्मको सो कर अन्तिम हुनेछ ।

(३) उपदफा (१) वा (२) बमोजिम करदाताले घोषणा गरेको कारोवार छानविन तथा परीक्षण गर्दा परक परेमा त्यस्तो करदाताले यस दफा बमोजिमको सुविधा पाउने छैन ।

२७. इट्टा उत्पादक उद्योगहरूको दर्ता सम्बन्धी विशेष व्यवस्था : (१) मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ बमोजिम दर्ता हुनु पर्ने कर्तव्य भएका तर दर्ता नभई कारोवार गरिरहेका इट्टा उत्पादक उद्योगहरूले २०७० साल असोज मसान्तभित्र मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता भई कारोवार गरेमा त्यस्ता उद्योगहरूले दर्ता हुनुपूर्व गरेको करयोग्य कारोवारमा मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ बमोजिम लाग्ने कर, थप दस्तुर, व्याज र जरिवाना मिन्हा हुनेछ ।

(२) मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ बमोजिम दर्ता भई कारोवार गर्दै आएका इट्टा उत्पादक उद्योगहरूले तिर्नु पर्ने गरी आर्थिक वर्ष २०६९/०७० सम्म आन्तरिक राजस्व कार्यालयबाट कर निर्धारण भएकोमा कर निर्धारण भएको मूल्य अभिवृद्धि कर २०७० साल असोज मसान्तभित्र दाखिला गरेमा त्यसरी कर निर्धारण गर्दाका बखत लागेको जरिवाना, थप दस्तुर र व्याज तथा कर निर्धारण पश्चात लागेको थप दस्तुर र व्याज समेत मिन्हा हुनेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम दर्ता हुने ईटा उद्योगहरूले आर्थिक वर्ष २०६८।६९ सम्मको बक्यौता अन्तःशुल्क इजाजत दस्तुर २०७० साल असोज मसान्तभित्र बुभाएमा सो मा लाग्ने जरिवाना, विलम्ब दस्तुर तथा व्याज मिन्हा हुनेछ ।

(४) विगतमा विभिन्न कारणले संचालनमा नरहेका र अन्तःशुल्क इजाजतपत्र नवीकरण नगरेका ईटा उद्योगहरु प्रचलित कानून बमोजिम २०७० साल असोज मसान्तभित्र अन्तःशुल्क इजाजतपत्र खारेज गरी उद्योग दर्ता खारेजी प्रक्रियामा गएमा लाग्ने ईजाजत दस्तुर, विलम्ब दस्तुर, जरिवाना र व्याज मिन्हा हुनेछ ।

२८. सामाजिक सुरक्षा कोष व्यवस्था : (१) आयकर ऐन, २०५८ को अनुसूची-१ को दफा १ बमोजिम एकल प्राकृतिक व्यक्तिको वार्षिक दुई लाख रुपैयासम्म रोजगारीको आय भएमा उक्त आयमा एक प्रतिशतका दरले र दम्पतीको हकमा वार्षिक दुइलाख पचास हजार रुपैयासम्म रोजगारी आय भएमा एक प्रतिशतका दरले कर लाग्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको कर रकम भुक्तानीका बखत स्रोतमा कट्टी गरी असूल गरिनेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम असूल गरिएको रकम छुट्टै राजस्व खातामा जम्मा गरिनेछ ।

२९. राजस्व चुहावट (अनुसन्धान तथा नियन्त्रण) ऐन, २०५२ मा संशोधन : राजस्व चुहावट (अनुसन्धान तथा नियन्त्रण) ऐन, २०५२ को,-

(१) दफा २ को, -

(क) खण्ड (क) को सट्टा देहायको खण्ड (क) राखिएको छ :-

“(क) “राजस्व” भन्नाले प्रचलित कानून बमोजिम नेपाल सरकारलाई तिर्नु वा बुझाउनु पर्ने भन्सार महसुल, अन्तःशुल्क, आयकर, मूल्य अभिवृद्धि कर, सवारी साधन कर, घरजग्गा बहाल कर, सम्पत्ति कर, घरजग्गा रजिष्ट्रेशन दस्तुर सम्भन्नु पर्छ र सो शब्दले प्रचलित कानून बमोजिम लाग्ने अन्य कर तथा गैरकरलाई समेत जनाउँछ ।”

(ख) खण्ड (क) पछि देहायको खण्ड (क१) थपिएको छ :-

“(क१) “गैरकर” भन्नाले सबै प्रकारको प्रशासनिक दस्तुर, सेवा शुल्क, रोयल्टी, लाभांश, साँवा, व्याज लगायत नेपाल सरकारले प्रचलित कानून बमोजिम लगाएको सबै दस्तुर

तथा शुल्क र नेपाल सरकारको पूर्ण वा आंशिक स्वामित्व प्राप्त संस्थान, प्राधिकरण, आयोग, समितिजस्ता निकायले प्रचलित कानून बमोजिम लिने सबै किसिमको शुल्क, दस्तुर समेतको रकम सम्भन्नु पर्छ ।”

(ग) खण्ड (ड) पछि देहायको खण्ड (ड१) थपिएको छ :-

“(ड१) “मन्त्रालय” भन्नाले अर्थ मन्त्रालय सम्भन्नु पर्छ ।”

(घ) खण्ड (छ) पछि देहायका खण्ड (छ१), (छ२), र (छ३) थपिएका छन् :-

“(छ१) “विगो” भन्नाले आयकर, मूल्य अभिवृद्धि कर, अन्तःशुल्क, घर बहाल कर र प्रचलित कानून बमोजिम लाग्ने अन्य कर, शुल्क तथा ब्याज समेतको रकम सम्भन्नु पर्छ र सो शब्दले भन्सार चोरी पैठारी भएको वा हुन लागेको मालवस्तुको थोक बजार मूल्य वा मालवस्तु फेला नपरी कागज मात्र फेला परेकोमा त्यस्तो मालवस्तु आयात गर्दा भन्सार बिन्दुमा भन्सार प्रयोजनको लागि कायम हुने मूल्य र सो मा लाग्ने भन्सार महसुललाई समेत जनाउँछ ।

(छ२) “दुवानीका साधन” भन्नाले यात्रुवाहक सवारी साधन वाहेकका मालसामान ओसार पसार गर्ने काममा प्रयोग हुने लरी, ट्रक, मिनी ट्रक, कन्टेनर, बुलेट, ट्याङ्कर, पिकअप, भ्यान, ट्रयाक्टर जस्ता दुवानीका साधन सम्भन्नु पर्छ ।

(छ३) “कम्प्यूटर सूचना प्रणाली” भन्नाले विभागले कार्यान्वयनमा ल्याउने कम्प्यूटर सूचना प्रणाली सम्भन्नु पर्छ

र सो शब्दले वेभमा आधारित
अनलाइन ढुवानी साधन अनुगमन
प्रणालीलाई समेत जनाउँछ ।”

(२) दफा ४ को, -

(क) खण्ड (च) को सट्टा देहायको खण्ड (च) राखिएको
छ :-

“(च) राजस्व बुझाउनु पर्ने कार्यालयको
कर्मचारीसँग मिलोमतो गरी वा नगरी
नेपाल सरकारलाई प्रचलित कानून बमोजिम
तिर्नु बुझाउनु पर्ने राजस्व रकममा हेरफेर
वा परिवर्तन गरेमा वा राजस्व बुझाएको
देखिने गलत लिखत तथा कागजात पेश
गरेमा वा प्राप्त भएमा ।”

(ख) खण्ड (च) पछि देहायको खण्ड (छ) थपिएको छ :-

“(छ) राजस्व बुझाउने प्रयोजनको लागि घोषणा
गरिनु पर्ने कुनै आय, घर जग्गा वा अन्य
सम्पत्ति वा सामानको मूल्य घटी वा बढी
हुने गरी हिसाव वा कागजात तयार गरी
पेश गरेमा ।”

(३) दफा ६ को उपदफा (१) पछि देहायको उपदफा (१क.)
थपिएको छ :-

“(१क.) दर्ता गरी वा नगरी वा इजाजत लिई वा नलिई
गरिने सबै किसिमका आर्थिक कारोबारमा भएको राजस्व
चुहावट सम्बन्धी अनुसन्धान, तहकिकात र तत्सम्बन्धी अन्य
कारवाही विभागले गर्नेछ ।”

(४) दफा ७ पछि देहायको दफा ७क. थपिएको छ :-

“७क. आकस्मिक जाँच परीक्षण गर्न सक्ने : (१) कसैले
राजस्व चुहावट गरेको मानिने कुनै कार्य गरेको छ
भन्ने विश्वास लाग्ने मनासिव माफिकको कारण भएमा
महानिर्देशक वा निजले खटाएको कुनै कर्मचारीले
आकस्मिक रूपमा जुनसुकै व्यक्ति वा यात्रु एवं
मालसामान ओसारपसार गर्ने यातायातका साधन, कुनै
घर, पसल, गोदाम लगायतका स्थानमा पसी
यातायातका साधनलाई रोकी आवश्यक कागजात माग
गर्न, तलासी लिन वा कुनै भवन, गोदाम, पसल,
कारोबारस्थल, जग्गा र स्थान विशेषमा उपस्थित भई

खानतलासी लिन, सिलबन्दी गर्न, कुनै मालवस्तु वा कागजात नियन्त्रणमा लिन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम कुनै स्थानमा खानतलासी लिँदा वा आकस्मिक जाँच गर्नुपर्दा सम्बन्धित व्यक्तिलाई खानतलासी लिनु वा जाँच गर्नु परेको कारण खुलेको लिखित जनाउ दिनु पर्नेछ ।”

(५) दफा ८ मा देहायको प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश थपिएको छ :-

“तर, अनुसन्धान तथा तहकिकातको काम सम्पन्न नभएमा महानिर्देशकले आवश्यकता अनुसार एकै पटक वा पटक पटक गरी बढीमा अर्को तीस दिनसम्म अनुसन्धान तथा तहकिकातको लागि म्याद थप गर्न सक्नेछ ।”

(६) दफा ९ को उपदफा (७) पछि, देहायका उपदफा (८) र (९) थपिएका छन् :-

“(८) कुनै कसूर गरी यस ऐन बमोजिम अनुसन्धान तथा तहकिकातको क्रममा रहेको कुनै व्यक्ति कारवाही छल्ने उद्देश्यले विदेश जान सक्ने संभावना रहेको विश्वास हुने पर्याप्त कारण भएमा विभागले निजलाई विदेश जानबाट रोक्न लगाउन वा यस्तो व्यक्तिको राहदानी कब्जामा लिन, रोक्का गर्न सम्बन्धित निकायलाई लेखी पठाउन सक्नेछ ।

(९) यस ऐन बमोजिमको कसूर गरेको व्यक्तिको सम्बन्धित कार्यालय, संघ-संस्था वा कुनै बैङ्क वा वित्तीय संस्था वा सहकारी संस्थामा रहेको कारोबारको विवरण, धितोपत्र बजारमा भएको आर्थिक कारोबारको विवरण अनुसन्धानको प्रयोजनको लागि विभागले माग गरी लेखी पठाउन सक्नेछ । यसरी माग गरेको विवरण तोकेको म्यादभित्र उपलब्ध गराउनु सम्बन्धित कार्यालय, संस्था वा व्यक्तिको कर्तव्य हुनेछ ।”

(७) दफा १० को,-

(क) उपदफा (१) मा रहेका “विभागको कुनै कर्मचारीलाई” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “विभाग वा मातहत कार्यालयको कुनै अधिकृत कर्मचारीलाई” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(ख) उपदफा (२) पछि, देहायको उपदफा (३) थपिएको छ :-

“(३) यस ऐन बमोजिम कारवाही शुरु गरिएको कसूरको अनुसन्धान गर्दै जाँदा प्रचलित अन्य कानून बमोजिमको कसूर देखिएमा सोही कानून बमोजिम कारवाही

अगाडि बढाउन सम्बन्धित निकाय वा अख्तियार प्राप्त अधिकारीलाई विभागले लेखी पठाउन सक्नेछ । ”

(द) दफा ११ को उपदफा (१) को खण्ड (च) पछि, देहायको खण्ड (छ) थपिएको छ :-

“(छ) राजस्व चुहावटको कसूर गर्ने व्यक्ति वा संस्थाको चल अचल सम्पत्ति रोक्का गर्नु पर्ने मनासिव कारण भएमा अनुसन्धान अधिकृतले त्यस्तो सम्पत्ति रोक्का गर्नेछ ।”

(९) दफा १३ पछि, देहायका दफा १३क., १३ख. र १३ग. थपिएका छन् :-

“१३क. सम्बन्धित निकायलाई लेखी पठाउन सक्ने : (१) राजस्व चुहावटको सम्बन्धमा अनुसन्धान अधिकृतले अनुसन्धान गर्दा प्रचलित कानून बमोजिम निर्धारण गर्नुपर्ने आयकर, मूल्य अभिवृद्धि कर, अन्तःशुल्क, भन्सार महसुल वा गैरकर निर्धारण गर्दा लापरवाही वा हेलचेक्र्याइँ वा अन्य कुनै कारणबाट त्रुटी हुन गएको पाएमा अनुसन्धान अधिकृतले सो कुरा उल्लेख गरी विभाग समक्ष प्रतिवेदन पेश गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम अनुसन्धान अधिकृतको प्रतिवेदन पेश हुन आएपछि, विभागले त्यस्तो कर, अन्तःशुल्क, भन्सार महसुल वा गैरकरको निर्धारणमा भएको त्रुटी सच्याउन सम्बन्धित निकायलाई लेखी पठाउनेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम त्रुटी सच्याउनको लागि लेखी आएमा सो बमोजिम त्रुटी सच्याउने कर्तव्य सम्बन्धित निकायको हुनेछ ।

१३ख. कम्प्युटरबाट प्रशोधित अभिलेख प्रमाणको रूपमा लिन सक्ने : (१) प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि यस ऐनको प्रयोजनका लागि अन्यथा प्रमाणित भएकोमा बाहेक विद्युतीय माध्यमबाट प्रशोधित वा विकास गरिएका विभागले तोकेको अभिलेखलाई प्रमाणको रूपमा लिन सकिनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको अभिलेखको विवरण तथा तथ्याङ्क प्राप्त गर्ने, विश्लेषण गर्ने वा प्रशोधन गर्ने सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

१३ग. वेभमा आधारित अनलाइन ढुवानी साधन अनुगमन प्रणाली लागू गर्ने : (१) प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता भएको ढुवानीको साधन प्रयोगकर्ताले एक जिल्लाबाट अर्को जिल्लामा मालसामान ओसारपसार गर्नु पूर्व ढुवानी गरिने मालसामानको वेभमा आधारित विभागको केन्द्रीय सूचना प्रणालीमार्फत घोषणा गर्नुपर्नेछ र त्यस्ता ढुवानी गरिने मालसामानसँग सम्बन्धित जानकारीहरू २०७० साल पौष मसान्तभित्र सो प्रणालीमा प्रविष्टी गरेर मात्र ओसारपसार गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमका ढुवानीको साधन प्रयोगकर्ताले मालसामान घोषणाको मुद्रण प्रति र विभागबाट तोकिएका कागजात समेत साथमा राख्नु पर्नेछ ।

(३) नेपाल भित्र दर्ता भएको वा नयाँ दर्ता हुने ढुवानीको साधन धनीले विभागले तोकेको मापदण्ड अनुसारको भू-अवस्थिति देखाउने चालु हालतको यन्त्र (जिपिएस डिभाइस) को सिलसिलेवार नम्बर विभागमा दर्ता गरी २०७० साल पौष मसान्तभित्र अनिवार्यरूपमा आफ्नो ढुवानीको साधनमा जडान गरी राख्नु पर्नेछ ।

(४) उपदफा (३) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि कुनै किसिमको ढुवानीको साधनमा वा कुनै स्थानमा चल्ने साधनमा जीपीएस डिभाइस अनिवार्य रूपमा जडान गर्नु नपर्ने गरी विभागले तोक्न सक्नेछ ।”

(१०) दफा २० को सट्टा देहायको दफा २० राखिएको छ :-

“२०. मुद्दा दायर गर्नुपर्ने अवधि : (१) यस ऐन बमोजिमको कसूरको अनुसन्धान तहकिकात समाप्त भई मुद्दा दायर गर्न सरकारी वकिलको राय माग भएकोमा सम्बन्धित सरकारी वकिलले १५ दिनभित्र सो सम्बन्धमा राय उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम सरकारी वकिलले राय उपलब्ध गराएको मितिले २० दिनभित्र मुद्दा दायर गर्नुपर्नेछ ।”

(११) दफा २३ को सट्टा देहायको दफा २३ राखिएको छ :-

“२३. दण्ड सजाय : (१) राजस्व चुहावटको कसूर गर्ने व्यक्तिलाई देहाय बमोजिमको सजाय हुनेछ :-

- (क) मालवस्तु कब्जामा लिईएकोमा त्यस्तो मालवस्तु जफत गरी बिगोको दोब्बरसम्म जरिवाना वा कसूरको मात्रा हेरी तीन वर्षसम्म कैद वा दुवै सजाय,
- (ख) मालवस्तु कब्जामा नभई कारोबारको अभिलेख मात्रको आधारमा अपराध प्रमाणित भएमा सो कारोबारमा प्रचलित कानून बमोजिम बुझाउनु पर्ने राजस्व रकम र बिगोको दोब्बरसम्म जरिवाना वा कसूरको मात्रा हेरी तीन वर्षसम्म कैद वा दुवै सजाय ।

(२) राजस्व चुहावटको कसूरमा मतियारलाई मुख्य अभियुक्तलाई हुने सजायको आधा सजाय हुनेछ ।

(३) उपदफा (१) को खण्ड (ख) बमोजिम बुझाउनु पर्ने राजस्व रकममा राजस्व सम्बन्धी प्रचलित कानूनमा उल्लेख भए बमोजिमको व्याज समेत लाग्नेछ ।

(४) दफा १३ग. को उपदफा (१) वा (२) वा (३) मा उल्लिखित व्यवस्थाको विपरित कार्य गरेमा सम्बन्धित हुवानी साधनको धनी वा सोको प्रयोगकर्तालाई अनुसन्धान अधिकृतले प्रथम पटकको लागि दुई हजार रुपैया र त्यसपछि पटकै पिच्छे पाँच हजार रुपैया जरिवाना गर्नेछ ।”

(१२) दफा २६ को सट्टा देहायको दफा २६ राखिएको छ :-

“२६. विशेषज्ञ वा कर्मचारीलाई काममा लगाउन सकिने : यस ऐन अन्तर्गतको अनुसन्धान तथा तहकिकात सम्बन्धी काम कारवाहीको सम्बन्धमा विभागले विशेषज्ञको राय लिन वा कुनै विशेषज्ञ वा अन्य कर्मचारीलाई काजमा लिई वा करारमा राखी काममा लगाउन सक्नेछ ।”

(१३) दफा २९ को सट्टा देहायको दफा २९ राखिएको छ :-

“२९. पुरस्कार दिइने : (१) यस ऐन अन्तर्गतको कसूर गरेको सूचना दिने सुराकीलाई यस ऐन अन्तर्गत दायर गरिएको मुद्दाको अन्तिम किनारा लागेपछि असूल भएको विगो रकमको पन्ध्र प्रतिशत वा पन्ध्र लाख

रुपैयामध्ये जुन घटी हुन्छ सो बराबरको रकम पुरस्कार स्वरुप दिइनेछ ।

(२) यस ऐन बमोजिम विभागले गरेको अनुसन्धानबाट कसैले आफूले तिर्नु बुझाउनु पर्ने राजस्वको सम्पूर्ण वा केही अंश छलेको यकीन भएमा असूल हुन आएको विगो रकमको पाँच प्रतिशत वा पाँच लाख रुपैयामध्ये जुन घटी हुन्छ सो बराबरको रकम अनुसन्धानमा संलग्न कर्मचारीलाई पुरस्कार स्वरुप दिइनेछ ।

(३) पुरस्कार पाउने व्यक्ति एकभन्दा बढी भएमा पुरस्कारको रकम दामासाहीले दिइनेछ ।”

(१४) दफा ३० पछि देहायको दफा ३०क. थपिएको छ :-

“३०क. सुराकी खर्च दिइने : (१) राजस्व चुहावटको सूचना दिने व्यक्तिलाई सूचनाको सत्यताको आधारमा विभागद्वारा तोकिएको कार्यविधि बमोजिम तत्काल बढीमा दशहजार रुपैयासम्म सुराकी खर्च दिइनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम सुराकी खर्च दिइएको सुराकीको नाम, थर र बतन गोप्य राखिनेछ ।

(१५) दफा ३२ पछि देहायका दफा ३२क. र ३२ख. थपिएका छन् :-

“३२क. कालो सूचीमा राख्ने : (१) यस ऐन बमोजिम राजस्व असूलीको लागि अनुसन्धान तथा तहकिकात भई कसूरदार ठहरिएको व्यक्ति वा निकायलाई विभागले तोकिएको प्रक्रिया पुरा गरी कालो सूचीमा राख्न लेखी पठाउन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम लेखी आएमा सम्बन्धित निकायले त्यस्तो व्यक्ति वा निकायलाई प्रचलित कानून बमोजिम कालो सूचीमा राख्नु पर्नेछ ।

३२ख. असूलउपर गर्ने : यस ऐन बमोजिम सरकारलाई बुझाउनु पर्ने राजस्व असूलीको लागि अनुसन्धान तथा तहकिकात भएको व्यक्ति तथा निकायलाई अनुसन्धान अधिकृतले तोकिएको प्रक्रिया पुरा गरी निजको चल अचल सम्पत्ति उपर दावी गर्न, दावी गरेको सम्पत्ति रोक्का राख्न, लिलाम विक्री गर्न तथा नेपाल बाहिर जान रोक्क लगाई असूलउपरको लागि दावी गर्न सक्नेछ ।”

(१६) दफा ३७ पछि देहायको दफा ३७क. थपिएको छ :-

“३७क. राजस्व प्रहरीको रूपमा खटाउन सक्ने : (१) दफा ३७ मा उल्लेख भए बमोजिम राजस्व प्रहरीको छुट्टै व्यवस्था नभएसम्मका लागि नेपाल सरकारले विभाग अन्तर्गत रहने गरी आवश्यकता अनुसार सशस्त्र प्रहरी बलका अधिकृत एवं जवानलाई आवश्यक संख्यामा संलग्न गरी राजस्व प्रहरीको रूपमा काम गर्न खटाउन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम खटिएको राजस्व प्रहरीले महानिर्देशकको प्रत्यक्ष मातहत र नियन्त्रणमा रही काम गर्नु पर्नेछ ।

(३) कसैले राजस्व चुहावट गरेको वा गर्न लागेको मनासिव माफिकको कारण भएमा महानिर्देशक वा सम्बन्धित अनुसन्धान अधिकृतको आदेशले उपदफा (१) बमोजिम खटिएको राजस्व प्रहरीले त्यस्तो व्यक्तिलाई रोक्न सक्नेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम रोक्न खोज्दा निजले हुलहुज्जत वा जोरजुलुम गरेमा त्यसरी खटिएको राजस्व प्रहरीले निजलाई त्यसो नगर्न सम्झाउनु बुझाउनु पर्नेछ ।

(५) उपदफा (४) बमोजिम सम्झाउँदा बुझाउँदा पनि निजले हुलहुज्जत वा जोरजुलुम गरेमा उपदफा (१) बमोजिम खटिएको राजस्व प्रहरीले निजलाई पक्राउ गर्न सक्नेछ ।

(६) उपदफा (५) बमोजिम पक्राउ गर्न खोज्दा निजले जोरजुलुम गरेमा वा भाग्न उम्कन खोजेमा र तत्काल पक्राउ गर्न नसकिने अवस्था भएमा आफ्नो रक्षा र कर्तव्यको पालनाको निमित्त महानिर्देशक वा सम्बन्धित अनुसन्धान अधिकृतको आदेशले घटनास्थलमा खटिएका राजस्व प्रहरीले त्यस्तो घटना रोक्न पहिले हवाई फायर गर्न र त्यसो गर्दा पनि स्थिति नियन्त्रण नभए वा हुलहुज्जत गर्ने व्यक्तिसँग समेत हतियार भएमा कम क्षति हुने गरी गोली समेत चलाउन सक्नेछ ।

(७) कुनै ढुवानी वा सवारी साधनबाट राजस्व छलिएको मालवस्तु ढुवानी गर्दै गरेको मनासिव

साफिकको शंका भएमा उपदफा (१) बमोजिम खटिएका राजस्व प्रहरीले त्यस्तो सवारी साधन समेत रोक्न वा रोक्न लगाउन आदेश दिन सक्नेछ । त्यस्तो आदेश नमानी हुलहुज्जत वा जोरजुलुम गरी त्यस्तो सवारी साधन नर्जचाई भगाउने प्रयत्न गरेमा वा भगाएमा महानिर्देशक वा सम्बन्धित अनुसन्धान अधिकृतको आदेश लिई खटिएको राजस्व प्रहरीले त्यस्तो सवारी साधनको पाङ्ग्रामा कम क्षति हुने गरी गोली चलाउन सक्नेछ ।

(द) उपदफा (६) वा (७) बमोजिम गोली चलाउनु परेको अवस्थामा सो कुराको जानकारी छिटो साधनद्वारा अनुसन्धान अधिकृतले आदेश दिएकोमा महानिर्देशक र सम्बन्धित जिल्लाको प्रमुख जिल्ला अधिकारीलाई र महानिर्देशकले आदेश दिएकोमा सम्बन्धित जिल्लाको प्रमुख जिल्ला अधिकारीलाई र अर्थ मन्त्रालयको सचिवलाई दिनु पर्नेछ ।”

३०. मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ मा संशोधन : मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ को,-

(१) दफा २ को,-

(क) खण्ड (च) पछि देहायको खण्ड (च१) थपिएको छ :-

“(च१) “कम्पनी वा निकायको समूह” भन्नाले देहायको अवस्था विद्यमान भएको कम्पनी वा निकायको समूह सम्भन्नु पर्छ :-

- (१) निकायको समूहमा सम्बद्ध व्यक्ति वा प्रतिनिधि सदस्यद्वारा कुनै व्यवसाय सञ्चालन गरेमा,
- (२) कुनै वस्तु वा सेवाको आपूर्ति निकायको समूहद्वारा आफ्नो सम्बद्ध कुनै निकाय वा अर्को निकायको समूहलाई आपूर्ति गरेमा,
- (३) निकायको समूह वा समूहको सदस्यलाई कुनै वस्तु वा सेवाको आपूर्ति गरेमा,

- (४) कुनै दुई वा दुईभन्दा बढी निकायहरूको व्यापार सञ्चालनको स्थायी ठेगाना एकै ठाउँमा भएमा, वा
- (५) कुनै एक व्यक्ति वा केही व्यक्तिको प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपमा निकायको समूहमा नियन्त्रण भएमा ।”
- (ख) खण्ड (ज) को सट्टा देहायको खण्ड (ज) राखिएको छ :-
 “(ज) “प्रतिफल” भन्नाले वस्तु वा सेवाको आपूर्ति गर्दा सोको मूल्य बापत प्राप्त हुने कुनै पनि कुरा सम्भन्नु पर्छ ।”
- (ग) खण्ड (ज) पछि देहायको खण्ड (ज१) थपिएको छ :-
 “(ज१) “ऋण सम्भौता” भन्नाले हायर पर्चेज सम्भौता वा वित्तीय पट्टा सम्भन्नु पर्छ ।”
- (घ) खण्ड (ट) पछि देहायको खण्ड (ट१) थपिएको छ :-
 “(ट१) “विद्युतीय माध्यम” भन्नाले कम्प्यूटर, इन्टरनेट, इ-मेल, फ्याक्स, विद्युतीय क्यास मेशिन (इलेक्ट्रोनिक क्यास रजिष्टर), फिस्कल प्रिन्टर समेतका स्वीकृत माध्यम सम्भन्नु पर्छ ।”
- (ङ) खण्ड (न) को सट्टा देहायको खण्ड (न) राखिएको छ :-
 “(न) “कर अधिकृत” भन्नाले यस ऐनको प्रयोजनको लागि नेपाल सरकारले नियुक्त गरेको कर अधिकृत, प्रमुख कर अधिकृत र प्रमुख कर प्रशासक सम्भन्नु पर्छ र सो शब्दले विभागका शाखा अधिकृत, निर्देशक र उप-महानिर्देशक वा यस ऐन बमोजिम कर अधिकृतको अधिकार प्रयोग गर्न पाउने गरी नेपाल सरकारले तोकेको अन्य कुनै अधिकृतलाई समेत जनाउँछ ।”

- (२) दफा ४ को सट्टा देहायको दफा ४ राखिएको छ :-
 “४. कर अधिकृतको अधिकार क्षेत्र : (१) कर अधिकृतको अधिकार क्षेत्र नेपाल सरकारले तोके बमोजिम हुनेछ ।
 (२) कर अधिकृतलाई आफ्नो कार्यक्षेत्र बाहेकका अन्य क्षेत्रका करदाताको कारोबार समेत निरीक्षण र अनुगमन गर्ने गरी महानिर्देशकले तोक्न सक्नेछ ।”
- (३) दफा ५क. को सट्टा देहायको दफा ५क. राखिएको छ :-
 “५क. कारोबारको स्वामित्वको हस्तान्तरणमा कर नलाग्ने :
 (१) यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि दर्ता भएको व्यक्तिले आफूले गर्दै आएको कारोबार अन्य कुनै दर्ता भएको व्यक्तिलाई बिक्री गरेमा वा निजको मृत्यु भई हकवालाको नाममा कारोबार हस्तान्तरण भएमा त्यसरी हुने स्वामित्वको हस्तान्तरणमा कर लाग्ने छैन । त्यसरी कारोबार बिक्री गर्दा वा हस्तान्तरण गर्दा दर्ता भएको व्यक्तिले सो कुराको जानकारी तोकिए बमोजिम विभागलाई दिनु पर्नेछ ।
 (२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कानून बमोजिम दर्ता हुनुपर्ने वा भएको कुनै उद्योग वा व्यवसायको हस्तान्तरण भएमा स्वामित्व प्राप्त गर्नेले हस्तान्तरण गर्नेको कानूनद्वारा निर्दिष्ट गरेको दायित्व व्यहोर्नु पर्नेछ ।
 (३) उपदफा (२) को अधीनमा रही स्वामित्व प्राप्त गर्नेले यस ऐन बमोजिम तोकिएको अवधिसम्म (हस्तान्तरण हुन अघि र पछिसम्मको) त्यस्तो उद्योग वा व्यवसायको कारोबारको लेखा, खातावही तथा हिसाव किताब सुरक्षित राख्नुपर्ने दायित्व वहन गर्नु पर्नेछ ।”
- (४) दफा ५ख. को प्रतिबन्धात्मक वाक्यांशको सट्टा देहायको प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश राखिएको छ :-
 “तर दफा ९ बमोजिम तोकिएको रकमसम्मको मात्र कारोबार गरेको हुँदा दर्ता हुनु नपर्ने भन्ने जिकीर लिन व्यक्तिले दर्ता गर्ने आदेश प्राप्त भएको मितिले ३० दिनभित्र सो कुराको प्रमाण पुऱ्याउनु पर्नेछ ।”
- (५) दफा ७ को उपदफा (१) को सट्टा देहायको उपदफा (१) राखिएको छ :-
 “(१) यस ऐन बमोजिम लाग्ने करको दर तेह्र प्रतिशतको एकल दर हुनेछ ।”

(६) दफा ८ को,-

(क) उपदफा (२) को सट्टा देहायको उपदफा (२) राखिएको छ :-

“(२) नेपाल बाहिरको दर्ता नभएको कुनै व्यक्तिबाट सेवा प्राप्त गर्ने दर्ता भएको वा दर्ता नभएको व्यक्तिले यो ऐन र यो ऐन अर्न्तगत बनेको नियम बमोजिम कर लाग्ने मूल्यमा भुक्तानीका वखत कर निर्धारण र असूलउपर गर्नु पर्नेछ ।”

(ख) उपदफा (२) पछि देहायको उपदफा (३) थपिएको छ :-

“(३) व्यावसायिक प्रयोजनको लागि निर्माण गरिने पचास लाख रुपैयाभन्दा बढीको भवन वा अपार्टमेन्ट वा सपिड कम्प्लेक्स वा विभागले तोकेका यस्तै प्रकारका अन्य संरचना दर्ता नभएको व्यक्तिबाट निर्माण गराएको भए तापनि त्यस्तो निर्माण दर्ता भएको व्यक्तिबाट गराए सरह मानी कर दाखिला गर्नु पर्नेछ । त्यसरी दाखिला नगरेमा सो संरचनाको स्वामित्व रहेका व्यक्तिबाट कर निर्धारण गरी असूलउपर गरिनेछ ।”

(७) दफा ८ पछि देहायको दफा ८क थपिएको छ :-

“८क. वैङ्ग प्रत्याभूतिको व्यवस्था : (१) उद्योग सञ्चालन भएको अन्तिम विगत बाह्र महिनाको कूल बिक्रीको साठी प्रतिशतभन्दा बढी निकासी गर्ने उद्योगले निकासी गर्ने परिमाण जतिको मालवस्तु उत्पादन गर्न आवश्यक कच्चा पदार्थ पैठारी गर्दा तथा बण्डेड वेयर हाउस मार्फत करमुक्त पसलको लागि पैठारी गर्ने मालसामानमा लाग्ने कर बापत सम्बन्धित भन्सार कार्यालयमा वैङ्ग प्रत्याभूति राखी पैठारी गर्न सक्नेछ ।

तर बण्डेड वेयर हाउस मार्फत कर मुक्त पसलले पैठारी गर्ने बाहेक अन्य निकासीकर्ताले यस्तो सुविधा प्राप्त गर्न कच्चा पदार्थबाट तयारी सामान बनाई निकासी गर्दा दश प्रतिशत मूल्य अभिवृद्धि भएको हुनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको सुविधा लिई बण्डेड वेयर हाउस मार्फत पैठारी भएका मदिरा

तथा चुरोट नेपाल सरकार, परराष्ट्र मन्त्रालयले सिफारिस गरेको कूटनैतिक तथा महसुल सुविधा प्राप्त व्यक्ति वा निकायलाई मात्र बिक्री गर्नु पर्नेछ।

(३) यो दफा प्रारम्भ हुँदाका वखत त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलस्थित करमुक्त पसलमा मौज्जातमा रहेका मदिरा तथा चुरोट स्वीकृति प्राप्त आफ्नै बण्डेड वेयर हाउसमा स्थानान्तरण गर्न वा लाग्ने कर तिरी बिक्री गर्न सकिनेछ।

(४) उपदफा (१) बमोजिम राखिएको बैङ्क प्रत्याभूति विभागले तोकेको प्रक्रिया बमोजिम सम्बन्धित भन्सार कार्यालयबाट फुकुवा गरिनेछ।

(५) यस दफा बमोजिमको सुविधा प्राप्त गर्ने व्यक्तिले दफा २४ को उपदफा (४) बमोजिमको सुविधा पाउने छैन।”

(८) दफा ९ को सट्टा देहायको दफा ९ राखिएको छ :-

“९. सानो कारोबार गर्ने व्यवसायीलाई छुट : यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि तोकिएको रकमसम्मको वार्षिक कर लाग्ने कारोबार गर्ने साना व्यवसायीलाई दर्ता गर्नु नपर्ने र विवरण पेश गर्नु नपर्ने तथा अन्य प्रक्रियाहरू पूरा गर्नु नपर्ने गरी तोकिए बमोजिम छुट दिन सकिनेछ।

तर सानो कारोबार गर्ने व्यवसायीले स्वेच्छाले आफ्नो कारोबार दर्ता गर्न चाहेमा दफा १० बमोजिमको प्रक्रिया पूरा गरी दर्ता गराउन सक्नेछ।”

(९) दफा १० को-

(क) उपदफा (१) र (२) को सट्टा देहायका उपदफा (१) र (२) राखिएका छन् :-

“(१) कुनै कारोबारमा संलग्न हुन चाहने व्यक्तिले कारोबार शुरू गर्नुभन्दा अघि कारोबार दर्ताको लागि तोकिएको ढाँचामा कर अधिकृत समक्ष दरखास्त दिनु पर्नेछ।

(२) कुनै व्यक्तिले कारोबार गरेको वस्तुमा कर लाग्ने भएमा वा ईटा उत्पादन गरी कारोबार

गरेमा वा कुनै व्यक्तिले महानगरपालिका, उपमहानगरपालिका, नगरपालिका वा विभागले तोकेको क्षेत्रभित्र हार्डवेयर, सेनिटरी, फर्निचर, फिक्स्चर, फर्निसिङ्ग, अटोमोवाइल्स, मोटर पार्ट्स, इलेक्ट्रोनिक्स, मार्बल, शैक्षिक परामर्श, डिस्को थेक, हेल्थ क्लब, क्याटरिङ्ग सेवा, पार्टी प्यालेस व्यवसाय, पार्किङ सेवा, मेशिनरी उपकरण प्रयोग भएको ड्राईक्लिनर्स, बार सहितको रेष्टुरेण्ट र कलरल्याबको कारोबार सञ्चालन गरेमा त्यसरी कर लागेको वा कारोबार सञ्चालन गरेको मितिले तीस दिनभित्र त्यस्तो कारोबार दर्ताको लागि तोकिएको ढाँचामा कर अधिकृत समक्ष दरखास्त दिनु पर्नेछ ।”

(ख) उपदफा (४) मा रहेको “निवेदन” भन्ने शब्दको सट्टा “दरखास्त” भन्ने शब्द राखिएको छ ।

(१०) दफा १० पछि देहायको दफा १०क थपिएको छ :-

“१०क. अस्थायी दर्ता सम्बन्धी विशेष व्यवस्था : (१) अस्थायी रुपमा आयोजना गर्ने प्रदर्शनी, मेला तथा अन्य यस्तै कारोबारको हकमा कारोबार शुरु हुनुभन्दा अगावै आयोजक तथा सो आयोजनामा कर लाग्ने वस्तु वा सेवाको कारोबार गर्ने मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता नभएका व्यवसायी मूल्य अभिवृद्धि करमा अस्थायी रुपमा दर्ता हुनु पर्नेछ । यसरी दर्ता हुनेको हकमा कर अधिकृतले सुरक्षण बापत धरौटी माग्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम साविकदेखि मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता भएको व्यवसायीले सो कार्यक्रममा राख्ने वस्तु स्टक ट्रान्सफर गरी लैजान पाउनेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिमको कार्यक्रमको लागि मात्र दर्ता भएको करदाताले आयोजना गरेको प्रदर्शनी, मेला समाप्त भएको सात दिनभित्र कारोबारको विवरण पेश गरी लाग्ने सम्पूर्ण कर समेत दाखिला गरी अस्थायी दर्ता खारेज गर्नु पर्नेछ ।”

(११) दफा ११ को,-

(क) उपदफा (१) को,-

(१) खण्ड (ग) को सट्टा देहायको खण्ड (ग) राखिएको छ :-

“(ग) साभेदार संस्था भए त्यस्तो साभेदारी संस्था विघटन भएमा वा साभेदारको मृत्यु भएमा”

(२) खण्ड (घ) पछि देहायको खण्ड (घ१) थपिएको छ :-

“(घ१) लगातार एक वर्षसम्म शून्य विवरण दिने वा विवरण नै नदिई बसेका करदाता भएमा,”

(३) उपदफा (१क) पछि देहायको उपदफा (१ख) थपिएको छ :-

“(१ख) दर्ता खारेजीको लागि कर विवरण पेश भएको पन्ध्र दिनभित्र करदाताले लेखा परीक्षणको लागि आफ्नो कागजातहरू पेश गर्नु पर्नेछ र कर अधिकृतले त्यस्ता करदाताको लेखा परीक्षण गरी तीन महिनाभित्र दर्ता खारेज गरी वा दर्ता खारेज नहुने भए सोको जानकारी करदातालाई दिनु पर्नेछ । सो अवधिभित्र कर अधिकृतले दर्ता खारेज नगरेमा वा दर्ता खारेज हुने भनी निर्णय नगरेमा सो अवधिपछिको कर विवरण करदाताले पेश गर्नु पर्ने छैन ।”

(ख) उपदफा (३) को सट्टा देहायको उपदफा (३) राखिएको छ :-

“(३) पहिले कर कट्टी सुविधा लिई सकेका वस्तुहरूमध्ये दर्ता खारेज हुँदाका बखत बाँकी रहेको मौज्दात (पूँजीगत सामान समेत) लाई बजार मूल्यमा आपूर्ति गरेको मानिनेछ र सो बमोजिम कर निर्धारण गरी असूल गरिनेछ ।

स्पष्टीकरण : यस उपदफाको प्रयोजनको लागि “पूँजीगत सामान” भन्नाले कुनै सम्पत्ति वा सम्पत्तिको कुनै भाग र कर लाग्ने कारोबारमा प्रयोग हुने सम्पत्तिलाई सम्भन्नु पर्छ ।”

(ग) उपदफा (३) पछि देहायको उपदफा (४) थपिएको छ :-

“(४) कर लाग्ने वस्तु वा सेवाको कारोबार हुँदा कुनै कुरा गरेको वा नगरेको कारणले यस ऐन बमोजिम गर्नु पर्ने कार्य तथा दायित्व बाँकी भएमा सो करदाताको दर्ता खारेज हुँदा त्‍यस्तो दायित्वको असरबाट त्‍यस्तो करदाताले उन्मुक्ति पाउने छैन ।”

(१२) दफा १२ को उपदफा (२) को खण्ड (ख) को सट्टा देहायको खण्ड (ख) राखिएको छ :-

“(ख) यस ऐन बमोजिमको कर बाहेक अन्तःशुल्क, स्वामित्व शुल्क र अन्य कर रकम ।”

स्पष्टीकरण :- यस खण्डको प्रयोजनको लागि “अन्य कर रकम” भन्नाले साल-वसाली आर्थिक ऐनले तोके बमोजिम लाग्ने महसुल, दस्तुर वा अन्य शुल्क सम्भन्धनु पर्छ ।”

(१३) दफा १२ पछि देहायको दफा १२क. थपिएको छ :-

“१२क. काठको कारोबारमा कर लाग्ने मूल्य : (१) राष्ट्रिय वनको काठ लिलामी, छोडपूर्जी वा चिरान आदेश पाएको समयमध्ये जुन पहिले हुन्छ सो समयमा त्‍यस्तो काठको रोयल्टी रकम वा लिलाम रकममा जुन बढी हुन्छ सो रकममा कर लगाई असूलउपर गरिनेछ ।

(२) निजी आवादी, निजी वन वा सामुदायिक वनको काठ व्यापारिक प्रयोजनको लागि बिक्री गरेमा रोयल्टी नलाग्ने भए पनि उपदफा (१) मा व्यवस्था भए बमोजिम राष्ट्रिय वनको काठ सरह नै कर लाग्नेछ ।”

(१४) दफा १४ को,-

(क) उपदफा (१) मा देहायको प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश थपिएको छ :-

“तर दश लाख रुपैयाभन्दा बढीको वार्षिक कारोबार गर्ने व्यक्तिले दर्ता नभएको भए पनि आफ्नो नाम, ठेगाना तथा स्थायी लेखा नम्बर उल्लेख गरी सिलसिलेवार नम्बर सहितको बिजक दिनु पर्नेछ ।”

(ख) उपदफा (३) पछि देहायका उपदफा (४), (५), (६) र (७) थपिएका छन् :-

“(४) दश हजार रुपैयाभन्दा बढीको कर लाग्ने वस्तु विभागले तोकेको क्षेत्रबाहिर ढुवानी गर्नेले कर बिजक साथमा राख्नु पर्नेछ ।

(५) विभागले करदातालाई क्यास मेसिन वा कम्प्युटरको प्रयोग गरी बिजक दिनु पर्ने गरी आदेश दिन सक्नेछ । यसरी क्यास मेसिन वा कम्प्युटरको प्रयोग गरी बिजक दिने सम्बन्धी अन्य प्रक्रिया विभागले तोके बमोजिम हुनेछ ।

(६) विभागले सूचना प्रकाशन गरी वा लिखित आदेश दिई तोकेको कुनै व्यक्तिले कुनै तोकेको वस्तुको सोही सूचना वा आदेशमा तोकेको समयावधिकालागि त्यस्तो वस्तुको खुद्रा बिक्री मूल्य सार्वजनिक गर्नु पर्ने गरी तोक्न सक्नेछ । यस्तो सूचना वा आदेश प्राप्त भएपछि खुद्रा बिक्री मूल्य सार्वजनिक नगरी कुनै वस्तुको बिक्री वा हस्तान्तरण गर्न पाउने छैन ।

(७) उपदफा (६) बमोजिम तोकिएको व्यक्तिले त्यस्तो वस्तु दर्ता नभएको व्यक्तिलाई बिक्री गर्दा सार्वजनिक भएको मूल्यमा तोकिएको ढाँचामा बिजक दिई उपभोक्ता तहको कर समेत असूलउपर गराउने व्यवस्था गरिनेछ ।

तर उपदफा (६) बमोजिम नतोकिएको कुनै व्यक्तिले पनि स्वेच्छाले यस उपदफा बमोजिमको बिजक दिन सक्नेछ ।”

(१५) दफा १५ को उपदफा (२) पछि देहायको उपदफा (३) थपिएको छ :-

“(३) उपदफा (१) वा (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि स्थानीय निकाय वा नेपालस्थित अन्तर्राष्ट्रिय संघ, संस्था वा नियोग वा नेपाल सरकार वा मूल्य अभिवृद्धि कर नलाग्ने वस्तुको कारोबार गर्ने सार्वजनिक संस्थानहरुले मूल्य अभिवृद्धि कर लाग्ने वस्तु वा सेवा बिक्री गर्दा कर असूलउपर गर्नु पर्नेछ । ”

(१६) दफा १६ को,-

(क) उपदफा (१) पछि देहायको उपदफा (१क) थपिएको छ :-

“(१क) विभागले करदाताको कम्प्युटर तथाङ्क आधार (डाटावेश) मा निरन्तर पहुँच प्राप्त गर्न सक्नेछ ।”

(ख) उपदफा (३) पछि देहायको उपदफा (३क) थपिएको छ :-

“(३क) कर लाग्ने वस्तु वा सेवाको कारोबार गर्ने दर्ता नभएका व्यक्तिले प्रत्येक आर्थिक वर्षको लागि खरिद बिक्री खाता आफैले प्रमाणित गराई राख्नु पर्नेछ । त्यस्तो खाता कर अधिकृतले जुनसुकै बखत जाँच गर्न सक्नेछ ।”

(१७) दफा १६क. को सट्टा देहायको दफा १६क. राखिएको छ :-

“१६क. कम्प्युटर प्रशोधित अभिलेख प्रमाणको रूपमा ग्राह्य हुने : (१) प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि करको प्रयोजनको निमित्त अन्यथा प्रमाणित भएमा बाहेक विभाग वा अन्तर्गतका कार्यालयमा रहेका कम्प्युटरबाट प्रशोधित करदाता सम्बन्धी अभिलेख प्रमाणको रूपमा ग्राह्य हुनेछ ।

(२) विभागले सूचना प्रकाशन गरी विद्युतीय माध्यमबाट विजक जारी गर्ने, लेखा राख्ने, कर विवरण पेश गर्ने तथा भुक्तानी गर्ने सम्बन्धमा आवश्यक व्यवस्था गर्न सक्नेछ ।”

(१८) दफा १६क. पछि देहायको दफा १६ख. थपिएको छ :-

“१६ख. नोक्सान भएको वस्तुमा तिरेको कर कट्टी गर्ने : आगजनी, चोरी, दुर्घटना, टुटफुट वा ध्वंशात्मक गतिविधिको कारणले हानि नोक्सानी भएको वस्तुमा तिरेको मूल्य अभिवृद्धि कर तोकिए बमोजिम कट्टी गर्न पाईनेछ ।”

(१९) दफा १७ को,-

(क) उपदफा (२) को सट्टा देहायको उपदफा (२) राखिएको छ :-

“(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि व्यावसायिक वा व्यक्तिगत

दुवै प्रयोजनको लागि प्रयोग हुन सक्ने तोकिएका वस्तुहरूका हकमा कर कट्टी गर्न नपाउने वा आंशिक रूपमा मात्र कर कट्टी गर्न पाउने व्यवस्था गर्न सकिनेछ ।”

(ख) उपदफा (५क) को सट्टा देहायको उपदफा (५क) राखिएको छ :-

“(५क) उपदफा (२) को अधीनमा रही वित्तीय पट्टा अन्तर्गत ऋण सम्भौता गरी पैठारी वा खरीद गरिएका पूँजीगत वस्तुहरूमा तिरेको कर सम्बन्धित करदाताले कट्टी गर्न पाउनेछ ।”

(ग) उपदफा (५क) पछि देहायको उपदफा (५ख) थपिएको छ :-

“(५ख) दफा ८ को उपदफा (२), दफा १२क र दफा १५ को उपदफा (३) बमोजिम तिरेको कर सम्बन्धित करदातालाई कट्टी गर्न दिइनेछ ।”

(घ) उपदफा (७) पछि देहायको उपदफा (८) थपिएको छ :-

“(८) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि लगातार छ महिनासम्म कर विवरण पेश नगर्ने करदाताको नाम सार्वजनिक गरिनेछ तथा त्यस्तो करदाताको कर कट्टी गर्नुपर्ने रकम बाँकी भए रोकका राख्न र निजको दर्ता समेत निलम्बन गर्न सकिनेछ ।”

(२०) दफा १८ को,-

(क) उपदफा (१) मा रहेका “कर अधिकृत समक्ष” भन्ने शब्दहरूपछि “वा हुलाकबाट रजिष्ट्री गरी” भन्ने शब्दहरू थपिएका छन् ।

(ख) उपदफा (१) पछि देहायका उपदफा (१क) र (१ख) थपिएका छन् :-

“(१क) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि आन्तरिक राजस्व कार्यालय नभएका जिल्लाका करदाताले आफूले कर विवरण बुझाउनु पर्ने महिनाको पन्ध्र गतेभित्र सोही जिल्लाको कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयमा बुझाउनु पर्ने कर रकम र कर विवरण पेश गर्न

सक्नेछ । यसरी प्राप्त हुन आएको कर विवरण तथा कर भुक्तानीको विवरण कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयले सात दिनभित्र सम्बन्धित आन्तरिक राजस्व कार्यालयमा पठाउनु पर्नेछ ।

(१ख) उपदफा (१) र (१क) बमोजिम विवरण पेश गर्ने र पठाउने कार्यविधि विभागले निर्धारण गर्न सक्नेछ ।”

(२१) दफा १९ को,-

(क) उपदफा (२) को सट्टा देहायको उपदफा (२) राखिएको छ :-

“(२) करदाताले उपदफा (१) मा उल्लिखित म्यादभित्र बुझाउनु पर्ने कर नबुझाएमा बाँकी रहेको कर रकममा वार्षिक दश प्रतिशतका दरले थप दस्तुर लाग्नेछ ।”

(ख) उपदफा (३) भिकिएको छ ।

(ग) उपदफा (४) मा रहेका “उपदफा (२) वा (३)” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “उपदफा (२)” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(घ) उपदफा (५) मा रहेका “उपदफा (२) र (३) बमोजिमको” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “उपदफा (२) बमोजिमको” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(२२) दफा २० को,-

(क) उपदफा (१) को खण्ड (ङ) पछि देहायका खण्ड (च), (छ), (ज) र (झ) थपिएका छन् :-

“(च) न्यून बिजकीकरण गरी समूह कम्पनीमा आपूर्ति भएमा,

(छ) दर्ता हुनु पर्ने दायित्व भएको व्यक्तिले दर्ता नगरी कारोबार गरेमा,

(ज) बिजक जारी नगरी बिक्री गरेमा,

(झ) दर्ता नभएको व्यक्तिले कर उठाएमा ।”

(ख) उपदफा (४) को सट्टा देहायको उपदफा (४) राखिएको छ :-

“(४) उपदफा (१) बमोजिम कर निर्धारण गर्दा कर विवरण पेश गरेको मितिले चार वर्षभित्र कर निर्धारण गरिसक्नु पर्नेछ । सो अवधिभित्र कर निर्धारण

हुन नसकेमा पेश भएको विवरण नै स्वतः मान्य भएको मानिनेछ ।”

(ग) उपदफा (४) पछि देहायको उपदफा (४क) थपिएको छ :-

“(४क) उपदफा (४) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै व्यक्तिले भुट्टा लेखा वा बिजक वा अन्य कागजात तयार गरी वा जालसाजी गरी कर छलेको रहेछ भने जुनसुकै बखत विभागले पुनः कर निर्धारण गर्न आदेश दिन सक्नेछ ।”

(२३) दफा २१ को,-

(क) उपदफा (१) को खण्ड (ग) को सट्टा देहायको खण्ड (ग) राखिएको छ :-

“(ग) करदाताको सम्पूर्ण वा केही सम्पत्ति एकै पटक वा पटक पटक गरी सिलबन्दी बोलपत्र वा सार्वजनिक बढाबढद्वारा लिलाम बिक्री गरेर ।”

(ख) उपदफा (२) भिकिएको छ ।

(२४) दफा २२ पछि देहायको दफा २२क थपिएको छ :-

“२२क. कर छल्ने योजना विरुद्धको व्यवस्था : यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि करको फाइदा लिने बदनियतले देहायको कुनै कार्य गरेमा करमुक्ति योजना गरी कर छल्ने दुरुत्साहन गरेको मानी महानिर्देशकले त्यस्तो करदाताको कर निर्धारण गरी कर असूलउपर गर्ने आदेश कर अधिकृतलाई दिन सक्नेछ :-

(क) यस ऐनमा भएको व्यवस्थाको दुरुपयोग गरी कर छल्ने बदनियतले कुनै योजना तथा कार्य गरी करको दायित्व कम गरेमा,

(ख) कुनै व्यक्ति वा निकायले करको दायित्व कम गर्ने बदनियतले कुनै कार्य गरेमा वा सो गर्ने उद्देश्यले सम्भौता गरेमा ।”

(२५) दफा २३ख पछि देहायका दफा २३ग. र २३घ थपिएका छन् :-

“२३ग. न्यून बिजकीकरणका वस्तु खरीद गर्ने : (१) कुनै व्यक्तिले प्रचलित बजार मूल्यभन्दा बिक्री मूल्य कम देखाई न्यून बिजकीकरण गरी कुनै वस्तु बिक्री गरेमा

प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि त्यसरी न्यून बिजकीकरण गरी बिक्री गरेको त्यस्तै प्रकृतिको मौज्दातमा बाँकी रहेको वस्तु कर अधिकृतले रोक्का राखी न्यून बिजकीकरण गरी बिक्री गरेको मूल्यमा विभाग वा आन्तरिक राजस्व कार्यालयले खरिद गर्न वा गराउन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम विभाग वा कार्यालयले वस्तु खरिद गर्दा वा गराउँदा त्यस्तो व्यक्तिले वस्तु बिक्री गर्न मञ्जुर नगरेमा विभाग वा कार्यालयले त्यस्तो वस्तु आफ्नो कब्जामा लिई न्यून बिजकीकरण गरी बिक्री गरेको मूल्यको आधारमा गणना गरी त्यस्तो व्यक्तिले भुक्तानी लिन आएको बखत भुक्तानी दिनु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (१) वा (२) बमोजिम खरीद गरेको वा खरीद गर्न लगाएको वस्तु महानिर्देशकले तोकेको मूल्य तथा प्रक्रिया अनुसार बिक्री गर्न वा गराउन सकिनेछ ।

२३घ. थुनामा राख्न वा कब्जा गर्न वा धरौटी माग गर्न सकिने : (१) कुनै व्यक्ति, फर्म, कम्पनी वा संस्थाले कर छली कारोबार गरेको र तुरुन्त कुनै कारवाही नगरेमा अभियुक्त भागी जाने वा कसूरको सबुत प्रमाण गायब हुने सम्भावना देखेमा महानिर्देशकको स्वीकृति लिई कर अधिकृतले देहायका कामहरू गर्न वा गराउन सक्नेछ :-

- (क) कारोबार स्थलमा सिलबन्दी गर्न,
- (ख) विद्युतीय उपकरण तथा सोको अभिलेख कब्जा गर्न,
- (ग) कसूर गरेको भन्ने कुराको विश्वास लागेको व्यक्तिबाट छलिएको कर बराबरको रकम पर्चा खडा गरी नगद धरौटी वा जेथा जमानी माग गर्न,

(घ) करदाताको नाममा रहेको बैङ्क खाता तीन महिनासम्मको लागि रोक्का राख्न ।

तर, कर निर्धारण प्रक्रिया पूरा नभएको अवस्थामा महानिर्देशकको स्वीकृतिमा थप तीन महिनाको लागि बैङ्क खाता रोक्का राख्न सकिनेछ ।

(ङ) खण्ड (ग) बमोजिम धरौटी नराखेमा वा जेथा जमानी नदिएमा त्यस्तो धरौटी नराखेमा वा जेथा जमानी नदिएसम्म एक पटकमा पन्ध्र दिनमा नबढ्ने गरी बढीमा पैतालीस दिन थुनामा राख्न ।

(२) यस ऐन बमोजिम कसूरको अनुसन्धान तहकिकातको सम्बन्धमा कर अधिकृतलाई प्रचलित कानून बमोजिम प्रहरीलाई भए सरहको अधिकार हुनेछ ।”

(२६) दफा २४ को उपदफा (४) र (५) को सट्टा देहायका उपदफा (४) र (५) राखिएका छन् :-

“(४) उपदफा (२) वा (३) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि महिनाभरीको कुल बिक्रीमध्ये चालीस प्रतिशतभन्दा बढी निकासी गरी बिक्री गर्ने दर्ता भएको व्यक्तिले दफा १७ बमोजिम कर कट्टी गर्न पाउने रकम यस अघि यस दफामा तोकिएको कार्यविधि अपनाई फिर्ता पाउन निवेदन दिएमा बुझाउनु पर्ने कुनै रकम बाँकी भए त्यसमा मिलान गरी बाँकी रहेको रकम एकमुष्ट फिर्ता पाउन निवेदन दिन सक्नेछ ।

(५) उपदफा (३) वा (४) बमोजिम कुनै निवेदन परेमा फिर्ता दिनुपर्ने ठहरिएको रकम कर अधिकृतले फिर्ता दिनेछ, र निवेदन परेको मितिले उपदफा (३) बमोजिम भए साठी दिनभित्र र उपदफा (४) बमोजिम भए तीस दिनभित्र फिर्ता नगरिएमा त्यस्तो रकममा नेपाल सरकारले तोकिए बमोजिम ब्याज समेत दिनु पर्नेछ ।”

(२७) दफा २४ पछि देहायको दफा २४क. थपिएको छ :-

“२४क. कर फिर्ता नहुने : दफा २४ मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि यस ऐन बमोजिम फिर्ता लिनु पर्ने रकम कर अवधि समाप्त भएको मितिले तीन वर्षभित्र फिर्ताको लागि निवेदन नदिएमा फिर्ता हुने छैन ।”

(२८) दफा २५ को,-

(क) उपदफा (१) को खण्ड (क) को सट्टा देहायको खण्ड (क) राखिएको छ :-

“(क) नेपाल सरकार, परराष्ट्र मन्त्रालयले कूटनैतिक मान्यता प्रदान गरेको नेपालको कूटनीतिज्ञलाई विदेशी राष्ट्रले पारस्परिकताको आधारमा वा क्षेत्रीय वा अन्तर्राष्ट्रिय नियोग वा संस्थामा कार्यरत कूटनैतिक सुविधा प्राप्त व्यक्तिलाई कर छूटको सुविधा प्रदान गरेको रहेछ भने नेपालस्थित त्यस्तो राष्ट्र, क्षेत्रीय वा अन्तर्राष्ट्रिय नियोग वा संस्थाको कूटनीतिज्ञले आफूले उपभोग गरेको हदसम्म नेपालभित्र तिरेको करको रकम ।”

(ख) उपदफा (१) पछि देहायको उपदफा (१क) थपिएको छ :-

“(१क) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कूटनैतिक निकाय वा कूटनीतिज्ञले कर लाग्ने वस्तु वा सेवा खरिद गर्दा तिरेको कर एक पटकमा एक हजार पाँचसय रुपैयाभन्दा कमको खरीदमा फिर्ता गरिने छैन ।”

(२९) दफा २५ पछि देहायका दफा २५क. र २५ख. थपिएका छन् :-

“२५क. विदेशी पर्यटकले खरीदमा तिरेको कर फिर्ता हुने : नेपाल भ्रमण गरी हवाईमार्गबाट फर्कने विदेशी पर्यटकले पन्ध्र हजार रुपैयाभन्दा बढीको कर लाग्ने वस्तु खरीद गरी आफूसँग लगेमा विभागले तोकेको

प्रक्रिया अनुसार त्यस्तो वस्तुमा तिरेको कर फिर्ता दिइनेछ । यस्तो फिर्ता हुने रकमको तीन प्रतिशत रकम सेवा शुल्क बापत कट्टा गरिनेछ ।

२५ख. पुनः निर्यातमा भन्सार बिन्दुबाटै कर फिर्ता हुने : कुनै वस्तु पुनः निर्यात भएमा सम्बन्धित व्यक्तिले भन्सारमा दाखिला गरेको मूल्य अभिवृद्धि कर बापतको धरौटी रकममध्ये सो वस्तु पुनः निर्यात भएको प्रमाणको आधारमा सम्बन्धित भन्सार कार्यालयबाट निजलाई फिर्ता दिइनेछ ।”

(३०) दफा २६ को उपदफा (२) को सट्टा देहायको उपदफा (२) राखिएको छ :-

“(२) उपदफा (१) को प्रयोजनको लागि ब्याजको दर वार्षिक पन्ध्र प्रतिशत हुनेछ ।”

(३१) दफा २८ को उपदफा (१) पछि देहायको उपदफा (१क) थपिएको छ :-

“(१क) नेपालभित्र उत्पादन भएको वा तयार भएको मालवस्तु भन्सार कार्यालयबाट निकासीको प्रक्रिया पूरा भइसकेपछि वा विदेशमा पुगिसकेपछि सम्बन्धित पार्टीले लिन अस्वीकार गरी वा अन्य कारणले पुनः पैठारी गरी ल्याई सोही मालवस्तु पैठारी भएको तीन महिनाभित्र निकासी गर्ने भएमा यसरी फिर्ता ल्याउँदाको बखत लाग्ने मूल्य अभिवृद्धि कर धरौटीमा राखी छाड्न सकिनेछ र त्यस्तो मालवस्तु पुनः निकासी भएपछि उक्त धरौटी फिर्ता दिइनेछ । यसरी धरौटीमा राखिएको र फिर्ता गरिएको रकमको विवरण सम्बन्धित भन्सार कार्यालयले आन्तरिक राजस्व विभागमा दिनु पर्नेछ ।”

(३२) दफा २९ को,-

(क) उपदफा (१) को,-

(१) खण्ड (क) को सट्टा देहायको खण्ड (क) राखिएको छ :-

“(क) दफा ५(ख) बमोजिम दर्ता गर्न कर अधिकृतले दिएको आदेश वा दफा १० को उपदफा (१) वा (२) उल्लङ्घन

गरेमा प्रत्येक कर अवधिको निमित्त
दश हजार रुपैया ।”

(२) खण्ड (ख) पछि देहायको खण्ड (ख१)
थपिएको छ :-

“(ख१) यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको
नियम बमोजिम करपाटी नराखेमा
प्रति हप्ता दुई हजार रुपैया र
तोकिएको ठाउँमा राख्नु पर्नेमा
नराखेमा एक हजार रुपैया” ।

(३) खण्ड (ग) र (घ) को सट्टा देहायको खण्ड (ग)
र (घ) राखिएका छन् :-

“(ग) दफा १४ को उपदफा (१) वा (४) को
व्यवस्था उल्लङ्घन गरेमा प्रत्येक पटक
पाँच हजार रुपैया,

(घ) दफा १५ उल्लङ्घन गरेमा उठाएको
करको शत प्रतिशत ।”

(४) खण्ड (छ) पछि देहायको खण्ड (छ१)
थपिएको छ :-

“(छ१) दफा १६ को उपदफा (३क) उल्लङ्घन
गरेमा प्रत्येक पटक एक हजार रुपैया”

(५) खण्ड (ट) पछि देहायको खण्ड (ठ) थपिएको
छ :-

“(ठ) कम्प्युटर बिलिड गर्न स्वीकृति लिएको
करदाताले तथ्याङ्क मेट्न वा सच्याउन
सकिने सफ्टवेयर प्रयोग गरेको पाइएमा
पाँच लाख रुपैया ।”

(ख) उपदफा (१) पछि देहायको उपदफा (१क) थपिएको
छ :-

“(१क) यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको
नियम पालना नगरी गरेको दायित्व घटाएमा कर
अधिकृतले विभागले तोकेको आधारमा कर बिगोको
पच्चीस प्रतिशतसम्म जरिवाना गर्न सक्नेछ ।”

(ग) उपदफा (२) को सट्टा देहायको उपदफा (२) राखिएको छ :-

“(२) कुनै व्यक्तिले देहाय बमोजिमका कुनै कसूर गरेमा कर अधिकृतले त्यस्तो व्यक्तिलाई कर बिगोको शत प्रतिशत रकम जरिवाना वा छ महिनासम्म कैद वा दुवै सजाय गर्न सक्नेछ :-

(क) भुट्टा लेखा वा बिजक वा अन्य कागजात तयार गरेमा,

(ख) जालसाजी गरी कर छलेमा,

(ग) दर्ता नभएको व्यक्तिले दर्ता भएको व्यक्ति सरह व्यवहार गरेमा,

(घ) दफा २३ग. उल्लङ्घन गरेमा,

(ङ) दफा ३० को उल्लङ्घन गरी कारोबार गरेमा ।”

(घ) उपदफा (२) पछि देहायको उपदफा (३) थपिएको छ :-

“(३) यस ऐनमा उल्लिखित कुनै कसूर गर्ने व्यक्तिलाई जानाजान वा लापरवाही गरी मद्दत गर्ने वा सहायता दिने वा दुरुत्साहन गर्ने वा सल्लाह दिने मतियारलाई त्यस्तो व्यक्तिले कम तिरेको करको पचास प्रतिशत रकम जरिवाना लाग्नेछ ।”

(३३) दफा २९ पछि देहायको दफा २९क. थपिएको छ :-

“२९क. विभागले जरिवानाको रकम दाखिला गर्न आदेश दिन सक्ने : (१) यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै व्यक्तिले आफूले दफा २९ को उपदफा (२) मा उल्लेख भएको अन्य कुनै एक वा एकभन्दा बढी कसूर गरेको भनी कारबाहीको प्रक्रिया शुरु हुनु अगावै लिखित रुपमा स्वीकार गरेमा त्यस्तो कसूर गरे बापत लाग्ने जरिवाना रकममा नबढ्ने गरी जरिवाना रकम दाखिला गर्न विभागले त्यस्तो व्यक्तिलाई आदेश दिन सक्नेछ ।

(२) विभागले उपदफा (१) बमोजिमको आदेश दिँदा त्यस्तो आदेशमा त्यस्तो कसूरको विवरण, बुझाउनु पर्ने जरिवाना रकम र जरिवाना रकम बुझाउनु पर्ने मिति खुलाउनु पर्नेछ ।

(३) विभागले यस दफा बमोजिम दिएको आदेश अन्तिम हुनेछ ।”

(३४) दफा ३० पछि देहायको दफा ३०क. थपिएको छ :-

“३०क. पुनः कर निर्धारणको लागि आदेश दिन सक्ने : (१) कर निर्धारण भई नसक्यै सो कर निर्धारण सम्बन्धी कुनै कारबाही अनियमित हुन लागेको छ वा भएको छ भन्ने कुरा महानिर्देशकलाई प्राप्त सूचनाबाट देखिन आएमा स्पष्ट कारण खोली पर्चा खडा गरी महानिर्देशकले पुनः कर निर्धारण गर्न सम्बन्धित कर अधिकृतलाई निर्देशन दिन वा अन्य कुनै कर अधिकृतलाई सो काम गर्न आदेश दिन सक्नेछ ।

(२) कर अधिकृतले लापरवाही वा बदनियतसाथ कर निर्धारण गरी गरेको दायित्व घट्टन गएको देखिएमा महानिर्देशकले त्यस्तो कर निर्धारण आदेशमा संशोधन गर्न शुरु कर निर्धारण भएको मितिबाट चार वर्षभित्र आदेश दिन सक्नेछ ।”

(३५) दफा ३१क. को सट्टा देहायको दफा ३१क. राखिएको छ :-

“३१क. प्रशासकीय पुनरावलोकनको लागि निवेदन दिन सक्ने : (१) कर अधिकृतले गरेको कर निर्धारणको निर्णय उपर चित्त नबुझेको व्यक्तिले त्यस्तो निर्णयको सूचना पाएको मितिले तीस दिनभित्र त्यस्तो निर्णय विरुद्ध विभाग समक्ष निवेदन दिन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम निवेदन दिने म्याद गुज्रिन गई कुनै करदाताले म्याद थपको लागि म्याद गुज्रिएको मितिले सात दिनभित्र निवेदन दिएमा विभागले म्याद गुज्रेको मितिबाट बढीमा तीस दिनको म्याद थप गर्न सक्नेछ ।

(३) करदाताले उपदफा (१) बमोजिम दिएको निवेदन समेतका प्रमाण कागजात छानबिन गर्दा निवेदकको निवेदन जिकीर सत्य देखिन आएमा स्पष्ट कारण खोली पर्चा खडा गरी महानिर्देशकले सो कर निर्धारण आदेश बदर गरी पुनः कर निर्धारण गर्न सम्बन्धित कर अधिकृतलाई निर्देशन दिन वा कुनै कर अधिकृतलाई सो काम गर्न आदेश दिन सक्नेछ ।

(४) उपदफा (१) बमोजिम निवेदन परेको मितिले साठी दिनभित्र सो निवेदन उपर विभागले निर्णय दिनु पर्नेछ ।

(५) उपदफा (४) बमोजिमको म्यादभित्र विभागले निर्णय नदिएमा सम्बन्धित व्यक्तिले दफा ३२ बमोजिम राजस्व न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन दिन सक्नेछ ।

(६) उपदफा (१) बमोजिम निवेदन दिने करदाताले निर्धारित कर रकममध्ये विवादरहित कर रकम बुझाई विवादित कर रकमको एक तिहाई रकम नगद धरौटी राख्नु पर्नेछ ।

(७) उपदफा (१) बमोजिम दाखिला गर्नुपर्ने रकम निवेदन दिनुभन्दा अगाडि नै बढी दाखिला गरेको रहेछ भने त्यस्तो रकमले खामेसम्मको रकम कटाई बाँकी रकम मात्र धरौटी राख्न सकिनेछ ।”

(३६) दफा ३२ को सट्टा देहायको दफा ३२ राखिएको छ :-

“३२. राजस्व न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन लाग्ने : (१) दफा ३० बमोजिम महानिर्देशकले गरेको निलम्बनको आदेश वा दफा ३१क को उपदफा (४) बमोजिम विभागले गरेको निर्णय उपर चित्त नबुझे व्यक्तिले राजस्व न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन दिन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम पुनरावेदन दिने व्यक्तिले पुनरावेदन दिएको पन्ध्र दिनभित्र

पुनरावेदनको सूचनाको एक प्रति विभागमा दर्ता गराउनु पर्नेछ ।”

(३७) दफा ३२ पछि देहायको दफा ३२क. थपिएको छ :-

“३२क. पूर्वादेश : (१) कुनै व्यक्तिले यो ऐन लागू हुने अवस्था बारे कुनै द्विविधा निराकरणका लागि विभाग समक्ष लिखित रूपमा निवेदन दिएमा विभागले सो व्यक्तिलाई लिखित रूपमा सूचित गरी विभागको धारणा तोकिए बमोजिम पूर्वादेशद्वारा जारी गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि यस ऐनको कार्यान्वयनका सम्बन्धमा देखापरेको कुनै द्विविधा सम्बन्धी विषय अदालतमा विचाराधीन रहेको वा अदालतबाट निर्णय भई सकेको अवस्थामा त्यस्तो विषयमा विभागले उपदफा (१) बमोजिमको पूर्वादेश जारी गर्न सक्ने छैन ।”

(३८) दफा ३४ पछि देहायको दफा ३४क. थपिएको छ :-

“३४क. विशेषज्ञको सेवा लिन सक्ने : नेपाल सरकारले कर परीक्षण सम्बन्धी कार्यको लागि सम्बन्धित विशेषज्ञको सेवा लिन सक्नेछ र त्यस्तो विशेषज्ञको सम्बन्धमा दफा ३७ मा उल्लिखित सरकारी गोप्यता सम्बन्धी व्यवस्था लागू हुनेछ ।”

(३९) दफा ४० को उपदफा (१) को सट्टा देहायको उपदफा (१) राखिएको छ :-

“(१) कुनै करदाताले आफ्नो करको दायित्वको सम्पूर्ण वा केही अंश छलेको वा छल्न कोशिस गरेको प्रमाण सहितको सूचना दिने व्यक्तिलाई त्यस्तो सूचनाको आधारमा असूलउपर गरिएको करको रकममध्ये निजले पेश गरेको प्रमाणबाट निर्धारण भए जतिको कर रकमको बीस प्रतिशत बराबरको रकम महानिर्देशकको निर्णयले पुरस्कार दिन सक्नेछ ।”

(४०) अनुसूची-१ र अनुसूची-२ को सट्टा देहायका अनुसूची-१ र अनुसूची-२ राखिएका छन् :-

“अनुसुची - १
(दफा ५ को उपदफा (३) सँग सम्बन्धित)
कर छूट हुने वस्तु तथा सेवाहरू

<p>समूह १: आधारभूत कृषि उत्पादनहरू</p> <p>(क) धान, चामल (शीर्षक १०.०६), गहुँ (शीर्षक १०.०१ र १०.०२), मकै (शीर्षक १०.०५), जौ (शीर्षक १०.०३), कोदो, (उपशीर्षक १०.०८.२०), फापर, (उपशीर्षक १०.०८.१०), दलहन र दाल (शीर्षक ०७.१३), पिठो र सुजी (शीर्षक ११.०२, ग्रिट्स (शीर्षक ११.०४), धानको चिउरा (उप शीर्षक १९.०४.९०), चना, बोडी, केराऊ, सिमी (शीर्षक ०७.०८ र ०७.१३), यस्तै खाद्यान्नको रूपमा प्रयोग हुने आधारभूत अप्रशोधित कृषि उत्पादनहरू र तिनका अवशेष ।</p> <p>(ख) हरियो तथा ताजा सागसब्जी, (शीर्षक ०७.०१ देखि ०७.११ सम्म, ०७.१२.२०, (उपशीर्षक ०७.०३.२० बाहेक), ताजा फलफूल (शीर्षक र उपशीर्षक ०८.०१.१९, ०८.०३, ०८.०४.३०, ०८.०४.४०, ०८.०४.५०, ०८.०५, ०८.०६.१०, ०८.०७ देखि ०८.१० सम्म), ताजा फूल, (उपशीर्षक ०६.०३.१०), कन्दमूल तथा फलफूल, तरकारी र कन्दमूलको रूपमा प्रयोग हुने ताजा तथा अप्रशोधित कृषि उत्पादनहरू (शीर्षक ०७.१४) । (होटल, रेष्टुरेण्ट, बार, गेष्टहाउस, क्याफेटेरिया वा यस्तै अन्य संस्थाले गर्ने आपूर्ति बाहेक) ।</p> <p>(ग) अप्रशोधित नगदेबाली (जस्तै उखु (उपशीर्षक १२.१२.९९), कपास (शीर्षक ५२.०१ र ५२.०३), अलैंची (उपशीर्षक ०९.०८.३१.१०), अदुवा र सूठो (उपशीर्षक ०९.१०.११), सनपाट (शीर्षक ५३.०१ र उपशीर्षक ५३.०३.१०), किसानले विक्री गर्ने अप्रशोधित सुर्ती, चियाको पात (उपशीर्षक ०९.०२.१०, ०९.०२.२०), चियाको पैकिड वट्टा (टि चेष्ट) (उपशीर्षक ४४.१५.१०), कफिको गेडा (उपशीर्षक ०९.०१.११ र ०९.०१.१२), भटमास (शीर्षक १२.०१), बदाम (शीर्षक १२.०२), हलेदो (उपशीर्षक ०९.१०.३०) पिना र सोयाबडी मस्यौरा (शीर्षक २३.०४ र २३.०५) ।</p> <p>(घ) जडीबुटी (तिनको सार समेत) ।</p>
<p>समूह २ : आधारभूत आवश्यकताका वस्तुहरू</p> <p>(क) धारा तथा टेङ्गरबाट खुला रूपमा आपूर्ति हुने पिउने पानी ।</p> <p>(ख) दाउरा (उपशीर्षक ४४.०१.१०) ।</p> <p>(ग) गोल (शीर्षक ४४.०२) ।</p>

(घ) नून (उपशीर्षक २५.०१.००.९०) ।

(ड) मड्डितेल (उपशीर्षक २७.१०.१९.१०) ।

समूह ३ : जीवजन्तु तथा सोको उपज

(क) खसी र बोका (उपशीर्षक ०१.०४.२०), भेंडा र च्यांग्रा (उपशीर्षक ०१.०४.१०) चौरी, राँगा (शीर्षक ०१.०२) बँदेल र सुगुर (शीर्षक ०१.०३), खरायो (उपशीर्षक ०१.०६.१४) र तिनको अप्रशोधित काँचो खाद्य परिकारहरू (शीर्षक ०२.०१ देखि शीर्षक ०२.०४ सम्म, शीर्षक ०२.०६) ।

(ख) गाई र भैसी (०१.०२), वाखी (०१.०४.२०), र तिनको ताजा दूध (०४.०१), (पास्चराईज्ड समेत), दही (०४.०६.१०), मौरी (शीर्षक ०१.०६.४१) तथा मौरी राख्ने घर (४४.१५.१०), तथा मौरी पालन उद्योगले पैठारी गर्ने मौरी पालनको लागि आवश्यक पर्ने मेटल ब्यारल, रानी छेक्ने पाता, मौरी ब्रुस, आधार चाका रोलर, गियर पम्प र ह्रील प्लेट तथा मौरीपालन व्यवसायको मेसिन (शीर्षक ८४.३६) र मह छान्ने र रस छान्ने मेसिन (शीर्षक ८४.३३) ।

(ग) हाँस, भाले तथा पोथी कुखुरा, टर्की, लौकाट र यस्तै अन्य पक्षीहरू (शीर्षक ०१.०५), तिनको ताजा मासु, अप्रशोधित काँचो परिकारहरू (शीर्षक ०२.०७) र अण्डा (शीर्षक ०४.०७) ।

(घ) ताजा वा सुकाएको माछा (प्याकिङ्ग गरिएको बाहेक) (शीर्षक ०३.०१ (उपशीर्षक ०३.०२.३३ देखि ०३.०२.३६ सम्म र ०३.०२.९० बाहेक) ((शीर्षक ०३.०३) (उपशीर्षक ०३.०३.९० बाहेक), (उप शीर्षक ०३.०५.५९, ०३.०७.४१ र ०३.०७.४९) ।

समूह ४ : कृषि सामग्रीहरू

(क) बाली, घाँस, फूल वा वोट विरुवाको वीउ वीजन, विरुवा, विरुवाको कलमी तथा विउ विजनको रुपमा प्रयोग हुने गानो जरा (शीर्षक ०६.०१, ०६.०२, ०६.०४ र १२.०९) ।

(ख) मल, रासायनिक मल र माटोको उपचार सामग्री (भाग ३१) ।

(ग) कृषि कार्यमा प्रयोग हुने सामान्य औजारहरू : जमीन खन्ने तथा सफा गर्ने कृटो, कोदालो र सावेल, हाते औजारहरू, हाते आरा बाहेक भारपात तथा काठ काट्ने हाते औजारहरू, अन्नको गेडा भार्ने र भूस सफा गर्ने हाते औजारहरू, पशुहरूको चारा काट्ने हाते औजारहरू तथा हलोमा प्रयोग गरिने फाली (शीर्षक ८२.०१) ।

(घ) बालीनालीको लागि मात्र प्रयोग हुने भन्सार दरबन्दीको भाग ३८ का किटनाशक, ढुसीनाशक, भारपातनाशक, मुसानाशक औषधी (उपशीर्षक ३८.०८.९१.९०,

३८.०८.९२, ३८.०८.९३, ३८.०८.९९) ।

- (ड) टयाक्टर (शीर्षक ८७.०१), कल्टिभेटर (उपशीर्षक ८४.३२.२९), हैरो (उपशीर्षक ८४.३२.२१), लेभलर (उपशीर्षक ८४.३२.८०), पशुको चारा काटने मेशिन (शीर्षक ८४.३३), थ्रेसर (उपशीर्षक ८४.३३.५२), माछा मार्ने जाली (उपशीर्षक ५६.०८.११), माछा पाल्ने तयारी केजहरू, मत्स्य इन्कुवेटर, सिँचाइ कार्यमा प्रयोग हुने २ हर्षपावरदेखि ८ हर्षपावरसम्म शक्ति भएको इञ्जिन सहितको पम्पिङ सेट र सोको साथमा रहेको ३० मिटरसम्मको होज पाइप ।
- (च) भन्सार दरबन्दीको भाग २३, २८ र २९ मा पर्ने फिडसप्लिमेण्टको कच्चा पदार्थ, भन्सार दरबन्दीको भाग २३ अन्तर्गतका पशुपक्षीको दाना र फिडसप्लिमेण्ट, भाग २५ को चुनढुङ्गाको धुलो । हड्डिको धुलो र माछाको धुलो ।
- (छ) सामान्य भाँडावर्तन बाहेकका कुखुराको दाना खुवाउने विशेष प्रकारको भाँडा र कुखुराको पानी पिउने विशेष किसिमका भाँडा र अण्डा राख्ने क्रेट ।

समूह ५ : औषधी उपचार र यस्तै स्वास्थ्य सेवाहरू

- (क) स्वास्थ्य सेवा (मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता भएका संस्थाले प्रदान गरेको स्वास्थ्य सेवा बाहेक) ।
- (ख) मानव रगत र मानव रक्तजन्य पदार्थहरू र भ्याक्सिन, (शीर्षक ३०.०२) रक्त सञ्चार सेवाको लागि आवश्यक पर्ने नेपाल रेडक्रस सोसाइटीले आयात गर्ने रगत राख्ने प्लाष्टिकका थैला, ट्रान्सफ्युजन सेट, टेस्टिङ किट्स, रिएजेन्ट तथा रक्त परीक्षण रिएजेन्ट निर्माणको लागि आवश्यक पर्ने विभिन्न औजार उपकरणहरू एवं रसायनहरू ।
- (ग) चिकित्सा अनुसन्धानमा प्रयोग हुने मानव वा जनावरका अंग तथा तन्तुहरू (शीर्षक ३०.०१) ।
- (घ) पशु उपचार तथा मानवीय उपचारका औषधीहरू (३०.०६.६०) र गर्भ निरोधक साधनहरू (शीर्षक ४०.१४.१०, १०.१८), (शीर्षक ३०.०३, ३०.०४ (च्यावनप्रास बाहेक), (उपशीर्षक ४०.१४.१०) ।
- (ड) मुटुको उपचारमा प्रयोग हुने पेसमेकर (१०.२१.५०), स्टेण्ट, मुटुको भल्व (१०.२१.९०), मृगौला रोगको उपचारका लागि आवश्यक उपकरणहरू, डायलाइसिसमा प्रयोग हुने वाथ कन्सेन्ट्रेट ठोस वा तरल (३८.२४.९०), अशक्त र अपाङ्ग व्यक्तिहरूको प्रयोगको लागि मात्र उपयुक्त हुने गरी बनेका साधनहरू (स्कूटर समेत) (८७.१३.१० र ८७.१४.२०), दृष्टिविहिनहरूले प्रयोग गर्ने सेतो छडी (हवाइट केन) (शीर्षक ६६.०२), स्लेटस्टाइलस,

ब्रेल नोटटेकर, ब्रेलो (ब्रेल प्रिन्टर), रङ्गसूचक, पानीसूचक र प्रकाशसूचक यन्त्रहरू, आवाज दिने थर्मा मिटर, ब्रेल टाइपराइटर, ब्रेल घडी, एवाकस, मेग्नीफाइङ्ग ग्लास, ब्रेल कम्पास, ब्रेल पुस्तक, ब्रेल इम्बोसर, ब्रेल स्टेनसिल मेशिन ।

- (च) एक्स-रे फिल्म (उपशीर्षक ३७.०१.१०) र उपचारको निमित्त प्रयोग हुने अक्सिजन ग्याँस (उपशीर्षक २८.०४.४०) **व्याण्डेज** र क्रेप व्याण्डेज (शीर्षक ३०.०५) ।
- (छ) औषधी उद्योगको कच्चा पदार्थ: हार्मोनाइज्ड कोडको भाग २८ भित्र पर्ने औषधी उद्योग तथा आइ.ओ.एल. उत्पादनमा प्रयोग गर्ने धातुका लवणहरू, अक्साइडहरू र हाइड्रोअक्साइडहरूका अतिरिक्त भाग २९ अन्तर्गत गर्ने औषधीका कच्चा पदार्थ (औषधीको सक्रिय तत्व) तथा औषधी उद्योगले औषधी उत्पादनको लागि प्रयोग गर्ने तथा आइ.ओ.एल. उत्पादनमा प्रयोग हुने कच्चा पदार्थ र प्याकिंग मेटेरियल, औषधि व्यवस्था विभागको सिफारिसमा औषधी उद्योग तथा अस्पतालको अनुसन्धान तथा विकासमा प्रयोग हुने शीर्षक ९०.१८ र ९०.२७ मा पर्ने उपकरणहरू र आँखा उपचारकालागि आवश्यक इन्ट्रा ओकुलर लेन्स उत्पादन गर्न आवश्यक पर्ने कच्चा पदार्थ र सहायक सामग्री ।

समूह ६ : शिक्षा

- (क) विद्यालय तथा विश्व विद्यालयमा हुने अनुसन्धान सम्बन्धी कार्यहरू ।
- (ख) नेपाल सरकारको पूर्ण स्वामित्व भएका संस्थाहरूबाट प्रदान गर्ने व्यवशायिक वा पेसागत तालिम वा पुनर्ताजगी तालिमहरू ।
- (ग) विद्यालय तथा विश्व विद्यालयहरूले प्रदान गर्ने शिक्षण सेवा ।

समूह ७ : किताब, अखवार र मुद्रित सामग्रीहरू

- (क) पुस्तक, पात्रो, अखवार, पत्रपत्रिका (शीर्षक ४९.०१, ४९.०२, ४९.०४) र त्यसको मुद्रण तथा प्रकाशन ।
- (ख) अखवारी कागज (शीर्षक ४८.०१) ।

समूह ८ : सांस्कृतिक, कलात्मक र कालीगढी सेवा

- (क) चित्रकला, मूर्तिकला, वास्तुकला तथा यस्तै प्रकारका अन्य हस्तकलाहरू र तत्सम्बन्धी सेवा ।
- (ख) सांस्कृतिक कार्यक्रम ।
- (ग) पुस्तकालय, संग्रहालय, कला संग्रहालय, चिडियाघर तथा वनस्पति उद्यान र राष्ट्रिय निकुञ्जको प्रवेश शुल्क ।

समूह ९ : यात्रुवाहक यातायात तथा ढुवानी सेवाहरू

हवाई यात्रा, **सार्वजनिक** यात्रुवाहक यातायात (केवलकार

बाहेक), ढुवानी सेवा (आपूर्तिसँग सम्बन्धित ढुवानी बाहेक) तथा निर्यातको प्रयोजनका लागि भएको कार्गो सेवा ।
समूह १० : व्यावसायिक वा पेशागत सेवा
कलाकार, खेलाडी, लेखक, नमूनाकार, अनुवादक, दोभाषेले स्थागत वा व्यक्तिगत रूपमा प्रदान गर्ने पेशागत सेवा, विदेशमा जनशक्ति आपूर्ति गर्ने सेवा ।
समूह ११ : अन्य वस्तु तथा सेवा
१. शित भण्डारले उपलब्ध गराउने कृषि पैदावार भण्डारण सेवा ।
२. हुलाक सेवा (नेपाल सरकारबाट सञ्चालित मात्र)
(क) चिठीपत्र, पैसा तथा पुलिन्दा परिवहन वा हस्तान्तरण सम्बन्धी सेवा ।
(ख) चिठीपत्र, पैसा तथा पुलिन्दा परिवहन हस्तान्तरण सम्बन्धी सेवाको लागि आवश्यक पर्ने अन्य सेवाहरू ।
(ग) हुलाक टिकट (शीर्षक ४९.०७) ।
(घ) नेपाल सरकारद्वारा प्रदान गर्ने सेवाहरू ।
३. अन्तःशुल्क टिकट र राहदानी (शीर्षक ४९.०७), क्यास मेशन (उपशीर्षक ८४.७०.९०) ।
४. वित्तीय सेवा, जीवन बीमा सेवा, पुनर्विमा सेवा र समाशोधन गृह (क्लियरिङ्ग हाउस) सेवा ।
५. बैङ्क नोट, सिक्का तथा चेक बुक
(क) नेपाली नोटको छपाइ तथा निष्काशन ।
(ख) नेपालबाहिरबाट नेपालभित्र हुने बैङ्क नोटको आपूर्ति, (शीर्षक ४९.०७) ।
(ग) चेक बुक (शीर्षक ४९.०७) ।
६. सुन, चाँदी
(क) सुन (शीर्षक ७१.०८), सुनका सिक्का (उपशीर्षक ७१.१८.९०), सुनका गहना (शीर्षक ७१.१३) र हीरा जवाहरात ।
(ख) चाँदी (शीर्षक ७१.०६) चाँदीका सिक्का (उपशीर्षक ७१.१८.९०) चाँदीका तैयारी वस्तु र गरगहना (शीर्षक ७१.१३) ।
७. विद्युत आपूर्ति ।
८. कच्चा ऊन (शीर्षक ५१.०१) ।
९. ब्याट्रीबाट चल्ने टेम्पो (उपशीर्षक ८७.०३.२१.१०) र तिनका चेसिस (उपशीर्षक ८७.०६.००.१५) र वातावरण, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयको सिफारिशमा सफा टेम्पोमा प्रयोग हुने डिप साइकल लिड एसिड ब्याट्रीहरू (शीर्षक ८५.०७) ।
१०. वैकल्पिक उर्जा प्रवर्द्धन केन्द्रको सिफारिसमा बायो ग्याँस, सौर्य शक्ति र वायु शक्तिबाट उर्जा उत्पादन गर्ने संयन्त्र तथा उपकरणहरू, ट्यूबलर ब्याट्री (शीर्षक ८५.०७), एवं शीर्षक

१४.०५ मा पर्ने सोलार लिड डिजि सि बत्तीहरु, उपशीर्षक २९०५.३२, ७४१०.२१, ७६०७.१९, ८४०३.१०, ८४०३.९०, ८४१२.८०, ८४१३.८१, ८४१९.१९, ८४१९.३१, ८५१६.६०, ८५४३.८९ अन्तर्गत पर्ने सौर्य ताप ऊर्जा सम्बन्धी उपकरण र पार्टपुर्जाहरु ।
११. हवाईजहाज र हेलिकप्टर (शीर्षक ८८.०२ (उपशीर्षक ८८०२.६० बाहेक)) तथा तिनका इन्जिन (उपशीर्षक ८४०७.१०.००) गेयर बक्स (उपशीर्षक ८८०५.१०) दमकल (उपशीर्षक ८७०५.३०) एम्बुलेन्स र शव वाहन (शीर्षक ८७.०२ र ८७.०३) ।
१२. जुट ब्याचिड आयल (उपशीर्षक २७.१०.१९.१३) जुटका उत्पादनहरू (शीर्षक ५३.०६, ५३.०७ र ५३.१०) र उद्योग विभागको सिफारिशमा जुट उद्योगले आफ्नो उद्योगको संचालनको लागि पैठारी गर्ने स्पेयर पार्ट्स ।
१३. भन्सार दरबन्दीको भाग ८४ का ५ प्रतिशतसम्म भन्सार महसुल लाग्ने घरायसी प्रयोग हुन सक्ने बाहेकका मील मेशिनरी एवं यन्त्र उपकरणहरु, मोल्डिंग गर्ने साँचो (पार्टपुर्जा बाहेक) । तर उद्योगले आफ्नो व्यवसायिक प्रयोजनको लागि प्रयोग गर्ने बाहेकका लिफ्ट र विद्युतीय भन्साङ्ग (८४.२८) मा मुख्य अभिवृद्धि कर छुट हुनेछैन ।
१४. ऊनी गलैचा तथा गलैचाको ऊनी धागो कताई, रङ्गाई, धुलाई र बुनाई ।
१५. शत प्रतिशत सूतिको साडी, लुंगि, धोती (मर्दाना/जनाना) पेटानी, गम्छा (शीर्षक ६२.११) र सूत धागो (शीर्षक ५२.०५ र ५२.०७) ।
१६. स्वेदशमै हातले बुनिने स्वीटरमा प्रयोग हुने ऊनी धागो (कृत्रिम र एक्लेलिक बाहेक) ।
१७. नेपाल सरकार अर्थ मन्त्रालयबाट स्वीकृति प्राप्त भएको कुनै दैवी प्रकोप वा परोपकारको लागि अनुदानमा प्राप्त हुने वस्तुहरू ।
१८. भिटी, गुण्टा, भारी आदेशको सुविधा अन्तर्गत पैठारी गरिएको भन्सार महसुल नलाग्ने व्यक्तिगत प्रयोजनका वस्तुहरू ।
१९. कपडा, सलाई (काठको काठी मात्र), धुप र टायर-ट्युब उद्योगहरूले आफ्नो उत्पादनको उक्त सामान बिक्री गर्दा उठाएको करबाट खरिदमा तिरेको कर घटाउँदा बाँकी बुझाउनु पर्ने देखिएको कर बराबरको रकम विभागले तोकेको प्रक्रिया बमोजिम ती उद्योगलाई फिर्ता दिइनेछ ।
२०. मैदा उद्योगले आफ्नो उत्पादन (मैदा) बिक्री गर्दा उठाएको करबाट खरिदमा तिरेको कर घटाउँदा बाँकी बुझाउनु पर्ने देखिएको कर बराबरको रकम विभागले तोकेको प्रक्रिया बमोजिम पच्चीस प्रतिशत मात्र फिर्ता दिइनेछ ।

<p>२१. तोरीको तेल उत्पादन गर्ने स्वदेशी उद्योगले आफ्नो उत्पादनको तोरीको तेल र स्वदेशमा उत्पादित वनस्पती घ्यू र अन्य प्रशोधित खानेतेल उद्योगले मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता भएका करदाताहरूलाई आफ्नो उत्पादन बिक्री गर्दा उठाएको मूल्य अभिवृद्धि करमा ५० (पचास) प्रतिशत मूल्य अभिवृद्धि कर आन्तरिक राजस्व विभागले तोकेको प्रक्रिया बमोजिम फिर्ता दिइनेछ । तर ठूलो परिमाण (Bulk) मा प्रशोधित तेल आयात गरी उपभोक्ता प्याकेजमा प्याकिङ्ग (Refilling) गरी बिक्री वितरण गर्ने प्याकेजिङ्ग उद्योगहरूले यस्तो सुविधा पाउने छैनन् ।</p>
<p>२२. दुग्ध पदार्थको कारोवार गर्ने स्वदेशी डेरी उद्योगले आफ्नो कर योग्य उत्पादन बिक्री गर्दा उठाएको मूल्य अभिवृद्धि करमा ५० (पचास) प्रतिशत मूल्य अभिवृद्धि कर आन्तरिक राजस्व विभागले तोकेको प्रक्रिया बमोजिम फिर्ता दिइनेछ ।</p>
<p>२३. सेलुलर मोबाइल फोनसेट उत्पादन गर्ने स्वदेशी उद्योग तथा पैठारीकर्ताले सेलुलर मोबाइल फोनसेटको कच्चापदार्थ वा तयारी सामानमा तिरेको कर त्यस्ता सामान मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता भएका करदाताहरूलाई बिक्री गरेको प्रमाण पेश गरेमा विभागले तोकेको प्रक्रिया बमोजिम साठी प्रतिशत फिर्ता दिइनेछ ।</p>
<p>२४. चिनी उत्पादन गर्ने स्वदेशी उद्योगले आफ्नो उत्पादन मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता भएका करदाताहरूलाई बिक्री गर्दा उठाएको मूल्य अभिवृद्धि करमा ७० (सत्तरी) प्रतिशत मूल्य अभिवृद्धि कर आन्तरिक राजस्व विभागले तोकेको प्रक्रिया बमोजिम फिर्ता दिइनेछ ।</p>
<p>२५. जलविद्युत आयोजनाको लागि आवश्यक पर्ने नेपालमा उत्पादन नहुने यन्त्र उपकरणहरू, मेशीनरी औजारहरू र तिनका पार्टपुर्जा, पेनस्टक पाईप वा सो बनाउन प्रयोग हुने फलामे पाता पैठारी गर्दा वैकल्पिक उर्जा प्रवर्द्धन केन्द्रको स्वीकृतिमा सञ्चालन हुनेको हकमा सो केन्द्रको र वैकल्पिक उर्जा प्रवर्द्धन केन्द्रको स्वीकृतिमा सञ्चालन हुनेदेखि बाहेक अन्य आयोजनाको हकमा विद्युत विकास विभागको सिफारिसमा मूल्य अभिवृद्धि कर छुट गरिनेछ ।</p>
<p>२६. विदेशी नियोग तथा दातृ संस्थाले कूटनैतिक सुविधा वा महसुल सुविधामा पैठारी गरेका सवारी साधन कुनै आयोजनाको स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम अनुरूप आयोजनालाई नै हस्तान्तरण गरी सरकारी नम्बर प्लेटमा परिवर्तन गर्दा वा कुनै आयोजनाको नाममा पूर्ण वा आंशिक महसुल सुविधामा (लगत वा बैङ्क ग्यारेण्टीमा पैठारी भएको बाहेक) पैठारी भएका सवारी साधन आयोजना समाप्तपछि अर्थ मन्त्रालयको स्वीकृति लिई सरकारी नम्बर प्लेटमा परिवर्तन गरी सरकारी निकायमा हस्तान्तरण गर्दा मूल्य अभिवृद्धि कर लाग्ने छैन ।</p>

<p>२७. कूटनैतिक नियोग, परियोजना र अन्य निकायहरूले (सरकारी एवं गैरसरकारी संघ संस्था) महसुल सुविधामा पैठारी गरेका शुरु उत्पादन वर्षले १५ वर्ष नाघेका पुराना सवारी साधन अर्थ मन्त्रालयको स्वीकृति लिई पुनः प्रयोग हुन नसक्ने गरी स्क्रयाप गरी रजिष्ट्रेशन रद्द गर्न चाहेमा त्यस्तो सवारी साधनमा मूल्य अभिवृद्धि कर लाग्ने छैन ।</p>
<p>२८. निजी प्रयोगको लागि नेपाली नागरिकले मूल्य अभिवृद्धि कर छुट्टामा आयात गरिएका सवारीसाधनका धनीको मृत्यु भई सवारीसाधनलाई निजको पति वा पत्नीको नाममा नामसारी गर्दा विभागको स्वीकृतिको आधारमा त्यस्ता सवारी साधनहरूमा लाग्ने मूल्य अभिवृद्धि कर छुट्ट हुनेछ ।</p>
<p>२९. बण्डेड वेयर हाउस वा नगद धरौटी (पासबुक) को सुविधा नलिएका उद्योगहरूले आफूले निकासी गर्ने मालवस्तु उत्पादनको लागि आवश्यक पर्ने कच्चा पदार्थ, सहायक कच्चा पदार्थ एवं नेपालमा उत्पादन नहुने प्याकिड मेटेरियल पैठारी गरी सोबाट उत्पादित तयारी मालवस्तु तोकिएको अवधिभित्र तोकिएको प्रक्रिया अनुसार निकासी गरेमा त्यस्ता कच्चा पदार्थ, सहायक कच्चा पदार्थ एवं प्याकिड मेटेरियल पैठारी गर्दा भन्सार विन्दुमा लागेको कर नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी सोही सूचनामा तोकिए बमोजिमका मालवस्तुमा तोकिए बमोजिमको मितिदेखि तोकिए बमोजिमको समदरमा भन्सार विन्दुबाटै मूल्य अभिवृद्धि कर फिर्ता दिइनेछ ।</p>
<p>३०. नेपाली सेना, सशस्त्र प्रहरी बल र नेपाल प्रहरीको प्रधान कार्यालयको नाममा पैठारी हुने निम्न लिखित सामानहरूमा सम्बन्धित मन्त्रालयको सिफारिसमा छुट्ट प्रदान गरिनेछ :-</p> <p>(क) सैनिक, सशस्त्र प्रहरी र नेपाल प्रहरीको प्रयोगका खरखजाना, हातहतियार, गोलिगड्ढा, बारुद र तिनका स्पेयरपार्टस, विशेष प्रकारको तेल र टल्लीहरू, एक्सेसरिज, बिस्फोटक पदार्थ, सैनिक सामग्री उत्पादन गर्न आवश्यक पर्ने कच्चा पदार्थ तथा सुरक्षाको निमित्त प्रयोग गर्ने मेशिनरी औजार र पार्टपुर्जाहरू ।</p> <p>(ख) शान्तिसुरक्षा कायम गर्न आवश्यक पर्ने मेशिनरी औजारहरू, भीड नियन्त्रणका सामानहरू, अपराध अनुसन्धानको लागि आवश्यक उपकरण तथा अन्य सामानहरू तथा सञ्चार मन्त्रालयको सिफारिसमा सैनिक जवान, सशस्त्र प्रहरी र नेपाल प्रहरीले प्रयोग गर्ने सञ्चार सम्बन्धी सामानहरू ।</p> <p>(ग) सैनिक जवान, सशस्त्र प्रहरी, नेपाल प्रहरी तथा घोडा खच्चरहरूको स्वास्थ्य उपचारको लागि आवश्यक पर्ने औजार, उपकरण, औषधी र तत्सम्बन्धी सामानहरू ।</p> <p>(घ) सैनिक जवान, सशस्त्र प्रहरी, नेपाल प्रहरीको अभ्यास तथा तालिममा प्रयोग हुने सामानहरू ।</p>

<p>(ड) नेपाली सेनाले प्रयोग गर्ने इञ्जिनियरिङ्ग सर्भे र निर्माण कार्यमा प्रयोग हुने हेभि अर्थमुभिङ्ग प्लान्ट, औजार र सो सम्बन्धी पार्टस, अप्टिकल इक्वीपमेन्ट तथा रक्षा मन्त्रालयद्वारा तोकिए बमोजिमको डिफेन्स स्टोरका सामानहरू ।</p> <p>(च) नेपाली सेनाले प्रयोग गर्ने क्याम्पिङ्ग इक्वीपमेन्ट तथा स्पेशल फोर्स र प्याराट्रुपरलाई आवश्यक पर्ने विभिन्न सामानहरू ।</p> <p>(छ) नेपाली सेनाको नाममा पैठारी हुने हवाईजहाज, हेलिकप्टर र तीनका पार्टपुर्जा, प्यारासुट (ब्याग समेत) टुल्स, लुब्रिकेन्ट्स तथा ग्राउण्ड इक्वीपमेन्टहरू ।</p> <p>(ज) अस्पताल सञ्चालनको लागि आवश्यक पर्ने उपकरण तथा औजारहरू ।</p> <p>(झ) वैज्ञानिक प्रयोगशालालाई आवश्यकपर्ने सामानहरू ।</p> <p>(ञ) दैवी प्रकोप उद्धार कार्यमा प्रयोग हुने सामानहरू ।</p>
<p>समूह १२ : भवन र जग्गा</p> <p>घर तथा जग्गाको खरिद बिक्री तथा बहाल (होटल, गोप्टहाउस र एपार्टमेन्टले उपलब्ध गराउने होटल, गोप्टहाउस सरहको व्यावसायिक रूपमा सञ्चालित निकायले उपलब्ध गराउने सेवा बाहेक) ।</p>
<p>समूह १३ : बाजी, क्यासिनो र चिट्टा</p> <p>बाजी वा जुवा खेलाउनका निमित्त प्रदान गरिने सुविधा सम्बन्धी क्रियाकलाप, चिट्टा ।</p>
<p>द्रष्टव्यः(१) माथि उल्लेख भए बमोजिम शीर्षक र उपशीर्षकहरूमा किटानसाथ उल्लेख भएको वस्तु तथा सेवामा मात्र मूल्य अभिवृद्धि कर छुट हुनेछ । कर छुट गरिएका वस्तु तथा सेवाको व्याख्या तथा वस्तुको हार्मोनाइज्ड कोड आवश्यकता अनुसार भन्सार विभागसँग परामर्श लिई विभागले थपघट तथा परिमार्जन गर्न सक्नेछ ।</p> <p>(२) उपरोक्तानुसार स्वदेशमा उत्पादित बनस्पति घ्यू र तोरीको तेल, मैदा तथा सेलुलर मोबाइल फोन सेट, चिनी तथा स्वदेशी डेरी उद्योगमा आंशिक सुविधा दिई सो अनुसार कर फिर्ता दिने व्यवस्था रहेकोमा ती वस्तुको बजार अनुगमन समेतको समन्वयात्मक व्यवस्था आन्तरिक राजस्व विभागले गर्नेछ ।</p> <p>(३) कर लाग्ने वस्तुमा कुनै छुट वा कर फिर्ता दिन मनासिव देखेमा नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी छुट दिन सक्नेछ ।</p>

अनुसूची-२
(दफा ७ को उपदफा (२) सँग सम्बन्धित)
शून्य दर लाग्ने वस्तु तथा सेवा

१. नेपालबाहिर निर्यात हुने वस्तु : वस्तुको आपूर्ति देहाय बमोजिम भएको छ भन्ने कुरा प्रमाणित भएमा :-
  - (क) नेपालबाहिर निर्यात गरेको, वा
  - (ख) नेपालबाहिर गन्तव्य स्थान भएको अन्तर्राष्ट्रिय उडानमा स्टोरको रूपमा राखिएको, वा
  - (ग) नेपालबाहिर गन्तव्य स्थान भएको अन्तर्राष्ट्रिय उडानमा खुद्रा बिक्री वा आपूर्ति वा उपभोग गर्नका लागि राखिएको ।
२. नेपालबाहिरको व्यक्तिलाई आपूर्ति हुने सेवा :
  - (क) नेपालभित्र बसोबास भएको व्यक्तिले नेपालमा कुनै व्यावसायिक कारोबार, व्यावसायिक प्रतिनिधित्व वा कानूनी रूपमा मान्य प्रतिनिधि नभएको नेपालबाहिरका व्यक्तिलाई आपूर्ति गरेको सेवा,
  - (ख) नेपालभित्र बसोबास भई दर्ता भएको व्यक्तिले नेपालबाहिर बसोबास भएको व्यक्तिलाई गरेको वस्तु वा सेवाको आपूर्ति ।
३. नेपाल सरकार, परराष्ट्र मन्त्रालयको सिफारिसमा कूटनैतिक सुविधा प्राप्त व्यक्ति वा नियोगले तथा महसुल सुविधा प्राप्त कूटनैतिक नियोगमा कार्यरत व्यक्तिले पैठारी गर्ने वस्तु तथा सेवा ।
४. साविकको कुनै सन्धि वा सम्झौतामा पैठारी गर्दा बिक्रीकर छुट प्रदान गरिएको भए सम्बन्धित आयोजनाको सिफारिसमा ती सन्धि वा सम्झौता बहाल रहेसम्म दर्ता भएका करदातासँग स्थानीय खरीद गरेमा त्यस्तो आपूर्तिमा शून्य दरको सुविधा प्रदान गरिनेछ ।
५. प्रचलित कानून बमोजिम स्थापना भएको विशेष आर्थिक क्षेत्रमा सञ्चालन भएको उद्योगलाई बिक्री गरिने कच्चा पदार्थ तथा उत्पादित सामान ।
६. वैकल्पिक उर्जा प्रवर्द्धन केन्द्रको सिफारिसमा सौर्य शक्तिबाट उर्जा उत्पादन गर्ने सयन्त्र तथा उपकरणमा प्रयोग हुने व्याट्री स्वदेशी उद्योगबाट उत्पादन हुने भई सोही उद्योगबाट आपूर्ति गर्ने भएमा वैकल्पिक उर्जा प्रवर्द्धन केन्द्रको सिफारिस र विभागले

तोकेको प्रक्रिया बमोजिम सो उद्योगलाई सो कारोबारमा शून्य दरको सुविधा प्रदान गरिनेछ ।

७. जल विद्युत आयोजनाका लागि आवश्यक पर्ने मेशिनरी औजारहरू र तिनका पार्टपुर्जा, यन्त्र उपकरणहरू, पेनस्टक पाईप वा सो बनाउन प्रयोग हुने फलामे पाता स्थानीय उद्योगबाट उत्पादन हुने भई सोही उद्योगबाट आपूर्ति गर्ने भएमा वैकल्पिक उर्जा प्रवर्द्धन केन्द्रबाट स्वीकृत हुनेको हकमा सो केन्द्रको र वैकल्पिक उर्जा प्रवर्द्धन केन्द्रको स्वीकृतिमा सञ्चालन हुनेदेखि बाहेक अन्य आयोजनाको हकमा विद्युत विकास विभागको सिफारिस र विभागले तोकेको प्रक्रिया बमोजिम सो उद्योगलाई सो कारोबारमा शून्य दरको सुविधा प्रदान गरिनेछ ।
८. घरेलु तथा साना उद्यमीहरूले स्वदेशमा उत्पादन गरेका मूर्तिकला, चित्रकला, वास्तुकला र त्यस्तै प्रकारका अन्य हस्तकलाहरूका सामान नेपालका स्वीकृत निर्यात गृह (एक्सपोर्ट ट्रेडिङ हाउस) मार्फत विदेश निकासी गरेमा त्यस्ता सामान उत्पादन गर्दा प्रयोग भएका कच्चा पदार्थमा तिरेको मूल्य अभिवृद्धि कर आन्तरिक राजस्व विभागले तोकेको प्रक्रिया पूरा गरेपछि फिर्ता दिईनेछ ।
९. अपाङ्गले प्रयोग गर्ने स्कुटर पैठारी वा स्थानीय खरीद गर्दा तिरेको मूल्य अभिवृद्धि कर त्यस्तो स्कुटर यातायात व्यवस्था कार्यालयमा निजको नाममा दर्ता भएको अवस्थामा महिला, बालबालिका तथा समाज कल्याण मन्त्रालय वा सम्बन्धित जिल्लाको प्रमुख जिल्ला अधिकारीको सिफारिसमा पैठारी गर्दा तिरेको मूल्य अभिवृद्धि कर सम्बन्धित भन्सार कार्यालयबाट र स्थानीय खरीद गर्दा तिरेको मूल्य अभिवृद्धि कर आन्तरिक राजस्व विभागबाट फिर्ता गरिनेछ । त्यसरी फिर्ता गरिएको मूल्य अभिवृद्धि कर अपाङ्ग बाहेक अन्य व्यक्तिलाई बिक्री गरेमा असूल उपर गरिनेछ ।

३१. अन्तःशुल्क ऐन, २०५८ मा संशोधन : अन्तःशुल्क ऐन, २०५८ को,-

(१) दफा २ को,-

(क) खण्ड (छ) को सट्टा देहायको खण्ड (छ) राखिएको छ :-

“(छ) “उत्पादन” भन्नाले अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तु निर्माण गर्ने, प्रशोधन गर्ने, बनाउने वा तयार गर्ने कार्य सम्भन्धित पर्थे ।”

(ख) खण्ड (ज) पछि देहायको खण्ड (ज१) थपिएको छ :-

- “(ज१) “सूर्तिजन्य वस्तु” भन्नाले सूर्ति वा सूर्तिजन्य पदार्थका तत्वहरू मिश्रित धुमपान गर्ने, चपाउने, मुखमा राख्ने पानमसला, गुट्टा, खैनी वा यस्तै पदार्थहरू सम्भन्तु पर्छ र सो शब्दले चुरोट, बिडी, सिगारलाई समेत जनाउँछ।”
- (ग) खण्ड (ज) को सट्टा देहायको खण्ड (ज) राखिएको छ :-
 “(ज) “कारखाना मूल्य” भन्नाले अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तुमा अन्तःशुल्क वा अन्य कुनै कर नजोडी त्यस्तो वस्तु उत्पादन गर्न लाग्ने खर्च र प्रतिष्ठानको नाफा मात्र जोडी निर्धारण भएको मूल्य सम्भन्तु पर्छ।”
- (घ) खण्ड (ट) को उपखण्ड (३) को सट्टा देहायको उपखण्ड (३) राखिएको छ :-
 “(३) पैठारी हुने वस्तुको हकमा दफा ७ को उपदफा (२) बमोजिम निर्धारण भएको मूल्य।”
- (ङ) खण्ड (ण) पछि देहायका खण्ड (ण१), (ण२), (ण३), (ण४), (ण५), (ण६), (ण७), (ण८), (ण९), (ण१०) र (ण११) थपिएका छन् :-
 “(ण१) “मदिरा” भन्नाले अन्न, फलफूल वा अन्य कुनै स्टार्चयुक्त वस्तुलाई जीव रासायनिक प्रक्रियाद्वारा कुहाई वा अन्य कुनै तरिकाबाट तयार पारिएको शून्य दशमलव पा“ च प्रतिशतभन्दा बढी अल्कोहल भएको पदार्थ सम्भन्तु पर्छ र सो शब्दले रक्सी, जा“ ड, छुयाड, ट्विस्की, रम, जिन, ब्राण्डी, भोड्का, वियर, वाइन, सेरी, सेम्पेन, साइडर, पेरी, मिड, माल्ट, औद्योगिक अल्कोहल, रेक्टिफाइड स्पिट, माल्ट स्पिट, साइलेण्ट स्पिट, डिनेचर्ड स्पिट, ई.एन.ए. र हेड्स स्पिट समेतलाई जनाउ“ छ।

- (ण२) “तयारी मदिरा” भन्नाले आयतनमा सन्ताउन्न दशमलव शून्य छ, प्रतिशतभन्दा कम अल्कोहलको मिश्रणबाट बनेका सबै प्रकारका मादक द्रवहरू सम्भन्नु पर्छ ।
- (ण३) “एल.पी.” भन्नाले लण्डन प्रुफमा शुद्ध ईथानोलको शक्ति सम्भन्नु पर्छ ।
- (ण४) “एल.पी. लिटर” भन्नाले प्रति लिटरमा सन्ताउन्न दशमलव शून्य छ, प्रतिशत शुद्ध ईथानोलको मात्रा सम्भन्नु पर्छ ।
- (ण५) “यू.पी.” भन्नाले लण्डन प्रुफभन्दा कम शक्ति सम्भन्नु पर्छ ।
- (ण६) “ओ.पी.” भन्नाले लण्डन प्रुफभन्दा बढी शक्ति सम्भन्नु पर्छ ।
- (ण७) “भौतिक नियन्त्रण प्रणाली” भन्नाले अन्तःशुल्क अधिकृत वा निजले तोकेको कर्मचारीको नियन्त्रणमा अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तुको उत्पादन, निष्काशन, पैठारी तथा निकासी गरिने प्रणाली सम्भन्नु पर्छ ।
- (ण८) “स्वयं निष्काशन प्रणाली” भन्नाले भौतिक नियन्त्रण प्रणालीमा आधारित बाहेकका अन्तःशुल्क लाग्ने अन्य वस्तु वा सेवाको उत्पादन, निष्काशन, पैठारी तथा निकासी गरिने प्रणाली सम्भन्नु पर्छ ।
- (ण९) “अन्तःशुल्क निर्धारण” भन्नाले यस ऐन बमोजिम गरिने अन्तःशुल्क निर्धारण सम्भन्नु पर्छ ।”
- (ण१०) “बिगो” भन्नाले यस ऐन बमोजिम अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तु वा सेवाको मूल्य र सो मा लाग्ने अन्तःशुल्क जोडी कायम गरिएको कूल रकम सम्भन्नु पर्छ ।
- (ण११) “विद्युतीय माध्यम” भन्नाले कम्प्युटर, इन्टरनेट, इमेल, फ्याक्स, विद्युतीय क्यास मेशिन, फिस्कल प्रिन्टर सम्भन्नु पर्छ र सो शब्दले विभागले तोकेको अन्य स्वीकृत माध्यमलाई समेत जनाउँछ ।

- (२) दफा ३ को सट्टा देहायको दफा ३ राखिएको छ :-
- “३. अन्तःशुल्क लाग्ने : अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तु वा सेवा प्रतिष्ठानबाट उत्पादन गरी निष्काशन गर्दा, पैठारी गर्दा र सेवा बिक्री गर्दा अनुसूचीमा उल्लेख भए बमोजिमको अन्तःशुल्क लाग्नेछ ।”
- (३) दफा ३ पछि देहायका दफा ३क. र ३ख. थपिएका छन् :-
- “३क. अन्तःशुल्क निर्धारण र असूली : (१) यस ऐन बमोजिम लाग्ने अन्तःशुल्कको निर्धारण र असूल गर्ने दायित्व अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तु वा सेवाको उत्पादन गर्ने उत्पादकको हुनेछ ।
- तर पैठारी हुने वस्तुको अन्तःशुल्कको निर्धारण र असूली सम्बन्धित भन्सार कार्यालयले गर्नेछ ।
- (२) कुनै वस्तुको उत्पादन वा पैठारीका अतिरिक्त बिक्री वितरणको तहमा समेत अन्तःशुल्क लाग्ने भएमा यस ऐन बमोजिम लाग्ने अन्तःशुल्कको निर्धारण र असूली गर्ने दायित्व पैठारीकर्ता वा बिक्रेताको हुनेछ ।
- (३) अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तु उत्पादन गर्दा खपत भएको कच्चा पदार्थमा तिरेको अन्तःशुल्क तयारी वस्तु निष्काशन गर्दा तिर्नुपर्ने अन्तःशुल्कमा कच्चा गर्न पाइनेछ ।
- तर स्वयं निष्काशन प्रणाली लागू हुने उद्योगले कच्चा पदार्थ खरीद वा आयात गर्दा तिरेको अन्तःशुल्क तयारी वस्तु बिक्री गर्दा तिर्नुपर्ने अन्तःशुल्कमा कट्टा गर्न पाइनेछ ।
- (४) आगजनी, चोरी, दुर्घटना, ध्वंसात्मक गतिविधि वा वस्तुको उपयोगको म्याद सकिएको कारणले हानि नोक्सानी भएको वस्तुमा तिरेको अन्तःशुल्क विभागले तोके बमोजिम कट्टा गर्न पाइनेछ ।
- ३ख. अन्तःशुल्क नलाग्ने : (१) दफा ३ बमोजिम अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तु वा सेवामा देहायको अवस्थामा अन्तःशुल्क लाग्ने छैन :-
- (क) नेपालबाहिर निकासी गरेमा वा स्वीकृति प्राप्त कर मुक्त पसल

(बण्डेड वेयर हाउस र ड्यूटि फ्री सप) लाई मदिरा वा चुरोट बाहेकका अन्य वस्तु बिक्री गरेमा त्यस्तो वस्तु वा सेवामा अन्तःशुल्क लाग्ने छैन ।

(ख) स्वीकृति प्राप्त बण्डेड वेयर हाउसले नेपाल सरकार, परराष्ट्र मन्त्रालयले सिफारिस गरेको कूटनैतिक तथा महसुल सुविधा प्राप्त व्यक्ति वा निकायलाई बिक्री गर्ने चुरोट वा मदिरामा अन्तःशुल्क लाग्ने छैन ।

तर,

(१) बण्डेड वेयर हाउसले चुरोट तथा मदिरा बाहेकका अन्य वस्तु अन्तःशुल्क नलगाई बिक्री वितरण गर्न बाधा पर्ने छैन ।

(२) बण्डेड वेयर हाउसबाट बिक्री गरिने अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तु पैठारी गर्दा त्यस्तो वस्तुमा लाग्ने अन्तःशुल्क बराबरको रकम नगद धरौटी वा बैङ्क प्रत्याभूति राख्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) को खण्ड (ख) बमोजिमको नगद धरौटी वा बैङ्क प्रत्याभूतिको फुकुवा वा फिर्ता प्रक्रिया विभागद्वारा तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

(३) नेपालभित्र उत्पादन भएको वा तयार भएको मालवस्तु नेपालबाहिर निर्यात भैसकेपछि सम्बन्धित पार्टीले लिन अस्वीकार गरी वा अन्य कुनै कारणले पुनः पैठारी गरी ल्याएको अवस्थामा सोही मालवस्तु पैठारी भएको तीन महिनाभित्र निकासी गर्ने भएमा यसरी फिर्ता ल्याउँदाका बखत लाग्ने अन्तःशुल्क धरौटीमा राखी त्यस्तो मालवस्तु पुनः निकासी भएपछि धरौटी रकम सम्बन्धित भन्सार कार्यालयले फिर्ता दिनेछ ।”

(४) दफा ४ को सट्टा देहायको दफा ४ राखिएको छ :-

“४. अन्तःशुल्क असूली : (१) यस ऐनमा अन्यथा व्यवस्था गरिएकोमा बाहेक यस ऐन बमोजिम अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तु वा सेवामा देहायको अवस्थामा अन्तःशुल्क असूल गरिनेछ :-

- (क) भौतिक नियन्त्रण प्रणाली लागू हुने उद्योगले उत्पादन गर्ने वस्तुको हकमा प्रतिष्ठानबाट उत्पादन गरी बिक्रीका लागि निष्काशन गर्दाको बखत,
- (ख) स्वयं निष्काशन प्रणालीमा आधारित वस्तु वा सेवाको हकमा बिजक जारी गर्दाको बखत,
- (ग) पैठारी हुने वस्तुको हकमा त्यस्तो वस्तु नेपालभित्र प्रवेश गर्दाको बखत भन्सार बिन्दुमा,
- (घ) पैठारी हुने सेवाको हकमा विभागद्वारा तोकिए बमोजिम।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै वस्तु वा सेवाको हकमा त्यस्तो वस्तु उत्पादन गरेको वा सेवा प्रदान गरेको अवस्थामा नै अन्तःशुल्क असूल गर्नुपर्ने गरी विभागले तोक्न सक्नेछ।”

(५) दफा ४ पछि देहायका दफा ४क., ४ख., ४ग., ४घ. र ४ङ थपिएका छन् :-

“४क. अन्तःशुल्क बुझाउने दायित्व : यस ऐन बमोजिम अन्तःशुल्क बुझाउने दायित्व देहाय बमोजिमको व्यक्तिमा हुनेछ :-

- (क) नेपालभित्र उत्पादन हुने वस्तु वा सेवाको हकमा उत्पादक,
- (ख) पैठारी हुने वस्तुमा सो वस्तु प्राप्त गर्ने बिल अफ लेडिङ, एयर वे बिल, बिजक वा जा“ चपासको लागि दिएको निवेदनमा उल्लेख भएको व्यक्ति,
- (ग) अन्तःशुल्क लाग्ने पदार्थ लिलाम भएकोमा सो लिलाम सकार्ने व्यक्ति,
- (घ) कर मुक्त पसल (ड्यूटी फ्रि सप) बाट बिक्री भएको मदिरा वा चुरोट

बाहेकका वस्तु पुनः विक्री वा अन्य प्रयोजनमा प्रयोग भएमा पुनः विक्री गर्ने वा प्रयोग गर्ने व्यक्ति,

(ड) कुनै वस्तु वा सेवा अन्तःशुल्क नलाग्ने अवस्थाबाट लाग्ने अवस्थामा परिवर्तन भएमा त्यस्तो वस्तुको स्वामित्व कायम रहने व्यक्ति,

(च) खण्ड (क) देखि (ड) मा उल्लेख भएदेखि बाहेक अन्य अवस्थामा विभागले तोकेको व्यक्ति ।

४ख. अन्तःशुल्क दाखिला गर्ने म्याद : (१) यस ऐन बमोजिम असूल भएको अन्तःशुल्क देहाय बमोजिम दाखिला गर्नु पर्नेछ :-

(क) भौतिक नियन्त्रण प्रणालीमा आधारित वस्तुको हकमा त्यस्तो वस्तु निष्काशन गर्दाका बखत,

(ख) स्वयं निष्काशन प्रणाली अन्तर्गत उत्पादन तथा विक्री वितरण हुने वस्तु वा सेवाको हकमा विजक जारी भएपछिको महिनाको पच्चीस गतेभित्र,

(ग) पैठारी हुने वस्तुको हकमा त्यस्तो वस्तु नेपालभित्र प्रवेश गर्दाका बखत,

(घ) पैठारी हुने सेवाका हकमा विभागले तोके बमोजिम ।

(२) उपदफा (१) को खण्ड (ख) बमोजिमको म्यादभित्र अन्तःशुल्क भुक्तानी नगरेमा भुक्तानी गर्न बाँकी अन्तःशुल्क रकममा प्रति दिन शून्य दशमलव शून्य पाँच प्रतिशतका दरले विलम्ब शुल्क लाग्नेछ ।

४ग. अन्तःशुल्क छुट हुने : (१) कूटनैतिक सुविधा प्राप्त व्यक्ति वा निकायले परराष्ट्र मन्त्रालयको सिफारिसमा पैठारी गर्ने वस्तुमा अन्तःशुल्क छुट हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि देहायको अवस्थामा समेत अन्तःशुल्क छुट हुनेछ :-

- (क) विदेशी नियोग तथा दातृ संस्थाले कूटनैतिक सुविधा वा महसुल सुविधामा पैठारी गरेका सवारी साधन कुनै आयोजनाको स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम अनुरूप आयोजनालाई नै हस्तान्तरण गरी सरकारी नम्बर प्लेटमा परिवर्तन गर्दा वा कुनै आयोजनाको नाममा पूर्ण वा आंशिक महसुल सुविधामा (लगत वा बैङ्क ग्यारेण्टीमा पैठारी भएको बाहेक) पैठारी भएका सवारी साधन आयोजना समाप्ति पछि अर्थ मन्त्रालयको स्वीकृति लिई स्थानीय निकाय, सामुदायिक विद्यालय, सामुदायिक अस्पताल वा सरकारी निकायलाई हस्तान्तरण गर्दा,
- (ख) कूटनैतिक नियोग, परियोजना र अन्य निकायहरू (सरकारी एवं गैरसरकारी संघ, संस्था) ले महसुल सुविधामा पैठारी गरेका शुरु उत्पादन वर्षले पन्ध्र वर्ष नाघेका पुराना सवारी साधन अर्थ मन्त्रालयको स्वीकृति लिई पुनः प्रयोग हुन नसक्ने गरी स्क्र्याप गरी रजिष्ट्रेशन रद्द गर्न चाहेमा त्यस्तो सवारी साधनमा,
- (ग) निजी प्रयोजनको लागि आंशिक भन्सार महसुल सुविधामा आयात गरिएका सवारी साधनका धनीको मृत्यु भै उक्त सवारी साधनलाई निजको पति वा पत्नीको नाममा नामसारी गर्दा ।

(३) नब्बे प्रतिशत वा सोभन्दा बढी स्वदेशी भुत्रा वा पत्रु (कवाडी) वस्तु प्रयोग गरी उत्पादन गर्ने उद्योगलाई त्यस्तो उत्पादनमा लाग्ने अन्तःशुल्क छुट हुनेछ ।

४घ. विक्री वितरणमा नियन्त्रण : नेपाल सरकारले आवश्यक ठानेको अन्तःशुल्कजन्य वस्तुको विक्री वितरणमा नियन्त्रण गरी तोकिए बमोजिम व्यवस्थित गर्न सक्नेछ ।

४ङ. उपहार तथा नगद छुट सम्बन्धी व्यवस्था : मदिरा, वियर वा चुरोट उद्योगहरु र तिनका विक्रेताहरुले कुनै पनि प्रकारका उपहार कार्यक्रम संचालन गर्न वा त्यस्ता उद्योगहरुले मुल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता भएका वाहेक अन्य विक्रेतालाई त्यस्तो उत्पादन विक्री गर्दा छुट दिन पाइने छैन । यस्तो कार्य गरेको पाइएमा इजाजतपत्रको शर्त उल्लङ्घन गरेको मानिनेछ ।”

(६) दफा ७ को सट्टा देहायको दफा ७ राखिएको छ :-

“७. अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तु वा सेवाको मूल्य निर्धारण :

(१) नेपालभित्र उत्पादन हुने कुनै वस्तु वा सेवामा मूल्यको आधारमा अन्तःशुल्क लाग्ने भएमा देहाय बमोजिमको मूल्यलाई आधार मानी अन्तःशुल्क लगाइनेछ :-

(क) उत्पादकले अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तु विक्री गर्दा निर्धारण गरेको कारखाना मूल्य,

(ख) सेवाको हकमा सेवा विक्री गर्दाको मूल्य, वा

(ग) विभागले उत्पादन लागत वा अन्य उपयुक्त आधारमा तोकिएको मूल्य ।

(२) नेपालभित्र पैठारी हुने वस्तुको सम्बन्धमा त्यस्तो वस्तुमा भन्सार महसुल लिने प्रयोजनको लागि निर्धारण गरिएको मूल्यमा भन्सार महसुल समेत थप गरी कायम हुन आएको मूल्यमा अन्तःशुल्क लगाइनेछ ।

(३) सेवामा बिजक बमोजिम मूल्य निर्धारण गरी अन्तःशुल्क असूल उपर गरिनेछ ।

(४) अन्तःशुल्क अधिकृतले अन्तःशुल्क असूलउपर गर्ने प्रयोजनको लागि आवश्यकता अनुसार पुनः मूल्य निर्धारण वा अतिरिक्त मूल्य निर्धारण गर्न सक्नेछ ।”

(७) दफा ९ को सट्टा देहायको दफा ९ राखिएको छ :-

“९. इजाजतपत्र सम्बन्धी व्यवस्था : (१) यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम बमोजिम इजाजतपत्र नलिई कसैले पनि अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तु उत्पादन, पैठारी, बिक्री वा सञ्चय गर्न वा अन्तःशुल्क लाग्ने सेवा कसैलाई प्रदान गर्न हुँदैन ।

तर परराष्ट्र मन्त्रालयको सिफारिसमा कुटनैतिक सुविधा अन्तर्गत अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तुको पैठारी गर्दा र स्वयम निष्काशन प्रणाली अन्तर्गतका वस्तुहरूको बिक्री वा सञ्चय गर्न अन्तःशुल्क इजाजतपत्र लिनु पर्ने छैन ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको इजाजतपत्र लिन चाहने व्यक्ति, फर्म, कम्पनी वा संस्थाले तोकिए बमोजिमको ढाँचामा तोकिएको दस्तुर संलग्न गरी अन्तःशुल्क अधिकृत समक्ष इजाजतपत्रको लागि निवेदन दिनु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम अन्तःशुल्क अधिकृत समक्ष इजाजतपत्रको लागि निवेदन परेमा त्यस्तो निवेदन उपर आवश्यक जाँचबुझ गरी उपयुक्त देखिएमा तोकिए बमोजिमको ढाँचामा विभाग वा विभागले तोकेको अन्तःशुल्क अधिकृतले इजाजतपत्र दिनु पर्नेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम दिइएको इजाजतपत्रको अवधि एक आर्थिक वर्षसम्म कायम रहनेछ ।

(५) इजाजतपत्र नवीकरण गराउन चाहने इजाजतपत्रवालाले उपदफा (४) बमोजिमको अवधि समाप्त भएपछि तोकिए बमोजिमको दस्तुर दाखिला गरी श्रावण महिनाभित्र नवीकरण गराउनु पर्नेछ ।

तर,

(क) कुनै इजाजतपत्रवालाले चाहेमा तीन आर्थिक वर्षका लागि एकैपटक नवीकरण

दस्तुर दाखिला गरी नविकरण गराउन सक्नेछ ।

- (ख) स्टोनक्रसर, विडि, सुर्ति खैनी, पानमसला, गुट्टुखा उत्पादन, खाडसारी उद्योग तथा खुदो र गुड पैठारी गर्ने इजाजतपत्रवालाले तोकिए बमोजिमको नविकरण दस्तुर दाखिला गरी नवीकरण गराउनु पर्नेछ ।
- (ग) स्वयम निष्कासन प्रणाली लागू हुने उद्योग अन्तर्गत अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तुको उत्पादन वा अन्तःशुल्क लाग्ने सेवा प्रदान गर्न लिइएको इजाजतपत्र नवीकरण गर्नुपर्ने छैन ।

(६) उपदफा (५) बमोजिमको अवधिभित्र इजाजतपत्र नवीकरण नगराउने इजाजतपत्रवालाले इजाजतपत्र नवीकरण गराउन त्यस्तो अवधि नाघेको पहिलो तीन महिनाभित्र नवीकरण दस्तुरको पच्चीस प्रतिशत, त्यसपछिको तीन महिनाभित्र पचास प्रतिशत, त्यसपछिको तीन महिनाभित्र नवीकरण गराउनेले पचहत्तर प्रतिशत र त्यसपछि असार मसान्तसम्मको अवधिको लागि शत प्रतिशत जरिवाना बुझाउनु पर्नेछ ।

(७) उपनियम (६) मा तोकिएको अवधि समाप्त भएपछि नवीकरण गराउन चाहेमा तोकिए बमोजिमको नवीकरण बापत लाग्ने दस्तुरमा प्रत्येक आर्थिक वर्षको लागि शत प्रतिशत थप इजाजत दस्तुर र बक्यौता रकम समेत बुझाई इजाजतपत्र नवीकरण गराउन सक्नेछ ।

(८) कुनै व्यक्तिले उपदफा (९) बमोजिमको इजाजतपत्र नलिई कारोबार गरेकोमा इजाजतपत्र बापत र सोको नविकरण बापत लाग्ने दस्तुरबाट उन्मुक्ति पाउने छैन ।”

(८) दफा ९ पछि देहायको दफा ९क थपिएको छ :-

“९क. इजाजतपत्र स्थगन गर्न सक्ने : (९)
इजाजतपत्रवालाले अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तु वा सेवाको कारोबार गर्न छाडेमा पन्ध्र दिनभित्र

त्यसको कारण सहित इजाजतपत्र स्थगन गर्नको लागि अन्तःशुल्क अधिकृत समक्ष निवेदन दिनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम निवेदन प्राप्त भएमा अन्तःशुल्क अधिकृतले इजाजतपत्रवालाको इजाजतपत्र स्थगन गर्नु पर्ने वा नपर्ने निर्णय गरी इजाजतपत्र स्थगन गर्नु पर्ने देखिएमा सो इजाजतपत्र स्थगन गरी निवेदन प्राप्त भएको तीस दिनभित्र सोको जानकारी इजाजतपत्रवालाई दिनु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम इजाजतपत्र स्थगन भएको जानकारी इजाजतपत्रवालाले इजाजतपत्र स्थगन भएपछिको अर्को महिनादेखि दफा १०क. बमोजिमको विवरण पेश गर्नुपर्ने छैन ।

(४) उपदफा (२) बमोजिम इजाजतपत्र स्थगन भएको अवधिभरको लागि इजाजतपत्रवालाले दफा ९ बमोजिम इजाजतपत्र नवीकरण गर्नुपर्ने छैन ।”

(९) दफा १० को खण्ड (ग) पछि देहायको खण्ड (घ) राखिएको छ :-

“(घ) इजाजतपत्रवाला संस्था विघटन भएमा वा इजाजतपत्रवालाले आफ्नो इजाजतपत्र रद्द गर्न निवेदन दिएमा ।”

(१०) दफा १० पछि देहायका दफा १०क., १०ख., १०ग., १०घ., १०ङ., १०च., १०छ., १०ज., १०झ., १०ञ. र १०ट. थपिएका छन् :-

“१०क. अन्तःशुल्क विवरण दिनु पर्ने : दफा ३क. बमोजिम अन्तःशुल्क निर्धारण र असूल गर्नुपर्ने दायित्व भएका व्यक्तिले प्रत्येक महिनाको अन्तःशुल्क लाग्ने कारोबारको विवरण सो महिना समाप्त भएको पच्चीस दिनभित्र अन्तःशुल्क अधिकृत समक्ष वा दफा १०ग. को उपदफा (३) मा व्यवस्था भए बमोजिम वा हुलाकबाट रजिष्ट्री गरी तोकिए

बमोजिमको अन्तःशुल्क विवरण पेश गर्नु पर्नेछ । त्यस्तो विवरण सो महिनामा अन्तःशुल्क लाग्ने कारोबार गरेको वा नगरेको जे सुकै भए तापनि पेश गर्नु पर्नेछ ।

१०ख. लेखा राख्नु पर्ने : (१) दफा १०क. बमोजिम अन्तःशुल्क विवरण पेश गर्नु पर्ने व्यक्तिले अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तु वा सेवाको उत्पादन, बिक्री, त्यस्तो वस्तु वा सेवाको उत्पादनका लागि प्रयोग हुने कच्चा पदार्थ, सहायक कच्चा पदार्थ आदिको खरीद, खपत तथा अन्तिम मौज्जातको मूल्य तथा परिमाण खुल्ने तोकिए बमोजिमका विवरण सहितको लेखा अद्यावधिक राख्नु पर्नेछ र त्यस्तो लेखा अन्तःशुल्क अधिकृतले निरीक्षण गर्न माग गरेका बखत उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको खरीद, उत्पादन, निष्काशन, बिक्री र मौज्जात खाता सम्बन्धित अन्तःशुल्क अधिकृतद्वारा प्रमाणित गराई लेखा राख्ने प्रयोजनका लागि प्रयोग गर्नु पर्नेछ ।

(३) इजाजतपत्रवालाले कारोबारको लेखा छ वर्षसम्म सुरक्षित राख्नु पर्नेछ ।

(४) यस ऐनको कार्यान्वयनको निमित्त अन्तःशुल्क अधिकृतले लिखित रूपमा सूचना दिई अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तु वा सेवाको कारोबारको सम्बन्धमा जानकारी माग गर्न सक्नेछ ।

१०ग. कम्प्युटरबाट प्रशोधित अभिलेख प्रमाणको रूपमा ग्राह्य हुने : (१) प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि अन्तःशुल्कको प्रयोजनको लागि अन्यथा प्रमाणित भएकोमा बाहेक विभाग वा सो अन्तर्गतका कार्यालय वा अन्तःशुल्क प्रशासन गर्न तोकिएको कार्यालयमा रहेका कम्प्युटरबाट प्रशोधित कुनै व्यक्तिको अन्तःशुल्क सम्बन्धी अभिलेख प्रमाणको रूपमा ग्राह्य हुनेछ ।

(२) अन्तःशुल्क लाग्ने तोकिएका वस्तु वा सेवाको उत्पादन सम्बन्धी तथ्याङ्क विद्युतीय माध्यमबाट विभाग वा सो विभागले तोकेको

कार्यालयमा स्वतः प्राप्त हुने गरी व्यवस्था गर्न सक्नेछ ।

(३) विभागले विद्युतीय माध्यमबाट अन्तःशुल्क विवरण पेश गर्ने र अन्तःशुल्क भुक्तानी गर्ने सम्बन्धमा आवश्यक व्यवस्था गर्न सक्नेछ ।

१०घ. अन्तःशुल्क अधिकृतले अन्तःशुल्क निर्धारण गर्न सक्ने : (१) देहायको कुनै अवस्थामा अन्तःशुल्क अधिकृतले अन्तःशुल्क निर्धारण गर्न सक्नेछ :-

- (क) म्यादभित्र अन्तःशुल्क विवरण पेश नगरेमा,
- (ख) अधुरो वा त्रुटीपूर्ण अन्तःशुल्क विवरण पेश गरेमा,
- (ग) भुट्टा अन्तःशुल्क विवरण पेश गरेमा,
- (घ) अन्तःशुल्कको रकम कम देखाएको वा ठीक नभएको भन्ने विश्वास गर्नु पर्ने आधार भएमा,
- (ङ) बिक्री मूल्यमा न्यून बिजकीकरण गरेको भन्ने विश्वास गर्नुपर्ने आधार र कारण भै दफा ७ को उपदफा (४) बमोजिम पुनः मूल्य निर्धारण वा अतिरिक्त मूल्य निर्धारण गर्नुपर्ने भएमा,
- (च) यस ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तु वा सेवाको उत्पादन प्रतिलब्धी तोकिएकोमा सो अनुसारको उत्पादन प्रतिलब्धी नपुगेमा,
- (छ) निष्काशन गरेको मदिरा र चुलाईमा जाने पदार्थको अल्कोहलको मात्रा एक प्रतिशतभन्दा बढी फरक परेमा,
- (ज) अन्तःशुल्क छलेमा,
- (झ) इजाजतपत्र नलिई कुनै व्यक्तिले अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तुको कारोबार गरेमा ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम अन्तःशुल्क निर्धारण गर्दा अन्तःशुल्क अधिकृतले सम्बन्धित व्यक्तिलाई आफ्नो सफाई पेश गर्न पन्ध्र दिनको म्याद दिनु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम गरिएको अन्तःशुल्क निर्धारणको सम्बन्धमा विभागले अनुगमन गर्न सक्नेछ । अनुगमन गर्दा कुनै त्रुटी देखिएमा महानिर्देशकले पुनः अन्तःशुल्क निर्धारण गर्न आदेश दिन सक्नेछ ।

(४) उपदफा (१) बमोजिम अन्तःशुल्क निर्धारण गर्ने वा दफा १०क. बमोजिम पेश गरेको अन्तःशुल्क विवरण जाँच गर्ने प्रयोजनका लागि अन्तःशुल्क अधिकृतलाई देहाय बमोजिमको अधिकार हुनेछ :-

- (क) अन्तःशुल्क दायित्वसँग सम्बन्धित वस्तुहरू, स्थान, कागजात, लेखा तथा अभिलेख जाँच गर्ने,
- (ख) कुनै व्यक्तिको कारोबार स्थल वा यस ऐन अन्तर्गत कसूर मानिने कार्यसित सम्बन्धित प्रमाणहरू हुनसक्ने सम्भावना भएका अन्य स्थलहरूमा खानतलासी लिने वा सिलवन्दी गर्ने,
- (ग) आफ्नो कर्तव्यपालनको सिलसिलामा कुनै अभिलेख, किताब, खाता कागजातहरू तयार गर्ने वा तिनीहरूमा विवरण भर्ने व्यक्तिसँग जानकारी माग गर्ने,
- (घ) अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तु तथा सेवाको कारोबारस्थल वा सोसँग सम्बन्धित अन्य स्थलमा रहेको कुनै कागजात, किताब तथा अभिलेखलाई कब्जा गर्ने वा अन्यत्र लैजाने,

(ड) कारोबार सञ्चालन गर्ने स्थान वा कार्यालय वा अन्य कुनै उपयुक्त स्थानमा अन्तःशुल्कको लेखापरीक्षण गर्ने,

(च) अन्तःशुल्क अधिकृतले बैङ्क तथा वित्तीय संस्था लगायत कुनै व्यक्तिसँग अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तु वा सेवाको कारोबारको सम्बन्धमा कुनै कुराको जानकारी माग गर्ने ।

(५) यस दफा बमोजिम अन्तःशुल्क अधिकृतले माग गरेको सूचना दिनु बैङ्क तथा वित्तीय संस्था वा सम्बन्धित व्यक्तिको कर्तव्य हुनेछ ।

१०ड. विशेषज्ञको सेवा लिन सक्ने : विभागले यस ऐनको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि आवश्यकता अनुसार मदिरा विशेषज्ञ, ब्रुइङ्ग विशेषज्ञ, रसायन विज्ञ लगायतका अन्य विशेषज्ञहरूको सेवा लिन सक्नेछ ।

१०च. अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तु तथा सेवाको उत्पादन प्रतिलब्धी तोक्न सक्ने : (१) एनहाइड्रस इथानोल, रेक्टिफाइड स्प्रिट वा इ.एन.ए. उत्पादन गर्ने उद्योगले प्रयोग गर्ने अन्न, मोलासिस वा खुदोबाट प्राप्त हुनु पर्ने इथानोल, स्प्रिट वा इ.एन.ए. को उत्पादन प्रतिलब्धी दरको निर्धारण तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम तोकिएको प्रतिलब्धी दरभन्दा घटी उत्पादन भएको देखिएमा त्यस्तो फरक परिमाणको इथानोल, स्प्रिट वा इ.एन.ए. बाट सो प्रतिष्ठानले उत्पादन गर्ने उच्चतम कोटीको मदिरा उत्पादन भएको मानिनेछ ।

(३) विभागले अन्तःशुल्क लाग्ने अन्य वस्तु तथा सेवाको उत्पादन प्रतिलब्धी दर तोक्न सक्नेछ ।

१०छ. अल्कोहलको मात्रा जाँच गर्ने : स्वीकृति लिई निष्काशन गरेको मदिरा र चुलाईमा जाने पदार्थको अल्कोहलको मात्रा वा गुणस्तरको परीक्षण अन्तःशुल्क अधिकृतले जुनसुकै बखत गर्न सक्नेछ । अल्कोहलको मात्रा एक प्रतिशतभन्दा बढी फरक वा गुणस्तरमा उल्लेखनीय रुपबाट फरक पार्न पाइने छैन ।

१०ज. बक्यौता अन्तःशुल्कको असूली : यस ऐन बमोजिमको म्यादभित्र बुझाउनु पर्ने अन्तःशुल्क कुनै व्यक्तिले नबुझाएमा सम्बन्धित अन्तःशुल्क अधिकृतले देहायका कुनै वा सबै तरिका अपनाई असूल गर्न सक्नेछ :-

(क) त्यस्तो व्यक्तिलाई फिर्ता गर्नु पर्ने कुनै रकम भए त्यसमा कट्टा गरेर,

(ख) नेपाल सरकार वा नेपाल सरकारको स्वामित्वमा भएको कुनै संगठित संस्था वा स्थानीय निकायबाट त्यस्तो व्यक्तिले पाउने रकमबाट कट्टा गर्न लगाएर,

(ग) त्यस्तो व्यक्तिको बैङ्क, वित्तीय वा अन्य संस्थामा रहेको हितबाट कट्टा गर्न लगाएर,

स्पष्टीकरण : यस खण्डको प्रयोजनको लागि "हित" भन्नाले बैङ्क, वित्तीय वा अन्य संस्थामा रहेको निक्षेप तथा लगानीलाई समेत सम्भन्नु पर्छ ।

(घ) त्यस्तो व्यक्तिको बिक्री, निकासी, पैठारी र अन्य व्यवसाय रोक्का गरेर,

(ङ) त्यस्तो व्यक्तिको चल तथा अचल सम्पत्ति कब्जा गरेर,

(च) त्यस्तो व्यक्तिको चल तथा अचल सम्पत्ति सबै वा केही एकै पटक वा पटक पटक गरी तोकिए बमोजिम लिलाम बिक्री गरेर,

(छ) मौज्दातमा रहेको वस्तु लिलाम गरेर ।

१०भ. विलम्ब शुल्क : दफा ४ को उपदफा (१) को खण्ड (क) को अवस्थामा बाहेक अन्तःशुल्क निर्धारण भएको वा अन्य कुनै कारणले यस ऐन बमोजिमको म्यादभित्र बुझाउनु पर्ने अन्तःशुल्क रकम कुनै व्यक्तिले नबुझाएमा बुझाउन बाँकी रहेको अन्तःशुल्क रकममा प्रति दिन शून्य दशमलव शून्य पाँच प्रतिशतका दरले विलम्ब शुल्क लाग्नेछ ।

(१०ज) अन्तःशुल्क छल्ने योजना विरुद्धको व्यवस्था : यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि अन्तःशुल्कको फाइदा लिने उद्देश्यले कुनै व्यक्तिले देहायको कुनै कार्य गरेमा अन्तःशुल्क मुक्ति योजना गरी यस ऐन बमोजिम लाग्ने अन्तःशुल्क छल्ने दुरुत्साहन गरेको मानी महानिर्देशकले त्यस्तो व्यक्तिको अन्तःशुल्क निर्धारण एवं असूलउपर गर्न अन्तःशुल्क अधिकृतलाई आदेश दिन सक्नेछ :-

(क) यस ऐनमा भएको व्यवस्थाको दुरुपयोग गरी अन्तःशुल्क छल्ने उद्देश्यले कुनै योजना तथा कार्य गरी अन्तःशुल्कको दायित्व कम गरेमा, वा

(ख) अन्तःशुल्क दायित्व कम गर्ने उद्देश्यले कुनै कार्य गरेमा वा सो गर्ने उद्देश्यले संभौता गरेमा ।

१०ट. अन्तःशुल्क टिकट परीक्षण गर्ने : मदिरा, वियर वा चुरोटको उत्पादनमा प्रयोग गरिने अन्तःशुल्क टिकट सक्कली वा नक्कली सम्बन्धमा अन्तःशुल्क अधिकृतले परीक्षण गर्न सक्नेछ ।”

(११) दफा ११ मा रहेको “निकासी” भन्ने शब्दको सट्टा “निष्काशन” भन्ने शब्द राखिएको छ ।

(१२) दफा १२ को उपदफा ३ को खण्ड (ग) को सट्टा देहायको खण्ड (ग) राखिएको छ :-

”(ग) कसूरसित सम्बन्धित अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तु र सो बमोजिमको कसूर प्रमाणित गर्न सहायक हुने अन्य वस्तु कब्जा गर्न र सो स्थानलाई सिलबन्दी गर्न”

(१३) दफा १२ को उपदफा (३) को खण्ड (घ) मा देहाय बमोजिमको प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश थपिएको छ :-

“तर त्यस्तो निलम्बन सात दिनभन्दा बढी अवधिको लागि गर्न पाइने छैन र त्यसरी निलम्बन गरेको साठी दिनभित्र तत्सम्बन्धी आवश्यक निर्णय गरी सक्नु पर्नेछ ।”

(१४) दफा १३ को,-

(क) उपदफा (१) को ठाउँ ठाउँमा रहेका “अन्तःशुल्क कार्यालय” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “आन्तरिक राजस्व कार्यालय” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(ख) उपदफा (३) पछि देहायका उपदफा (४) र (५) थपिएका छन् :-

“(४) विभागले यस दफा बमोजिमको कसूरको सूचना दिने सुराकीलाई सूचनाको सत्यताको आधारमा विभागले तोके बमोजिम बढीमा दश हजार रुपैयासम्म सुराकी प्रोत्साहन खर्च दिन सक्नेछ ।

(५) यस दफा बमोजिम कसूरको सूचना दिने व्यक्तिको विवरण गोप्य रहनेछ ।”

(१५) दफा १४ को उपदफा (१) मा रहेका “अन्तःशुल्क कार्यालय” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “आन्तरिक राजस्व कार्यालय” भन्ने शब्दहरू राखी सोही उपदफाको खण्ड (क), (ख) र (ग) को सट्टा देहायका खण्ड (क), (ख) र (ग) राखिएका छन् :-

“(क) सुराक दिने व्यक्तिलाई बिगोको दश प्रतिशत,

(ख) वस्तु मात्र पत्री पेश गर्ने व्यक्तिलाई बिगोको बीस प्रतिशत ।

(ग) दशी तथा मानिस सहित पत्री पेश गर्ने व्यक्तिलाई बिगोको तीस प्रतिशत,

तर सूचना वा सुराक दिने व्यक्ति एकभन्दा बढी भएमा त्यस्ता व्यक्तिहरूबीच पुरस्कारको बाँडफाँड दामासाहीले गरिनेछ ।”

(१६) दफा १५ मा रहेका “अन्तःशुल्क कार्यालयले” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “आन्तरिक राजस्व कार्यालयले” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(१७) दफा १६ को सट्टा देहायको दफा १६ राखिएको छ :-

“१६. दण्ड सजाय : (१) कसैले देहायका कसूर गरेमा त्यस्ता व्यक्तिलाई त्यस्तो कसूरको निमित्त बिगो जफत गरी

बिगो बमोजिम जरिवाना वा एक वर्षसम्म कैद वा दुबै सजाय हुनेछ :-

- (क) यस ऐन बमोजिम तिर्नु पर्ने अन्तःशुल्क दवाएमा, छिपाएमा वा छलेमा,
- (ख) इजाजतपत्र नलिई अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तु उत्पादन वा पैठारी गरेमा,
- (ग) कुनै व्यक्तिले भुट्टा लेखा वा कित्ते कागज तयार गरी यस ऐन विपरित कुनै कसूर गरेमा,
- (घ) मदिरा, वियर वा सूतिजन्य वस्तु उत्पादनमा प्रयोग गरिने अन्तःशुल्क टिकट नक्कली बनाई प्रयोग गरेमा, उत्पादन गरेमा वा ओसार पसार वा भण्डारण गरेमा ।

स्पष्टीकरण : यस खण्ड बमोजिम सजाय गर्न बिगो कायम गर्दा त्यस्तो टिकट प्रयोग भएको वा हुनसक्ने वस्तुको शक्ति, परिमाण वा आकारका आधारमा अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तुको मूल्य कायम गरी सो मा लाग्ने अन्तःशुल्क समेत जोडी कायम गरिनेछ ।

(२) अन्तःशुल्क अधिकृतले उपदफा (१) मा उल्लिखित दण्ड जरिवानाका अतिरिक्त नब्बे दिनमा नबढ्ने गरी दफा ९ बमोजिम दिइएको इजाजतपत्र निलम्बन समेत गर्न सक्नेछ ।

(३) उपदफा (१) को खण्ड (क), (ख), (ग) वा (घ) मा लेखिएको कसूरको उद्योग वा दुरुत्साहन गर्नेलाई मुख्य कसूरदारलाई हुने सजायको आधा सजाय हुनेछ ।

(४) कसूरसँग प्रत्यक्ष वा परोक्ष रुपमा प्रयोग हुन आएको भाडा बर्तन, वस्तु वा सेवा उत्पादन गर्न प्रयोग गरिएको ज्यावल, मेशिन, उपकरण र सवारी साधन समेत जफत हुनेछ ।

तर त्यस्तो कसूर गर्ने व्यक्तिले भाडाको सवारी साधन प्रयोग गरेको र सवारी धनीको अनुमति बिना सवारी साधन त्यस्तो काममा प्रयोग गरेको भएमा त्यस्तो सवारी साधन जफत नगरी सवारी धनीलाई पच्चीस हजार रुपैया जरिवाना र सवारी चालकलाई कसूरको प्रकृति हेरी तीन महिनासम्म कैद वा पन्ध्र हजार रुपैयासम्म जरिवाना वा दुबै सजाय हुनेछ ।

(५) उपदफा (४) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि भाडाको सवारीमा दर्ता गरी सवारी साधनको मालिकले नै प्रयोग गरेको पाइएमा त्यस्तो सवारी जफत हुनेछ ।

(६) कुनै व्यक्तिले देहायको कुनै कसूर गरेमा अन्तःशुल्क अधिकृतले देहाय बमोजिम जरिवाना गर्न सक्नेछ :-

- (क) दफा ७ को उपदफा (४) बमोजिम पुनः मूल्य निर्धारण वा अतिरिक्त मूल्य निर्धारण भएमा थप हुने अन्तःशुल्क रकमको शत प्रतिशत रकम,
- (ख) इजाजतपत्र नलिई अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तु वा सेवा बिक्री वा सञ्चय गरेमा पाँच हजार रुपैयाँदेखि पन्ध्र हजार रुपैयाँसम्म,
- (ग) दफा १०क. को व्यवस्था उल्लङ्घन गरेमा लाग्ने अन्तःशुल्कको प्रतिदिन शून्य दशमलव शून्य पाँच प्रतिशत वा प्रति विवरण एक हजार रुपैयाँमध्ये जुन बढी हुन्छ सो रकम,
- (घ) दफा १०ख. को उपदफा (१) बमोजिमको लेखा अद्यावधिक नराखेमा दश हजार रुपैयाँ र कारोबारको लेखा निरीक्षण गर्न नदिएमा पटकैपिच्छे पाँच हजार रुपैयाँ,
- (ङ) दफा १०ख. को उपदफा (२) उल्लङ्घन गरेमा पाँच हजार रुपैयाँसम्म,
- (च) दफा १०ख. को उपदफा (३) उल्लङ्घन गरेमा दश हजार रुपैयाँ,
- (छ) दफा १०घ. को उपदफा (३) बमोजिमको अनुगमन गर्ने कार्यमा बाधा विरोध गरेमा पटकै पिच्छे पाँच हजार रुपैयाँ,
- (ज) दफा १०छ. बमोजिम जाँच गर्दा अल्कोहलको मात्रा एक प्रतिशतभन्दा

- बढी फरक भएमा राजस्व चुहावट भएको रकमको शत प्रतिशत रकम,
- (भ) अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तु वा सेवाको उत्पादन प्रतिलब्धी तोकिएकोमा सो अनुसारको उत्पादन प्रतिलब्धी नपुगेमा थप हुने अन्तःशुल्क रकमको शत प्रतिशत रकम,
- (ज) दफा ४घ. उल्लङ्घन गरेमा पटकैपिच्छे दश हजार रुपैया,
- (ट) यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम उल्लङ्घन गरेमा पटकै पिच्छे एक हजार रुपैया,
- (ठ) स्वयं निष्काशन प्रणाली अन्तर्गतका वस्तु तथा सेवाको बिक्री गर्दा अन्तःशुल्क असूल नगरेमा वा कम असूल गरेमा लाग्ने अन्तःशुल्क असूल गरी असूल नभएको वा कम असूल भएको अन्तःशुल्क रकमको शत प्रतिशत रकम ।”

(१८) दफा १७ को उपदफा (२) पछि, देहायको उपदफा (३) थपिएको छ :-

“(३) जफत गरिएका वस्तुहरु परीक्षण गर्दा उपयोग गर्न मिल्ने देखिएमा लिलाम बिक्री गरी आएको रकम राजस्व दाखिला गर्नु पर्नेछ ।

तर परीक्षणबाट त्यस्ता वस्तुहरु उपयोग गर्न नमिल्ने भएमा विभागले तोके बमोजिम नष्ट गर्नु पर्नेछ ।”

(१९) दफा १७ पछि, देहायको दफा १७क. थपिएको छ :-

“१७क. किस्ताबन्दीमा तिर्ने व्यवस्था : कुनै करदाताले बक्यौता अन्तःशुल्क किस्ताबन्दीमा बुझाउन पाउँ भनी लिखित अनुरोध गरेमा एक वर्षको लागि किस्ताबन्दीमा बुझाउने गरी अनुमति प्रदान गर्न सकिनेछ ।”

(२०) दफा १९ को सट्टा देहायको दफा १९ राखिएको छ :-

“१९. प्रशासकीय पुनरावलोकन तथा पुनरावेदन सम्बन्धी व्यवस्था : (१) अन्तःशुल्क अधिकृतले अन्तःशुल्क निर्धारण तथा असूलीका लागि गरेको निर्णय उपर

चित्त नबुभेमा त्यस्तो सूचना पाएको मितिले तीस दिनभित्र सो निर्णयको विरुद्ध विभाग समक्ष प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि निवेदन दिन सक्नेछ ।

तर दफा १६ को उपदफा (१), (२), (३) र (४) बमोजिमको कसूरमा अन्तःशुल्क अधिकृतले कैद गर्ने गरी गरेको निर्णय उपर राजस्व न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन दिन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम निवेदन दिने म्याद गुञ्जिन गई कुनै व्यक्तिले म्याद थपको लागि म्याद गुञ्जिएको मितिले सात दिनभित्र निवेदन दिएमा विभागले मनासिव देखेमा म्याद गुज्नेको मितिबाट बढीमा तीस दिनको म्याद थप गर्न सक्नेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम दिएको निवेदन समेतका प्रमाण कागजात छानविन गर्दा निवेदकको निवेदन जिकीर उपयुक्त देखिन आएमा स्पष्ट कारण खुलाई पर्चा खडा गरी महानिर्देशकले सो अन्तःशुल्क निर्धारण आदेश बदर गरी पुनः अन्तःशुल्क निर्धारण गर्न आदेश दिन सक्नेछ ।

(४) उपदफा (१) बमोजिम निवेदन परेको मितिले साठी दिनभित्र सो निवेदन उपर विभागले निर्णय गर्नु पर्नेछ ।

(५) उपदफा (१) बमोजिम निवेदन दिने व्यक्तिले निर्धारित अन्तःशुल्क रकममध्ये विवादरहित अन्तःशुल्क र जरिवाना रकम बुझाई विवादित अन्तःशुल्क र जरिवाना रकमको एक तिहाई रकम नगद धरौटी राख्नु पर्नेछ ।

(६) उपदफा (४) बमोजिमको म्यादभित्र विभागले निर्णय नगरेमा सो म्याद नाघेपछि वा गरेको निर्णय उपर चित्त नबुभेमा सो निर्णयको सूचना पाएको मितिले पैतीस दिनभित्र सम्बन्धित व्यक्तिले राजस्व न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन दिन सक्नेछ ।

(७) यस दफा बमोजिम प्रशासकीय पुनरावलोकनको निवेदन वा पुनरावेदन दिने व्यक्तिले

सोको एक प्रति पन्ध्र दिनभित्र सम्बन्धित कार्यालयमा दर्ता गराउनु पर्नेछ ।

(द) उपदफा (१) बमोजिम पुनरावलोकनको निवेदन वा पुनरावेदन दिएको कारणबाट दफा १६ को उपदफा (१) मा उल्लिखित निर्णयको कार्यान्वयनमा असर परेको मानिने छैन ।”

- (२१) दफा २२ पछि देहायको दफा २२क थपिएको छ :-
“२२क. अन्तःशुल्क सरह मानिने : यस ऐन बमोजिम लाग्ने दस्तुर, विलम्ब शुल्क वा जरिवाना यस ऐन बमोजिम लाग्ने अन्तःशुल्क सरह मानिनेछ ।”
- (२२) दफा २३ को सट्टा देहायको दफा २३ राखिएको छ :-
“२३. विभाग जिम्मेवार हुने : यस ऐनको कार्यान्वयन तथा प्रशासन गर्ने कामको लागि विभाग जिम्मेवार हुनेछ ।”
- (२३) दफा २४ को सट्टा देहायको दफा २४ राखिएको छ :-
“२४. अन्तःशुल्क सम्बन्धी व्यवस्था यसै ऐन बमोजिम हुने : प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि सालवसाली लागू हुने आर्थिक ऐनले यस ऐनमा संशोधन गरी अन्तःशुल्क लगाउने, निर्धारण गर्ने, बढाउने, घटाउने, छूट दिने वा मिनाहा दिने सम्बन्धी व्यवस्था गरेकोमा बाहेक अन्य कुनै पनि ऐनले यस ऐन बमोजिमका अन्तःशुल्कका व्यवस्थाहरूमा कुनै पनि संशोधन, परिवर्तन गर्न वा अन्तःशुल्क सम्बन्धी अन्य व्यवस्था गर्न सक्ने छैन ।”
- (२४) दफा २५ पछि देहायको दफा २५क थपिएकोछ,-
“२५क. निर्देशिका बनाई लागू गर्न सक्ने : यो ऐन र यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियमको अधीनमा रही विभागले आवश्यक निर्देशिका बनाई लागू गर्न सक्नेछ ।”
- (२५) अन्तःशुल्क ऐन, २०५८ मा देहायको अनुसूची थपिएको छ :-

अनुसूची
(दफा ३ सँग सम्बन्धित)
अन्तःशुल्क दरबन्दी

क्र.सं.	शीर्षक/उपशीर्षक नं.	वस्तु वा सेवाको विवरण	इकाई	अन्तःशुल्क
---------	---------------------	-----------------------	------	------------

				दर
१	१७०३.१०.०० र १७०३.९०.००	खुदो (मोलासेस)	प्रति क्वीण्टल	रु.४५१-
२	१७०१.१३.१० र १७०१.१४.१०	सख्खर (गुड), कालो सख्खर, खाडसारीबाट निस्कने रसकट (पैठारीमा मात्र)	प्रति क्वीण्टल	रु.८०१-
३	३९२३	प्लाष्टिकका प्याक गर्ने सामान	मोल प्रतिशत	५
	३९२०, ३९२१	प्लाष्टिक सिट	मोल प्रतिशत	५
	३९२६.९०.९०	प्लाष्टिकको अन्य सामान:	मोल प्रतिशत	५
४		तयारी फलफूलको रस :-		
	२००९.१९.००, २००९.११.०० र २००९.१२.००	(क) सुन्तलाको रस (अरेन्ज जुस)	प्रति लिटर	रु.३१५०
	२००९.२९.००, र २००९.२९.००	(ख) भोगटे (पोमेलो समेत) को रस (ग्रेपफ्रुट, पोमेलो जूस समेत)	प्रति लिटर	रु.३१५०
	२००९.३९.०० र २००९.३९.००	(ग) अन्य कुनै जंवीर जाती (सिटरस) को एक फलको रस	प्रति लिटर	रु.३१५०
	२००९.४९.००, र २००९.४९.००	(घ) भुइकटरको रस (पाइनेपल जुस)	प्रति लिटर	रु.३१५०
	२००९.६९.००, २००९.५०.०० र २००९.६९.००	(ङ) गोलभेडाको रस (टमाटो जुस) अंगुरको रस (ग्रेप जुस) अंगुरको काँचो रस (ग्रेप मस्ट) समेत	प्रति लिटर	रु.३१५०
	२००९.७९.०० र २००९.७९.००	(च) स्याउको रस (एपल जुस)	प्रति लिटर	रु.३१५०
	२००९.८०.००	(छ) अन्य कुनै एउटै फलफुल वा वनस्पतिको रस	प्रति लिटर	रु.३१५०
	२००९.९०.००	(ज) रसको मिश्रण	प्रति लिटर	रु.३१५०
५	२१०६.९०.२०	चूना मिश्रण भएको निकोटिनरहित पान मसलाहरू र यस्तै अन्य पदार्थहरू	प्रति किलो	रु.२७५१-
६	१४०४.९०.११ १४०४.९०.१२	कत्था रस	प्रति किलो	रु.१०१-
		कत्था	प्रति किलो	रु.११५१-
७	२२०२.९०.००	अल्कोहल रहित सवै किसिमको पेय पदार्थहरू	प्रति लिटर	रु.४१५०
८	२२०३.००.००	जौबाट बनेको वियर	प्रति लिटर	रु.८८१-
	२२०६.००.१०	कण्ट्री वियर (छ्याड)	प्रति लिटर	रु.२०१-
९	२२०४.२९.००	स्वदेशमा निर्मित वाईन (चुत्रो, स्याउ र ऐसेलुबाट, निर्मित १२ प्रतिशतसम्म अल्कोहलको मात्रा भएको)	प्रति लिटर	रु.५५१-
	-	१२ प्रतिशतसम्म अल्कोहल भएका वाईन र वियर बाहेकका अन्य पेय	प्रतिलिटर	रु.२१०१-

	पदार्थहरू (पैठारीमा)		
	२२०४.१०.००, २२०४.२१.०० २२०४.२९.०० २२०४.३०.०० २२०५.१०.०० र २२०५.९०.००	१२ प्रतिशतसम्म अल्कोहल भएका वाइन (पैठारीमा)	प्रति लिटर रु.२१०१-
	२२०४.१०.००, २२०४.२१.०० २२०४.२९.०० २२०४.३०.०० २२०५.१०.०० र २२०५.९०.००	१२-१७ प्रतिशतसम्म अल्कोहलको मात्रा भएको वाइन	प्रतिलिटर रु.२२०१-
१०	२२०४.१०.००, २२०४.२१.०० २२०४.२९.०० २२०४.३०.०० २२०५.१०.०० २२०५.९०.०० र २२०६.००.९०	१७ प्रतिशतभन्दा बढी अल्कोहल भएको वाइन, जडिवुटी मिश्रित मदिरा, कक्टेल् (अल्कोहलिक / अल्कोहलिक / नन-अल्कोहलिक मिश्रण) तथा अन्य फर्मण्टेड मदिराहरू	प्रति लिटर रु.२४०१-
११	२२०६.००.९०	स्वदेशमा उत्पादित स्याउको रसबाट निर्मित साइडर	प्रति लिटर रु.५५१-
	२२०४.१०.०० २२०६.००.९०	सेम्पेन, सेरी, मिड, पेरी, साइडर ।	प्रतिलिटर रु.२४०१-
१२	२२०७.२०.००	डिनेचर्ड स्पिट (८० देखि ९९ प्रतिशतसम्म अल्कोहल भएको)	प्रति लिटर रु.१०१-
१३	३८१४.००.००	थिनर, सल्भेण्ट	प्रति लिटर रु.२२१-
१४	२२०७.१०.००	एनहाइड्रस इथानोल (९९ प्रतिशतभन्दा बढी अल्कोहल भएको)	प्रति लिटर रु.६१-
१५		आयतनमा ५७.०६ प्रतिशतदेखि ८० प्रतिशतसम्म अल्कोहल भएको मदिराको कच्चा पदार्थको रूपमा प्रयोग हुने सबै प्रकारका मादक द्रवहरू	
	२२०८.२०.१०	(क) वाइन तथा ब्राण्डीको कच्चा पदार्थ	प्रति लिटर रु.११५१-
	२२०८.३०.१०	(ख) हिवस्कीको कच्चा पदार्थ	प्रति लिटर रु.११५१-
	२२०८.४०.१०	(ग) रम र टाफीयाको	प्रति लिटर रु.११५१-
	२२०८.५०.१०	(घ) जीन र जेनेभाको कच्चा पदार्थ	प्रति लिटर रु.११५१-

	२२०८.६०.१०	(ड) भोड्काको कच्चा पदार्थ	प्रति लिटर	रु.११५।-
	२२०८.७०.१०	(च) लिकर्स र कर्डियल्सको कच्चा पदार्थ	प्रति लिटर	रु.११५।-
	२२०८.९०.१०	(छ) अन्य मदिराको कच्चा पदार्थ (स्पीट समेत)	प्रति लिटर	रु.११५।-
१६	२२०७.१०.००	आयतनमा ८० प्रतिशत वा सो भन्दा बढी अल्कोहल भएका मदिराको कच्चा पदार्थको रूपमा प्रयोग हुने रेक्टिफाइड स्प्रिट	प्रति लिटर	रु.५०।-
	२२०७.१०.००	ई.एन.ए.	प्रति लिटर	रु.५०।-
१७		तयारी मदिरा		
	२२०८.२०.९०	(क) वाइन तथा ब्राण्डी (१) २५ यु.पि. शक्तिको (४२.८ प्रतिशत अल्कोहलको मात्रा भएको)	प्रति लिटर प्रति एल.पि.लिटर	रु.४९७।- रु.६६३।-
	२२०८.२०.९०	(२) ३० यु.पि. शक्तिको (३९.९४ प्रतिशत अल्कोहलको मात्रा भएको)	प्रति लिटर प्रति एल.पि.लिटर	रु.४६४।- रु.६६३।-
		(ख) ह्वीस्की		
	२२०८.३०.९०	(१) २५ यु.पि. शक्तिको (४२.८ प्रतिशत अल्कोहलको मात्रा भएको)	प्रति लिटर प्रति एल.पि.लिटर	रु.४९७।- रु.६६३।-
	२२०८.३०.९०	(२) ३० यु.पि. शक्तिको (३९.९४ प्रतिशत अल्कोहलको मात्रा भएको)	प्रति लिटर प्रति एल.पि.लिटर	रु.४६४।- रु.६६३।-
		(ग) रम र टाफिया		
	२२०८.४०.९०	(१) २५ यु.पि. शक्तिको (४२.८ प्रतिशत अल्कोहलको मात्रा भएको)	प्रति लिटर प्रति एल.पि.लिटर	रु.४९७।- रु.६६३।-
	२२०८.४०.९०	(२) ३० यु.पि. शक्तिको (३९.९४ प्रतिशत अल्कोहलको मात्रा भएको)	प्रति लिटर प्रति एल.पि.लिटर	रु.४६४।- रु.६६३।-
		(घ) जीन र जेनेभा		
	२२०८.५०.९०	(१) २५ यु.पि. शक्तिको (४२.८ प्रतिशत अल्कोहलको मात्रा भएको)	प्रति लिटर प्रति एल.पि.लिटर	रु.४९७।- रु.६६३।-

२२०८.५०.९०	(२) ३० यु.पि. शक्तिको (३९.९४ प्रतिशत अल्कोहलको मात्रा भएको)	प्रति लिटर प्रति एल.पि.लिटर	रु.४६४।- रु.६६३।-
<u>(ड) भोडका</u>			
२२०८.६०.९०	(१) २५ यु.पि. शक्तिको (४२.८ प्रतिशत अल्कोहलको मात्रा भएको)	प्रति लिटर प्रति एल.पि.लिटर	रु.४९७।- रु.६६३।-
२२०८.६०.९०	(२) ३० यु.पि. शक्तिको (३९.९४ प्रतिशत अल्कोहलको मात्रा भएको)	प्रति लिटर प्रति एल.पि.लिटर	रु.४६४।- रु.६६३।-
<u>(च) लिक्स र कर्डियल्स</u>			
२२०८.७०.९०	(१) २५ यु.पि. शक्तिको (४२.८ प्रतिशत अल्कोहलको मात्रा भएको)	प्रति लिटर प्रति एल.पि.लिटर	रु.४९७।- रु.६६३।-
२२०८.७०.९०	(२) ३० यु.पि. शक्तिको (३९.९४ प्रतिशत अल्कोहलको मात्रा भएको)	प्रति लिटर प्रति एल.पि.लिटर	रु.४६४।- रु.६६३।-
<u>(छ) अन्य तयारी मदिरा</u>			
२२०८.९०.९०	(१) १५ यु.पि. शक्तिको (४८.५ प्रतिशत अल्कोहलको मात्रा भएको)	प्रति लिटर प्रति एल.पि.लिटर	रु.६६७।- रु.७८५।-
२२०८.९०.९०	(२) २५ यु.पि. शक्तिको (४२.८ प्रतिशत अल्कोहलको मात्रा भएको)	प्रति लिटर प्रति एल.पि.लिटर	रु.४९७।- रु.६६३।-
२२०८.९०.९०	(३) ३० यु.पि. शक्तिको (३९.९४ प्रतिशत अल्कोहलको मात्रा भएको)	प्रति लिटर प्रति एल.पि.लिटर	रु.४६४।- रु.६६३।-
२२०८.९०.९०	(४) ४० यु.पि. शक्तिको (३४.२३ प्रतिशत अल्कोहलको मात्रा भएको)	प्रति लिटर प्रति एल.पि.लिटर	रु.२३५।- रु.३९२।-
२२०८.९०.९०	(५) ५० यु.पि. शक्तिको (२८.५३ प्रतिशत अल्कोहलको मात्रा भएको)	प्रति लिटर प्रति एल.पि.लिटर	रु.८४।- रु.१६८।-

	२२०८.९०.९०	(६) ७० यु.पि. शक्तिको (१७.१२ प्रतिशत अल्कोहलको मात्रा भएको)	प्रति लिटर प्रति एल.पि.लिटर	रु.२०।- रु.६७।-
		तर आयातित मदिराको हकमा माथि उल्लिखित दरबन्दीमा तोकिएको अल्कोहलको मात्रामा एक प्रतिशतसम्म फरक भएमा सोही दरबन्दी लाग्नेछ र एक प्रतिशतभन्दा बढी फरक भएमा नजिकको उच्चदरको दरबन्दी अनुसार अन्तःशुल्क लगाई असूलउपर गरिनेछ ।		
१८	२४०१	प्याक नगरिएको कोरा सूति पैठारीमा मात्र	प्रति कि. ग्राम	रु. ६०।-
	२४०३.९९.३०	खुद्रा विक्रीको लागि नराखिएको काटिएको सुती (कट टोबाको); धुलो सुती (डस्ट टोबाको)	प्रति कि. ग्राम	रु. १६०।-
	२४०३.९९.२०	चूना मिलाई खाने खुद्रा विक्रीको लागि प्याकिङ्ग गरिएको सुती	प्रति कि. ग्राम	रु.१६०।-
	२४०३.९९.१०	जर्दा, खैनी, नस (स्नफ) र सुती मिश्रित तयारी वस्तुहरू (दाँत माभने वस्तु समेत)	प्रति कि. ग्राम	रु.२४०।-
	२४०३.९९.१०	निकोटिनयुक्त पानमसलाहरू र गुटखा	प्रति कि. ग्राम	रु.२७५।-
	२४०२.९०.००	तयारी विडी	प्रति एम	रु.६०।-
	२४०३.९९.१०	पाइप सूति	प्रति कि.ग्राम	रु.७००।-
१९	२४०२.१०.०० र २४०२.९०.००	सबै प्रकारको सिगार	प्रति खिल्ली	रु.९।-
२०	७२१३, ७२१४ र ७२१५ (उप शीर्षक ७२१४.९९.१० समेत)	फलामे डण्डी	प्रति मे.टन.	रु.१०००।-
२१	२५१६.१२.००, २५१६.२०.००, २५१६.९०.००, ६८०२.२३, ६८०२.९३	ग्रेनाइट	मोल प्रतिशत	१५
	२५१५.१२.००, २५१५.२०.००, र ६८०२.२१.०० देखि ६८०२.९९.०० सम्म	मार्बल	मोल प्रतिशत	५
	६९०८	ग्लेज टायलहरू	मोल प्रतिशत	५
२२	१९०२	चाउ चाउ (नुडल्स) र तिनको	प्रति के.जि.	रु. ७५०

		दुक्राटाक्री, म्याकारोनी र पास्ता		
	२१०६.९०.६० १९०५	जंक फूड्स (कुरकुरे, कुरमुरे, चिजबल्स, लेज, पेप्टी आदि)	प्रति के.जि.	रु. ७५०
२३	भाग १६	मासु, माछाका तयारी परिकारहरू (टिनप्याक)	मोल प्रतिशत	५
	२३०९.१०.००	कुकुर, बिरालोको खाना	मोल प्रतिशत	५
२४		चुरोट (सूर्तिबाट तयार भएको सबै प्रकारको चुरोट)		
		(१) ७० मि.मि. सम्मको लम्बाईमा		
	२४०२.२०.००	(क) फिल्टर नभएको	प्रति एम	रु. २७२१-
	२४०२.२०.००	(ख) फिल्टर भएको	प्रति एम	रु. ५९७-
	२४०२.२०.००	(२) ७० भन्दा बढी ७५ मि.मि. सम्मको लम्बाईमा (फिल्टर भएको)	प्रति एम	रु. ७६३-
	२४०२.२०.००	(३) ७५ भन्दा बढी ८५ मि.मि. सम्मको लम्बाईमा (फिल्टर भएको)	प्रति एम	रु. ९७७-
	२४०२.२०.००	(४) ८५ मि.मि. भन्दा बढी लम्बाईमा (फिल्टर भएको)	प्रति एम	रु. १३०६-
२५		सिमेण्ट		
	२५२३.२९.००	(क) पोर्टल्याण्ड सिमेण्ट सेतो (रङ्गीन वा रङ्गविहिन)	प्रति मे.टन	रु. १८०१-
	२५२३.२९.००	(ख) पोर्टल्याण्ड सिमेण्ट (खैरो)	प्रति मे.टन	रु. १८०१-
	२५२३.३०.००	(ग) अलुमिनियस सिमेण्ट	प्रति मे.टन	रु. १८०१-
	२५२३.९०.००	(घ) अन्य हाइड्रोलिक सिमेण्ट	प्रति मे.टन	रु. १८०१-
२६	३२०८, ३२०९, ३२१०	सबै प्रकारका पेन्ट्स	मोल प्रतिशत	५
२७	६९०४.१०.००	(क) सबै प्रकारका (सेरामिक) ईटाहरू (आन्तरिक उत्पादन बाहेक)	प्रति हजार	रु. ६००१-
२८	७०.०३, ७०.०४, ७०.०५, ७०.०६, ७०.०७, ७०.०८ र ७००९.१०	ग्लास सिट र सवारी साधनमा प्रयोग हुने सिसा तथा एनाहरू	मोल प्रतिशत	५
२९		सवारी साधनहरू :		
		(क) कार, जीप र भ्यानहरू (भन्सार शीर्षक ८७०२ र ८७०३) र तिनका चेसिस (भन्सार शीर्षक ८७०६)	मोल प्रतिशत	६०
		(ख) माइक्रोबसहरू (११ देखि १४ सिटसम्म भएको (भन्सार शीर्षक ८७०२) र तिनका चेसिस (भन्सार शीर्षक ८७०६)	मोल प्रतिशत	५५

	(ग)	डबल क्याव पिकअप (भन्सार शीर्षक ८७०४) र तिनका चिसिस (भन्सार शीर्षक ८७०६)	मोल प्रतिशत	६०
	(घ)	तीन पांघ्रे गाडीहरू (अटोरिक्सा) (भन्सार शीर्षक ८७०३) र तिनका चिसिस (भन्सार शीर्षक ८७०६)	मोल प्रतिशत	५५
	(ङ.)	सिंगल क्याव पिकअप (भन्सार शीर्षक ८७०४) र तिनका चिसिस (भन्सार शीर्षक ८७०६)	मोल प्रतिशत	५०
	(च)	डेलिभरी भ्यान (भन्सार शीर्षक ८७०४) र तिनका चिसिस (भन्सार शीर्षक ८७०६)	मोल प्रतिशत	३०
	(छ)	मिनिबसहरू (१५ देखि २५ सिटसम्म भएको) (भन्सार उपशीर्षक ८७०२१०२०)	मोल प्रतिशत	३५
	(ज)	मिनिबसहरू (१५ देखि २५ सिटसम्म भएको) (भन्सार उपशीर्षक ८७०२१०.२०)	मोल प्रतिशत	३५
	(झ)	भन्सार शीर्षक ८७०२ मा पर्ने (१५ देखि २५ सिटसम्म भएको) मिनिबसका चिसिस (भन्सार शीर्षक ८७०६)	मोल प्रतिशत	३५
	(ञ)	बस र ट्रकहरू (भन्सार शीर्षक ८७०२, ८७०४ र तिनका चिसिस भन्सार शीर्षक ८७०६)	मोल प्रतिशत	५
	(ट)	मोटरसाइकल (भन्सार शीर्षक ८७११)	मोल प्रतिशत	४०
३०	८४.४३	प्लेटहरू, सिलिण्डरहरू र शीर्षक ८४.४२ का छपाईका अन्य उपादानहरूद्वारा मुद्रण कार्यको लागि प्रयोग हुने छाप्ने (मुद्रण) यन्त्रावली; अन्य मुद्रण यन्त्रहरू, प्रतिलिपि उतार्ने यन्त्रहरू, र फ्याक्स गर्ने यन्त्रहरू, संयोजित भएका वा नभएका; तिनका अङ्गहरू र सहायक वस्तुहरू (पाटर्स एण्ड एसेसरिज) ।		
		-अन्य मुद्रकहरू, प्रतिलिपि उतार्ने यन्त्रहरू र फ्याक्स गर्ने यन्त्रहरू; संयोजन भएका वा नभएका:		

	८४४३.३९.००	--मुद्रण गर्ने, प्रतिलिपि उतार्ने वा फ्याक्स पठाउनेमध्ये दुई वा दुईभन्दा बढी कार्यहरू सम्पन्न गर्न सक्ने यन्त्रहरू, स्वचालित आँकडा प्रशोधन यन्त्र वा संजाल (नेटवर्क) मा जोड्न सकिने किसिमका	मोल प्रतिशत	१०
	८४४३.३९.००	-- अन्य	मोल प्रतिशत	१०
३१	८४.७२	अन्य कार्यालय यन्त्रहरू (अफिस मशिनस) (उदाहरणतः हेक्टोग्राफ वा स्टेन्सिल दुप्लिकेटिङ मशिनहरू, एड्रेसिङ मशिनहरू, अटोम्याटिक ब्याङ्गनोट डिस्पेन्सरहरू, क्वाइनसोर्टिङ मशिनहरू (मुद्रा छाँट्ने यन्त्र), क्वाइन काउण्टिङ वा व्यापिङ मशिनहरू, पेन्सिल शार्पेनिङ मशिनहरू, परफोरेटिङ वा स्ट्याप्लिङ मशिनहरू) ।		
	८४७२.९०.००	- अन्य	मोल प्रतिशत	१५
३२	८४.७९	यस भागको अन्यत्र उल्लेख नभएका वा समावेश नभएका, व्यक्तिगत कार्य (इन्डिभिजुअल फइसन्स) भएका यन्त्रहरू र यान्त्रिक साधनहरू (मेकानिकल अप्लायन्सेस) ।		
		--अन्य :		
	८४७९.८९.९०	---अन्य	मोल प्रतिशत	१०
३३		चारपाटे (वर्गाकार समेत) भएको वा नभएको विद्युत संचित गर्ने यन्त्र (एकुमुलेटर); तिनका छुट्याउने यन्त्र (सेपरेटर) समेत ।		
	८५०७.१०.००	-पिष्टन इन्जिन जगाउन प्रयोग हुने प्रकारको सीसा अम्ल (लीड-एसीड)	मोल प्रतिशत	५
	८५०७.२०.००	-अन्य लीड एसीड एकुमुलेटर	मोल प्रतिशत	५
	८५०७.८०.००	-अन्य एकुमुलेटर	मोल प्रतिशत	५

३४	८५.१७	टेलिफोन सेटहरू, सेलुलर संजालहरू वा अन्य तारविहीन संजालहरूका लागि प्रयोग हुने टेलिफोनहरू समेत; ध्वनी, छवी वा अन्य आँकडा प्रसारण वा संग्रहण निमित्तका उपकरणहरू, तारसहित वा ताररहित संजाल (जस्तै: स्थानीय वा बृहत क्षेत्र संजाल (लोकल अर वाइड एरिया नेटवर्क)) मा सञ्चार गर्न प्रयोग हुने उपकरणहरू समेत, शीर्षक ८४.४३, ८५.२५, ८५.२७ वा ८५.२८ का प्रसारण वा संग्रहण उपकरणहरू वाहेक।		
		-ध्वनी, छवी वा अन्य आँकडा प्रसारण वा संग्रहण निमित्तका उपकरणहरू, तारसहित वा ताररहित संजाल (जस्तै: स्थानीय वा बृहत क्षेत्र संजाल (लोकल अर वाइड एरिया नेटवर्क)) मा सञ्चार गर्न प्रयोग हुने उपकरणहरू समेत:		
	८५१७.६१.००	--आधार स्थानहरू (बेस स्टेशन्स)	मोल प्रतिशत	५
	८५१७.६२.००	--ध्वनी, छवी वा अन्य आँकडालाई संग्रहण गर्ने परिवर्तन गर्ने र प्रसारण वा पुनरुत्पादन गर्ने यन्त्रहरू, स्वीचीङ्ग र राउटिङ्ग उपकरणहरू समेत	मोल प्रतिशत	५
	८५१७.६९.००	--अन्य	मोल प्रतिशत	५
	८५१७.७०.००	-अङ्गहरू (पार्टस)	मोल प्रतिशत	५

३५	८५.१८	सूक्ष्मध्वनीवाहक (माइक्रोफोन) हरू र त्यस निमित्तका धारकहरू (स्टयाण्डस); संलग्नक (इनक्लोजर) मा आरोपित (माउण्टेड) भए वा नभएका ध्वनि विस्तारक यन्त्रहरू (लाउड स्पीकर्स); सूक्ष्मध्वनि वाहक (माइक्रोफोन) सम्मिलित (कम्बाइण्ड) भएको वा नभएको कर्ण श्रवणयन्त्र (हेड फोन) हरू तथा कर्ण श्रवणयन्त्र (इयर फोन) हरू, र एक सूक्ष्मध्वनिवाहक (माइक्रोफोन) तथा एक वा एकभन्दा बढी ध्वनि विस्तारक यन्त्र (लाउडस्पीकर) हरू भएका समुच्चय (सेट) हरू; श्रव्यावृत्ति वैद्युतिक विस्तारक (अडियो फ्रिक्वेन्सी इलेक्ट्रिक एम्प्लिफायर) हरू; वैद्युतिक ध्वनी प्रवर्धक यन्त्र (इलेक्ट्रिक साउण्ड एम्प्लीफायर) का समुच्चयहरू (सेट्स)		
	८५१८.१०.००	-माइक्रोफोन र तिनका अडसाहरू	मोल प्रतिशत	५
		-बट्टाभिन्न अड्याइएका वा नअड्याइएका लाउड स्पीकरहरू:		
	८५१८.२९.००	--अन्य	मोल प्रतिशत	५
३६	८५.२३	डिस्कहरू, टेपहरू, सुगठित अवस्थाका वाष्पीकरण नहुने (सोलिड-स्टेट नन्-भोलाटाइल) सञ्चय उपकरणहरू, "स्मार्ट कार्डहरू" र ध्वनी वा अन्य प्रवृत्तिलाई अभिलेखन गर्न निमित्तका अन्य माध्यम, अभिलेखन गरिएका वा नगरिएका डिस्क उत्पादनका लागि प्रयोग हुने म्याट्रिसहरू र माष्टरहरू, तर भाग ३७ का उत्पादनहरू बाहेक ।		
		-चुम्बकीय माध्यम:		
	८५२३.२९.९०	--अन्य	मोल प्रतिशत	५
	८५२३.४०.००	-चाक्षुषीय (अप्टिकल) माध्यम		
	८५२३.४१.००	--रेकर्ड नगरिएको	मोल प्रतिशत	५
	८५२३.४९.००	--अन्य	मोल प्रतिशत	५
	८५२३.५१.००	--सुगठित अवस्थाका वाष्पीकरण नहुने (सोलिड-स्टेट नन्-भोलाटाइल) सञ्चय उपकरणहरू	मोल प्रतिशत	५

	८५२३.५२.००	--"स्मार्ट कार्डहरू"	मोल प्रतिशत	५
	८५२३.५९.००	--अन्य	मोल प्रतिशत	५
	८५२३.८०.००	-अन्य	मोल प्रतिशत	५
३७	८५.२५	संग्रहण उपकरण (रिसेप्सन ऐपरेटस) वा ध्वनि अभिलेखन (साउण्ड रिकार्डिङ्ग) वा पुनरुत्पादन (रिप्रोड्यूसिङ्ग) उपकरण (ऐपरेटस) समाविष्ट भए वा नभएको, रेडियो प्रसारण (रेडियो-ब्रोडकास्टिङ्ग) वा टेलिभिजन निमित्तका प्रसारण उपकरण (ट्रान्समिसन ऐपरेटस); टेलिभिजन क्यामराहरू; डिजिटल क्यामराहरू र भिडियो क्यामरा-रिकर्डर्स ।		
	८५२५.६०.००	-संग्रहण उपकरण (रिसेप्सन ऐपरेटस) समाविष्ट ट्रान्समिसन उपकरणहरू	मोल प्रतिशत	५
	८५२५.८०.००	-टेलिभिजन क्यामराहरू, डिजिटल क्यामराहरू र भिडियो क्यामरा रिकार्डरहरू (भिडियो क्यामरा रेकर्डर्स)	मोल प्रतिशत	५
३८	८५.२८	रेडियो प्रसारण (ब्रोडकास्ट) ग्राहकहरू (रिसिभर्स) अथवा ध्वनि वा भिडियो अभिलेखन (रिकार्डिङ्ग) वा पुनरुत्पादन (रिप्रोड्यूसिङ्ग) उपकरणहरू (ऐपरेटस) समाविष्ट (इनकरपोरेटिङ्ग) भएका वा नभएका, टेलिभिजन निमित्तका संग्रहण (रिसेप्सन) उपकरण (ऐपरेटस); टेलिभिजन संग्रहण उपकरणहरू समाविष्ट नभएका मोनिटरहरू (परीविक्षकहरू) र प्रोजेक्टर (प्रक्षेपित्र) हरू ।		
		-प्रोजेक्टर (प्रक्षेपित्र) हरू		
	८५२८.६९.००	--शीर्षक ८४७ को स्वचालित आँकडा प्रशोधन प्रणालीमा पूर्णरूपमा वा मुख्यरूपमा प्रयोग हुने किसिमको	मोल प्रतिशत	९०
		रङ्गिन टेलिभिजन		
	८५२८.७२.९०	-- अनएसेम्बलड अवस्थाका रङ्गिन टेलिभिजन	मोल प्रतिशत	५
	८५२८.७२.९०	--अन्य रङ्गिन टेलिभिजन	मोल प्रतिशत	५
	८५४०.९९.००	रङ्गिन टेलिभिजनका पिकचर ट्युबहरू	मोल प्रतिशत	५

३९	८५.२९	शीर्षक ८५.२५ देखि ८५.२८ सम्मका उपकरणहरूको लागि पूर्णतया र मुख्यतया प्रयोग योग्य पार्टपुर्जाहरू ।		
		-अन्य :		
	८५२९.९०.९०	---टेलिभिजन रिसिभरका	मोल प्रतिशत	९५
४०	८५.३१	शीर्षक ८५.१२ वा ८५.३० बाहेकका विद्युतीय ध्वनि वा दृश्य सूचक उपकरणहरू (जस्तै-घण्टी, साइरन, इन्डिकेटर प्यानेल, चोर घण्टी (बगलर एलार्म) वा आगालागीको घण्टी (फायर अलार्म) ।		
	८५३१.२०.००	-तरल स्फटिक सामाग्री (एल.सी.डि.) वा प्रकाश इमिटिङ डायोड्स (एल.इ.डी.) समाविष्ट इण्डिकेटर प्यानेल	मोल प्रतिशत	९०
	८५३१.९०.००	-पार्टपुर्जाहरू	मोल प्रतिशत	९०
४१	८५.३२	स्थिर भ्यारिएबल र मिलाउन हुने विद्युतीय सन्धारित्र (क्यापासिटर) (प्रि-सेट) ।		
	८५३२.१०.००	-५०६० हर्ज सर्किटको प्रयोगको लागि तयार गरिएको स्थिर सन्धारित्र (क्यापासिटर) र ०.५ के.भार (पावर क्यापासिटर) भन्दा कम क्षमता नभएको रिप्लेयीभ शक्ति सञ्चालन गर्न सक्ने भएको	मोल प्रतिशत	९०
		-अन्य स्थिर सन्धारित्र (क्यापासिटर) :		
	८५३२.२१.००	--टयान्टालम	मोल प्रतिशत	९०
	८५३२.२२.००	--आल्मुनियम इलेक्ट्रोलाइटिक	मोल प्रतिशत	९०
	८५३२.२३.००	--सेरामिक डाइईलेक्ट्रिक, सिङ्गल लेयर	मोल प्रतिशत	९०
	८५३२.२४.००	--सेरामिक डाइईलेक्ट्रिक, मल्टिलेयर	मोल प्रतिशत	९०
	८५३२.२५.००	--कागज वा प्लाष्टिकको डाइईलेक्ट्रिक	मोल प्रतिशत	९०
	८५३२.२९.००	--अन्य	मोल प्रतिशत	९०
	८५३२.३०.००	-भ्यारिएबल वा एडजस्टेबल (मिलाउन हुने) (प्रि-सेट) क्यापासिटर	मोल प्रतिशत	९०
	८५३२.९०.००	-पार्टपुर्जाहरू	मोल प्रतिशत	९०

४२	८५.३३	विद्युत प्रतिरोधक (रेसिप्टर) (रियोस्ट्याट र पोटेन्शीयोमिटर समेत), ताप प्रतिरोधक बाहेक ।		
	८५३३.१०.००	-स्थिर कार्बन प्रतिरोधक, कम्पोजिसन वा फिल्म जस्ता	मोल प्रतिशत	१०
		-अन्य स्थिरप्रतिरोधक :		
	८५३३.२१.००	--२० वाटसम्मको शक्ति सञ्चालन क्षमताका लागि	मोल प्रतिशत	१०
	८५३३.२१.००	--अन्य	मोल प्रतिशत	१०
		-तार जोडिएको घटबढ हुने (भ्यारिएवल) प्रतिरोधक, रियोस्ट्याट्स र पोटेन्शीयोमिटर :		
	८५३३.३१.००	--२० वाटसम्मको शक्ति सञ्चालन क्षमताका लागि	मोल प्रतिशत	१०
	८५३३.३१.००	--अन्य	मोल प्रतिशत	१०
	८५३३.४०.००	-अन्य घटबढ हुने प्रतिरोधक, रियोस्ट्याट्स र पोटेन्शीयोमिटर समेत	मोल प्रतिशत	१०
	८५३३.९०.००	-पार्टपुर्जाहरू	मोल प्रतिशत	१०
	८५३४.००.००	प्रिन्टेड सर्किट (छापिएका परिपथहरू) ।	मोल प्रतिशत	१०
४३	८५.३६	१००० भोल्टसम्मको भोल्टेज भएको वाले निभाउने (स्वीचिड) वा विद्युतीय परिपथको लागि वा विद्युत परिपथमा वा सँग जोड्नको लागि चाहिने वैद्युतिक उपकरणहरू (जस्तै, स्वीच, रिले, फ्यूज, सर्ज सप्रेसर, प्लग, सकेट, ल्याम्प-होल्डर र अन्य संयोजकहरू (कनेक्टर्स) जक्सन बक्सेस); चाक्षुषीय तन्तुहरू (अप्टिकल फाइबर्स), चाक्षुषीय तन्तुका मुड्रा वा मोटा तारहरू निमित्तका संयोजकहरू (कनेक्टर्स) ।		
	८५३६.५०.००	-अन्य स्वीचहरू	मोल प्रतिशत	१५
		-ल्याम्प होल्डर, प्लग र सकेटहरू:		
	८५३६.६९.००	--अन्य	मोल प्रतिशत	१५
	८५३६.९०.००	-अन्य उपकरणहरू	मोल प्रतिशत	१५

४४	८५.४४	विद्युतरुद्ध (इन्सुलेटेड), (इनामेल लगाएको वा एनोडाइज समेत), तार (वायर), केबुल (को-एक्सल केबुल समेत) र कनेक्टरसँग जोडिएको वा नजोडिएको अन्य इन्सुलेटेड कन्डक्टर; अप्टिकल फाइबर केबुल, तार, विद्युत कण्डक्टर वा कनेक्टर जोडेको वा नजोडेको प्रत्येक ढाकिएका रेशाहरू (शिड्ड फाइबर) वाट बनेको तार ।		
		-१००० भोल्टसम्मको लागि अन्य इलैक्ट्रिक कण्डक्टरहरू:		
	८५४४.४२.००	--कनेक्टरसँग जोडिएका	मोल प्रतिशत	१५
	८५४४.४९.००	--अन्य	मोल प्रतिशत	१५
	८५४४.७०.००	-अप्टिकल फाइबर केबुल	मोल प्रतिशत	१०
८५११.१०, ८५.१२, ८७.०८, ८७.१४	-मोटर पार्टस र मोटरसाइकल पार्टस (साइकल र रिक्साका पार्टस बाहेक तथा अशक्त व्यक्तिहरू निमित्तका क्यारिजेज (उप शीर्षक ८७४.२०) बाहेक)	मोल प्रतिशत	५	
४५	९०.१०	यो भागको अन्यत्र उल्लेख नभएको वा समावेश नभएको तस्वीर सम्बन्धी (चलचित्र सम्बन्धी समेत) प्रयोगशालाहरूमा प्रयोग हुने उपकरण र औजारहरू; नेगेटोस्कोप; प्रोजेक्सन स्क्रिन (प्रक्षेपक पर्दा) ।		
	९०१०.९०.००	-पार्टपुर्जा र सहायक सामानहरू	मोल प्रतिशत	१०
४६	९०.११	सूक्ष्म फोटोग्राफी (फोटोमाइक्रोग्राफी), सिनेफोटोमाइक्रोग्राफी वा माइक्रोप्रोजेक्सन (सूक्ष्म प्रक्षेपण) को लागि समेत संयुक्त चाक्षुष सूक्ष्मदर्शी यन्त्रहरू (कम्पाउण्ड अप्टिकल माइक्रोस्कोप) ।		
	९०११.१०.००	-स्टीरियोस्कोपिक माइक्रोस्कोप्स	मोल प्रतिशत	५

	१०११.२०.००	-सूक्ष्म फोटो खिच्ने (फोटोमाइक्रोग्राफी), सूक्ष्म चलचित्र खिच्ने (सिनेफोटोमाइक्रोग्राफी) वा सूक्ष्म प्रक्षेपण (माइक्रो प्रोजेक्सन) का अन्य सूक्ष्म दर्शक यन्त्रहरू (माइक्रोस्कोप्स)	मोल प्रतिशत	५
	१०११.१०.००	-पार्टपुर्जाहरू र सहायक सामानहरू	मोल प्रतिशत	५
४७	१०.१२	चाक्षुष (अप्टिकल) सूक्ष्मदर्शक यन्त्रहरू (माइक्रोस्कोप्स) बाहेकका सूक्ष्मदर्शक यन्त्रहरू; विवर्तित उपकरणहरू (डिफ्रयाक्सन एपरेट्स)।		
	१०१२.१०.००	-दुरुवीक्षण यन्त्रहरू - माइक्रोस्कोप्स), अप्टिकल माइक्रोस्कोपहरू बाहेक; विवर्तन उपकरणहरू (डिफ्रयाक्सन एपरेट्स)	मोल प्रतिशत	५
	१०१२.१०.००	-पार्टपुर्जाहरू र सहायक सामग्रीहरू	मोल प्रतिशत	५
४८	१०.१७	खिच्ने, चिनो लगाउने, वा गणितीय हिसाब गर्ने औजारहरू (जस्तै-खिच्ने मेशिन, नक्सा उतार्ने यन्त्र, प्रोट्रयाक्टर, नक्साका सेटहरू, स्लाइड रूलहरू, डिस्क क्याल्कुलेटर); यस भागमा अन्यत्र नपरेको, हातले लम्वाई नाप्ने औजारहरू (जस्तै-नाप्ने डण्डी र फित्ता वा माइक्रोमिटर, क्यालिपर्स)।		
	१०१७.२०.००	-अन्य खिच्ने, चिनो लगाउने र गणितीय हिसाब गर्ने औजारहरू	मोल प्रतिशत	५
	१०१७.१०.००	-पार्टपुर्जाहरू र सहायक सामग्रीहरू	मोल प्रतिशत	५
४९	१०.२६	न्यास वा अरु तरल पदार्थका प्रवाह, तह, दबाव वा अन्य विविधता (भेरियवल्स) नाप्ने वा परीक्षण गर्ने (जस्तै- प्रवाहमापक, सतहमापक, म्यानोमीटर (हावा वा वाष्पको दबाव नाप्ने यन्त्र) तापमापक) औजार र उपकरणहरू, शीर्षक १०.१४, १०.१५, १०.२८ वा १०.३२ का औजार र उपकरणहरू बाहेक।		
	१०२६.१०.००	-तरलको प्रवाह वा सतह नाप्ने वा परीक्षण गर्नको लागि	मोल प्रतिशत	५

	१०२६.२०.००	-दवाव नापन वा परीक्षण गर्नको लागि	मोल प्रतिशत	५
	१०२६.८०.००	-अन्य औजारहरू र उपकरणहरू	मोल प्रतिशत	५
	१०२६.९०.००	-पार्टपुर्जाहरू र सहायक सामग्रीहरू	मोल प्रतिशत	५
५०	९०.२७	भौतिक वा रासायनिक विश्लेषण (जस्तै-ध्रुवीकरणमापक (पोलारी-मिटर), परावर्तमापक रिफ्र्याक्टोमिटर), वर्णक्रममापक (स्पेक्ट्रो-मिटर), ग्यास वा धुवां विश्लेषण गर्ने उपकरणहरू) का प्रयोगका औजारहरू र उपकरणहरू; च्यापच्याप लाग्ने (भिस्कोसिटी), छिद्रता (पोरोसिटी), प्रसरण (एक्सपान्सन) सतहको धारण-क्षमता (सर्फेस टेन्सन) वा यस्तै नाप्ने वा परीक्षण गर्ने औजार र यन्त्रहरू; तापको मात्रा, ध्वनि वा प्रकाशको नाप वा परीक्षण गर्ने औजारहरू र उपकरणहरू (एक्सपोजर मीटर समेत); सूक्ष्मकर्तक (माइक्रोटोम्स) ।		
	१०२७.२०.००	-वर्णलेख (क्रोम्याटोग्राफ) र विद्युत् संरक्षण सम्बन्धी (इलेक्ट्रोफोरिसिस) उपकरणहरू	मोल प्रतिशत	५
	१०२७.५०.००	-चाक्षुष विकीरण (यू.भी., भिजिबल, आइ. आर.) प्रयोग गर्ने अन्य औजारहरू र उपकरणहरू	मोल प्रतिशत	५
	१०२७.८०.००	-अन्य औजारहरू र उपकरणहरू	मोल प्रतिशत	५
५१	९०.३०	ओसीलोस्कोप (दोलनदर्शी), स्पेक्ट्रम (वर्णपट) विश्लेषक र शीर्षक ९०.२८ का मापक (मिटर) बाहेकका विद्युत्को मात्रा नाप्ने वा परीक्षण गर्नको लागि प्रयोग हुने अन्य औजारहरू र उपकरणहरूस अल्फा, बिटा, गामा, एक्स-रे, कस्मिक (अन्तरिक्ष) वा अन्य आयोनाइजिड (विद्युत अणु) विकीरण (रेडीएसन) नाप्ने वा पत्ता लगाउने औजार र उपकरणहरू ।		
	१०३०.४०.००	-विशेषतः दूरसञ्चारको लागि निर्मित अन्य औजारहरू र उपकरणहरू (जस्तै-क्रस-टकमीटर, गेन मिजरिङ्ग गर्ने औजारहरू, डिस्टोर्सन फ्याक्टर मिटर, सोफोमिटर)	मोल प्रतिशत	५

	१०३०.१०.००	-पार्टपुर्जाहरू सामग्रीहरू	र	सहायक	मोल प्रतिशत	५
--	------------	-------------------------------	---	-------	-------------	---

द्रष्टव्य :-

(१) अन्तःशुल्क दरबन्दीमा माथि जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि एम्बुलेन्स, शव वाहन, अपाङ्गहरूले प्रयोग गर्न मिल्ने गरी बनाईएका स्कुटर र ब्याट्रीबाट चल्ने टेम्पोको चेसिसमा अन्तःशुल्क लाग्ने छैन ।

अपाङ्गले प्रयोग गर्ने स्कुटर पैठारी वा स्थानीय खरिद गर्दा तिरेको अन्तःशुल्क त्यस्तो स्कुटर यातायात व्यवस्था कार्यालयमा निजको नाममा दर्ता भएको अवस्थामा महिला, बालबालिका तथा समाज कल्याण मन्त्रालय वा सम्बन्धित जिल्लाको प्रमुख जिल्ला अधिकारीको सिफारिसमा पैठारी गर्दा तिरेको अन्तःशुल्क सम्बन्धित भन्सार कार्यालयबाट र स्थानीय खरीद गर्दा तिरेको अन्तःशुल्क आन्तरिक राजस्व विभागबाट फिर्ता गरिनेछ ।

- (२) आर्थिक वर्ष २०६५/६६ सम्म खरिद भई मौज्जातमा रहेका अन्तःशुल्क लाग्ने सवारी साधनहरूको अन्तःशुल्क असूल गर्ने प्रक्रिया आर्थिक ऐन, २०६५ बमोजिम नै हुनेछ ।
- (३) उद्योगले पैठारी गर्ने शीर्षक ७२.१३ को उपशीर्षक ७२१३.११.१० को M.S Wire Rod in Coil कच्चा पदार्थमा उद्योग विभागको सिफारिसमा अन्तःशुल्क छूट दिइनेछ ।
- (४) कुनै पनि मदिराको कक्टेल् गरेमा सि.नं. १० बमोजिमको दरबन्दी लाग्नेछ ।
- (५) ७० यू.पी. शक्तिको तयारी मदिरा सि.नं. १६ को रेक्टिफाइड स्प्रिट प्रयोग गरी मात्र बनाउन पाइनेछ ।
- (६) मार्बलको स्थानीय उत्पादनमा अन्तःशुल्क लाग्ने छैन ।
- (७) सम्वत २०६५ साल कात्तिक १ गते नेपाल राजपत्रमा प्रकाशित निजी गुण्टा, फिटी भारी सम्बन्धी सूचना अन्तर्गत प्राप्त सुविधा अन्तर्गत भन्सार महसुल छूटमा पैठारी गरिएको व्यक्तिको प्रयोजनका वस्तुहरूमा अन्तःशुल्क लाग्ने छैन ।
- (८) मोटर साइकलको स्थानीय उत्पादनमा पचास प्रतिशत र अन्य सवारी साधनको स्थानीय उत्पादनमा लाग्ने अन्तःशुल्कमा पच्चीस प्रतिशत छूट हुनेछ ।

- (९) विद्युतीय माध्यमबाट चल्ने सवारी साधनहरूमा अन्तःशुल्क लाग्ने छैन ।
- (१०) औद्योगिक नीति, २०६७ को अनुसूची-९ मा उल्लेख भएका अति अविकसित क्षेत्रमा स्थापित स्थानीय फलफूलमा आधारित उद्योगबाट उत्पादित ब्राण्डीको उत्पादनमा यस अन्तःशुल्क दरबन्दी अनुसार लाग्ने अन्तःशुल्कमा असी प्रतिशत छूट हुनेछ ।
- (११) अन्तःशुल्क दरबन्दी प्रयोजनको लागि निर्धारित आठ अंकको उपशीर्षकलाई तथ्याङ्क प्रयोजनको लागि महानिर्देशकले अंक थप गर्न सक्नेछ ।
- (१२) अन्तःशुल्क लाग्न सक्ने वस्तुहरूको व्याख्या तथा हार्मोनाइज्ड कोड तोक्ने काम आवश्यकता अनुसार भन्सार विभागसँग परामर्श लिई विभागले गर्न सक्नेछ ।
- (१३) मदिरा, वियर र चुरोट आयातकर्ता वा सो को विक्रेता इजाजतपत्रवालाले विक्री गर्ने खुद्रा मूल्य आर्थिक वर्षको शुरुमा र मूल्य परिवर्तन भएको अवस्थामा परिवर्तन हुनासाथ सार्वजनिक सूचना प्रकाशन गरी जानकारी गराउनु पर्नेछ ।
- (१४) शीर्षक ८५.०७ अन्तर्गत पर्ने लिड एसिड मोटर व्याट्रीको आन्तरिक उत्पादनमा अन्तःशुल्क लाग्नेछैन ।
- (१५) मदिराको अन्तःशुल्क गणना गर्दा प्रति एल. पि. लिटर वा प्रति लिटरमध्ये जुन बढी हुन्छ सोही दरमा गणना गरी असूलउपर गरिनेछ ।

३२. मदिरा ऐन, २०३१ मा संशोधन : मदिरा ऐन, २०३१ को,-

- (१) दफा २ को खण्ड (ग) पछि देहायका खण्ड (ग१), (ग२), (ग३), (ग४) र (ग५) थपिएका छन् :-
- “ग१) “अन्तःशुल्क अधिकृत” भन्नाले अन्तःशुल्क सम्बन्धी प्रचलित कानून बमोजिम तोकिएको अधिकृत सम्भन्नु पर्छ ।
- (ग२) “उत्पादक” भन्नाले मदिरा उत्पादन गर्न इजाजतपत्र प्राप्त गरेको व्यक्ति, फर्म, कम्पनी वा संस्था सम्भन्नु पर्छ ।
- (ग३) “व्यक्ति” भन्नाले कुनै व्यक्ति, प्रतिष्ठान, संघ, साभेदारी संस्था, सहकारी, संयुक्त व्यवसाय, गुठी वा

कोषको सञ्चालक, प्रोप्राइटर वा मुख्य भै काम गर्ने प्रतिनिधि वा एजेण्ट सम्भन्नु पर्छ र सो शब्दले नाफाको उद्देश्य लिई वा नलिई मदिराको उत्पादन वा पैठारी गरी थोक वा खुद्रा वा जुनसुकै रूपमा बिक्री वितरण गर्ने निकाय वा त्यस्तो निकायको शाखा, उपशाखा वा त्यस्तै अन्य कारोबार गर्ने स्थान समेतलाई जनाउँछ ।

(ग४) “पैठारी” भन्नाले प्रचलित कानून बमोजिम विदेशबाट नेपालभित्र मदिरा ल्याउने कार्य सम्भन्नु पर्छ ।

(ग५) “विभाग” भन्नाले आन्तरिक राजस्व विभाग सम्भन्नु पर्छ ।”

(२) दफा ६ को सट्टा देहायको दफा ६ राखिएको छ :-

“६. इजाजतपत्र लिनु पर्ने : अन्तःशुल्क ऐन, २०५८ वा सो ऐन अन्तर्गत बनेको नियम बमोजिम इजाजतपत्र नलिई कसैले पनि मदिराको उत्पादन, पैठारी, बिक्री वा सञ्चय गर्न पाउने छैन ।”

(३) दफा १२ को सट्टा देहायको दफा १२ राखिएको छ :-

“१२. दण्ड सजाय : (१) कसैले देहायका कसूर गरेमा बिगो जफत गरी बिगो बमोजिम जरिवाना वा एक वर्षसम्म कैद वा दुवै सजाय हुनेछ :-

(क) अन्तःशुल्क ऐन, २०५८ बमोजिम मदिरामा तिर्नु पर्ने अन्तःशुल्क दबाएमा, छिपाएमा वा छलेमा,

(ख) इजाजतपत्र नलिई मदिरा उत्पादन वा पैठारी गरेमा,

(ग) कुनै व्यक्तिले भुट्टा लेखा वा कित्ते कागज तयार गरी यस ऐन विपरित कुनै कसूर गरेमा ।

(२) उपदफा (१) को खण्ड (क), (ख) वा (ग) मा लेखिएको कसूर गर्न प्रयत्न वा दुरुत्साहन गरेमा सो उपदफामा उल्लिखित सजायको आधा सजाय हुनेछ ।

(३) कसूरसँग प्रत्यक्ष वा परोक्ष रूपमा प्रयोग हुन आएको भाँडा वर्तन, वस्तु वा सेवा उत्पादन गर्न

प्रयोग गरिएको ज्यावल, मेशीन, उपकरण वा सवारी साधन समेत जफत हुनेछ ।

तर त्यस्तो कसूर गर्ने व्यक्तिले भाडाको सवारी साधन प्रयोग गरेको र सवारी धनीको अनुमतिविना सवारी साधन त्यस्तो काममा प्रयोग गरेको भएमा त्यस्तो सवारी साधन जफत नगरी सवारी धनीलाई पच्चीस हजार रुपैयाँ जरिवाना र सवारी चालकलाई कसूरको प्रकृति हेरी तीन महिनासम्म कैद वा पन्ध्रहजार रुपैयाँसम्म जरिवाना वा दुवै सजाय हुनेछ ।

(४) उपदफा (३) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि त्यस्तो सवारी साधन भाडाको सवारीमा दर्ता गरी सवारी साधनको मालिकको संलग्नतामा प्रयोग गरेको पाइएमा त्यस्तो सवारी साधन जफत हुनेछ ।”

(४) दफा १५ को सट्टा देहायको दफा १५ राखिएको छ :-

“१५. पुनरावेदन : (१) यस ऐन बमोजिम अन्तःशुल्क अधिकृतले गरेको निर्णय उपर राजस्व न्यायाधिकरणमा र नेपाल सरकारले तोकी दिएको अधिकारीले गरेको निर्णय उपर सम्बन्धित पुनरावेदन अदालतमा पुनरावेदन लाग्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम पुनरावेदन दिने व्यक्तिले पुनरावेदन दिएको पन्ध्र दिनभित्र पुनरावेदनको एक प्रति सम्बन्धित कार्यालयमा दर्ता गराउनु पर्नेछ ।”

(५) दफा १७ को सट्टा देहायको दफा १७ राखिएको छ :-

“१७. प्रचलित कानून बमोजिम हुने : यस ऐनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि मदिरा प्रशासन सम्बन्धी अन्य प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम इजाजतपत्र, मदिराको कच्चा पदार्थ, उत्पादन, निष्काशन, प्रतिलब्धी दर, दरबन्दी र दस्तुर सम्बन्धी व्यवस्था अन्य प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ ।”

(६) यस ऐनको ठाउँ ठाउँमा रहेका “अनुमतिपत्र” भन्ने शब्दको सट्टा “इजाजतपत्र” भन्ने शब्द र “अन्तःशुल्क अधिकारी” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “अन्तःशुल्क अधिकृत” भन्ने शब्दहरू राखी रुपान्तरण गरिएको छ ।

३३. आयकर ऐन, २०५८ मा संशोधन : आयकर ऐन, २०५८ को,-

(१) दफा २ को,-

(क) खण्ड (ज) को सट्टा देहायको खण्ड (ज) राखिएको छ :-

“(ज) “आय” भन्नाले कुनै व्यक्तिले रोजगारी, व्यवसाय, लगानी वा आकस्मिक लाभबाट प्राप्त गरेको आय र यस ऐन बमोजिम गणना गरिएको सो आयको कुल रकम सम्भन्नु पर्छ ।”

(ख) खण्ड (ज) पछि देहायको खण्ड (ज१) थपिएको छ :-

“(ज१) “आकस्मिक लाभ” भन्नाले चिठ्ठा, उपहार, पुरस्कार, बक्सिस, जितौरी तथा अन्य कुनै पनि आकस्मिक रूपमा प्राप्त हुने लाभ सम्भन्नु पर्छ ।”

(ग) खण्ड (ढ) को उपखण्ड (२) को सट्टा देहायको उपखण्ड (२) राखिएको छ :-

“(२) अग्रिम कर कट्टी गर्ने व्यक्ति वा कर कट्टी हुने व्यक्तिले दफा ९० बमोजिम बुझाउनु पर्ने रकम वा किस्ताबन्दीमा दाखिला गर्ने व्यक्तिले दफा ९४ बमोजिम बुझाउनु पर्ने रकम वा अग्रिम कर दाखिला गर्नु पर्ने व्यक्तिले दफा ९५क. बमोजिम बुझाउनु पर्ने रकम वा दफा ९९, १००, १०१ बमोजिम कर निर्धारण भए अनुसार बुझाउनु पर्ने रकम । ”

(घ) खण्ड (त) पछि देहायको खण्ड (त१) थपिएको छ :-

“(त१) “कारोबार” भन्नाले कुनै आय वर्षको रोजगारी, व्यवसाय वा लगानीको आय गणना गर्ने प्रयोजनको लागि दफा ७, ८ वा ९ बमोजिम समावेश गरिने जम्मा रकम बराबरको कारोबार सम्भन्नु पर्छ ।”

(ङ) खण्ड (द) को सट्टा देहायको खण्ड (द) राखिएको छ :-

“(द) “गैर व्यावसायिक करयोग्य सम्पत्ति” भन्नाले देहायका सम्पत्ति बाहेकका जग्गा,

भवन तथा कुनै निकायमा रहेको हित वा सुरक्षण सम्झनु पर्छ :-

- (१) व्यावसायिक सम्पत्ति, ह्यासयोग्य सम्पत्ति वा व्यापारिक मौज्जात,
- (२) कुनै प्राकृतिक व्यक्तिको निम्न अवस्थाको निजी भवन :-
  - (क) अविच्छिन्न दश वर्ष वा सोभन्दा बढी अवधि स्वामित्वमा रहेको, र
  - (ख) सो व्यक्तिले अविच्छिन्न वा पटक पटक गरी कुल दश वर्ष वा सोभन्दा बढी बसोबास गरेको ।

स्पष्टीकरण : यस खण्डको प्रयोजनको लागि “निजी भवन” भन्नाले भवन र भवनले चर्चेको क्षेत्रफल बराबरको जग्गा वा एक रोपनी जग्गामध्ये जुन घटी हुन्छ, सो लाई सम्झनु पर्छ ।

- (३) कुनै हिताधिकारीको अवकाश कोषमा रहेको हित,
  - (४) कुनै प्राकृतिक व्यक्तिको तीस लाख रुपैयाभन्दा कम मूल्यमा निःसर्ग गरेको जग्गा, घरजग्गा तथा निजी भवन, वा
  - (५) तीन पुस्ताभित्र भएको खरीद, विक्री बाहेक अन्य किसिमले हस्तान्तरण गरी निःसर्ग गरेको सम्पत्ति ।”
- (च) खण्ड (घ) को सट्टा देहायको खण्ड (घ) राखिएको छ :-

“(घ) “छूट पाउने संस्था” भन्नाले देहायका निकाय सम्झनु पर्छ :-

- (१) कर छूट पाउने संस्थाको रूपमा विभागमा दर्ता भएका देहाय बमोजिमका निकाय :-
  - (क) नाफा नकमाउने उद्देश्यले स्थापना भएका सार्वजनिक

- प्रकृतिका सामाजिक, धार्मिक, शैक्षिक वा परोपकारी संस्था,
- (ख) सामाजिक वा खेलकूद सम्बन्धी सुविधा प्रवर्द्धन गर्ने उद्देश्यले सो संस्था वा त्यसका सदस्यहरूले लाभ नलिने गरी गठन भएको अव्यवसायी (एमेच्योर) खेलकूद संस्था,
- (२) निर्वाचन आयोगमा दर्ता भएको राजनैतिक दल,
- (३) गाउँ विकास समिति, नगरपालिका वा जिल्ला विकास समिति,
तर छूट पाउने संस्थाको उद्देश्य अनुसार कार्य सम्पन्न हुँदा वा कुनै व्यक्तिद्वारा सो संस्थालाई प्रदान गरिएका सम्पत्ति वा सेवा बापतको कुनै भुक्तानी गर्दा बाहेक सो संस्थाको सम्पत्ति र सो संस्थाले प्राप्त गरेको रकमबाट कुनै व्यक्तिलाई कुनै फाइदा पुऱ्याएको भए त्यस्तो संस्थालाई यस खण्ड बमोजिम कर छूट हुने छैन ।”
- (छ) खण्ड (भ) को उपखण्ड (५) मा रहेका “उपखण्ड (१), (२) र (३)” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “उपखण्ड (१), (२), (३) र (४)” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।
- (ज) खण्ड (श) को उपखण्ड (१) र (२) को सट्टा देहायका उपखण्ड (१) र (२) राखिएका छन् :-
“ (१) जमिनबाट पानी, खनिज पदार्थ वा अन्य जीवित वा निर्जीव स्रोत निकाल्ने अधिकार प्राप्त गरे बापतको भुक्तानी, वा
(२) जमिनबाट समग्र वा आंशिक रूपमा निकालिएको प्राकृतिक स्रोत र खनिज पदार्थको जीवित वा निर्जीव स्रोतको

परिमाण वा मूल्यका आधारबाट गणना गरिएको रकम ।”

(भ) खण्ड (स) को सट्टा देहायको खण्ड (स) राखिएको छ :-

“(स) “भाडा” भन्नाले घर बहाल समेतका मूर्त सम्पत्तिको बहाल तथा पट्टा अन्तर्गत गरिएका प्रिमियम लगायतका सबै भुक्तानी सम्भन्नु पर्छ ।

तर सो शब्दले प्राकृतिक स्रोत बापत भएको भुक्तानीलाई जनाउने छैन ।”

(ज) खण्ड (कक) को उपखण्ड (३) मा रहेका “वैज्ञानिक अनुभव प्रदान गर्ने” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “वैज्ञानिक अनुभव प्रयोग गर्ने वा प्रदान गर्ने” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(ट) खण्ड (कख) को सट्टा देहायको खण्ड (कख) राखिएको छ :-

“(कख) “लगानी” भन्नाले देहाय बमोजिम बाहेक एक वा एकभन्दा बढी सम्पत्ति धारण गर्ने वा त्यस्तो सम्पत्ति लगानी गर्ने कार्य सम्भन्नु पर्छ :-

(१) सम्पत्तिमा स्वामित्व राख्ने व्यक्तिबाट निजी प्रयोगमा ल्याइएको सम्पत्ति राख्ने कार्य,

(२) रोजगारी वा व्यवसाय ।

तर गैर व्यावसायिक करयोग्य सम्पत्ति राख्ने कार्य लगानी मानिनेछ ।”

(ठ) खण्ड (कड) को,-

(१) उपखण्ड (१) को देहाय (ख) मा रहेका “कुनै आय वर्षको” भन्ने शब्दहरू भिकिएका छन् ।

(२) उपखण्ड (३) को देहाय (ख) को अन्त्यमा “वा,” भन्ने शब्द थपिएको छ ।

(३) उपखण्ड (४) को देहाय (क) को अन्त्यमा “वा,” भन्ने शब्द थपिएको छ ।

- (४) उपखण्ड (४) पछि देहायको उपखण्ड (४क) थपिएको छ :-
 “(४क) नेपाल सरकार,”
- (५) उपखण्ड (६) मा रहेको “र” भन्ने शब्दको सट्टा “वा” भन्ने शब्द राखिएको छ ।
- (ड) खण्ड (कभ) को उपखण्ड (२) मा रहेको “प्रिमियम” भन्ने शब्दको सट्टा “ऋण दायित्व अन्तर्गतको छूट, प्रिमियम” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।
- (ढ) खण्ड (कत्र) मा रहेका “गरिएको वा” भन्ने शब्दहरू भिकिएका छन् ।
- (ण) खण्ड (कठ) पछि देहायको खण्ड (कठ१) थपिएको छ :-
 “(कठ१) “विद्युतीय माध्यम” भन्नाले कम्प्युटर, फयाक्स, इमेल, इन्टरनेट, विद्युतीय क्यास मेशिन, फिस्कल प्रिन्टर सम्भन्धनु पर्छ र सो शब्दले विभागले तोकेका अन्य स्वीकृत माध्यमलाई समेत जनाउँछ । ”
- (त) खण्ड (कण) मा रहेका “उपखण्ड (४)” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “उपखण्ड (५)” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।
- (थ) खण्ड (कन) पछि देहायको खण्ड (कन१) थपिएको छ :-
 “(कन१) “समायोजित करयोग्य आय” भन्नाले कुनै व्यक्तिको कुनै आय वर्षको कर योग्य आयको गणना गर्दा दफा १२ बमोजिम कुनै रकम नघटाई तथा दफा १४ को उपदफा (२), दफा १७ वा १८ बमोजिम कट्टी नगरी गणना गरिएको करयोग्य आय सम्भन्धनु पर्छ ।”
- (द) खण्ड (कब) मा रहेका “दश प्रतिशत” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “पन्ध्र प्रतिशत” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।
- (ध) खण्ड (कल) मा रहेका “कार्यसँग सम्बन्धित कुनै निकायमा” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “कुनै निकायमा

खण्ड (म) बमोजिमको” भन्ने शब्दहरू थपिएका छन् ।

(२) दफा ४ को,-

(क) उपदफा (१) को सट्टा देहायको उपदफा (१) राखिएको छ :-

“(१) कुनै आय वर्षका लागि दफा ३ मा उल्लिखित कुनै व्यक्तिले दाखिला गर्नुपर्ने गरेको रकम सो दफाको खण्ड (क), (ख) र (ग) मा उल्लिखित कुनै एक वा एकभन्दा बढी व्यक्तिको हैसियतले सो व्यक्तिले दाखिला गर्नुपर्ने गरेको जम्मा रकम बराबर हुनेछ ।”

(ख) उपदफा (२) मा रहेका “दफा ५१ वा ७१” भन्ने शब्दहरूपछि “वा दुवै दफा” भन्ने शब्दहरू थपिएका छन् ।

(ग) उपदफा (३) को खण्ड (ग) को सट्टा देहायको खण्ड (ग) राखिएको छ :-

“(ग) रोजगारदाताले भुक्तानी गरेको औषधी उपचार खर्च बापतको कर मिलान र रोजगारदाताले नै भुक्तानी गरिदिएको अवकाश योगदान मात्र घटाउन दावी गरेको तथा दफा १२ बमोजिम चन्दा बापत खर्च घटाउन दावी नगरेको ।”

(घ) उपदफा (४) को,-

(१) खण्ड (क) पछि देहायको खण्ड (क१) थपिएको छ :-

“(क१) औषधी उपचार खर्च बापत दफा ५१ बमोजिम तथा अग्रीम करकट्टी बापत दफा ९३ बमोजिम कर मिलान गर्न दावी नगरेको,”

(२) खण्ड (ख) को सट्टा देहायको खण्ड (ख) राखिएको छ :-

“(ख) व्यवसायबाट प्राप्त आय दुई लाख रुपैया र व्यवसायको कारोबार बीस लाख रुपैयाभन्दा बढी नभएको, र”

- (ड) उपदफा (६) मा रहेका “दफा ८८” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “दफा ८७, ८८ र ८९” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।
- (३) दफा ५ को,-
- (क) तेस्रो हरफमा रहेका “दफा १२ वा” भन्ने शब्दहरूपछि “१२क. वा ६३ वा तीनै दफा” भन्ने शब्दहरू थपिएका छन् ।
- (ख) खण्ड (ख) को अन्त्यमा रहेको “र” भन्ने शब्द भिकिएको छ ।
- (ग) खण्ड (ग) पछि देहायको खण्ड (घ) थपिएको छ :-
“ (घ) आकस्मिक लाभ ।”
- (४) दफा ६ को सट्टा देहायको दफा ६ राखिएको छ :-
“६. निर्धारणयोग्य आय : यस ऐनको अधीनमा रही कुनै व्यक्तिको कुनै आय वर्षमा कुनै रोजगारी, व्यवसाय, लगानी वा आकस्मिक लाभबाट भएको देहायका आयहरूलाई निर्धारण योग्य आय मानिनेछ :-
(क) वासिन्दा व्यक्तिको आयको स्रोत जहाँसुकै भएपनि सो वर्षमा सो व्यक्तिको रोजगारी, व्यवसाय, लगानी वा आकस्मिक लाभबाट भएको आय, र
(ख) गैर-वासिन्दा व्यक्तिको सो वर्षमा आयको स्रोत नेपालमा भएको रोजगारी, व्यवसाय, लगानी वा आकस्मिक लाभबाट भएको आय ।
तर निर्धारणयोग्य आयमा दफा ११ वा ६४ वा दुबै दफा बमोजिम कर छूट दिइएको कुनै पनि आय समावेश हुने छैन ।”
- (५) दफा ७ को उपदफा (१) मा रहेका “आयमा गणना गर्नु पर्नेछ” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “आय हुनेछ” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।
- (६) दफा ९ को उपदफा (१) मा रहेका “मानी गणना गर्नु पर्नेछ” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “हुनेछ” भन्ने शब्द राखिएको छ ।
- (७) दफा १० को खण्ड (छ) को उपखण्ड (३) पछि देहायको उपखण्ड (४) थपिएको छ :-

- “(४) नेपाल धितोपत्र बोर्डले आफ्नो उद्देश्य अनुरूप आर्जन गरेको रकम ।”
- (८) दफा १० को खण्ड (ज) पछि देहायको खण्ड (झ) थपिएको छ :-
 “(झ) नेपाल सरकारको जुनसुकै प्रकारको आय ।”
- (९) दफा ११ को, -
 (क) उपदफा (२) को सट्टा देहायको उपदफा (२) राखिएको छ :-

“(२) सहकारी ऐन, २०४८ बमोजिम दर्ता भई सञ्चालन भएको कृषि वा वन पैदावारमा आधारित रेशम खेती तथा रेशम उत्पादन, फलफूल खेती, उत्पादन तथा फलफूल प्रशोधन, पशुपालन, डेरी उद्योग, कुखुरापालन, मत्स्यपालन, चिया खेती तथा प्रशोधन, कफी खेती तथा प्रशोधन, जडिवुटी खेती तथा प्रशोधन, तरकारीका बीउ विजन उत्पादन, मौरीपालन, मह उत्पादन, रबर खेती, कवुलियति वन, एगोफरेष्ट्री आदि व्यावसायिक वन सम्बन्धी व्यवसायहरू जस्ता कृषि तथा वनजन्य उद्योगहरू, तरकारी भण्डारका लागि स्थापित शीत भण्डार, कृषि सम्बन्धी बीउ विजन, पशु आहारा, दाना, कीटनाशक औषधी, मल तथा कृषि औजार (यान्त्रिक शक्तिबाट चल्ने बाहेक) को कारोबार गर्ने सहकारी संस्था तथा ग्रामीण समुदायमा आधारित बचत तथा ऋण सहकारी संस्था वा संघको आयमा कर लाग्ने छैन । यस्तो संस्था वा संघले वितरण गरेको लाभांशमा समेत कर लाग्ने छैन ।”

स्पष्टीकरण : यस उपदफाको प्रयोजनको लागि “ग्रामीण समुदाय” भन्नाले महानगरपालिका, उपमहानगरपालिका तथा ती क्षेत्रसँग जोडिएका गाउँ विकास समिति र नगरपालिका बाहेकको क्षेत्र सम्भन्तु पर्छ ।”

- (ख) उपदफा (३) मा रहेका “विशेष उद्योगबाट” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “विशेष उद्योग र सूचना प्रविधि उद्योगबाट” भन्ने शब्दहरू राखी सोही उपदफामा रहेको खण्ड (क) र (ख) को सट्टा देहायका खण्ड (क) र (ख) राखिएका छन् :-

- “(क) तीन सय वा सोभन्दा बढी नेपाली नागरिकलाई वर्षभरी नै प्रत्यक्ष रोजगारी दिने विशेष उद्योग र सूचना प्रविधि उद्योगलाई सो वर्षको आयमा लाग्ने गरेको नब्बे प्रतिशत, बाह्र सय वा सोभन्दा बढी नेपाली नागरिकलाई वर्षभरी नै प्रत्यक्ष रोजगारी दिने विशेष उद्योगलाई सो वर्षको आयमा लाग्ने गरेको असी प्रतिशत, महिला, दलित वा अपाङ्गहरूमध्ये कम्तीमा तेत्तिस प्रतिशतलाई समेत समावेश गरी सयजनाभन्दा बढी नेपाली नागरिकलाई वर्षभरी प्रत्यक्ष रोजगारी दिएको विशेष उद्योगलाई सो वर्षको आयमा लाग्ने गरेको असी प्रतिशत,
- (ख) अतिअविकसित, अविकसित, अल्पविकसित क्षेत्रहरूमा विशेष उद्योग सञ्चालन भएको भए त्यस्ता उद्योग सञ्चालन भएको आय वर्ष समेत दश आय वर्षका लागि सो वर्षहरूको आयमा लाग्ने गरेको क्रमशः दश, बीस र तीस प्रतिशत ।”
- (ग) उपदफा (३) पछि देहायका उपदफा (३क), (३ख), (३ग), (३घ), (३ङ), (३च), (३छ), (३ज), (३झ) र (३ञ) थपिएका छन् :-

“(३क) विशेष आर्थिक क्षेत्रमा स्थापित उद्योगको आयमा लाग्ने आयकर र त्यस्ता उद्योगले वितरण गर्ने लाभांशमा लाग्ने करमा देहाय बमोजिम छूट हुनेछ :-

- (क) हिमाली जिल्ला र नेपाल सरकारले तोकेको पहाडी जिल्लामा रहेको विशेष आर्थिक क्षेत्रमा स्थापित उद्योगले कारोबार शुरु गरेको मितिले दश वर्षसम्म लाग्ने आयकरको शत प्रतिशत र त्यसपछिका आय वर्षमा लाग्ने आयकरको पचास प्रतिशत,
- (ख) खण्ड (क) मा उल्लिखित क्षेत्र बाहेकको अन्य क्षेत्रमा रहेको विशेष आर्थिक क्षेत्रमा स्थापित उद्योगले कारोबार शुरु गरेको मितिले पाँच वर्षसम्म लाग्ने आयकरको शत

प्रतिशत र त्यसपछिका आय वर्षमा लाग्ने आयकरको पचास प्रतिशत,

(ग) विशेष आर्थिक क्षेत्रमा स्थापित उद्योगले वितरण गरेको लाभांशमा लाग्ने करको कारोबार शुरु गरेको मितिले पाँच वर्षसम्म शत प्रतिशत र त्यसपछिको तीन वर्षसम्म पचास प्रतिशत,

(घ) विशेष आर्थिक क्षेत्रमा स्थापित उद्योगका विदेशी लगानीकर्ताले विदेशी प्रविधि वा व्यवस्थापन सेवा शुल्क तथा रोयल्टीबाट आर्जन गरेको आयमा लाग्ने आयकरको पचास प्रतिशत ।

(३ख) पेट्रोलियम तथा प्राकृतिक ग्याँस अन्वेषण तथा उत्खनन् गर्ने कारोबार गर्ने व्यक्तिले २०७५ साल चैत्र महिनासम्म व्यापारिक रुपमा कारोबार सञ्चालन गरेमा कारोबार सञ्चालन गरेको मितिले पहिलो सात वर्षसम्म पूरै आयकर छुट पाउनेछ र त्यसपछिको तीन वर्षसम्म पचास प्रतिशत आयकर छुट पाउनेछ ।

(३ग) नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी तोकेको टेक्नोलोजी पार्क, वायोटेक पार्क र सूचना प्रविधि पार्कभित्र स्थापित सफ्टवेयर विकास, तथ्याङ्क प्रशोधन, साइबर क्याफे, डिजिटल म्यापिङ सम्बन्धी उद्योगको आयमा लाग्ने करको पचास प्रतिशत छुट हुनेछ ।

(३घ) विद्युतको उत्पादन, प्रसारण, वितरण गर्ने अनुमति प्राप्त संगठित संस्थाले सम्वत् २०७५ साल चैत्र महिनासम्म व्यापारिकरुपमा जलविद्युतको उत्पादन, उत्पादन र प्रसारण, उत्पादन र वितरण वा उत्पादन, प्रसारण र वितरण शुरु गरेको मितिले पहिलो सात वर्षसम्म पूरै आयकर छुट पाउनेछ र त्यस पछिको तीन वर्षसम्म पचास प्रतिशत आयकर छुट पाउनेछ । यस्तो सुविधा सौर्य, वायु तथा जैविक पदार्थबाट उत्पादन हुने विद्युतले समेत पाउनेछ ।

तर,

(क) सम्वत् २०७१ भाद्र ७ गते भित्र निर्माण प्रारम्भ गर्ने जलविद्युत आयोजनाले सम्वत्

२०७५ साल चैत्र महिनासम्म व्यापारिक रुपमा जलविद्युतको उत्पादन सुरु गरेमा पहिलो दश वर्षसम्म पुँरै आयकर छुट पाउने छ, र त्यसपछिको पाँच वर्षसम्म पचास प्रतिशत आयकर छुट पाउनेछ ।

(ख) यो उपदफा प्रारम्भ भएका बखत व्यापारिक उत्पादन प्रारम्भ गरिसकेका अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिको हकमा अनुमतिपत्र प्राप्त गरिएका बखतको व्यवस्था कायम रहनेछ ।

(३इ) उत्पादनमुलक उद्योगले उत्पादन गरेको वस्तु निर्यात गरेमा प्राप्त आयमा लाग्ने करको दरमा पच्चीस प्रतिशतले छुट हुनेछ ।

(३च) सडक, पुल, विमानस्थल, सुरुङ्ग मार्ग निर्माण र सञ्चालन गरेमा वा ट्राम, ट्रलीबसमा लगानी गरी सञ्चालन गरेमा सोबाट प्राप्त आयमा लाग्ने करको दरमा चालीस प्रतिशतले छुट हुनेछ ।

(३छ) धितोपत्र बजारमा सूचिकृत भएका उत्पादनमुलक, पर्यटन सेवा, जलविद्युत उत्पादन, वितरण तथा ट्रान्समिसन गर्ने र दफा ११ को उपदफा (३ग) मा उल्लेख भएका निकायहरुलाई लाग्ने करमा दश प्रतिशतले छुट हुनेछ ।

(३ज) अति अविकसित क्षेत्रमा स्थापित फलफूलमा आधारित ब्राण्डी, साइडर एवं वाइन उत्पादन गर्ने उद्योगलाई कारोबार सुरु गरेको मितिले दश वर्षसम्म चालीस प्रतिशत आयकर छुट हुनेछ ।

(३झ) कुनै व्यक्तिले बौद्धिक सम्पत्ति निर्यात बापत प्राप्त रोयल्टी आयमा लाग्ने आय करको दरमा पच्चीस प्रतिशतले छुट हुनेछ ।

(३ञ) कुनै व्यक्तिले बौद्धिक सम्पत्तिको हस्तान्तरणद्वारा विक्री गरी प्राप्त गरेको आयमा लाग्ने आयकरको दरमा पचास प्रतिशतले छुट हुनेछ ।”

(घ) उपदफा (४) को सट्टा देहायको उपदफा (४) राखिएको छ :-

“(४) उपदफा (१), (२), (३) को खण्ड (क) र (ख), उपदफा (३क), (३ख), (३ग) र (३घ) अनुसूची-१ को दफा १ को उपदफा (१३), (१४) र (१५) र अनुसूची-१

को दफा २ को उपदफा (२), (३), (३क) र (४) बमोजिमका व्यक्तिले आयको गणना गर्दा अन्य छुट्टै व्यक्तिले आय मात्र प्राप्त गरे सरह मानी सो आयको गणना गर्नु पर्नेछ ।”

(ड) उपदफा (५) को सट्टा देहायको उपदफा (५) राखिएको छ :-

“(५) एउटै आयको सम्बन्धमा यस दफा बमोजिम एकभन्दा बढी छुट पाउन सक्ने अवस्था भएको व्यक्तिले आफूले रोजेको कुनै एउटा छुट मात्र पाउनेछ ।”

(च) उपदफा (६) पछि देहायको उपदफा (७) थपिएको छ :-

“(७) उपदफा (३क) र (३ग) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि सोही उपदफाहरूमा उल्लिखित उद्योग वा व्यवसाय सञ्चालन गर्न प्रयोग भएका सम्पत्तिहरू साविकमा अन्य व्यक्तिले सोही किसिमको वा अन्य किसिमको उद्योग वा व्यवसाय सञ्चालन गर्न प्रयोग गरेको पुरानो सम्पत्तिहरू भए सो उपदफाहरू बमोजिमको सुविधा प्राप्त हुने छैन ।”

(१०) दफा ११ पछि देहायका दफा ११क. र ११ख. थपिएका छन् :-

“११क. पूर्वाधार संरचनाको निर्माण तथा सञ्चालनमा लाग्ने कर : पूर्वाधार संरचनाको निर्माण तथा सञ्चालन गर्नका लागि नेपाल सरकार र कुनै व्यक्तिका बीच कुनै सम्झौता भएमा सो सम्झौता गर्दाका वखत कायम भएको कर सम्बन्धी यस ऐनले व्यवस्था गरेको करका सुविधाहरू त्यस्तो पूर्वाधार निर्माण तथा सञ्चालन गर्ने व्यक्तिले सम्झौता अवधिभर उपभोग गर्न पाउनेछ ।

११ख. राष्ट्रिय महत्वका पूर्वाधार विकास आयोजनाहरूमा सहूलियत : राष्ट्रिय महत्वका जलविद्युत आयोजना, अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल, भूमिगतमार्ग तथा सडकमार्ग, रेलमार्ग जस्ता पूर्वाधार विकास आयोजना तथा तीन सयजनाभन्दा बढी स्वदेशी कामदारलाई रोजगारी दिने र पचास प्रतिशतभन्दा बढी स्वदेशी कच्चा पदार्थ उपयोग गर्ने उत्पादनशील उद्योग (चुरोट, मदिरा र वियर उद्योग बाहेक) मा सम्वत् २०७५ साल चैत

मसान्तसम्म गरेको लगानीको आयस्रोत खोजिने
छैन ।

(११) दफा १२ को उपदफा (२) को सट्टा देहायको उपदफा (२)
राखिएको छ :-

“(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए
तापनि सो उपदफा बमोजिम कुनै आय वर्षमा घटाउन
पाउने खर्च एक लाख रुपैया वा सो व्यक्तिको सो वर्षको
समायोजित करयोग्य आयको पाँच प्रतिशतमध्ये जुन घटी
हुन्छ सोभन्दा बढी हुने छैन ।”

(१२) दफा १२ पछि देहायको दफा १२क थपिएको छ :-

“१२क. सम्पदा संरक्षण र खेलकूदको विकासमा गरेको
खर्च : कुनै कम्पनीले कुनै आय वर्षमा विभागको
पूर्व स्वीकृति लिई नेपालभित्र रहेका प्राचीन,
धार्मिक तथा साँस्कृतिक सम्पदाको संरक्षण तथा
सम्बर्द्धन गर्ने वा खेलकूदको सार्वजनिक भौतिक
पूर्वाधार निर्माण गर्ने कार्यमा गरेको खर्चमध्ये दश
लाख रुपैयाँसम्मको रकम वा निर्धारण योग्य
आयको दश प्रतिशतले हुने रकममध्ये जुन घटी
हुन्छ सो रकम आफ्नो सो वर्षको करयोग्य आय
गणना गर्दा घटाउन दावी गर्न सक्नेछ ।”

(१३) दफा १४ को,-

(क) उपदफा (१) मा रहेका “सो व्यक्तिको” भन्ने
शब्दहरूपछि “व्यवसाय वा लगानीबाट आय
आर्जन हुने कार्यका लागि सिर्जना भएको” भन्ने
शब्दहरू थपी सोही उपदफाको खण्ड (ख) मा
रहेको प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश भिकिएको छ ।

(ख) उपदफा (२) मा रहेका “सो उपदफा बमोजिम
कट्टी गर्न पाउने कूल व्याज रकम देहायका
रकमहरूको जम्माभन्दा बढी हुने छैन” भन्ने
शब्दहरूको सट्टा “नियन्त्रण गर्ने व्यक्ति वा सम्बद्ध
व्यक्तिलाई व्याज भुक्तानी गरेमा उपदफा (१)
बमोजिम कट्टी गर्न पाउने त्यस्तो व्याज रकम
देहायका रकमहरूको जम्माभन्दा बढी हुने छैन”
भन्ने शब्दहरू राखी सोही उपदफाको खण्ड (ख)
मा रहेका “करयोग्य आयको” भन्ने शब्दहरूको
सट्टा “समायोजित करयोग्य आयको” भन्ने

शब्दहरू राखिएका छन् ।

(१४) दफा १५ को,-

(क) उपदफा (६) को सट्टा देहायको उपदफा (६) राखिएको छ :-

“(६) कुनै व्यक्तिको व्यवसायको व्यापार मौज्जात यकीन गर्न नसकिने भएमा सो व्यक्तिले पहिलो प्राप्त पहिलो निष्काशन तरिका वा भारित औसत लागत तरिकाबाट व्यापार मौज्जातको लागत गणना गर्न छनौट गर्न सक्नेछ ।”

(ख) उपदफा (८) को खण्ड (क) को सट्टा देहायको खण्ड (क) राखिएको छ :-

“(क) भारित औसत लागत तरिका बमोजिम गणना गर्दा लेखाको सर्वमान्य सिद्धान्त अन्तर्गत व्यवसायमा रहेका उही किसिमका सबै व्यापार मौज्जातको भारित औसत लागतको आधारमा गणना गर्ने ।”

(ग) स्पष्टीकरणको,-

(१) खण्ड (ग) मा देहायको प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश थपिएको छ :-

“तर कारखानाको शिरोभार लागतमा मर्मत तथा सुधार र ह्यास कट्टी बापतको कुनै रकम समावेश हुने छैन ।”

(२) खण्ड (घ) मा देहायको प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश थपिएको छ :-

“तर परिवर्तनशील कारखाना शिरोभार लागतमा मर्मत तथा सुधार र ह्यास कट्टी बापतको कुनै रकम समावेश हुने छैन ।”

(१५) दफा १६ को,-

(क) उपदफा (२) को सट्टा देहायको उपदफा (२) राखिएको छ :-

“(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि सो उपदफा बमोजिम गर्न पाउने खर्च कट्टी गर्दा सो आय वर्षको अन्त्यमा

रहेको सम्पत्तिको समूहको ह्रास आधार रकमको सात प्रतिशतभन्दा बढी हुने छैन ।

तर हवाई यातायात सेवा उपलब्ध गराउने व्यक्तिले नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरणले निर्धारण गरेको मापदण्ड बमोजिम हवाईजहाजको पूर्ण परीक्षण गर्दा लागेको मर्मत सम्भार खर्चमा यो सीमा लागू हुने छैन ।”

(ख) उपदफा (३) को सट्टा देहायको उपदफा (३) राखिएको छ :-

“(३) उपदफा (२) बमोजिमको सीमाको परिणाम स्वरूप कट्टी गर्न नपाइने मर्मत तथा सुधार बापत कुनै अधिक खर्च वा सोको भाग आगामी आय वर्षको शुरुमा सम्बन्धित सम्पत्तिको समूहको ह्रास आधार रकममा जोड्न पाउनेछ ।”

(१६) दफा १७ को,-

(क) उपदफा (२) को सट्टा देहायको उपदफा (२) राखिएको छ :-

“(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै आय वर्षमा सो उपदफा बमोजिम कट्टा गर्न पाउने खर्चको सीमा गणना गर्दा सो व्यक्तिबाट सञ्चालित सबै व्यवसायको समायोजित करयोग्य आयको पचास प्रतिशतभन्दा बढी हुने छैन ।”

(ख) उपदफा (३) मा रहेको “भागलाई” भन्ने शब्दपछि “आगामी आय वर्षको शुरुमा” भन्ने शब्दहरू थपिएका छन् ।

(१७) दफा १८ को,-

(क) उपदफा (२) को सट्टा देहायको उपदफा (२) राखिएको छ :-

“(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै आय वर्षमा सो उपदफा बमोजिम कट्टा गर्न पाउने खर्चको सीमा गणना गर्दा सो व्यक्तिबाट सञ्चालित सबै व्यवसायको समायोजित करयोग्य आयको पचास प्रतिशतभन्दा बढी हुने छैन ।”

(ख) उपदफा (३) मा रहेको “कुनै भागलाई” भन्ने

शब्दहरू पछि “आगामी आय वर्षको शुरुमा” भन्ने शब्दहरू थपिएका छन् ।

(१८) दफा १९ को उपदफा (१) मा रहेका “गर्न पाउनेछ” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “गर्नु पर्नेछ” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(१९) दफा २० को,-

(क) उपदफा (१) को खण्ड (ख) को सट्टा देहायको खण्ड (ख) राखिएको छ :-

“(ख) सो व्यक्तिले कुनै व्यवसायबाट व्यहोर्नु परेको विगत सात आय वर्षहरूको कट्टी हुन नपाएको नोक्सानी ।

तर सार्वजनिक पूर्वाधार संरचनाको निर्माण तथा सञ्चालन गरी नेपाल सरकारलाई हस्तान्तरण गर्ने आयोजनाहरू, विद्युत गृह निर्माण, उत्पादन तथा प्रसारण गर्ने आयोजनाहरू र नेपाल पेट्रोलियम ऐन, २०४० बमोजिम पेट्रोलियम कार्य गर्ने निकायको हकमा विगत बाह्र वर्षको कट्टी हुन नपाएको नोक्सानी ।”

(ख) उपदफा (२) को सट्टा देहायको उपदफा (२) राखिएको छ :-

“(२) कुनै व्यक्तिले कुनै आय वर्षमा कुनै लगानीबाट भएको आय गणना गर्ने प्रयोजनको लागि सो व्यक्तिले अन्य कुनै लगानीबाट व्यहोर्नु परेको सो वर्षको कट्टी हुन नपाएको नोक्सानी र सो व्यक्तिको सो लगानी र अन्य कुनै लगानीबाट व्यहोर्नु परेको विगत सात आय वर्षहरूको कट्टी हुन नपाएको नोक्सानी कट्टी गर्न पाउनेछ ।”

(ग) उपदफा (७) पछि देहायको उपदफा (८) थपिएको छ :-

“(८) कुनै व्यक्तिले कुनै आय वर्षमा व्यवसाय वा लगानीको आयमा पूर्ण करछूट प्राप्त गरेको भए त्यस्तो आय वर्षमा भएको नोक्सानी आगामी आय वर्षमा सारी लैजान (क्यारी फरवार्ड) पाउने छैन ।”

(२०) दफा २१ को स्पष्टीकरणको,-

- (क) खण्ड (क) को उपखण्ड (१) मा रहेका “प्राकृतिक व्यक्तिको लागि भएको खर्चहरू” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “प्राकृतिक व्यक्तिको निजी खर्चहरू” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।
- (ख) खण्ड (ग) को सट्टा देहायको खण्ड (ग) राखिएको छ :-
 “(ग) “नगद भुक्तानी” भन्नाले बैंक वा वित्तीय संस्था मार्फत प्रतितपत्र, एकाउण्ट पेयी चेक, ड्राफ्ट, धनादेश, टेलिग्राफिक ट्रान्सफर, मनी ट्रान्सफर (हुण्डी) द्वारा बैंक खातामा जम्मा हुने गरी गरिएको भुक्तानी र बैंक वा वित्तीय संस्थाबीच अन्य कुनै किसिमबाट गरिएको स्थानान्तरण बाहेकका भुक्तानी सम्भन्धनु पर्छ ।”

(२१) दफा २४ को,-

- (क) उपदफा (२) मा रहेका “कुनै व्यक्तिले गरेको आयको गणनामा” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “कुनै व्यक्तिको आय गणना गर्दा” भन्ने शब्दहरू राखी सोही उपदफाको उपखण्ड (२) को सट्टा देहायको उपखण्ड (२) राखिएको छ :-
 “(२) त्यस्तो दायित्वको मूल्य यथार्थपरक ढङ्गले अनुमान गर्न सकिने भएकोमा, र”
- (ख) उपदफा (३) र (४) को सट्टा देहायका उपदफा (३) र (४) राखिएका छन् :-
 “(३) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि बैकिङ्ग व्यवसायका सम्बन्धमा नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ तथा बैकिङ्ग सम्बन्धी प्रचलित कानूनको अधीनमा रही नेपाल राष्ट्र बैंकले तोकेको लेखाङ्कनलाई विभागले मान्यता दिन सक्नेछ ।
 (४) व्यवसाय वा लगानीबाट भएको कुनै व्यक्तिको आय एक्रुयल आधारमा गणना गर्दा सो व्यक्तिले आफूले पाउनु पर्ने कुनै भुक्तानी समावेश गरेकोमा वा आफूले व्यहोर्नु पर्ने कुनै भुक्तानी कट्टा गरेकोमा सट्टी दरको फरकको कारण समेतले गर्दा सो व्यक्तिले भुक्तानी पाउँदा वा भुक्तानी दिँदा

फरक पर्न गएमा फरक रकमलाई भुक्तानी प्राप्त हुँदा वा दिँदा समायोजन गर्नु पर्नेछ ।”

- (२२) दफा २५ को उपदफा (१) को खण्ड (क) मा रहेका “रकमको सोधभर्ना” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “रकम फिर्ता” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।
- (२३) दफा २७ को उपदफा (१) को खण्ड (क) मा रहेका “द्रव्य (मनी) वा” र सोही खण्डमा रहेका “द्रव्य र” भन्ने शब्दहरू भिकिएका छन् ।
- (२४) दफा २९ को सट्टा देहायको दफा २९ राखिएको छ :-
“२९.अप्रत्यक्ष भुक्तानीहरू : कुनै व्यक्तिले भुक्तानीकर्ता वा निजसँग सम्बद्ध व्यक्तिले गरेको भुक्तानीबाट अप्रत्यक्ष रूपले फाइदा लिएमा वा भुक्तानी प्राप्त गर्ने अन्य व्यक्ति तोकेकोमा विभागले लिखित रूपमा सूचना जारी गरी त्यस्तो फाइदा लिने वा त्यस्तो अन्य व्यक्ति तोक्ने व्यक्तिलाई नै सो भुक्तानी प्राप्त गर्ने व्यक्तिको रूपमा मान्न सक्नेछ ।”
- (२५) दफा ३१ को खण्ड (ख) मा देहायको प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश थपिएको छ :-
“तर बासिन्दा प्राकृतिक व्यक्तिको व्यक्तिगत दुर्घटनाबाट भएको शारिरीक क्षति बापतको क्षतिपूर्ति भुक्तानी रकम आयमा समावेश गर्नुपर्ने छैन र सो दुर्घटनाबाट भएको क्षतिको उपचारमा लागेको खर्च दफा ५१ बमोजिम कर मिलान दाबी गर्न पाउने छैन ।”
- (२६) दफा ३२ को उपदफा (३) मा रहेको “बिक्रेताले” भन्ने शब्द भिकिएको छ ।
- (२७) दफा ३८ को उपदफा (१) को खण्ड (क) को उपखण्ड (२) को सट्टा देहायको उपखण्ड (२) राखिएको छ :-
“(२) सो सम्पत्ति प्राप्त भएको कारणले सो व्यक्तिको आय गणना गर्दा समावेश गरिनु पर्ने कुनै रकम ।”
- (२८) दफा ३९ को उपदफा (१) को खण्ड (ग) को प्रतिबन्धात्मक वाक्यांशमा रहेका “कर लागेको रकम” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “भुक्तानी” भन्ने शब्द राखिएको छ ।
- (२९) दफा ४१ को,-
(क) खण्ड (क) को उपखण्ड (२) को सट्टा देहायको उपखण्ड (२) राखिएको छ :-

“(२) सो सम्पत्ति पुनः निःसर्ग हुँदा यो दफा बमोजिम निःसर्ग भएको बखतसम्म सो सम्पत्ति बापत गरिएका खूद खर्चहरू (नेट आउट गोइङ्ग) प्राप्त रकम बराबरको रकम भए सरह मानिनेछ ।”

(ख) खण्ड (ख) को उपखण्ड (२) को सट्टा देहायको उपखण्ड (२) राखिएको छ :-

“(२) सो दायित्व पुनः निःसर्ग हुँदा यो दफा बमोजिम निःसर्ग भएको समयसम्म उपखण्ड (१) बमोजिम दायित्व बापत गरिएका खूद आम्दानीहरू खर्च रकम बराबरको भए सरह मानिनेछ ।”

(३०) दफा ४५ को,-

(क) उपदफा (१) को खण्ड (ख) पछि देहायको खण्ड (ग) थपिएको छ :-

“(ग) ऐनको दफा २ को खण्ड (द) को उपखण्ड (५) बमोजिम हस्तान्तरण भई आएको सम्पत्ति को हकमा हस्तान्तरण गर्ने व्यक्तिको लागत नै हस्तान्तरण भई सम्पत्ति प्राप्त गर्ने व्यक्तिको लागत परेको मानिनेछ ।”

(ख) उपदफा (२) मा रहेका “कर लाग्ने” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “करयोग्य” भन्ने शब्द राखिएको छ ।

(ग) उपदफा (४) मा रहेको “नलिई” भन्ने शब्दको सट्टा “नदिई” भन्ने शब्द राखिएको छ ।

(३१) दफा ४७ पछि देहायको दफा ४७क थपिएको छ :-

“४७क. व्यवसाय गाभिएको कारणले हुने निःसर्ग सम्बन्धी विशेष व्यवस्था : (१) बैकिङ्ग तथा वित्तीय व्यवसाय वा बीमा व्यवसाय गर्ने एकै प्रकृतिका निकायहरू आपसमा गाभिएर (मर्जर वा एक्जुजिशन) भएमा दफा ५७ को उपदफा (२) को खण्ड (क), (ख), (घ), (ङ), (च) र (छ) तथा सोही दफाको उपदफा (३) को व्यवस्था लागू हुने छैन ।

तर, गाभिएर अस्तित्वमा नरहेको निकायको कुनै कट्टी हुन नसकेको नोक्सानी भए

त्यस्तो नोक्सानी दामासाहीले आगामी सात वर्षमा कट्टी गर्नु पर्नेछ । यसरी समान किस्तामा नोक्सानी कट्टी गर्ने निकाय सो पूरै नोक्सानी कट्टी नगर्दै पुनः विभाजन भएमा कट्टी भएको नोक्सानी बापत कट्टी भएको रकममा गाभिएको (मर्जर वा एक्युजिशन) आर्थिक वर्षमा कायम रहेको करको दरले कर तिर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम निकायहरु गाभिई सम्पत्ति र दायित्वको निःसर्ग भएमा देहाय बमोजिम हुनेछ :-

(क) व्यापारिक मौज्जात तथा व्यावसायिक सम्पत्तिको निःसर्गको हकमा,-

(१) निःसर्गको तत्काल अघि सो सम्पत्ति बापत भएको खूद खर्च बराबरको रकम सो निःसर्ग बापत सो व्यक्तिले प्राप्त गरेको मानिनेछ, र

(२) उपखण्ड (१) मा उल्लेख भए बराबरको रकम सम्पत्ति प्राप्त गर्ने व्यक्तिको लागत परेको मानिनेछ ।

(ख) ह्यासयोग्य सम्पत्तिको निःसर्गको हकमा,-

(१) निःसर्ग हुँदाका वखत अनुसूची-२ को दफा ४ बमोजिम समूहको घट्टो प्रणालीको बाँकी मूल्य बराबरको रकम सो निःसर्ग बापत प्राप्त गरेको मानिनेछ, र

(२) उपखण्ड (१) मा उल्लेख भए बराबरको रकम सम्पत्ति प्राप्त गर्ने व्यक्तिको लागत परेको मानिनेछ ।

(ग) दायित्वको निःसर्गको हकमा,-

- (१) निःसर्गको तत्काल अधि सो दायित्वको बजार मूल्य र खूद आमदानीमध्ये जुन घटी हुन्छ, सो बराबरको रकम निःसर्ग बापत सो व्यक्तिको लागत परेको मानिनेछ, र
- (२) उपखण्ड (१) मा उल्लेख भए बराबरको रकम दायित्व वहन गर्ने व्यक्तिले सो दायित्व वहन गरे बापत प्राप्त गरेको मानिनेछ ।

(घ) व्यवसाय गाभ्ने निकाय वा गाभिएर कायम भएको निकायले गाभिएको सम्पत्ति र दायित्वको लागत गणना गर्दा गाभिने निकायबाट सो गाभिएको व्यवसाय सञ्चालन गरेका बखत (मर्जर वा एक्जुजिसन अगाडि) कायम रहेका सम्पत्ति र दायित्व बापतको लागत मात्र खण्ड (क), (ख) र (ग) बमोजिम गणना गर्नु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम गाभिई निःसर्ग भएको निकायमा वा गाभिए पश्चातको निकायमा कार्यरत कर्मचारीहरूलाई सामुहिक रूपमा सेवाबाट अवकाश दिने प्रयोजनको लागि गरिने थप एकमुष्ट भुक्तानीमा (अवकाश कोष मार्फत गरिने भुक्तानी वा कर्मचारी सेवा शर्तमा उल्लेख भए अनुसार गर्नुपर्ने भुक्तानी बाहेकका) अवकाश भुक्तानीमा कर कट्टी गर्नुपर्ने दरमा पचास प्रतिशत छूट दिई भुक्तानीमा कर कट्टी गर्नु पर्नेछ ।

(४) उपदफा (१) बमोजिम गाभिई निःसर्ग भएको निकायमा कायम रहेका शेयरधनीहरूले आफ्नो शेयर गाभिएको दुई वर्षभित्र आफ्नो शेयर बिक्रीको माध्यमबाट निःसर्ग गरेमा त्यसरी निःसर्ग भएको शेयरमा भएको लाभमा पूँजीगत लाभ कर लाग्ने छैन ।

(५) उपदफा (१) बमोजिम गाभिई निःसर्ग भएको निकायले गाभिएको मितिले दुई वर्षभित्र गाभिएको अवस्थामा कायम रहेको शेयरधनीलाई वितरण गरेको लाभाशंमा कर लाग्ने छैन ।

(६) उपदफा (१) अनुसार गाभिई निःसर्ग हुन चाहने निकायले २०७१ साल असार मसान्तभित्र गाभिने आशयपत्र आन्तरिक राजस्व विभागमा दिनु पर्नेछ ।

(७) उपदफा (१) बमोजिम गाभिनको लागि उपदफा (६) बमोजिम आशयपत्र दिने निकायहरूले गाभिने प्रक्रिया २०७२ साल असार मसान्तभित्र पूरा गर्नु पर्नेछ ।

(८) उपदफा (६) मा तोकिएको अवधिभित्र आशयपत्र नदिने निकाय तथा उपदफा (७) मा उल्लेख भएको मितिसम्म गाभिने प्रक्रिया पूरा नगरेको निकायको हकमा यो दफाको व्यवस्था लागू भएको मानिने छैन ।”

(३२) दफा ५० को उपदफा (२) पछि देहायको उपदफा (३) थपिएको छ :-

“(३) उपदफा (१) र (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि आश्रितलाई भरणपोषण गर्नु पर्ने बासिन्दा विधवा वा विधूरलाई दम्पती सरह मानिनेछ ।”

(३३) दफा ५४ को,-

(क) उपदफा (१) को खण्ड (क) र (ख) को सट्टा देहायका खण्ड (क) र (ख) राखिएका छन् :-

“(क) कुनै कम्पनीको शेयरवाला वा साभेदारी फर्मको साभेदारलाई लाभाशं वितरण गरेमा अन्तिम रूपमा कर कट्टीको विधिले कर लाग्नेछ, र

(ख) अन्य निकायहरूले वितरण गरेमा कर लाग्ने छैन ।”

(ख) उपदफा (३) को सट्टा देहायको उपदफा (३) राखिएको छ :-

“(३) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि सो उपदफा बमोजिम कर

कट्टी भई प्राप्त भएको लाभांश वितरण गरेमा कर लाग्ने छैन ।”

(ग) उपदफा (४) भिकिएको छ ।

(३४) दफा ५७ को,-

(क) उपदफा (१) पछि देहायको उपदफा (१क.) थपिएको छ :-

“(१क.) उपदफा (१) मा उल्लेख भए बमोजिमको कुनै निकायको पचास प्रतिशत वा सोभन्दा बढी स्वामित्व परिवर्तनको गणना गर्ने प्रयोजनको लागि सो निकायको देहाय बमोजिमको स्वामित्वलाई मात्र समावेश गरिनेछ :-

(क) सो निकायको कुल स्वामित्वको एक प्रतिशत वा सोभन्दा बढी स्वामित्व ग्रहण गर्ने शेयरवालाले ग्रहण गरेको स्वामित्व, र

(ख) सो निकायको कुल स्वामित्वको एक प्रतिशतभन्दा कम स्वामित्व ग्रहण गर्ने शेयरवालामध्ये सो निकायको कुल स्वामित्वको एक प्रतिशतभन्दा बढी स्वामित्व ग्रहण गर्ने शेयरवालाको सम्बद्ध व्यक्तिले ग्रहण गरेको स्वामित्व ।”

(ख) उपदफा (२) को खण्ड (ग) मा रहेका “दफा ५९ वा ६०” भन्ने शब्दहरू भिकिएका छन् ।

(ग) उपदफा (२) को खण्ड (घ) मा रहेका “दफा २४ को उपदफा (४) को खण्ड (ख) बमोजिम” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “दफा २४ को उपदफा (४) बमोजिम” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(३५) दफा ५८ को उपदफा (१) को सट्टा देहायको उपदफा (१) राखिएको छ :-

“(१) कुनै निकायले देहायको सबै अवस्थाहरू कायम राखी गरेको प्रबन्धलाई लाभांश कर घटाउन गरेको प्रबन्ध मानिनेछ :-

(क) सो निकायको सञ्चित, चालू वा अपेक्षित मुनाफा भएमा,

- (ख) हित प्राप्त गर्ने कुनै व्यक्तिले सो निकायको कुनै हित प्राप्त गर्छ र सो हित प्राप्तकर्ता वा निजको सम्बद्ध व्यक्तिले सो निकायको हालको वा साविकको हिताधिकारीलाई वा निजको सम्बद्ध व्यक्तिलाई हित प्राप्तिसँग सम्बन्धित भए वा नभए पनि र हित प्राप्तिको समयमा भुक्तानी भए वा नभए पनि कुनै भुक्तानी गरेकोमा,
- (ग) सो भुक्तानी पूर्ण वा आंशिक रूपमा निकायको मुनाफामा प्रतिबिम्बित भएमा, र
- (घ) सो निकायले सो हित प्राप्तकर्तालाई लाभांश वितरण गरेकोमा र सो लाभांशले पूर्ण वा आंशिक रूपले सो मुनाफालाई समावेश गरेमा ।”

(३६) दफा ५९ को,-

(क) उपदफा (१) पछि देहायको उपदफा (१क) थपिएको छ :-

“(१क) नेपाल राष्ट्र बैङ्गले तोकेको मापदण्डको अधीनमा रही बैकिङ्ग व्यवसाय सञ्चालन गर्ने व्यक्तिले जोखिम व्यहोर्ने कोषमा राखेको असूल हुन बाँकी ऋण रकमको बढीमा पाँच प्रतिशतसम्मको रकमलाई खर्चको रूपमा कट्टी गरिनेछ । यसरी जोखिम व्यहोर्ने कोष कायम रहेको अवस्थामा नउठ्ने आसामी भनी मुनाफाबाट खर्च लेखिएमा मिनाहा हुने छैन र सो कोषमा रहेको रकम पूँजीकृत गरिएमा वा मुनाफा वा लाभांश बाँडफाँड गरिएमा जुन वर्ष बाँडफाँड गरिएको छ सोही वर्षको आयमा समावेश गरिनेछ ।”

(ख) उपदफा (२) र (३) भिकिएको छ ।

(३७) दफा ६० को,-

(क) उपदफा (२) को खण्ड (ख) को उपखण्ड (२) पछि देहायको उपखण्ड (३) थपिएको छ :-

“(३) जोखिम व्यहोर्ने कोषमा राखेको देहाय बमोजिमको रकमको योग :-

(क) कुनै वर्षको नाफा नोक्सान हिसाबमा देखाइएको खूद बीमा शुल्कको पचास प्रतिशतसम्मको रकम, र

(ख) कुनै वर्षको अन्त्यमा दाबी भुक्तानी बापत बाँकी रकमको एकसय पन्ध्र प्रतिशतसम्मको रकम ।

तर यस उपखण्ड बमोजिम कुनै वर्ष खर्चकट्टी लिएको रकम आगामी आय वर्षमा बीमा व्यवसायको आय गणना गर्दा आयमा समावेश गर्नु पर्नेछ ।”

(ख) उपदफा (३) र (४) भिकिएका छन् ।

(३८) दफा ६१ को,-

(क) उपदफा (२) को खण्ड (ख) को उपखण्ड (२) को सट्टा देहायको उपखण्ड (२) राखिएको छ :-

“(२) बीमितलाई फिर्ता भएको खण्ड (क) को उपखण्ड (१) मा उल्लिखित प्रिमियम ।”

(ख) उपदफा (३) मा रहेका “खर्चहरूमा समावेश गर्नु पर्नेछ” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “खर्च मानिने छैन” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(३९) दफा ६३ को,-

(क) उपदफा (१) मा देहायको प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश थपिएको छ :-

“तर नागरिक लगानी कोष ऐन, २०४७ बमोजिम स्थापना भएको नागरिक लगानी कोषले अवकाश कोष राख्न चाहेमा त्यस्तो कोषले र कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ बमोजिम स्थापना भएको कर्मचारी सञ्चय कोषले अवकाश कोष सञ्चालन गरेमा त्यस्तो कोषको लागि स्वीकृति लिनु पर्ने छैन ।”

(ख) उपदफा (२) मा रहेका “आयबाट घटाई पाउन दाबी गर्न सक्नेछ” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “आयको

गणना गर्दा घटाई पाउन दावी गर्न सक्नेछ” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(४०) दफा ६४ को उपदफा (३) मा रहेका “कम्पनीलाई लाग्ने” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “अनुसूची- १ को दफा २ को उपदफा (१) मा उल्लिखित” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(४१) दफा ६५ को,-

(क) उपदफा (१) मा रहेका “हितबाट भएको” भन्ने शब्दहरूपछि “वा नेपाल सरकारबाट भएको अवकाश भुक्तानी” भन्ने शब्दहरू थपिएका छन् ।

(ख) स्पष्टीकरणको अन्तमा देहायको प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश थपिएको छ :-

“तर हिताधिकारीको योगदान नहुने कुनै कोष (नन् कण्ट्रीबुटरी फण्ड) बाट भएको भुक्तानीलाई स्वीकृति नलिएको अवकाश कोषमा रहेको हित बापत भएको लाभ मानिने छैन ।”

(४२) दफा ६७ को उपदफा (६) को खण्ड (झ) को उपखण्ड (२) मा रहेका “सो कार्यहरू” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “रोजगार” भन्ने शब्द राखिएको छ ।

(४३) दफा ७१ मा रहेको स्पष्टीकरणको खण्ड (ख) को सट्टा देहायको खण्ड (ख) राखिएको छ :-

“(ख) “नेपालको करको औसत दर” भन्नाले कुनै आय वर्षमा कुनै विदेशी कर मिलान गर्नु अगावैको दफा ३ को खण्ड (क) मा उल्लिखित व्यक्तिले सो वर्षमा दाखिला गर्नु पर्ने करको रकमलाई सो व्यक्तिको सो आय वर्षको करयोग्य आयले भाग गरी हुन आउने रकमलाई एक सयले गुणन गर्दा हुन आउने दर सम्भन्नु पर्छ ।”

(४४) दफा ७२ को उपदफा (२) को सट्टा देहायको उपदफा (२) राखिएको छ ।

“(२) उपदफा (१) मा उल्लिखित विभागको जिम्मेवारी पूरा गर्ने कार्यमा विभागलाई सघाउ पुऱ्याउन नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी विभाग मातहतमा ठूला करदाता कार्यालय वा मध्यम स्तरीय करदाता कार्यालय वा आन्तरिक राजस्व कार्यालय वा करदाता सेवा कार्यालय स्थापना गर्न र ती

कार्यालयहरूको कार्यक्षेत्र तोक्न सक्नेछ । यसरी कार्यक्षेत्र तोकिएका कार्यालयहरू विभागकै अङ्गका रूपमा रहेको मानिनेछन् ।”

(४५) दफा ७४ को उपदफा (१) को सट्टा देहायको उपदफा (१) राखिएको छ :-

“(१) करदाताले यस ऐन बमोजिमका कर्तव्यहरू पालना गर्नु पर्नेछ ।”

(४६) दफा ७७ को उपदफा (२) पछि देहायको उपदफा (३) थपिएको छ :-

“(३) विभागले कुनै व्यक्तिले विभागमा पेश गर्नु पर्ने सूचना वा विवरण वा कागजात विद्युतीय माध्यमबाट पेश गर्नु पर्ने गरी तोक्न सक्नेछ ।”

(४७) दफा ७८ को,-

(क) उपदफा (१) को सट्टा देहायको उपदफा (१) राखिएको छ :-

“(१) यस ऐनको अधीनमा रही कुनै व्यक्तिको पहिचान गर्ने प्रयोजनका लागि विभागले सो व्यक्तिलाई स्थायी लेखा नम्बर जारी गर्नेछ ।

तर विभागबाट स्वीकृति प्राप्त निकायले यस ऐनको प्रक्रिया पुऱ्याई यस्तो स्थायी लेखा नम्बर प्रदान गर्न सक्नेछ । यसरी जारी गरिएको स्थायी लेखा नम्बर प्राप्त गर्ने करदाताले विभागले तोकेको अवधिसम्म आयात निर्यातको कारोबार गर्न सक्ने छैन ।”

(ख) उपदफा (३) को सट्टा देहायको उपदफा (३) राखिएको छ :-

“(३) विभागले कुनै व्यक्तिलाई स्थायी लेखा नम्बर देखाउन पर्ने वा उल्लेख गर्नु पर्ने अवस्था तोक्न सक्नेछ ।”

(ग) उपदफा (३) पछि देहायका उपदफा (४) र (५) थपिएका छन् :-

“(४) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि उपदफा (३) बमोजिम तोकेको व्यक्तिले कारोबार गर्नुभन्दा पहिले स्थायी लेखा नम्बर लिनु पर्नेछ ।

(५) उपदफा (१), (२), (३) वा (४) मा

जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि स्थायी लेखा नम्बर नलिएको कारणबाट कुनै व्यक्तिले करको दायित्वबाट फुर्सद पाउने छैन ।”

(४८) दफा ८१ को,-

- (क) उपदफा (२) मा रहेको “कम्तीमा” भन्ने शब्द भिकिएको छ ।
- (ख) उपदफा (३) पछि देहायको उपदफा (४) थपिएको छ :-

“(४) कुनै व्यक्तिले उपदफा (१) बमोजिम राख्नु पर्ने कागजातहरू विद्युतीय माध्यमबाट राख्न पाउने गरी विभागले स्वीकृति दिन सक्नेछ ।”

(४९) दफा ८५ को उपदफा (१) मा रहेका “बुभाउनु पर्नेछ” भन्ने शब्दहरूपछि “र यसरी तिर्नु पर्ने कर विद्युतीय माध्यमबाट समेत तिर्नु पर्ने गरी विभागले तोक्न सक्नेछ” भन्ने शब्दहरू थपिएका छन् ।

(५०) दफा ८८ को,-

- (क) उपदफा (१) मा रहेका “सेवा शुल्क भुक्तानी गर्दा र सो व्यक्ति स्वीकृत अवकाश कोष भएमा कुनै” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “सेवा शुल्क, कमिशन वा विक्री वोनस, अवकाश भुक्तानी र अन्य कुनै प्रतिफल तथा” भन्ने शब्दहरू राखी सोही उपदफाको प्रतिबन्धात्मक वाक्यांशको सट्टा देहायको प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश राखिएको छ :-

“तर देहायका भुक्तानीमा देहायका दरले करकट्टी गर्नु पर्नेछ :-

- (१) नेपाल सरकार वा स्वीकृत अवकाश कोषबाट भएको अवकाश भुक्तानीको हकमा दफा ६५ को उपदफा (१) को खण्ड (ख) बमोजिम गणना गरिएको लाभमा पाँच प्रतिशतका दरले,
- (२) बासिन्दा रोजगार कम्पनीले गैर बासिन्दा व्यक्तिलाई भुक्तानी गरेको कमिशनमा पाँच प्रतिशतका दरले,
- (३) वायुयानको लिज (पट्टा) बापतको रकम भुक्तानी गर्दा दश प्रतिशतका दरले,

- (४) मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता भएको सेवाप्रदायक बासिन्दा व्यक्तिलाई भुक्तानी गरेको सेवा शुल्कमा भुक्तानी रकमको एक दशमलब पाँच प्रतिशतका दरले, र
- (५) बासिन्दा व्यक्तिले नेपालमा स्रोत भएको भाडा भुक्तानी गरेकोमा दश प्रतिशतका दरले ।”
- (६) सामुहिक लगानी कोष (म्युचुअल फण्ड) बाट प्राकृतिक व्यक्तिलाई बितरण गरिने प्रतिफल रकम भुक्तानीमा पाँच प्रतिशतका दरले ।”
- (ख) उपदफा (२) को सट्टा देहायको उपदफा (२) राखिएको छ :-
- “(२) बासिन्दा व्यक्तिले नेपालमा स्रोत भएको देहायका भुक्तानी गर्दा देहायका दरले करकट्टी गर्नु पर्नेछ :-
- (क) लाभांश भुक्तानी गरेकोमा भुक्तानी रकमको पाँच प्रतिशत,
- (ख) लगानी बीमाको लाभ भुक्तानी गर्दा भुक्तानी रकमको पाँच प्रतिशत वा
- (ग) स्वीकृति नलिएको अवकाश कोषबाट लाभ भुक्तानी गर्दा लाभ रकमको पाँच प्रतिशत ।”
- (ग) उपदफा (३) को सट्टा देहायको उपदफा (३) राखिएको छ :-
- “(३) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि बासिन्दा बैङ्क, वित्तीय संस्था वा ऋणपत्र जारी गर्ने अन्य कुनै निकाय वा प्रचलित कानून बमोजिम सूचिकृत भएका कम्पनीले कुनै प्राकृतिक व्यक्तिलाई निक्षेप, ऋणपत्र, डिभेञ्चर तथा सरकारी बण्ड बापत देहाय बमोजिमको ब्याज वा ब्याज बापतको कुनै रकम भुक्तानी दिँदा कुल भुक्तानी रकममा पाँच प्रतिशतका दरले करकट्टी गर्नु पर्नेछ :-
- (क) नेपालमा स्रोत भएको, र
- (ख) व्यवसाय सञ्चालनसँग सम्बन्धित नभएको ।”

(घ) उपदफा (४) को,-

(१) खण्ड (क) को सहा देहायको खण्ड (क) राखिएको छ :-

(क) “प्राकृतिक व्यक्तिले गरेको व्यवसाय संचालनसंग सम्बन्धित भुक्तानी वा घर, जग्गा र सोसंग जडीत सामान तथा उपकरण भाडामा लिए वापत तिरेको भाडा वाहेकका अन्य कुनै भुक्तानी,”

(२) खण्ड (क) पछि देहायका खण्ड (क१) थपिएको छ :-

“(क१) पत्रपत्रिकामा प्रकाशित लेख रचना वापतको भुक्तानी र प्रश्नपत्र तयार गरे वा उत्तर पुस्तिका जाँच गरे वापतको भुक्तानी ।”

(३) खण्ड (ग) पछि देहायका खण्ड (घ), (ङ), (च) र (छ) थपिएका छन् :-

(घ) क्रेडिट कार्ड जारी गर्ने बैङ्कलाई तिरेको इण्टररिजनल इण्टरचेन्ज शुल्क,

(ङ) नेपाल सरकार र विदेशी सरकार वा नेपाल सरकार पक्ष भएको अन्तर्राष्ट्रिय संस्थाबीच भएको कुनै सम्झौता बमोजिम नेपाल सरकारले विदेशी सरकार वा अन्तर्राष्ट्रिय संस्थालाई भुक्तान गरेको ब्याज वा शुल्क,

(च) ग्रामीण समुदायमा आधारित लघु वित्त संस्था, ग्रामीण विकास बैङ्क, हुलाक बचत बैङ्क र दफा ११ को उपदफा (२) बमोजिम सहकारीमा जम्मा गरेको निक्षेपबाट आर्जित वार्षिक दश हजार रुपैयासम्मको ब्याज भुक्तानी,

(छ) सामुहिक लगानी कोष (म्युचुअल फण्ड) लाई भुक्तानी गरिएको लाभांश र ब्याज ।”

(५१) दफा ८८ पछि देहायको दफा ८८क थपिएको छ :-

“८८क. आकस्मिक लाभमा करकट्टी : (१) आकस्मिक लाभ बापतको भुक्तानीमा पच्चीस प्रतिशतका दरले करकट्टी गर्नु पर्नेछ ।

तर, साहित्य, कला, संस्कृति, खेलकूद, पत्रकारिता, विज्ञान, प्रविधि तथा सार्वजनिक प्रशासन क्षेत्रमा योगदान पुऱ्याए बापत प्राप्त हुने राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रियस्तरका पुरस्कारमा नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी आकस्मिक लाभ कर नलाग्ने गरी छूट दिन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि साहित्य, कला, संस्कृति, खेलकूद, पत्रकारिता, विज्ञान, प्रविधि तथा सार्वजनिक प्रशासन क्षेत्रमा योगदान पुऱ्याए बापत प्राप्त हुने राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रियस्तरका पाँच लाख रुपैयासम्मको पुरस्कारमा आकस्मिक लाभ कर लाग्ने छैन ।”

(५२) दफा ८९ को,-

(क) उपदफा (१) को सट्टा देहायको उपदफा (१) राखिएको छ :-

“(१) बासिन्दा व्यक्तिले ठेक्का वा करार बापत पचास हजार रुपैयाभन्दा बढीको रकम भुक्तानी दिँदा भुक्तानीको कुल रकममा एक दशमलव पाँच प्रतिशतका दरले करकट्टी गर्नु पर्नेछ ।”

(ख) उपदफा (३) को खण्ड (क), (ख) र (ग) को सट्टा देहायका खण्ड (क), (ख) र (ग) राखिएका छन् :-

“(क) वायुयान मर्मत तथा अन्य ठेक्का वा करारमा पाँच प्रतिशत,

(ख) गैर बासिन्दा बीमा कम्पनीलाई प्रिमियम भुक्तानी गर्दा एक दशमलव पाँच प्रतिशत,

(ग) खण्ड (क) वा (ख) मा लेखिएदेख बाहेक विभागले सो बासिन्दा व्यक्तिलाई लिखित सूचना दिएकोमा सो सूचनामा उल्लिखित दरमा ।”

(ग) उपदफा (४) को खण्ड (क) र (ख) को सट्टा देहायका खण्ड (क) र (ख) राखिएका छन् :-

“(क) व्यवसाय सञ्चालन गरिरहेको बाहेक अन्य प्राकृतिक व्यक्तिलाई नेपालमा स्रोत भएको

जग्गा वा घर र घरमा जडित सामान तथा उपकरण वापत तिरेको भाडा वाहेकको अन्य कुनै भुक्तानी,”

(ख) कर छूट दिइएको भुक्तानी वा दफा ८७ वा ८८ बमोजिम कर कट्टी गर्नु पर्ने भुक्तानी ।”

(घ) दफा ८९ मा देहायको स्पष्टीकरण थपिएको छ :-
“स्पष्टीकरण : यस दफाको प्रयोजनको लागि “ठेक्का वा करार” भन्नाले कुनै वस्तु वा श्रमिकको आपूर्ति वा मूर्त सम्पत्ति वा संरचनाको निर्माण वा जडान वा स्थापना गर्ने सम्बन्धमा गरिएको करार वा सम्झौता तथा विभागले ठेक्का वा करार भनी तोकेको कार्यलाई सम्भन्नु पर्छ र त्यस्तो करार वा सम्झौताले निर्माण वा जडान वा स्थापनासँग सम्बन्धित सेवा समेतलाई समेटेको भए सो सेवा वापतको भुक्तानी समेत करार अन्तर्गतको भुक्तानी लाई जनाउँछ ।”

(५३) दफा ९० को,-

(क) उपदफा (१) को सट्टा देहायको उपदफा (१) राखिएको छ :-

“(१) अग्रीम करकट्टी गर्नु पर्ने प्रत्येक व्यक्तिले प्रत्येक महिना समाप्त भएको पच्चीस दिनभित्र विभागले तोकेको तरिका र ढाँचामा विभागमा विवरण दाखिला गर्नु पर्नेछ ।”

(ख) उपदफा (४) मा रहेको “पन्ध्र दिनभित्र” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “पच्चीस दिनभित्र” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(ग) उपदफा (५) मा रहेको “देहाय बमोजिम अग्रीम करकट्टी गर्ने व्यक्तिले करकट्टी नगरेमा वा दाखिला नगरेमा सो करकट्टी हुने व्यक्ति” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “देहाय बमोजिमको अवस्थामा अग्रीम करकट्टी हुने व्यक्ति” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(घ) उपदफा (७) पछि देहायको उपदफा (८) थपिएको छ :-

“(८) कुनै व्यक्तिले उपदफा (१) वा (२) बमोजिम दाखिल गर्नु पर्ने विवरण वा कर दाखिला नगरेको वा कुनै व्यक्तिको सम्बन्धमा उपदफा (५) को अवस्था रहेको कुरामा विभाग विश्वस्त भएमा दाखिल नगरेको वा घटी दाखिला गरेको रकम र

दफा ११९ बमोजिमको ब्याज दाखिला गर्न आदेश दिन सक्नेछ ।

तर त्यस्तो आदेश दिनुभन्दा पहिले उचित कारण खोली सो आदेशका सम्बन्धमा सफाइको सबुत प्रमाण पेश गर्न १५ दिनको म्याद दिई लिखित सूचना दिनु पर्नेछ ।”

(५४) दफा ९१ को उपदफा (२) मा रहेका “पन्ध्र दिनभित्र” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “पच्चीस दिनभित्र” भन्ने शब्दहरू राखिएको छ ।

(५५) दफा ९२ को उपदफा (१) को,-

(क) खण्ड (ग) को सट्टा देहायको खण्ड (ग) राखिएको छ :-

“(ग) बासिन्दा व्यक्तिले लगानी बीमा बापत भुक्तानी गरेको लाभ ।”

(ख) खण्ड (ङ) को सट्टा देहायको खण्ड (ङ) राखिएको छ :-

“(ङ) दफा ८८ को उपदफा (३) मा उल्लेख भए बमोजिम बैङ्क, वित्तीय संस्था वा ऋणपत्र जारी गर्ने अन्य कुनै निकाय वा प्रचलित कानून बमोजिम सूचिकृत भएका कम्पनीले भुक्तानी दिएको देहाय बमोजिमको ब्याज :-

(१) नेपालमा स्रोत भएको र व्यवसाय सञ्चालनसँग सम्बन्धित नभएको प्राकृतिक व्यक्तिलाई भुक्तानी गरेको,

(२) दफा २ को खण्ड (घ) बमोजिमको कर छूट पाउने संस्थालाई भुक्तानी गरेको ।”

(ग) खण्ड (च) पछि देहायका खण्ड (छ), (ज), (झ) र (ञ) थपिएका छन् :-

“(छ) नेपाल सरकार वा स्वीकृत अवकाश कोष वा स्वीकृति नलिएको अवकाश कोषबाट भुक्तानी गरिएको अवकाश भुक्तानीहरू समेत सबै प्रकारका अवकाश भुक्तानीहरू (नियमित रूपमा भुक्तानी हुने निवृत्तिभरण बाहेक),

(ज) बैठक भत्ता, पटके रूपमा अध्यापन गराए

बापतको भुक्तानी,

(भ) आकस्मिक लाभ बापतको भुक्तानी,

(ज) सामुहिक लगानी कोष (म्युचुअल फण्ड) बाट प्राकृतिक व्यक्तिलाई बितरण गरिने प्रतिफल रकम ।”

(५६) परिच्छेद १८ को परिच्छेद शीर्षकमा रहेको “किस्ताबन्दी” भन्ने शब्दपछि, “ र अग्रीम कर ” भन्ने शब्दहरू थपिएका छन् ।

(५७) दफा ९४ को,-

(क) उपदफा (१) र (२) को सट्टा देहायका उपदफा (१) र (२) राखिएका छन् :-

“(१) कुनै व्यवसाय वा लगानीबाट कुनै आय वर्षमा निर्धारणयोग्य आय भएको वा हुने व्यक्तिले देहाय बमोजिम तीन किस्तामा कर दाखिला गर्नु पर्नेछ :-

<u>दाखिला गर्नु पर्ने मिति</u>	<u>दाखिला गर्नु पर्ने रकम</u>
पुस महिनाको अन्त्यसम्म	अनुमानित करको चालिस प्रतिशत रकममध्ये तिर्न बाँकी कर रकम

चैत महिनाको अन्त्यसम्म	अनुमानित करको सत्तरी प्रतिशत रकममध्ये तिर्न बाँकी कर रकम
------------------------	--

असार महिनाको अन्त्यसम्म	अनुमानित करको शत प्रतिशत रकममध्ये तिर्न बाँकी कर रकम
-------------------------	--

स्पष्टीकरण : यस उपदफाको प्रयोजनको लागि,-

(क) “अनुमानित कर” भन्नाले किस्ताबन्दीमा कर दाखिला गर्नु पर्ने कुनै व्यक्तिले कुनै वर्षको किस्ताबन्दी कर दाखिला गर्नु पर्ने समयमा दफा ९५ बमोजिम गणना गरेको किस्ताबन्दीको अनुमानित कर सम्भन्धनु पर्छ ।

(ख) “तिर्न बाँकी कर रकम” भन्नाले अनुमानित करको यस उपदफामा

किस्तामा दाखिला गर्न तोकिएको प्रतिशतले हुने रकमबाट देहायको कुल जम्मा रकम घटाउँदा नपुग हुने रकम सम्झनु पर्छ :-

- (१) सम्बन्धित किस्ता दाखिला गर्नु पर्ने मिति अगाडि यस दफा बमोजिम पूर्व किस्ताद्वारा सो आय वर्षमा दाखिला गरेको कर रकम,
- (२) सो आय वर्षमा सम्बन्धित किस्ता दाखिला गर्नु पर्ने मिति अगाडि कुनै व्यक्तिको परिच्छेद-१७ बमोजिम सो वर्षमा सो व्यक्तिको आय गणना गर्दा समावेश हुने भुक्तानीहरूबाट कट्टी भएको कर रकम,
- (३) किस्ता बुझाउनु पर्ने मितिभन्दा अगाडि सो वर्षमा करकट्टी गर्ने एजेण्ट वा करकट्टी हुने व्यक्तिले उपखण्ड (२) मा उल्लिखित भुक्तानीबाट दफा ९० को उपदफा (३) बमोजिम करकट्टी भएको मानिने रकम विभागमा दाखिला गरेको भए त्यस्तो कर रकम, र
- (४) किस्ता बुझाउनु पर्ने मितिभन्दा अगाडि सो व्यक्तिले गरेको स्वीकृत औषधी उपचार खर्चको सम्बन्धमा सो व्यक्तिले दफा ५१ बमोजिम दावी गर्न सक्ने औषधी उपचार खर्चको कर मिलान रकम ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि सो उपदफा बमोजिम बुझाउनु पर्ने

समग्र किस्ताको जम्मा रकम पाँच हजार रुपैयाभन्दा कम भएमा त्यस्तो किस्ताको रकम बुझाउनु पर्ने छैन ।”

(५८) दफा ९५ को,-

(क) उपदफा (१) मा रहेका “सोको विवरण” भन्ने शब्दहरूपछि “विभागबाट” भन्ने शब्द थपिएको छ ।

(ख) उपदफा (७) मा रहेका “वा उपदफा (६) बमोजिम करको किस्ता बुझाउनु कुनै व्यक्तिले अनुमान पेश गर्नु नपर्ने गरी तोकिएकोमा” भन्ने शब्दहरू भिकिएका छन् ।

(५९) दफा ९५ पछि देहायको दफा ९५क. थपिएको छ :-

“९५क. अग्रीम कर असूल गर्ने : (१) कमोडिटी फ्यूचर मार्केट अन्तर्गत व्यापार गर्ने व्यक्तिलाई सो व्यक्तिले सो व्यवसायबाट प्राप्त गर्ने मुनाफा र लाभमा दश प्रतिशतका दरले हुने रकम कमोडिटी फ्यूचर मार्केट सेवा सञ्चालन गर्ने निकायले अग्रीम कर असूल गर्नु पर्नेछ ।

(२) प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता भई धितोपत्रको खरीद बिक्रीको कारोबार गर्ने वासिन्दा निकाय बाहेक अन्य कुनै व्यक्तिलाई कुनै वासिन्दा निकायमा रहेको हितको निःसर्गबाट लाभ हुन गएमा दफा ३७ बमोजिम गणना गरिएको त्यस्तो लाभमा देहाय बमोजिम अग्रीम कर असूल गर्नु पर्नेछ :-

(क) नेपाल धितोपत्र बोर्डमा सूचीकरण भएको निकायको हितको निःसर्गबाट प्राप्त लाभको हकमा धितोपत्र विनिमय बजारको कार्य गर्ने निकायले वासिन्दा प्राकृतिक व्यक्तिको हकमा लाभ रकमको पाँच प्रतिशत र अन्यको हकमा लाभ रकमको दश प्रतिशतका दरले,

(ख) नेपाल धितोपत्र बोर्डमा सूचीकरण नभएको निकायको

हितको निःसर्गबाट प्राप्त लाभको हकमा जुन निकायको हित निःसर्ग भएको हो सोही निकायले बासिन्दा प्राकृतिक व्यक्तिको हकमा लाभ रकमको दश प्रतिशत र अन्यको हकमा लाभ रकमको पन्ध्र प्रतिशतका दरले,

तर सामुहिक लगानी कोष (म्युचुअल फण्ड) द्वारा लगानी गरिएको हितको निःसर्गको हकमा भने यो उपदफा लागू हुने छैन ।

(३) कुनै प्राकृतिक व्यक्तिको जग्गा वा निजी भवन निःसर्ग बापत भएको पूंजीगत लाभमा मालपोत कार्यालयले रजिस्ट्रेशनका वखत देहाय बमोजिम अग्रीम कर असूल गर्नु पर्नेछ :-

(क) निःसर्ग भएको गैर व्यवसायिक करयोग्य सम्पत्ति (जग्गा तथा भवन) को स्वामित्व पाँच वर्ष वा सोभन्दा बढी भएको छ भने दुई दशमलव पाँच प्रतिशतका दरले,

(ख) निःसर्ग भएको गैर व्यवसायिक करयोग्य सम्पत्ति (जग्गा तथा भवन) को स्वामित्व पाँच वर्षभन्दा कम भएको छ भने पाँच प्रतिशतका दरले ।

(४) उपदफा (१), (२) र (३) बमोजिम अग्रीम कर असूल गर्नु पर्ने व्यक्तिले अग्रीम कर असूल नगरेको भए पनि असूल हुनु पर्ने समयमा सो कर असूल गरेको मानिनेछ ।

(५) अग्रीम कर असूल गर्नु पर्ने व्यक्तिले प्रत्येक महिना समाप्त भएको पच्चीस दिनभित्र विभागले तोकेको तरिका र ढाँचामा विभागमा विवरण दाखिला गर्नु पर्नेछ ।

(६) उपदफा (५) मा उल्लिखित विवरणसँग अग्रीम कर असूल गरिएको रकम वा उपदफा (३)

को खण्ड (क) बमोजिम असूल गरेको मानिएको रकम सोही उपदफा बमोजिमको म्यादभित्र विभागमा दाखिला गर्नु पर्नेछ ।

(७) देहाय बमोजिमको अवस्थामा अग्रीम कर दाखिला गर्नु पर्ने र असूल गर्नु पर्ने व्यक्ति दुवैजना संयुक्त रुपमा र छुट्टाछुट्टै रुपमा सो कर रकम विभागमा दाखिला गर्न जिम्मेवार हुनेछन् :-

(क) अग्रीम कर असूल गर्नु पर्ने व्यक्तिले अग्रीम कर असूल नगरेमा, र

(ख) अग्रीम कर असूल गर्नु पर्ने व्यक्तिले उपदफा (४) बमोजिम असूल गरेको मानिने रकम उपदफा (६) बमोजिम विभागमा दाखिला नगरेमा ।

(८) उपदफा (७) बमोजिम अग्रीम कर दाखिला गर्नु पर्ने व्यक्तिले उपदफा (५) मा उल्लिखित म्याद समाप्त भएको पच्चीस दिनभित्र सो कर दाखिला गर्नु पर्नेछ ।

(९) अग्रीम कर असूल गर्नु पर्ने व्यक्तिले असूल नगरेको अग्रीम कर उपदफा (६) बमोजिम विभागमा दाखिला गरेको भए सो दाखिला भएको कर रकम वरावरको रकम सो कर दाखिला गर्नु पर्ने व्यक्तिबाट असूल उपर गर्न पाउनेछ ।

(१०) यस दफा बमोजिम दाखिला गरिएको अग्रीम कर दाखिला गर्नु पर्ने व्यक्तिले तिर्नु पर्ने वार्षिक कर दायित्वमा घटाउन पाउनेछ ।”

(६०) दफा ९६ को उपदफा (२) को,-

(क) खण्ड (क) को उपखण्ड (४) र (५) भिकिएको छन् ।

(ख) खण्ड (ग) को उपखण्ड (९) भिकिएको छ ।

(६१) दफा ९७ को,-

(क) उपदफा (१) मा रहेका “विभागले लिखित आदेश दिएमा बाहेक” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “विभागले लिखित रुपमा आदेश दिएमा वा सार्वजनिक रुपमा

सूचना प्रकाशन गरी आदेश दिएमा बाहेक” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(ख) खण्ड (ख) मा रहेको “वा” भन्ने शब्द भ्रिकिएको छ ।

(ग) खण्ड (ग) मा रहेको “प्राकृतिक व्यक्ति” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “प्राकृतिक व्यक्ति, वा” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(घ) खण्ड (ग) पछि देहायको खण्ड (घ) थपिएको छ :-
“(घ) अनुसूची-१ को दफा १ को उपदफा (१३) बमोजिम कर दाखिला गर्ने सवारी साधनको धनी प्राकृतिक व्यक्ति भएमा त्यस्तो प्राकृतिक व्यक्ति ।”

(६२) दफा १०० को उपदफा (२) को सट्टा देहायको उपदफा (२) राखिएको छ :-

“(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि दफा ९६ को उपदफा (५) मा उल्लिखित अवस्थामा विभागले कुनै आय वर्ष वा सो वर्षको अंशको लागि दफा ९६ को उपदफा (२) को खण्ड (क) को उपखण्ड (१), (२), र (३) मा उल्लिखित रकमको आधारमा न्यायोचित रूपले सो व्यक्तिको कर निर्धारण गर्न सक्नेछ ।”

(६३) दफा १०१ को उपदफा (६) मा रहेका “सात दिनको” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “पन्ध्र दिनको” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(६४) दफा १०६ को उपदफा (१) मा रहेका “कर विभागले” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “विभागले” भन्ने शब्द राखिएको छ ।

(६५) दफा ११० पछि देहायको दफा ११०क थपिएको छ :-

“११०क. किस्ताबन्दीमा बक्यौता कर असूली : दफा १११ बमोजिम मुद्दा चलाउनु अगावै कुनै व्यक्तिले तिर्ने बक्यौता रकम किस्ताबन्दीमा तिर्न लिखित अनुरोध गरेमा कर अधिकृतले मनासिव माफिकको म्याद दिई किस्ताबन्दीमा तिर्न स्वीकृत दिन सक्नेछ ।

(६६) दफा ११३ को उपदफा (३) को सट्टा देहायको उपदफा (३) राखिएको छ :-

“(३) कुनै व्यक्तिले उपदफा (१) बमोजिम रकम फिर्ता पाउन तोकिए बमोजिम विभागमा निवेदन दिएमा

विभागले निवेदन परेको मितिले साठी दिनभित्र त्यस्तो रकम फिर्ता गर्नु पर्नेछ ।”

(६७)

दफा ११४ को उपदफा (१) को,-

(क) खण्ड (क) पछि, देहायको खण्ड (क१) थपिएको छ :-

“(क१) दफा ९० को उपदफा (८) बमोजिम गरिएको निर्णय वा दिइएको आदेश,

(ख) खण्ड (ड) मा रहेका “करको निर्धारण” भन्ने शब्दहरूपछि “वा दफा १०५ को उपदफा (५) बमोजिमको लिलाम बिक्री खर्चको निर्धारण” भन्ने शब्दहरू थपिएका छन् ।

(६८)

दफा ११५ को,-

(क) उपदफा (६) मा रहेका “तिर्नु पर्ने करको पचास प्रतिशत” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “अविवादित करको सम्पूर्ण रकम र विवादित करको एकतिहाई” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(ख) उपदफा (८) मा रहेका “नब्बे दिनभित्र” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “साठी दिनभित्र” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(६९)

दफा ११७ को , -

(क) उपदफा (१) र (२) को सट्टा देहायका उपदफा (१) र (२) राखिएका छन् :-

“(१) कुनै व्यक्तिले देहाय बमोजिमको विवरण दाखिला नगरेमा त्यस्तो व्यक्तिलाई देहाय बमोजिम शुल्क लाग्नेछ :-

(क) दफा ९५ को उपदफा (१) बमोजिम कुनै आय वर्षको आय विवरण दाखिला नगरेमा प्रति विवरण दुई हजार रुपैया,

(ख) अग्रीम कर असूल गर्नु पर्ने कुनै व्यक्तिले दफा ९५क.को उपदफा (५) बमोजिमको विवरण दाखिला नगरेमा त्यस्तो व्यक्तिलाई विवरण दाखिला गर्नु पर्ने मितिबाट विवरण दाखिला नभएको मितिसम्मको प्रत्येक महिना र महिनाको भागको लागि अग्रीम कर असूल गर्नु

पर्ने रकमको वार्षिक एक दशमलव पाँच प्रतिशतका दरले हुने रकम,

- (ग) दफा ९६ को उपदफा (१) बमोजिम कुनै आय वर्षको आय विवरण दाखिला नगरेमा ऐनको दफा ४ को उपदफा (४) मा उल्लिखित व्यक्तिको हकमा एक सय रुपैया प्रति महिनाका दरले हुने रकम र अन्य व्यक्तिको हकमा सो आय वर्षको आयको गणना गर्दा कुनै रकम कटाई पाउने भए सो नकटाई र कुनै रकम समावेश गर्नु पर्ने भए सो समावेश गरी हुने निर्धारणयोग्य आयको रकमको शून्य दशमलव एक प्रतिशत प्रति वर्षका दरले हुने रकम वा एक सय रुपैया प्रति महिनाका दरले हुने रकममध्ये जुन बढी हुन्छ सो रकम ।”

(२) कुनै व्यक्तिले कुनै आय वर्षको दफा ८१ बमोजिम राख्नु पर्ने कागजात नराखेमा त्यस्तो व्यक्तिलाई त्यस्तो कागजात नराखेको वर्षको लागि कुनै आय वर्षको आयको गणना गर्दा कुनै रकम कटाई पाउने भए सो नकटाई र रकमहरू समावेश गर्नु पर्ने भए सो समावेश गरी हुने निर्धारणयोग्य आयको रकमको शून्य दशमलव एक प्रतिशतले हुने रकम वा एक हजार रुपैयाँमध्ये जुन बढी हुन्छ सो रकम शुल्क लाग्नेछ ।”

(७०) दफा ११८ को सट्टा देहायको दफा ११८ राखिएको छ :-

“११८. किस्ताबन्दीमा दाखिला गर्नेले अनुमानित कर कम हुने गरी बृद्धाएमा व्याज लाग्ने : (१) कुनै व्यक्तिले कुनै आय वर्षमा दफा ९४ बमोजिम दाखिला गर्नु पर्ने किस्ता रकम सम्बन्धमा खण्ड (क) मा उल्लिखित रकमभन्दा खण्ड (ख) मा उल्लिखित रकम बढी भएमा यसरी बढी भएको रकममा उपदफा (२) बमोजिम व्याज लाग्नेछ :-

- (क) सो व्यक्तिले कुनै आय वर्षमा तिरेको प्रत्येक किस्ताको रकम,

(ख) सो आय वर्षमा प्रत्येक किस्ता अवधिको लागि किस्ताबन्दीको रुपमा बुझाउनु पर्ने कुल रकमको अनुमान वा संशोधित अनुमान सही भएको भए सो रकम र सो रकम सही नभएको भए दफा ३ को खण्ड (क) र (ख) मा उल्लिखित व्यक्तिले दाखिला गर्नु पर्ने कर रकमको प्रत्येक किस्ता अवधिको लागि किस्ताबन्दीको रुपमा बुझाउनु पर्ने रकमको नब्बे प्रतिशत रकम ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको व्यक्तिलाई सो वर्षको सो किस्ता बुझाउनु पर्ने मितिदेखि देहायको अवधिसम्मको प्रत्येक महिना र महिनाको भागको सामान्य ब्याजदरले ब्याज लाग्नेछ :-

(क) दफा ९९ को उपदफा (१) बमोजिमको कर निर्धारण गर्ने व्यक्तिको हकमा आय विवरण बुझाउनु पर्ने मितिसम्म,

(ख) दफा ९९ को उपदफा (१) बमोजिमको कर निर्धारण नगरेको कारणले विभागले दफा १०१ बमोजिम पहिलो पटक संशोधित कर निर्धारण गरेको व्यक्तिको हकमा दफा १०२ बमोजिम सो संशोधित कर निर्धारणको सूचना बुझाएको मितिसम्म ।

स्पष्टीकरण : यस दफाको प्रयोजनको लागि “किस्ताबन्दीको रुपमा बुझाउनु पर्ने रकम” भन्नाले एक पटक अनुमान पेश गरी सकेपछि संशोधित अनुमान पेश नगर्नेको तथा अनुमान पेश नगरेको कारणले दफा ९५ को उपदफा (७) बमोजिम विभागले अनुमान गरेको हकमा दफा ९४ को

उपदफा (१) बमोजिम र संशोधित अनुमान पेश गर्नेको हकमा तथा पेश गरिएको अनुमान वा संशोधित अनुमानमा सन्तुष्ट नभई दफा ९५ को उपदफा (७) बमोजिम विभागले अनुमान गरेको दफा ९५ को उपदफा (५) को व्यवस्था अनुसार गणना गरिएको किस्ताको रकम सम्भन्नु पर्छ ।”

(७१) दफा ११९ को,-

(क) उपदफा (३) को सट्टा देहायको उपदफा (३) राखिएको छ :-

“(३) अग्रीम कर असूल गर्नु पर्ने व्यक्तिले दफा ९५क. को उपदफा (८) वा अग्रीम कर कट्टी गर्ने व्यक्तिले दफा ९० को उपदफा (४) पालना नगरेको कारणले निजले बुझाउनु पर्ने व्याज निजले अग्रीम कर दाखिला गर्नु पर्ने वा अग्रीम कर कट्टी हुने व्यक्तिबाट असूल उपर गरी लिन पाउने छैन ।”

(ख) उपदफा (३) पछि देहायको उपदफा (४) थपिएको छ :-

“(४) दफा ११०क. बमोजिम दिइएको म्याद भित्र कर नतिरेमा तिर्न बाँकी करमा वार्षिक पाँच प्रतिशतका दरले थप व्याज लगाई सो व्यक्तिबाट उपर गरिनेछ ।”

(७२) दफा ११९ पछि देहायको दफा ११९क. थपिएको छ :-

“११९क. शुल्क लाग्ने : यस ऐनमा अन्यथा व्यवस्था गरिएकोमा बाहेक यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियमको कुनै व्यवस्थाको पालना नगर्ने व्यक्तिलाई दफा १२८ बमोजिम तोकिएको जरिबाना सरहको शुल्क लाग्नेछ ।”

(७३) दफा १२१ मा रहेको “परिच्छेद - २३” मा भन्ने शब्दहरूको सट्टा “यस ऐनमा” भन्ने शब्दहरू राखिएको छ ।

(७४) दफा १२४ को स्पष्टीकरणको सट्टा देहायको स्पष्टीकरण राखिएको छ :-

“स्पष्टीकरण : यस दफाको प्रयोजनको लागि “विभागमा दिएको कुनै जानकारी वा विवरण” भन्नाले विभागमा वा यस ऐन बमोजिम कर्तव्य पालना गर्ने सिलसिलामा

विभागबाट अख्तियार प्राप्त अधिकृत समक्ष लिखित रूपमा दाखिला गरिएको विवरण र देहाय बमोजिम दाखिला गरिएको विवरण समेतलाई जनाउनेछ :-

- (क) निवेदन, सूचना, विवरण, उजूरी, वयान वा यस ऐन बमोजिम दाखिला गरिएको, तयार पारिएको, दिइएको वा पेश गरिएको अन्य कागजात,
- (ख) विभाग वा विभागका कुनै अधिकृत समक्ष पेश गरिएको कागजात,
- (ग) विभाग वा कुनै अधिकृतले कुनै व्यक्तिलाई सोधेको प्रश्नको उत्तर, वा
- (घ) विवरण दिइने कुराको मनासिव जानकारी भएको कुनै व्यक्तिले कुनै अर्को व्यक्तिमार्फत विभाग वा कुनै अधिकृतलाई दिएको जानकारी ।”

(७५) दफा १३६ पछि देहायको दफा १३६क. थपिएको छ :-

“१३६क. पुरस्कारको व्यवस्था : कुनै व्यक्तिले आफ्नो गरेको दायित्व सम्पूर्ण वा केही अंश छलेको वा छलन कोशिस गरेको प्रमाण सहितको सूचना दिने व्यक्तिलाई त्यस्तो सूचनाको आधारमा असूलउपर गरिएको गरेको रकममध्ये निजले पेश गरेको प्रमाणबाट निर्धारण भए जतिको कर रकमको बीस प्रतिशत बराबरको रकम महानिर्देशकको निर्णयले पुरस्कार दिन सकिनेछ ।”

(७६) खारेजी : दफा ६६, ८९क. र ८९ख. खारेज गरिएको छ ।

(७७) अनुसूचीमा संशोधन : अनुसूची १ को,-

१. दफा १ को,-

- (क) उपदफा (१), (२), (३), (४), (५), (६), र (७) को सट्टा देहायको उपदफा (१), (२), (३), (४), (५), (६) र (७) राखिएका छन् :-

“(१) कुनै आय वर्षमा बासिन्दा प्राकृतिक व्यक्तिको करयोग्य आयमा यस अनुसूचीको उपदफा (२) र (४) को अधिनमा रही देहाय बमोजिमको दरले कर लाग्नेछ :-

- (क) दुई लाख रुपैयासम्म रोजगारीको करयोग्य आय भएमा एक प्रतिशत कर लाग्ने ।
- (ख) दुई लाख रुपैयाभन्दा बढी तर तीन लाख रुपैयासम्म करयोग्य आय भएमा खण्ड (क) बमोजिम दुई लाख रुपैयासम्म दुई हजार रुपैया र दुई लाख रुपैयाभन्दा बढी करयोग्य आयमा पन्ध्र प्रतिशत,
- (ग) तीन लाख रुपैयाभन्दा बढी करयोग्य आय भएमा खण्ड (ख) बमोजिम तीन लाख रुपैयासम्म सत्र हजार रुपैया र तीन लाख रुपैयाभन्दा बढी भएको करयोग्य आयमा पच्चीस प्रतिशत, र
- (घ) पच्चीस लाख रुपैया भन्दा बढी कर योग्य आय भएमा बढी भएजति करयोग्य आयको खण्ड (ग) बमोजिम लागेको करको दरमा थप चालीस प्रतिशत अतिरिक्त कर लाग्नेछ ।

तर एकलौटी फर्म दर्ता भएका करदाताको हकमा खण्ड (क) बमोजिमको एक प्रतिशत कर लाग्ने छैन ।

(२) कुनै आय वर्षमा दफा ५० बमोजिम छनौट गर्ने कुनै दम्पतीको करयोग्य आयमा यस अनुसूचीको उपदफा (४) को अधिनमा रही देहाय बमोजिमको दरमा कर लाग्नेछ :-

- (क) दुई लाख पचास हजार रुपैयासम्म रोजगारीको करयोग्य आय भएमा एक प्रतिशत कर लाग्ने,
- (ख) दुई लाख पचास हजार रुपैयाभन्दा बढी तर तीन लाख

पचास हजार रुपैयासम्मको करयोग्य आय भएमा खण्ड (क) बमोजिम दुई लाख पचास हजार रुपैयासम्म दुई हजार पाँच सय रुपैया र दुई लाख पचास हजार रुपैयाभन्दा बढी करयोग्य आयमा पन्ध्र प्रतिशत,

(ग) तीन लाख पचास हजार रुपैयाभन्दा बढी करयोग्य आय भएमा खण्ड (ख) बमोजिम तीन लाख पचास हजार रुपैयासम्म सत्र हजार पाँच सय रुपैया र तीन लाख पचास हजार रुपैयाभन्दा बढी करयोग्य आयमा पच्चीस प्रतिशत, र

(घ) पच्चीस लाख रुपैया भन्दा बढि कर योग्य आय भएमा बढी भएजति करयोग्य आयको खण्ड (ग) बमोजिम लागेको करको दरमा थप चालीस प्रतिशत अतिरिक्त कर लाग्नेछ ।

तर एकलौटी फर्म दर्ता भएका करदाताको हकमा उपरोक्त खण्ड (क) बमोजिम एक प्रतिशत कर लाग्ने छैन ।

(३) यस अनुसूचीको उपदफा (४) मा उल्लिखित व्यवस्था देहायको अवस्थामा लागू हुनेछ :-

(क) बासिन्दा प्राकृतिक व्यक्तिको सम्बन्धमा कुनै आय वर्षमा दुई लाख रुपैयाभन्दा बढी आय भएको वा दफा ५० बमोजिमको छनोट नगरेको बासिन्दा दम्पतीको सम्बन्धमा कुनै आय वर्षमा दुई लाख पचास हजार रुपैयाभन्दा बढी आय भएको,

(ख) गैर-व्यावसायिक करयोग्य सम्पत्तिको निःसर्गबाट प्राप्त खूद लाभ सो प्राकृतिक व्यक्ति वा दम्पतीको आय र तदनुरूप करयोग्य आयको गणनामा समावेश भएको ।

(४) यस अनुसूचीको उपदफा (३) को अधिनमा रही देहायका व्यक्तिलाई देहाय बमोजिम कर लाग्नेछ :-

(क) देहायका रकममध्ये जुन बढी छ, सो रकममा सो प्राकृतिक व्यक्ति वा दम्पतीको सो मात्र करयोग्य आय भए सरह मानी यस अनुसूचीको उपदफा (१) वा (२) बमोजिमको दरले कर लाग्नेछ :-

(१) सो प्राकृतिक व्यक्ति वा दम्पतीको जम्मा करयोग्य आयबाट सो लाभको रकम घटाई बाँकी हुन आउने रकम,

(२) प्राकृतिक व्यक्तिको सम्बन्धमा दुई लाख रुपैया वा दम्पतीको सम्बन्धमा दुई लाख पचास हजार रुपैया ।

(ख) सो करयोग्य आयको बाँकी रकमबाट दश प्रतिशतका दरले कर लाग्नेछ ।

तर,

(१) निःसर्ग भएको गैर व्यावसायिक करयोग्य सम्पत्ति (जग्गा तथा घरजग्गा) को स्वामित्व पाँच वर्ष वा सो भन्दा बढी भएको

छ भने दुई दशमलव पाँच प्रतिशतका दरले कर लाग्नेछ ।

(२) निःसर्ग भएको गैर व्यावसायिक करयोग्य सम्पत्ति (जग्गा तथा घरजग्गा) को स्वामित्व पाँच वर्षभन्दा कम रहेको छ भने पाँच प्रतिशतका दरले कर लाग्नेछ ।

(३) नेपाल धितोपत्र बोर्डमा सूचीकरण भएको निकायमा रहेको हितको निःसर्गबाट प्राप्त लाभको हकमा पाँच प्रतिशतको दरले कर लाग्नेछ ।

(५) नेपाल सरकारले तोकेको दूर्गम क्षेत्रमा कार्यरत प्राकृतिक व्यक्तिको दूर्गम भत्ता बापत तोकिए बमोजिम बढीमा पचास हजार रुपैयाँसम्म करयोग्य आयबाट घटाई बाँकी रहने रकममा मात्र यस दफा बमोजिम गरेको गणना गरिनेछ ।

(६) नेपालका विदेशस्थित कूटनैतिक नियोगमा कार्यरत कर्मचारीको वैदेशिक भत्ताको पचहत्तर प्रतिशत रकम करयोग्य आयबाट घटाई बाँकी रहने रकममा यस दफा बमोजिम गरेको गणना गरिनेछ ।

(७) यस ऐनको दफा ४ को उपदफा (४) बमोजिम गरेको रकम देहाय बमोजिम हुनेछ :-

(क) महानगरपालिका वा उपमहानगरपालिका क्षेत्रमा व्यवसाय गर्ने प्राकृतिक व्यक्तिका हकमा तीन हजार पाँच सय रुपैयाँ,

(ख) नगरपालिका क्षेत्रमा व्यवसाय गर्ने प्राकृतिक व्यक्तिका हकमा दुई हजार रुपैया,

(ग) खण्ड (क) र (ख) मा उल्लिखित क्षेत्र बाहेक अन्य क्षेत्रमा व्यवसाय गर्ने प्राकृतिक व्यक्तिका हकमा एक हजार दुई सय पचास रुपैया ।”

(ख) उपदफा (८) पछि देहायका उपदफा (९), (१०), (११), (१२), (१३), (१४) र (१५) थपिएका छन् :-

“(९) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै बासिन्दा प्राकृतिक व्यक्तिको निवृत्तिभरण आय रहेछ भने प्राकृतिक व्यक्तिको लागि उपदफा (१) को खण्ड (क) वा दम्पतिको लागि उपदफा (२) को खण्ड (क) मा उल्लिखित रकमको पच्चीस प्रतिशत रकम करयोग्य आयबाट घटाई बाँकी रहने रकममा मात्र यस दफा बमोजिम गरेको गणना गरिनेछ ।

तर यसरी घटाइने रकमको सीमा तोकिए बमोजिमभन्दा बढी हुने छैन ।

(१०) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै बासिन्दा प्राकृतिक व्यक्ति अपाङ्ग रहेछ भने त्यस्तो प्राकृतिक व्यक्तिको लागि उपदफा (१) को खण्ड (क) वा दम्पतिको लागि उपदफा (२) को खण्ड (क) मा उल्लिखित रकमको पचास प्रतिशत थप रकम करयोग्य आयबाट घटाई बाँकी रहने रकममा मात्र यस दफा बमोजिम गरेको गणना गरिनेछ ।

(११) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै बासिन्दा प्राकृतिक व्यक्ति पारिश्रमिक आय मात्र आर्जन गर्ने महिला रहेछ भने त्यस्तो प्राकृतिक व्यक्तिले तिर्नु पर्ने कर रकममा दश प्रतिशत छूट हुनेछ ।

(१२) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै बासिन्दा प्राकृतिक व्यक्तिले लगानी बीमा गरेको रहेछ भने सो बापत

भुक्तानी गरेको वार्षिक प्रिमियम वा बीस हजार रुपैयामा जुन घटी हुन्छ सो रकम करयोग्य आयबाट घटाई बाँकी रहने रकममा मात्र यस दफा बमोजिम गरेको गणना गरिनेछ ।

(१३) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि भाडाका सवारी साधन धनीहरूबाट देहाय बमोजिमको वार्षिक कर असूल गरिनेछ र सवारी साधन धनी प्राकृतिक व्यक्ति भएमा यसरी तिरेको कर नै अन्तिम हुनेछ :-

सवारीको किसिम   प्रतिसवारी साधनमा बुझाउनु पर्ने वार्षिक कर

(क) मिनिबस, मिनि ट्रक, ट्रक र बस	रु. १,५००।-
(ख) कार, जिप, भ्यान, माइक्रो बस	रु. १,२००।-
(ग) थ्रि ह्वीलर, अटो रिक्सा, टेम्पो	रु. ८५०।-
(घ) ट्रेक्टर र पावर टिलर	रु. ७५०।-

(१४) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै प्राकृतिक व्यक्तिले कुनै वर्षभरी पूर्णरूपले यस ऐनको दफा ११ मा उल्लिखित विशेष उद्योग सञ्चालनमा संलग्न रहेमा यस दफा बमोजिम गरेको गणना गर्दा पच्चीस प्रतिशत कर लाग्ने करयोग्य आयमा बीस प्रतिशतका दरले कर लाग्नेछ ।

(१५) कुनै प्राकृतिक व्यक्तिको कुनै आय वर्षमा निकासीबाट भएको करयोग्य आयमा गरेको गणना गर्दा पच्चीस प्रतिशत कर लाग्ने कर योग्य आयमा पन्ध्र प्रतिशतका दरले कर लाग्नेछ ।”

(२) दफा २ को,-

(क) उपदफा (२) मा रहेका “कुनै आय वर्षमा कुनै” भन्ने शब्दहरूपछि “चुरोट, बिँडी, सिगार, खानेसूर्ति, खैनी, मदिरा, बियर,” भन्ने शब्दहरू थपिएका छन् ।

(ख) उपदफा (३) को खण्ड (ख) को सट्टा देहायको खण्ड (ख) राखिएको छ :-

“(ख) सो निकायले,-

(१) कुनै सडक, पुल, टनेल, रोप-वे वा आकाशे पुल निर्माण गरी सञ्चालन गरेमा,

स्पष्टीकरण : “रोप-वे” भन्नाले सामान ढुवानी गर्ने प्रयोजनका लागि निर्माण गरिएको वा मानिस ओसार पसार गर्ने प्रयोजनका लागि निर्माण गरिएको केवलकार समेतलाई सम्भन्नु पर्छ ।

(२) कुनै ट्रली बस वा ट्राम सञ्चालन गरेमा, वा

(३) सहकारी ऐन, २०४८ बमोजिम दर्ता भई कर छूट कारोबार गर्ने बाहेकको कारोबार गर्ने सहकारी संस्था ।

(ग) उपदफा (३) पछि देहायको उपदफा (३क) थपिएको छ :-

“(३क) कुनै निकायको नेपालको स्रोतबाट कुनै आय वर्षमा निकासीबाट भएको करयोग्य आयमा बीस प्रतिशतका दरले कर लाग्नेछ ।”

(घ) उपदफा (५) को सट्टा देहायको उपदफा (५) राखिएको छ :-

“(५) कुनै आय वर्षमा कुनै मृत वासिन्दा व्यक्तिको सम्पत्ति प्राप्त गर्ने वा रेखदेख गर्ने वा अशक्त वासिन्दा प्राकृतिक व्यक्तिको ट्रष्टको करयोग्य आयमा सो सम्पत्ति प्राप्त गर्ने वा रेखदेख गर्ने वा सो ट्रष्टलाई वासिन्दा प्राकृतिक व्यक्ति सरह मानी यस अनुसूचीको दफा १ को उपदफा (१) र उपदफा (४) बमोजिम कर लाग्नेछ ।”

(ङ) उपदफा (६) मा रहेको “दश” भन्ने शब्दको सट्टा “पाँच” भन्ने शब्द राखिएको छ :-

(च) उपदफा (७) को सट्टा देहायको उपदफा (७) राखिएको छ :-

“(७) कुनै आय वर्षमा दफा ७० मा उल्लिखित आयको सम्बन्धमा कुनै गैर-वासिन्दा व्यक्तिको करयोग्य आयमा पाँच प्रतिशतका दरले कर लाग्नेछ ।

तर नेपालबाट अर्को विदेशी मुलुकमा पुग्ने गरी प्रस्थान नहुने जल यातायात, हवाई यातायात

वा दूरसञ्चार सेवा उपलब्ध गराउने गैर बासिन्दा व्यक्तिको हकमा दुई प्रतिशतका दरले कर लाग्नेछ।
अनुसूची-२ को,-

(क) दफा २ को उपदफा (३) को खण्ड (ख) मा रहेको “दफा (५)” भन्ने शब्दको सट्टा “उपदफा (५)” भन्ने शब्द राखिएको छ।

(ख) दफा ३ को उपदफा (२) पछि देहायका उपदफा (३) र (४) थपिएका छन् :-

“(३) उत्पादनमूलक उद्योगहरुले आफ्नो उद्योगको निमित्त आवश्यक पर्ने उर्जाशक्ति उत्पादन गर्न पूँजीकृत गरेको सम्पत्तिको पूँजीगत रकमको पचास प्रतिशत सोही वर्ष ह्यास खर्च बापत कट्टी दावी गर्न सक्नेछ।

(४) कुनै व्यक्तिले फिस्कल प्रिन्टर र क्यास मेशिन राखी बिल बिजक जारी गर्ने गरेमा सो प्रिन्टर तथा क्यास मेशिनमा भएको खर्चको एकमुष्ट रकम ह्यासखर्च बापत सोही वर्ष दावी गर्न सक्नेछ।”

३४. भन्सार ऐन, २०६४ मा संशोधन : भन्सार ऐन, २०६४ को,-

(१) दफा २ को,-

(क) खण्ड (द) को सट्टा देहायको खण्ड (द) राखिएको छ :-

“(द) “भन्सार अधिकृत” भन्नाले प्रमुख भन्सार प्रशासक, प्रमुख भन्सार अधिकृत, प्रमुख भन्सार परीक्षक, भन्सार अधिकृत वा भन्सार परीक्षक सम्भन्नु पर्छ र सो शब्दले भन्सार कार्यालय वा छोट्टी भन्सार कार्यालयको प्रमुख र दफा ८४ बमोजिम अर्थ मन्त्रालयले तोकेको अधिकारी समेतलाई जनाउँछ।”

(ख) खण्ड (न) पछि देहायको खण्ड (न१) थपिएको छ :-

“(न१) “भन्सार जाँचपास परीक्षण कार्यालय” भन्नाले दफा ३४ बमोजिम जाँचपास पछिको परीक्षणको कार्य गर्नका लागि स्थापना गरिएको कार्यालयलाई सम्भन्नु पर्छ।”

(२) दफा ४ पछि देहायको दफा ४क थपिएको छ :-

“४क “भन्सार जाँचपास परीक्षण कार्यालयको स्थापना : (१)
नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी
आवश्यकता अनुसार भन्सार जाँचपास परीक्षण
कार्यालय स्थापना गर्न सक्नेछ।

(२) यो दफा प्रारम्भ हुनुभन्दा अघि स्थापना भएको
भन्सार जाँचपास परीक्षण कार्यालय यसै दफा
बमोजिम स्थापना भएको मानिनेछ।”

(३) दफा ८ को उपदफा (१) मा रहेका “भन्सार कार्यालयमा दर्ता
भएको” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “भन्सार कार्यालयमा दर्ता भएको वा
कम्प्युटर प्रणालीमार्फत भन्सार कार्यालयमा प्राप्त भएको” भन्ने
शब्दहरू राखिएका छन्।

(४) दफा १३ को,-

(क) उपदफा (१६) मा रहेका “मालवस्तु जाँचपास हुँदाका दिन”
भन्ने शब्दहरूको सट्टा “सो मालवस्तुको प्रज्ञापन पत्र भन्सार
कार्यालयमा दर्ता भएको वा कम्प्युटर प्रणालीमार्फत भन्सार
कार्यालयमा प्राप्त भएको दिन” भन्ने शब्दहरू राखिएका
छन्।

(ख) उपदफा (१६) पछि देहायका उपदफा (१७), (१८), र (१९)
थप गरिएका छन् :-

“(१७) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए
तापनि यस दफा बमोजिम भन्सार अधिकृतले भन्सार मूल्य
निर्धारण गर्दा यस दफामा उल्लेख भएको विधि वा प्रक्रिया
अनुकूल नभएमा वा सो मूल्य शंङ्कास्पद छ भन्ने विश्वास गर्नुपर्ने
मनासिव कारण भएमा त्यस्तो मालवस्तुको यस दफा बमोजिम
पुनः मूल्य निर्धारण गर्न महानिर्देशकले आदेश दिन सक्नेछ।

(१८) उपदफा (१७) बमोजिम आदेश प्राप्त भएमा भन्सार
अधिकृतले आवश्यक जाँचबुझ गरी तीस दिनभित्र पुनः भन्सार
मूल्य निर्धारण गरी महानिर्देशकलाई जानकारी दिनु पर्नेछ।

(१९) उपदफा (१७) बमोजिमको आदेश दिँदा
महानिर्देशकले त्यस्तो मालवस्तु जाँचपास भएको मितिले नब्बे
दिनभित्र दिनु पर्नेछ।”

- (५) दफा १६ को उपदफा (४) मा रहेका “मालवस्तु जाँचपास हुने दिनमा” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “त्यस्तो मालवस्तुको प्रज्ञापन पत्र भन्सार कार्यालयमा दर्ता भएको वा कम्प्यूटर प्रणाली मार्फत भन्सार कार्यालयमा प्राप्त भएको दिनमा” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।
- (६) दफा १८ को उपदफा (४) पछि देहायका उपदफा (५) र (६) थप गरिएका छन् :-

“(५) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि मालवस्तु निकासी वा पैठारी गर्ने व्यक्तिले मालवस्तुको विवरण प्रज्ञापन पत्रको ढाँचामा विद्युतीय माध्यमबाट कम्प्यूटर प्रणाली मार्फत भन्सार कार्यालयमा पठाउन सक्नेछ ।

(६) उपदफा (५) बमोजिम विद्युतीय माध्यमबाट मालवस्तुको प्रज्ञापन पत्र पठाएकोमा निकासी वा पैठारीकर्ताले उपदफा (१) बमोजिमका कागजातहरू भन्सार अधिकृत समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।”

- (७) दफा ३४ को,-

- (क) उपदफा (२) र (३) को सट्टा देहायको उपदफा (२) र (३) राखिएका छन् :-

“(२) उपदफा (१) बमोजिम परीक्षण गर्दा पैठारीकर्ताले पैठारी गरेका मालवस्तु निजले घोषणा गरेकोभन्दा भिन्न मालवस्तु पाइएमा वा निजले गरेको घोषणा अनुरूप नभएको देखिएमा वा कारोवार मूल्य वा मालवस्तुको परिमाण घटी घोषणा गरेको देखिएमा र सो कारणले घटी महसुल असूल भएको देखिएमा भन्सार अधिकृतले त्यसरी घटी भएको मूल्य वा परिमाणमा पैठारी हुँदाका बखत लाग्ने महसुल निजबाट तत्काल असूल गरी घटी कारोवार मूल्य वा परिमाण घोषणा गरेबापत निजलाई यस ऐन बमोजिम कारवाही गर्नेछ ।

तर घटी कारोवार मूल्य घोषणा गरेकोमा लाग्ने महसुलको शतप्रतिशत जरिवाना गर्नेछ ।

“(३) उपदफा (१) बमोजिम परीक्षण गर्दा मालवस्तुको वर्गीकरणको उपशीर्षक फरक परेको कारणले कम महसुल असूल भएको देखिएमा त्यस्तो कम महसुल

रकम र सो बराबरको जरिवाना रकम सम्बन्धित कार्यालयले पैठारीकर्ताबाट तत्काल असूल गर्नेछ । ”

(ख) उपदफा (३) पछि देहायका उपदफा (३क), (३ख), (३ग), (३घ), (३ङ) र (३च) थपिएका छन् :-

“(३क) महानिर्देशक वा भन्सार अधिकृतले यस दफा बमोजिमको कारवाही गर्दा यस ऐन र यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियममा सम्बन्धित व्यक्तिलाई भिकाउने, बयान गराउने, प्रमाण बुझ्ने, लिखत पेश गर्न लगाउने, सूचना वा म्याद जारी गर्ने सम्बन्धमा भन्सार अधिकृतलाई भएको अधिकार र तत्सम्बन्धी प्रक्रिया प्रयोग र अवलम्बन गर्न सक्नेछ ।

(३ख) यस दफा बमोजिम परीक्षण गर्दा जारी गरिएको म्यादमा उपस्थित नहुने वा माग गरिए बमोजिम लिखत प्रमाण वा कागजात पेश नगर्ने पैठारीकर्ताको महानिर्देशक वा भन्सार अधिकृतले उपलब्ध भएसम्मका लिखित प्रमाण वा कागजातका आधारमा परीक्षण गर्न सक्नेछ ।

तर, यस उपदफा बमोजिम परीक्षण गरिसकेपछि सो पैठारीकर्ताका सम्बन्धमा पछि थप प्रमाण कागजात प्राप्त भएमा त्यस्ता प्रमाण कागजातका आधारमा यस दफा बमोजिम पुनः परीक्षण गर्न यस उपदफाले बाधा पुऱ्याएको मानिने छैन ।

(३ग) यस दफा बमोजिम महसुल निर्धारण गर्दा सम्बन्धित व्यक्तिलाई पन्ध्र दिनको म्याद दिई सफाई पेश गर्ने मौका दिनु पर्नेछ ।

(३घ) यस दफा बमोजिम निर्धारण भएको महसुल तथा जरिवाना वापतको रकम दाखिला गर्ने आदेश प्राप्त गरेको मितिले पैंतीस दिनभित्र त्यस्तो आदेश प्राप्त गर्ने व्यक्तिले सोही आदेशमा तोकिए बमोजिमको रकम दाखिला गर्नु पर्नेछ । सो अवधिभित्र दाखिला नगरेमा त्यस्तो महसुल तथा जरिवाना दाखिला गर्ने आदेश भएको मितिदेखि वार्षिक पन्ध्र प्रतिशतका दरले ब्याज समेत गणना गरी असूलउपर गरिनेछ ।

(३ङ) उपदफा (३घ) बमोजिम तिर्नु बुझाउनु पर्ने रकम नबुझाउने पैठारीकर्ताको कारोवार तथा चल अचल सम्पत्ति रोक्का गरी भन्सार अधिकृतले सोही सम्पत्तिबाट त्यस्तो रकम असूलउपर गर्नेछ ।

(३च) उपदफा (३ड) बमोजिम रकम असूल हुन नसकेमा त्यस्तो रकम सरकारी बाँकी सरह असूलउपर गरिनेछ ।”

- (द) दफा ९३ को सट्टा देहायको दफा ९३ राखिएको छ :-
 “९३. निर्देशिका बनाउन सक्ने अधिकार : विभागले यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियमको अधीनमा रही मालवस्तुको मूल्याङ्कन गर्ने, छनौट प्रणाली बमोजिम मालवस्तु जाँचपास गर्ने, जाँचपास पछिको परीक्षण गर्ने तथा मालवस्तु लिलाम गर्ने सम्बन्धमा निर्देशिका बनाई लागू गर्न सक्नेछ ।”
३५. औद्योगिक व्यवसाय ऐन, २०४९ को दफा १५ को खण्ड (क) भिकिएको छ ।
३६. संशोधन वा खारेजी बहाल रहने अवधि : प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि यस अध्यादेशद्वारा संशोधन वा खारेज भएका ऐनका प्रावधान यो अध्यादेश बहाल रहेसम्मको लागि मात्र संशोधन वा खारेज हुनेछ र सो अवधि व्यतित भएपछि त्यस्ता प्रावधान स्वतः जागेको मानिनेछ ।

अनुसूची-१

भन्सार महसुल :

१. विदेशबाट नेपालभित्र पैठारी हुने मालवस्तुमा आर्थिक ऐन, २०६८ को अनुसूची-१ मा उल्लिखित शीर्षक, उपशीर्षक, मालवस्तुका विवरणहरू र अन्य व्यवस्थाहरूमा समेत देहाय बमोजिम संशोधन र थप गरी भन्सार महसुल दर लगाइएको छ । यसमा उल्लिखित संशोधन र थप बाहेकका परिच्छेद र भागका द्रष्टव्यहरू, शीर्षक, उपशीर्षकहरू, मालवस्तुका विवरणहरू र मालवस्तुको पैठारीका दरहरू समेत आर्थिक ऐन, २०६८ बमोजिम नै हुनेछन् ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	पैठारी भन्सार महसुल दर अन्यथा उल्लेख भएकोमा बाहेक मोल प्रतिशतमा
१	२	३	४
		आर्थिक ऐन, २०६८ को अनुसूची १ को,-	

	(१) भाग १ को द्रष्टव्य १ को (क) मा रहेको “शीर्षक ०३.०१, ०३.०६ वा ०३.०७” भन्ने वाक्यांशको सट्टा “शीर्षक ०३.०१, ०३.०६, ०३.०७ वा ०३.०८” भन्ने वाक्यांश राखिएको छ ।	
	(२) उपशीर्षक ०१०१.१०.०० लाई हटाई देहायका शब्दावलीहरु र उपशीर्षकहरु थप गरिएका छन् :-	
	“-घोडाहरु :	
०१०१.२१.००	--नश्ल सुधारका लागि विशुद्ध नश्लका	१०
०१०१.२९.००	--अन्य	१०
०१०१.३०.००	-गधाहरु	१०”
	(३) उपशीर्षक ०१०२.१०.०० लाई हटाई देहायका शब्दावलीहरु र उपशीर्षकहरु थप गरिएका छन् :-	
	“-गोजातीय चौपाया :	
०१०२.२१.००	--नश्ल सुधारका लागि विशुद्ध नश्लका	१०
०१०२.२९.००	--अन्य	१०
	-भैंसी:	
०१०२.३१.००	-- नश्ल सुधारका लागि विशुद्ध नश्लका	१०
०१०२.३९.००	--अन्य	१०”
	(४) उपशीर्षक ०१०५.१९.०० लाई हटाई देहायका उपशीर्षकहरु थप गरिएका छन् :-	
“०१०५.१३.००	--हाँस (डक) हरु	१०
०१०५.१४.००	--हाँस (गिज) हरु	१०
०१०५.१५.००	--गिनिजातका चराहरु	१०”
	(५) उपशीर्षक ०१०६.१२.०० को सट्टा देहायको उपशीर्षक ०१०६.१२.०० राखी सो पछि देहायका उपशीर्षकहरु थप गरिएका छन् :-	

०१०६.१२.००	--तिमिङ्गल (ह्वेल) हरू, सोंस वा गुँज (डिल्फन) हरू र शिंशुक (परपस) हरू (तिमिगण (सिटेथिया) श्रेणीका स्तनपायीहरू); समुद्रीगाई (मैनेटी) हरू र हस्तिमकर (डुगंगा) हरू (जलीय स्तनधारी (सिरेनिया) श्रेणीका स्तनपायीहरू); सिलहरू, सी लायनहरू र वालरसहरू (पाइनिपेडिया उपश्रेणीका स्तनपायीहरू)	१०
०१०६.१३.००	--ऊँट र अन्य ऊँटजातीय जन्तुहरू (क्यामेलिडाई)	१०
०१०६.१४.००	--खरायोहरू (६) उपशीर्षक ०१०६.३२.०० पछि, देहायको उपशीर्षक थप गरिएको छ :	१०"
०१०६.३३.००	--सुतुरमुर्ग (अष्ट्रिच) हरू (ड्रोमाउस नोभाहील्लान्डिया) (७) उपशीर्षक ०१०६.३९.०० पछि, देहायको शब्दावली र उपशीर्षकहरू थप गरिएका छन्: "कीराहरू:	१०"
०१०६.४१.००	--माहुरीहरू	१०
०१०६.४९.००	--अन्य (८) उपशीर्षक ०२०७.३ देखि ०२०७.३६.०० सम्मका उपशीर्षकहरू हटाई देहायका शब्दावलीहरू र उपशीर्षकहरू थप गरिएका छन् :- "हाँस (डक) हरूको:	१०"
०२०७.४१.००	--टुक्रा नपारिएको (सिंगो), ताजा वा चिस्याइएको (फ्रेस वा चिल्ड)	१०
०२०७.४२.००	--टुक्रा नपारिएको (सिंगो), हिमीकृत (फ्रोजन)	१०
०२०७.४३.००	--ताजा वा चिस्याइएका बोसोयुक्त कलेजो (फ्याटी लिभर) हरू	१०
०२०७.४४.००	--अन्य, ताजा वा चिस्याइएको (फ्रेस वा चिल्ड)	१०

	०२०७.४५.००	--अन्य, हिमीकृत (फ्रोजन) -हांस (गीज) हरुको:	१०
	०२०७.५१.००	--टुक्रा नपारिएको (सिंगो), ताजा वा चिस्याइएको (फ्रेस वा चिल्ड)	१०
	०२०७.५२.००	--टुक्रा नपारिएको (सिंगो), हिमीकृत (फ्रोजन)	१०
	०२०७.५३.००	--ताजा वा चिस्याइएका बोसोयुक्त कलेजो (फ्याटी लिभर) हरु	१०
	०२०७.५४.००	--अन्य, ताजा वा चिस्याइएको (फ्रेस वा चिल्ड)	१०
	०२०७.५५.००	--अन्य, हिमीकृत (फ्रोजन)	१०
	०२०७.६०.००	-गिनी जातका चराहरुको (९) उपशीर्षक ०२०८.४०.०० को सट्टा देहायको उपशीर्षक ०२०८.४०.०० राखिएको छ :-	१०"
	"०२०८.४०.००	-तिमिङ्गल (ह्वेल) हरु, सौस वा गुँज (डल्फिन) हरु र शिंशुक (परपस) हरु (तिमिगण श्रेणीका स्तनपायीहरु) को; समुद्रीगाई (मैनेटी) र हस्तिमकर (डुगङ्ग) हरु (जलीय स्तनधारी (सिरेनिया) श्रेणीका स्तनपायीहरु) को; सिलहरु, सी लायनहरु र वालरसहरु (पाइनिपेडिया उपश्रेणीका स्तनपायीहरु) को	१०"
	"०२०८.६०.००	(१०) उपशीर्षक ०२०८.५०.०० पछि देहायको उपशीर्षक थपिएको छ :- -ऊँट र अन्य ऊँटजातीय जन्तुहरु (क्यामेलिडाई) को	१०"
०२.०९		(११) शीर्षक ०२.०९ को सट्टा देहायको शीर्षक ०२.०९ राखिएको छ :- नखारिएको वा अन्य प्रकारले निस्सारण नगरिएको, ताजा, चिस्याइएको, हिमीकृत, लवणित, नून पानीमा डुबाएको, सुकाएको वा धूमित मासु नभएको सुंगुरको बोसो (पिग फ्याट), र कुखुराको बोसो (पौल्ट्री फ्याट) ।	

०२०९.१०.००	-सुँगुर (पिग) हरुको	१०
०२०९.९०.००	-अन्य	१०”
	(१२) उपशीर्षक ०२१०.९२.०० को सट्टा देहायको उपशीर्षक ०२१०.९२.०० राखिएको छ :-	
“०२१०.९२.००	--तिमिङ्गल (ह्वेल)हरु, सोस वा गुँज (डल्फिन) हरु, तथा शिशुक (परपस) हरु (तिमिगण (सिटसिया) श्रेणीका स्तनपायीहरू) को; समुद्रीगाई (मैनेटी) तथा हस्तिमकर (डुगंग) हरु (जलीय स्तनधारी) (सिरेनिया) श्रेणीका स्तनपायीहरू) को; सिलहरु, सी लायनहरु र बालरसहरु (पाइनिपेडिया उपश्रेणीका स्तनपायीहरु) को	१०”
	(१३) उपशीर्षक ०३०१.१०.०० सट्टा देहायको शब्दावली र उपशीर्षकहरु राखिएका छन् :-	
	“-आलङ्कारिक मात्रा :	
०३०१.११.००	--ताजा पानीको	१०
०३०१.१९.००	--अन्य	१०”
	(१४) उपशीर्षकहरु ०३०१.९३.०० र ०३०१.९४.०० को सट्टा देहायका उपशीर्षकहरु ०३०१.९३.०० र ०३०१.९४.०० को राखिएका छन् :-	
“०३०१.९३.००	--कार्प (साइप्रिनस कार्पिओ, क्यारासिअस क्यारासिअस, सेनोफारिङ्गोडोन इडिलिस, हाइपोथाल्मिच्चिस जातहरु, सिर्हिन्स जातहरु, माइलोफारिङ्गोडोन पिसिअस)	१०
०३०१.९४.००	--एटलान्टिक र प्यासिफिक ब्लुफिन टुनाहरु (थुनुस थाइनस, थुनुस ओरियन्टालिस)	१०”
	(१५) उपशीर्षक ०३०२.१२.०० सट्टा देहायका उपशीर्षकहरु राखिएका छन् :-	
“०३०२.१३.००	--प्यासिफिक सालमोन (अङ्गोरिङ्गस नेर्का, अङ्गोरिङ्गस गोर्बुशा, अङ्गोरिङ्गस केटा, अङ्गोरिङ्गस शिच्वत्शा, अङ्गोरिङ्गस किसुच, अङ्गोरिङ्गस मसोउ र अङ्गोरिङ्गस रडुरस)	१०

०३०२.१४.००	--एटलाण्टिक साल्मोन (साल्मो सालार) र डान्यूब सालमोन (हूचो हुचो) (१६) उपशीर्षक ०३०२.२३.०० पछि देहायको उपशीर्षक थपिएको छ :-	१०"
"०३०२.२४.००	--टर्बोटहरू (सेट्टा मेक्सिमा) (१७) उपशीर्षक ०३०२.३५.०० को सट्टा देहायको उपशीर्षक ०३०२.३५.०० राखिएको छ :-	१०"
"०३०२.३५.००	--एटलान्टिक र प्यासिफिक ब्लुफिन टुनाहरू (थुनुस थाइनस, थुनुस ओरियन्टालिस) (१८) उपशीर्षकहरू ०३०२.४०.०० देखि ०३०२.७०.०० सम्म र सोका शब्दावलीको सट्टा देहायका उपशीर्षकहरू र शब्दावलीहरू राखिएका छन् :- -कलेजो र फुलहरू बाहेक हेरिडहरू (हिलसा) (क्लुपिया हेरेन्गस, क्लुपिया पल्लासी), एङ्गोभिज (इडग्रालिस जातहरू), सार्डिनहरू (सार्डिना पिल्कार्डस, सार्डिनोप जातहरू), सार्डिनेला (सार्डिनेला जातहरू), ब्रिसलिन वा स्प्राटहरू (स्प्राटस स्प्राटस), म्याकरेल (स्कम्बर स्कम्ब्रस, स्कम्बर अस्ट्रेलासिकस, स्कम्बर जापोनिकस), ज्याक र हर्ष म्याकरेल (ट्राचुरुस जातहरू), कोबिया (राकिसेन्ट्रोन कानाडम) र सोर्डिफिस (जिफियास ग्लाडिअस) :	१०"
"०३०२.४१.००	--हेरिडहरू (क्लुपिया हेरेन्गस, क्लुपिया पल्लासी)	१०
०३०२.४२.००	--एङ्गोभिहरू (इडग्रालिस जातहरू)	१०
०३०२.४३.००	--सार्डिनहरू (सार्डिना पिल्कार्डस, सार्डिनोप जातहरू) सार्डिनेला (सार्डिनेला जातहरू), ब्रिसलिन वा स्प्राटस (स्प्राटस स्प्राटस)	१०
०३०२.४४.००	--म्याकरेल (स्कम्बर स्कम्ब्रस, स्कम्बर अस्ट्रेलासिकस, स्कम्बर जापोनिकस)	१०
०३०२.४५.००	--ज्याक र हर्ष म्याकरेल (ट्राचुरुस जातहरू)	१०
०३०२.४६.००	--कोबिआ (राकिसेन्ट्रोन कानाडम)	१०

०३०२.४७.००	--सोर्डफिस (जिफियास ग्लाडिअस) -कलेजो र फुलहरु बाहेक ब्रेग्मासिरोटाइडाइ, युक्लिच्याइडाइ, गाडिडाइ, म्याक्रोउराइडाइ, मेलानोनोनाइडाइ, मर्लुस्सिडाइ, मोरिडाइ र मुराइनोलेपिडिडाइ परिवारहरुका माछा :	१०
०३०२.५१.००	--कड (ग्याडुस मरहुआ, ग्याडुस ओग्याक, ग्याडुस म्याक्रोसिफालस)	१०
०३०२.५२.००	--ट्याड्डक (मेलानोग्रामस एग्लेफिनस)	१०
०३०२.५३.००	--कोलफिस (पोलाकिअस भिरेन्स)	१०
०३०२.५४.००	--हेक (मर्लुसिअस जातहरु, यूरोफिसिस जातहरु)	१०
०३०२.५५.००	--अलास्का पोलाक (थिरेग्रा काल्कोग्रामा)	१०
०३०२.५६.००	--ब्लु ट्वाइटिडहरु (माइक्रोमेसिस्टस पोटासु, माइक्रोमेसिस्टस अस्ट्रालिस)	१०
०३०२.५९.००	--अन्य -कलेजो र फुलहरु बाहेक, तिलापियाहरु (ओरेओक्रोमिस जातहरु), क्याटफिस (प्याङ्गसिअस जातहरु, सिलुरस जातहरु, क्लारिअस जातहरु, इक्तालुरस जातहरु), कार्प (साइप्रिनस कार्पियो, क्यारासियस क्यारासियस, सेनोफारिङ्गोडोन इडेलस, हाइपोस्थाल्मिच्यिस जातहरु, सिर्हिनस जातहरु, माइलोफारिङ्गोडोन पिसिअस), वाम (इल) हरु (एड्डइला जातहरु), नाइल पर्च (ल्याटेस निलोटिक्स) र स्नेकहेडहरु (चान्ना जातहरु) :	१०
०३०२.७१.००	--तिलापियाहरु (ओरेओक्रोमिस जातहरु),	१०
०३०२.७२.००	--क्याटफिस (प्याङ्गसिअस जातहरु, सिलुरस जातहरु, क्लारिअस जातहरु, इक्तालुरस जातहरु)	१०
०३०२.७३.००	--कार्प (साइप्रिनस कार्पियो, क्यारासियस क्यारासियस, सेनोफारिङ्गोडोन इडेलस, हाइपोस्थाल्मिच्यिस जातहरु, सिर्हिनस जातहरु, माइलोफारिङ्गोडोन पिसिअस),	१०
०३०२.७४.००	--वाम (इल) हरु (एड्डइला जातहरु)	१०

०३०२.७९.००	--अन्य -कलेजो र फुलहरु बाहेक अन्य माछा :	१०
०३०२.८१.००	--डगाफिस र अन्य सार्कहरु	१०
०३०२.८२.००	--रेड र स्केटहरु (रेजिडाए)	१०
०३०२.८३.००	--टूथफिस (डिसोस्टिकस जातहरु)	१०
०३०२.८४.००	--सिवास (डिसेन्ट्रारकस जातहरु)	१०
०३०२.८५.००	--सिब्रिम (स्पेरिडाइ)	१०
०३०२.८९.००	--अन्य	१०
०३०२.९०.००	-कलेजो र फुलहरु (१९) उपशीर्षक ०३०३.१ देखि ०३०३.२९.०० सम्मका उपशीर्षकहरु तथा शब्दावलीको सट्टा देहायका उपशीर्षकहरु तथा शब्दावली राखिएका छन् :- “-कलेजो र फुलहरु बाहेकको साल्मोनीडाइ:	१०”
०३०३.११.००	--शक आई सालमोन (रेड सालमोन) (ओङ्गोरिड्स नेर्का)	१०
०३०३.१२.००	--अन्य प्यासिफिक साल्मोन (अङ्गोरिड्स गोर्बुसा, अङ्गोरिड्स केटा, अङ्गोरिड्स शाविल्चा, अङ्गोरिड्स किसुच, अङ्गोरिड्स मासोउ तथा अङ्गोरिड्स रोडुरस)	१०
०३०३.१३.००	--एटलान्टिक साल्मोन (साल्मो सालार) र इयान्युव साल्मोन (हुचो हुचो)	१०
०३०३.१४.००	--ट्राउट (साल्मो ट्राटा, अङ्गोरिड्स माइकिस, अङ्गोरिड्स क्लार्की, अङ्गोरिड्स अक्वाबोनिटा, अङ्गोरिड्स गिलाई, अङ्गोरिड्स अपाचे र अङ्गोरिड्स क्राइसोगेष्टर)	१०
०३०३.१९.००	--अन्य	१०

	<p>-कलेजो र फुलहरु बाहेकका तिलापियाहरु (ओरेओक्रोमिस जातहरु), क्याटफिस (प्याङ्गासिअस जातहरु, सिलुरस जातहरु, क्लारिअस जातहरु, इक्टालुरस जातहरु), कार्प (साइप्रिनस कार्पियो, क्यारासिअस क्यारासिअस, सेनोफारिङ्गोडोन इडेलस, हाइपोपथाल्मिच्चिस जातहरु, सिर्हिनस जातहरु, माइलोफारिङ्गोडोन पिसिअस), वाम (इल) हरु (एङ्गुइला जातहरु), नाइल पर्च (ल्याटेस निलोटिक्स) र स्नेकहेडहरु (चान्ना जातहरु) :</p>	
०३०३.२३.००	--तिलापियाहरु (ओरेओक्रोमिस जातहरु)	१०
०३०३.२४.००	--क्याटफिस (प्याङ्गासिअस जातहरु, सिलुरस जातहरु, क्लारिअस जातहरु, इक्टालुरस जातहरु)	१०
०३०३.२५.००	--कार्प (साइप्रिनस कार्पियो, क्यारासिअस क्यारासिअस, सेनोफारिङ्गोडोन इडेलस, हाइपोपथाल्मिच्चिस जातहरु, सिर्हिनस जातहरु, माइलोफारिङ्गोडोन पिसिअस)	१०
०३०३.२६.००	--वाम (इल) हरु (एङ्गुइला जातहरु)	१०
०३०३.२९.००	--अन्य	१०"
	(२०) उपशीर्षक ०३०३.३३.०० पछि, देहायको उपशीर्षक थप गरिएको छ :-	
"०३०३.३४.००	--टर्बोटहरु(सेट्टा मेक्सिमा)	१०"
	(२१) उपशीर्षक ०३०३.४५.०० को सट्टा देहायको उपशीर्षक ०३०३.४५.०० राखिएको छ :-	
"०३०३.४५.००	--एटलान्टिक र प्यासिफिक ब्लुफिन टुनाहरु (थुनुस थाइनस, थुनुस ओरियन्टालिस)	१०"
	(२२) उपशीर्षक ०३०३.५ देखि ०३०३.८०.०० सम्मका उपशीर्षकहरुको सट्टा देहायका उपशीर्षकहरु राखिएका छन् :-	

	<p>“-कलेजो र फुलहरु बाहेकका हेरिडहरु (क्लुपिया हेरेन्स, क्लुपिया पलासी), सार्डिनहरु (सार्डिना पिल्कार्डस, सार्डिनोप जातहरु), सार्डिनेला (सार्डिनेला जातहरु), ब्रिसलिन वा स्प्राटस (स्प्राटस स्प्राटस), म्याकरेल (स्कम्बर स्कम्ब्रस, स्कम्बर अस्ट्रेलासिकस, स्कम्बर जापोनिकस), ज्याक र हर्ष म्याकरेल (ट्राचुरुस जातहरु), कोबिया (राकिसेन्टोन कानाडम) र सोर्डफिस (जिफियास ग्लाडिअस) :</p>	
०३०३.५१.००	--हेरिडहरु (क्लुपिया हेरेन्स, क्लुपिया पलासी)	१०
०३०३.५३.००	--सार्डिनहरु (सार्डिना पिल्कार्डस, सार्डिनोप जातहरु), सार्डिनेला (सार्डिनेला जातहरु), ब्रिसलिड वा स्प्राटस (स्प्राटस स्प्राटस)	१०
०३०३.५४.००	--म्याकरेल (स्कम्बर स्कम्ब्रस, स्कम्बर अस्ट्रेलासिकस, स्कम्बर जापोनिकस),	१०
०३०३.५५.००	--ज्याक र हर्ष म्याकरेल (ट्राचुरुस जातहरु),	१०
०३०३.५६.००	--कोबिया (राकिसेन्टोन कानाडम)	१०
०३०३.५७.००	--सोर्डफिस जिफियास ग्लाडिअस)	१०
	<p>-कलेजो र फुलहरु बाहेकका ब्रेग्मासिरोटाइडाइ, युक्लिच्याइडाइ, गाडिडाइ, म्याक्रोउराइडाइ, मेलानोनाइडाइ, मर्लुसिडाइ, मोरिडाइ र मुराइनोलेपिडिडाइ परिवारहरुका माछा :</p>	
०३०३.६३.००	--कड (ग्याडुस मरहुआ, ग्याडुस ओग्याक, ग्याडुस म्याक्रोसिफालस)	१०
०३०३.६४.००	--ट्याड्डक (मेलानोग्रामस एग्लेफिनस)	१०
०३०३.६५.००	--कोलफिस (पोलाकिअस भिरेन्स)	१०
०३०३.६६.००	--हेक (मर्लुसिअस जातहरु, यूरोफिसिस जातहरु)	१०
०३०३.६७.००	--अलास्का पोलाक (थिरेग्रा काल्कोग्रामा)	१०
०३०३.६८.००	--ब्लु ट्वाइटिडहरु (माइक्रोमेसिस्टस पोटासु, माइक्रोमेसिस्टस अस्ट्रालिस)	१०
०३०३.६९.००	--अन्य	१०

	-कलेजो र फुलहरु बाहेक, अन्य माछा:	
०३०३.८१.००	--डगफिस र अन्य सार्कहरु	१०
०३०३.८२.००	--रेइहरु र स्केटहरु (राजिडाइ)	१०
०३०३.८३.००	--टूथफिस (डिसोस्टिकस जातहरु)	१०
०३०३.८४.००	--सिबास (डिसेन्ट्रारकस जातहरु)	१०
०३०३.८९.००	--अन्य	१०
०३०३.९०.००	-कलेजो र फुलहरु	१०"
	(२३)उपशीर्षक ०३०४.१ देखि ०३०४.२९.०० सम्मका उपशीर्षकहरुको सट्टा देहायका उपशीर्षकहरु राखिएका छन् :-	
	“-तिलापिया (ओरेओक्रोमिस जातहरु), क्याटफिस (प्याङ्गसिअस जातहरु, सिलुरस जातहरु, क्लारिअस जातहरु, इक्टालुरस जातहरु), कार्प (साइप्रिनस कार्पियो, क्यारासिअस क्यारासिअस, सेनोफारिङ्गोडोन इडेलस, हाइपोफ्थाल्मिच्यिस जातहरु, सिर्हिनस जातहरु, माइलोफारिङ्गोडोन पिसिअस), बाम (इल) (एङ्गुइला जातहरु), नाइल पर्च(लेटेस निलोटिकस र स्नेकहेडहरु (चान्ना जातहरु) का ताजा वा चिसो पारिएका फिलेटहरु :	
०३०४.३१.००	--तिलापियाहरु (ओरेओक्रोमिस जातहरु)	१०
०३०४.३२.००	--क्याटफिस (प्याङ्गसिअस जातहरु, सिलुरस जातहरु, क्लारिअस जातहरु, इक्टालुरस जातहरु)	१०
०३०४.३३.००	--नाइल पर्च (ल्याटेस निलोटिकस)	१०
०३०४.३९.००	--अन्य	१०
	-अन्य माछाका ताजा वा चिसो पारेको फिलेटहरु:	
०३०४.४१.००	--प्यासिफिक साल्मोन (अङ्गोरिङ्गस नेर्का, अङ्गोरिङ्गस गोर्बुसा, अङ्गोरिङ्गस केटा, अङ्गोरिङ्गस शावित्चा, अङ्गोरिङ्गस किसुच, अङ्गोरिङ्गस मासोउ तथा अङ्गोरिङ्गस रोडुरस), एटलान्टिक साल्मोन(साल्मो सालार) र ड्यान्युब साल्मोन (हूचो हुचो)	१०

०३०४.४२.००	--ट्राउट (साल्मो ट्रेटा, अङ्गोरिङ्गस माइकिस, अङ्गोरिङ्गस क्लार्की, अङ्गोरिङ्गस अक्वाबोनिटा, अङ्गोरिङ्गस गिलाइ, अङ्गोरिङ्गस अपाचे र अङ्गोरिङ्गस क्राइसोगेष्टर)	१०
०३०४.४३.००	--च्याप्टो माछा (फ्लाट फिस) (ल्यूरोनेक्टिडाइ, बोथिडाइ, साइनो ग्लोसीडाइ, सोलेइडाइ, स्कोपथाल्मिडाइ तथा सिथारीडाइ)	१०
०३०४.४४.००	--ब्रेगमासिरोटाइडाइ, युक्लिच्याइडाइ, गाडिडाइ, म्याक्रोउराइडाइ, मेलानोनाइडाइ, मर्लुस्सिडाइ, मोरिडाइ र मुराइनोलेपिडिडाइ परिवारहरुका माछाका	१०
०३०४.४५.००	--सोर्डफिस (जिफियाज ग्ल्याडिअस)	१०
०३०४.४६.००	--तुर्थफिस (डिसोस्टिकस जातहरु)	१०
०३०४.४९.००	--अन्य	१०
	-अन्य, ताजा वा चिसो पारेको :	
०३०४.५१.००	--तिलापियाहरु (ओरेओक्रोमिस जातहरु), क्याटाफिस (प्याङ्गासिस जातहरु, सिलुरस जातहरु, क्लारिअस जातहरु, इक्तालुरस जातहरु), कार्प (साइप्रिनस कार्पियो, क्यारासिअस क्यारासिअस, सेनोफारिङ्गोडोन इडेलस, हाइपोथाल्मिचिस जातहरु, सिर्हिनस जातहरु, माइलोफारिङ्गोडोन पिसिअस), वाम (इल) (एडुइला जातहरु), नाइल पर्च (लेटेस निलोटिकस) र स्नेकहेड (चान्ना जातहरु) का	१०
०३०४.५२.००	--साल्मोनीडाइका	१०
०३०४.५३.००	--ब्रेगमासिरोटाइडाइ, युक्लिच्याइडाइ, गाडिडाइ, म्याक्रोउराइडाइ, मेलानोनाइडाइ, मर्लुस्सिडाइ, मोरिडाइ र मुराइनोलेपिडिडाइ परिवारहरुका माछाका	१०
०३०४.५४.००	--सोर्डफिस (जिफियाज ग्ल्याडिअस) का	१०
०३०४.५५.००	--तुर्थफिस (डिसोस्टिकस जातहरु) का	१०
०३०४.५९.००	--अन्य	१०

	-तिलापियाहरु (ओरेओक्रोमिस जातहरु), क्याटाफिस (प्याङ्गासिअस जातहरु, सिलुरस जातहरु, क्लारिअस जातहरु, इक्तालुरस जातहरु), कार्प (साइप्रिनस कार्पियो, क्यारासिअस क्यारासिअस, सेनोफारिङ्गोडोन इडेलेस, हाइपोफ्थाल्मिच्यिस जातहरु, सिर्हिनस जातहरु, माइलोफारिङ्गोडोन पिसिअस), वाम (इल) हरु (एड्डुइला जातहरु), नाइल पर्च (ल्याटेस निलोटिकस) र स्नेकहेडहरु (चान्ना जातहरु) का हिमीकृत फिलेटहरु :	
०३०४.६१.००	--तिलापियाहरु (ओरेओक्रोमिस जातहरु) का	१०
०३०४.६२.००	--क्याटाफिस (प्याङ्गासिअस जातहरु, सिलुरस जातहरु, क्लारिअस जातहरु, इक्तालुरस जातहरु) का	१०
०३०४.६३.००	--नाइल पर्च (ल्याटेस निलोटिकस) का	१०
०३०४.६९.००	--अन्य	१०
	-ब्रेग्मासिरोटाइडाइ, युक्लिच्याइडाइ, गाडिडाइ, म्याक्रोउराइडाइ, मेलानोनाइडाइ, मर्लुसिडाइ, मोरिडाइ र मुराइनोलेपिडिडाइ परिवारहरुका माछाका हिमीकृत फिलेटहरु :	
०३०४.७१.००	--कड (ग्याडुस मरहुआ, ग्याडुस ओग्याक, ग्याडुस म्याक्रोसिफालस) का	१०
०३०४.७२.००	--ट्याड्डक (मेलानोग्रामस एग्लेफिनस) का	१०
०३०४.७३.००	--कोर्लाफिस (पोलाकिअस भिरेन्स) का	१०
०३०४.७४.००	--हेक (मर्लुसिअस जातहरु, यूरोफिसिस जातहरु) का	१०
०३०४.७५.००	--अलास्का पोलाक (थिरेग्रा काल्कोग्रामा) का	१०
०३०४.७९.००	--अन्य	१०
	-अन्य माछाका हिमीकृत फिलेटहरु:	

०३०४.८१.००	--प्यासिफिक साल्मोन (अङ्गोरिङ्गस नेका, अङ्गोरिङ्गस गोर्बुसा, अङ्गोरिङ्गस केटा, अङ्गोरिङ्गस शावित्वा, अङ्गोरिङ्गस किसुच, अङ्गोरिङ्गस मासोज तथा अङ्गोरिङ्गस रोडुरस), एटलान्टिक साल्मोन (साल्मो सालार) र ड्यान्युव साल्मोन (हूचो हुचो) का	१०
०३०४.८२.००	--ट्राउट (साल्मो ट्रेटा, अङ्गोरिङ्गस माइकिस, अङ्गोरिङ्गस क्लार्की, अङ्गोरिङ्गस अक्वावोनिटा, अङ्गोरिङ्गस गिलाइ, अङ्गोरिङ्गस अपाचे र अङ्गोरिङ्गस क्राइसोगोप्टर) का	१०
०३०४.८३.००	--च्याप्टो माछा (फ्लाट फिस) (ल्यूरानेक्टिडाइ, बोथिडाइ, साइनो ग्लोसीडाइ, सोलेइडाइ, स्कोपथाल्मिडाइ तथा सिथारीडाइ) का	१०
०३०४.८४.००	--सोर्डफिस (जिफियाज ग्ल्याडिअस) का	१०
०३०४.८५.००	--तुर्थफिस (डिसोस्टिकस जातहरु) का	१०
०३०४.८६.००	--हेरिडहरु (क्लुपिया हेरेङ्गस, क्लुपिया पलासी) का	१०
०३०४.८७.००	--तुनाहरु (थुनुस जातका) स्किप ज्याक वा स्ट्रूप-वेलिड वोनितो (युथिनस (कासुवनस) पेलामिस) का	१०
०३०४.८९.००	--अन्य (२४) उपशीर्षक ०३०४.९ को "-अन्य:" भन्ने शब्दको सट्टा "-अन्य, हिमीकृत:" भन्ने शब्दहरु राखिएका छन् :- (२५) उपशीर्षक ०३०४.९२.०० पछि, देहायका उपशीर्षकहरु थप गरिएका छन् :-	१०"
"०३०४.९३.००	--तिलापियाहरु (ओरेओक्रोमिस जातहरु), क्याटफिस (प्याङ्गसिअस जातहरु, सिलुरस जातहरु, क्लारिअस जातहरु, इक्तालुरस जातहरु), कार्प (साइप्रिनस कार्पियो, क्यारासिअस क्यारासिअस, सेनोफारिङ्गोडोन इडेलस, हाइपोफथाल्मिचिस जातहरु, सिर्हिनस जातहरु, माइलोफारिङ्गोडोन पिसिअस), वाम (इल) हरु (एङ्गुइला जातहरु), नाइल पर्च (ल्याटेस निलोटिकस) र स्नेकहेड (चान्ना जातहरु) का	१०

०३०४.९४.००	--अलास्का पोलाक (थिरेग्रा काल्कोग्रामा) का	१०
०३०४.९५.००	--अलास्का पोलाक (थिरेग्रा काल्कोग्रामा) बाहेक, ब्रेग्मासिरोटाइडाइ, युक्लिच्चाइडाइ, गाडिडाइ, म्याक्रोउराइडाइ, मेलानोनाइडाइ, मर्लुस्सिडाइ, मोरिडाइ र मुराइनोलेपिडिडाइ परिवारहरुका माछाका	१०"
	(२६) उपशीर्षक ०३०५.३०.०० को सट्टा देहायका शब्दावली र उपशीर्षकहरु राखिएका छन् :- "सुकाएको, नुनिलो पारेको वा नून पानीमा हालेको तर धूमित नगरेका माछाको फिलेटहरु :	
०३०५.३१.००	--तिलापियाहरु (ओरेओक्रोमिस जातहरु), क्यार्टफिस (प्याङ्गासिअस जातहरु, सिलुरस जातहरु, क्लारिअस जातहरु, इक्तालुरस जातहरु), कार्प (साइप्रिनस कार्पियो, क्यारासिअस क्यारासिअस, सेनोफारिङ्गोडोन इडेलस, हाइपोफ्याल्मिच्यिस जातहरु, सिर्हिनस जातहरु, माइलोफारिङ्गोडोन पिसिअस), वाम (इल) (एडुइला जातहरु), नाइल पर्च (ल्याटेस निलोटिक्स) र स्नेकहेड (चान्ना जातहरु) का	१०
०३०५.३२.००	--ब्रेग्मासिरोटाइडाइ, युक्लिच्चाइडाइ, गाडिडाइ, म्याक्रोउराइडाइ, मेलानोनाइडाइ, मर्लुस्सिडाइ, मोरिडाइ र मुराइनोलेपिडिडाइ परिवारहरुका माछाका	१०
०३०५.३९.००	--अन्य (२७) उपशीर्षक ०३०५.४ को सट्टा देहायको उपशीर्षक ०३०५.४ राखिएको छ :- "माछाको खानयोग्य कमसल मासु बाहेक, धूमित माछा, फिलेटहरु समेत:" (२८) उपशीर्षक ०३०५.४२.०० पछि देहायका उपशीर्षकहरु थप गरिएका छन् :-	१०"
"०३०५.४३.००	--ट्राउट (साल्मो ट्रेटा, अङ्गोरिङ्गस माइकिस, अङ्गोरिङ्गस क्लार्की, अङ्गोरिङ्गस अक्वाबोनिटा, अङ्गोरिङ्गस गिलाइ, अङ्गोरिङ्गस अपाचे र अङ्गोरिङ्गस क्राइसोगोप्टर) को	१०

०३०५.४४.००

--तिलापियाहरु (ओरेओक्रोमिस जातहरु), क्याटाफिस (प्याङ्गासिअस जातहरु, सिलुरस जातहरु, क्लारिअस जातहरु, इक्टालुरस जातहरु), कार्प (साइप्रिनस कार्पियो, क्यारासिअस क्यारासिअस, सेनोफारिङ्गोडोन इडेलस, हाइपोफथाल्मिच्छिस जातहरु, सिर्हिनस जातहरु, माइलोफारिङ्गोडोन पिसिअस), वाम (इल) (एडुइला जातहरु), नाइल पर्च (ल्याटेस निलोटिकस) र स्नेकहेड (चान्ना जातहरु) का

(२९) उपशीर्षक ०३०५.५ को सट्टा देहायको उपशीर्षक ०३०५.५ राखिएको छ :-

“-माछाको खानयोग्य कमसल मासु बाहेक, सुकाएको माछा, नून हालेको वा नहालेको तर धूमित नगरेको :”

(३०) उपशीर्षक ०३०५.६ को सट्टा देहायको उपशीर्षक ०३०५.६ राखिएको छ :-

“-माछाको खानयोग्य कमसल मासु बाहेक, नून हालेको तर नसुकाइएको वा धूमित नगरेको र नूनपानीमा राखेको माछा :”

(३१) उपशीर्षक ०३०५.६३.०० पछि, देहायको उपशीर्षक थप गरिएको छ :-

“०३०५.६४.००

--तिलापियाहरु (ओरेओक्रोमिस जातहरु), क्याटाफिस (प्याङ्गासिअस जातहरु, सिलुरस जातहरु, क्लारिअस जातहरु, इक्टालुरस जातहरु), कार्प (साइप्रिनस कार्पियो, क्यारासिअस क्यारासिअस, सेनोफारिङ्गोडोन इडेलस, हाइपोफथाल्मिच्छिस जातहरु, सिर्हिनस जातहरु, माइलोफारिङ्गोडोन पिसिअस), वाम (इल) (एडुइला जातहरु), नाइल पर्च (ल्याटेस निलोटिकस) र स्नेकहेड (चान्ना जातहरु) का

(३२) उपशीर्षक ०३०५.६९.०० पछि, देहायका शब्दावली र उपशीर्षकहरु थप गरिएका छन् :-

“-माछाको पखेटा, टाउकाहरु, पुच्छरहरु, भुँडीहरु र माछाको अन्य खानयोग्य कमसल मासु :

१०”

१०”

	०३०५.७१.००	--सार्कका पखेटाहरु	१०
	०३०५.७२.००	--माछाको टाउका, पुच्छर र भुँडीहरु	१०
	०३०५.७९.००	--अन्य	१०"
"०३.०६		(३३) शीर्षक ०३.०६ को शीर्षक मूलपाठको सट्टा देहायको शीर्षक मूलपाठ राखिएको छ :- खबटा भित्र भएको वा नभएको जीवित, ताजा, चिसो पारेको, हिमीकृत, सुकेको, नूनिलो गरेको वा नून पानीमा हालेको कुष्टासियन; खबटा भित्र भएको वा नभएको, धूमित गर्ने प्रक्रियामा वा धूमित गर्नुअघि पकाएको वा नपकाएको धूमित कुष्टासियन; खबटाभित्र भएको पानीमा उमालेर वा बफाएर पकाएको, चिसो, हिमीकृत, सुख्खा र नूनिलो पारिएको वा नपारिएको, नून पानीमा हालेको वा नहालेको कुष्टासियनहरु; कुष्टासियनहरुको मानवीय उपभोगका लागि उपयुक्त खान हुने धुलो, पिठो र गुटिका (पेलेट) हरु ।"	
		(३४) उपशीर्षक ०३०६.१३.०० भिकिएको छ :-	
		(३५) उपशीर्षक ०३०६.१४.०० पछि, देहायका उपशीर्षकहरु थप गरिएका छन् :-	
		"०३०६.१५.०० --नर्वे लब्टरहरु (नेफ्रोप्स नर्वेजिकस)	१०
		०३०६.१६.०० --चिसो पानीका सिम्पहरु र प्राउनहरु (पाण्डालस जातहरु, काङ्गन काङ्गन)	१०
		०३०६.१७.०० --अन्य सिम्पहरु र प्राउनहरु	१०"
		(३६) उपशीर्षक ०३०६.२३.०० भिकिएको छ :-	
		(३७) उपशीर्षक ०३०६.२४.०० पछि, देहायका उपशीर्षकहरु थप गरिएका छन् :-	
		"०३०६.२५.०० --नर्वे लब्टरहरु (नेफ्रोप्स नर्वेजिकस)	१०
		०३०६.२६.०० --चिसो पानीको सिम्पहरु र प्राउनहरु (पाण्डालस जातहरु, काङ्गन काङ्गन)	१०
	०३०६.२७.०० --अन्य सिम्पहरु र प्राउनहरु	१०"	

<p>“०३.०७</p>	<p>(३८) शीर्षक ०३.०७ को शीर्षक मूलपाठको सट्टा देहायको शीर्षक मूलपाठ राखिएको छ :-</p> <p>खबटाभिन्न भएको वा नभएको, जीवित, ताजा, चिसो पारिएको, हिमीकृत, सुकाएको, नुनिलो पारिएको वा नून पानी हालेको मोलस्कहरु; खबटाभिन्न भएको वा नभएको, धूमित गर्ने क्रममा वा गर्नुअघि पकाएको वा नपकाएको धूमित मोलस्कहरु; मोलस्कहरुका मानवीय उपभोगका लागि उपयुक्त खान हुने पीठो, धूलो र गुटिका (पेलेट) हरु ।”</p> <p>(३९) उपशीर्षक ०३०७.१०.०० को सट्टा देहायको शब्दावली र उपशीर्षकहरु राखिएका छन् :-</p> <p>“--सीपी (ओइस्टर) हरु:</p>	<p>--जीवित, ताजा वा चिसो पारिएको</p> <p>--अन्य</p> <p>(४०) उपशीर्षक ०३०७.९ देखि ०३०७.९९.०० सम्मका उपशीर्षकहरुको सट्टा देहायका शब्दावली र उपशीर्षकहरु राखिएका छन् :-</p> <p>“--क्लामहरु, काकलहरु र आर्क सेलहरु (आर्सिडाइ, आर्कीटिसिडाइ, कार्डिडाइ, डोनासिडाइ, हिटेलीडाइ, म्याक्टिडाइ, मेसोडेसम्याटिडाइ, माइडाइ, सेमिलिडाइ, सोल्कर्टिडाइ, सोलेनिडाइ, ट्रिडाक्निडाइ, र वेनेरिडाइ परिवारहरु) :</p>	<p>१०</p> <p>१०”</p> <p>१०</p> <p>१०</p> <p>१०</p> <p>१०</p> <p>१०</p> <p>१०</p> <p>१०</p>
	<p>०३०७.११.००</p> <p>०३०७.१९.००</p>	<p>--जीवित, ताजा वा चिसो पारेको</p> <p>--अन्य</p>	<p>१०</p> <p>१०</p>
	<p>०३०७.७१.००</p> <p>०३०७.७९.००</p>	<p>--जीवित, ताजा वा चिसो पारेको</p> <p>--अन्य</p> <p>--अबालोन (हालिओटिस जातहरु)</p>	<p>१०</p> <p>१०</p>
	<p>०३०७.८१.००</p> <p>०३०७.८९.००</p>	<p>--जीवित, ताजा वा चिसो पारेको</p> <p>--अन्य</p> <p>--अन्य, मानवीय उपभोगका लागि उपयुक्त खान हुने पीठो, धूलो र प्यालेट समेत:</p>	<p>१०</p> <p>१०</p>
	<p>०३०७.९१.००</p>	<p>--जीवित, ताजा वा चिसो पारेको</p>	<p>१०</p>

०३.०८	०३०७.९९.००	<p>--अन्य</p> <p>(४१) शीर्षक ०३.०७ पछि देहायको शीर्षक ०३.०८ थप गरिएको छ :-</p> <p>ऋष्टासियन र मोलस्कहरु बाहेकका, जीवित, ताजा, चिस्याएका, हिमीकृत, सुकाइएका, नूनिलो पारिएका वा नूनिलो पानीमा राखिएका ढाडमा हाड नहुने जलचरहरु; धूमीत गर्ने क्रममा वा धूमित गर्नुअघि पकाइएका वा नपकाइएका ऋष्टासियन र मोलस्कहरु बाहेकका ढाडमा हाड नहुने धूमीत जलचरहरु; ऋष्टासियन र मोलस्कहरु बाहेकका ढाडमा हाड नहुने जलचरका मानवीय उपभोगका लागि उपयुक्त पीठो, मैदा र गुटिका (पेलेट) हरू ।</p> <p>-समुद्री-क्युकम्बरहरु (स्टिकोपस जापोनिकस, होलोथुरिओइडिया) :</p>	१०"
	०३०८.११.००	--जीवित, ताजा वा चिसो पारेको	१०
	०३०८.१९.००	<p>--अन्य</p> <p>-समुद्री अर्चिनहरु (स्ट्रोडगिलोसेन्ट्रोस जातहरु, प्यारासेन्ट्रोस लिभिडस, लोजेचिपस अबलस, इचिचिनस एस्कुलेन्टस) :</p>	१०
	०३०८.२१.००	--जीवित, ताजा वा चिसो पारेको	१०
	०३०८.२९.००	--अन्य	१०
	०३०८.३०.००	-जेलीफिस (रोपिलेमा जातहरु)	१०
	०३०८.९०.००	-अन्य	१०
	"०४०१.४०.००	<p>(४२) उपशीर्षक ०४०१.३०.०० को सट्टा देहायका उपशीर्षकहरु राखिएका छन् :-</p> <p>-तौलमा नौनीको मात्रा ६ प्रतिशत भन्दा बढी भएको तर १० प्रतिशतभन्दा बढी नभएको</p>	१०
	०४०१.५०.००	<p>-तौलमा नौनीको मात्रा १० प्रतिशतभन्दा बढी भएको</p> <p>(४३) शीर्षक ०४.०७ को सट्टा देहायको शीर्षक ०४.०७ राखिएको छ :-</p>	१०"

"०४.०७	ताजा, सुरक्षित वा पकाएको, चरा चुरुङ्गीको नफुटाएका फुलहरु ।	
	-चल्ला कोरल्लको लागि निषेचित फुलहरु :	
०४०७.११.००	-- ग्यालुस डोमेस्टिकस प्रजातिका चराहरुको	१०
०४०७.१९.००	--अन्य	१०
	- अन्य ताजा फुलहरु :	
०४०७.२१.००	-- ग्यालुस डोमेस्टिकस प्रजातिका चराहरुको	१०
०४०७.२९.००	--अन्य	१०
०४०७.९०.००	-अन्य	१०"
	(४४) उपशीर्षक ०६०३.१४.०० पछि देहायको उपशीर्षक ०६०३.१५.०० थप गरिएको छ :-	
"०६०३.१५.००	--कुमुदिनि (लिलि)हरु (लिलियम जातहरु)	१०"
	(४५) उपशीर्षक ०६०४.१०.०० देखि ०६०४.९९.०० सम्मका उपशीर्षकहरुको सट्टा देहायका उपशीर्षकहरु राखिएका छन् :-	
"०६०४.२०.००	-ताजा	१०
०६०४.९०.००	-अन्य	१०"
	(४६) उपशीर्षक ०७०९.९०.०० को सट्टा देहायको शब्दावली र उपशीर्षकहरु थप गरिएका छन् :-	
	"-अन्य :	
०७०९.९१.००	--ग्लोव आर्टिचोकहरु	१०
०७०९.९२.००	--जैतुनहरु	१०
०७०९.९३.००	--फर्सी, कुभिन्डो र लौकाहरु (क्यूकरविटा जातहरु)	१०
०७०९.९९.००	--अन्य	१०"
	(४७) उपशीर्षक ०७१२.९०.०० को सट्टा देहायका शब्दावली र उपशीर्षकहरु थप गरिएका छन् :-	

	“-अन्य तरकारी; मिश्रित तरकारी :	
	--सुकाएको लसुन:	
०७९२.९०.९९	---नटुक्रयाएको, नपिँधेको	९०
०७९२.९०.९२	---टुक्रा पारेको वा पिँधेको	९०
०७९२.९०.९०	--अन्य	९०”
	(४८) उपशीर्षक ०७९३.३३.०० पछि, देहायका उपशीर्षकहरु थप गरिएका छन् :-	
“०७९३.३४.००	--वाम्बरा बिन्स (एक प्रकारको बोडी) (भिग्ना सबटेरानिया वा भोआन्जिया सबटेरानिया)	९०
०७९३.३५.००	--तनेबोडी (काउपिज्) (भिग्ना अडगुइकुलाटा)	९०”
	(४९) उपशीर्षक ०७९३.५०.०० पछि, देहायको उपशीर्षक थप गरिएको छ :-	
“०७९३.६०.००	-पिजन पिज (क्याजानस् क्याजन्) (एक प्रकारको केराउ)	९०”
	(५०) उपशीर्षक ०७९४.२०.०० पछि, देहायका उपशीर्षकहरु थप गरिएका छन् :-	
“०७९४.३०.००	-तरुलहरु (डिओस्कोरिया जातहरु)	९०
०७९४.४०.००	-पिंडालु (कोलोकासिया जातहरु)	९०
०७९४.५०.००	-यौसिया (जान्थोसोमा जातहरु)	९०”
	(५१) उपशीर्षक ०८०१.११.०० पछि, देहायको उपशीर्षक थप गरिएको छ :-	
“०८०१.१२.००	--भिन्नि खवटा (इन्डोकार्प) सहित	९०”
	(५२) ०८०२.४०.०० देखि ०८०२.९०.०० सम्मका उपशीर्षकहरुको सट्टा देहायका शब्दावली र उपशीर्षकहरु राखिएका छन् :-	
	-कटुस(चेस्टनट)हरु(कास्टानिया जातहरु) :	
“०८०२.४१.००	--खवटा सहित	९०
०८०२.४२.००	--खवटा फुटाएको	९०
	-पिस्ता (पिप्टासियो) हरु :	

	०८०२.५१.००	--खवटा सहित	१०
	०८०२.५२.००	--खवटा फुटाएको	१०
		-म्याकाडामिया नटहरु :	
	०८०२.६१.००	--खवटा सहित	१०
	०८०२.६२.००	--खवटा फुटाएको	१०"
	"०८०२.७०.००	-कोलानट (कोला जातहरु)	३०
	०८०२.८०.००	-सुपारी (अरिका नट) हरु	३०
	०८०२.९०.००	-अन्य	३०"
		(५३) शीर्षक ०८.०३ को सट्टा देहायको शीर्षक ०८.०३ राखिएको छ :-	
"०८.०३		प्लान्टन जातका (तरकारीको रुपमा प्रयोग गरिने) केराहरु लगायत ताजा वा सुकाइएका केराहरु ।"	
	०८०३.१०.००	-प्लान्टन जातका (तरकारीको रुपमा प्रयोग गरिने) केराहरु	१०
	०८०३.९०.००	-अन्य	१०"
		(५४) उपशीर्षक ०८०८.२०.०० को सट्टा देहायका उपशीर्षकहरु थप गरिएका छन् :-	
	०८०८.३०.००	-नासपातीहरु	१०
	०८०८.४०.००	-क्विन्स (श्रीफल)हरु	१०
		(५५) उपशीर्षक ०८०९.२०.०० को सट्टा देहायका शब्दावली र उपशीर्षकहरु राखिएका छन् :-	
		-चेरीहरु:	
	"०८०९.२१.००	--अमिलो चेरी (पुनस् सेरासस्) हरु	१०
	०८०९.२९.००	--अन्य	१०"
		(५६) उपशीर्षक ०८१०.२०.०० पछि, देहायको उपशीर्षक थप गरिएको छ :-	
	"०८१०.३०.००	-कालो, सेतो वा रातो किसमिस वा दाख वा मुनक्का (कर्अन्ट) र गूस्वेरीहरु	१०"

		(५७) उपशीर्षक ०८१०.६०.०० पछि देहायको उपशीर्षक थप गरिएको छ :-	
	"०८१०.७०.००	-हलुवाबेतहरु	१०"
		(५८) उपशीर्षक ०९०४.२०.०० को सट्टा देहायका शब्दावली र उपशीर्षकहरु थप गरिएका छन् :-	
	"०९०४.२१.००	--सुकेको, नधुल्याइएको	१०
	०९०४.२२.००	--धुल्याइएको	१०"
		(५९) शीर्षक ०९.०५को सट्टा देहायको शीर्षक ०९.०५ राखिएको छ :-	
"०९.०५		भेनिला ।	
	०९०५.१०.००	-नधुल्याइएको	१०
	०९०५.२०.००	-धुल्याइएको	१०"
		(६०) शीर्षक ०९.०७ को सट्टा देहायको शीर्षक ०९.०७ राखिएको छ :-	
"०९.०७		ल्लाडहरु (सिङ्गो ल्लाड र भेट्नो) ।	
	"०९०७.१०.००	-नधुल्याइएको	१०
	०९०७.२०.००	-धुल्याइएको	१०"
		(६१) ०९०८.१०.०० देखि ०९०८.३०.०० सम्मका उपशीर्षकहरुको सट्टा देहायका शब्दावली र उपशीर्षकहरु राखिएका छन् :-	
		"-जाइफल :	
	०९०८.११.००	--नधुल्याइएको	१०
	०९०८.१२.००	--धुल्याइएको	१०
		-जाइपत्री :	
	०९०८.२१.००	--नधुल्याइएको	१०
	०९०८.२२.००	--धुल्याइएको	१०

	-अलैची तथा सुकुमेलहरु :	
	--नधुल्याइएको:	
०९०८.३१.१०	---अलैची	२०
०९०८.३१.२०	---सुकुमेल	१०
	--धुल्याइएको:	
०९०८.३२.१०	---अलैची	२०
०९०८.३२.२०	---सुकुमेल	१०”
	(६२) उपशीर्षक ०९०९.१०.०० भिकिएको छ ।	
	(६३) ०९०९.२०.०० देखि ०९०९.५०.०० सम्मका उपशीर्षकहरुको सट्टा देहायका शब्दावली र उपशीर्षकहरु राखिएका छन् :-	
	“-धनीयांको गोडा :	
०९०९.२१.००	--नधुल्याइएको	५
०९०९.२२.००	--धुल्याइएको	५
	-जीराको गोडा :	
०९०९.३१.००	--नधुल्याइएको	५
०९०९.३२.००	--धुल्याइएको	५
	-सौप, बेडियन, र क्यारावेका गोडाहरु; जुनिपर बेरीहरु :	
०९०९.६१.००	--नधुल्याइएको	५
०९०९.६२.००	--धुल्याइएको	५”
	(६४) उपशीर्षक ०९१०.१०.०० को सट्टा देहायको शब्दावली र उपशीर्षकहरु राखिएका छन् :-	
	“-अदुवा :	
	--नटुक्राइएको वा नपिँधेको :	
०९१०.११.१०	---ताजा	१०

	०९१०.११.९०	---अन्य	१०
	०९१०.१२.००	--टुक्रा पारेको वा पिँधेको (६५) उपशीर्षक ०९१०.३०.०० को सट्टा देहायको शब्दावली र उपशीर्षकहरु राखिएका छन् :- “-बेसार:	१०”
	०९१०.३०.१०	--ताजा	१०
	०९१०.३०.२०	--धुलो वा पिठो	१०
	०९१०.३०.९०	--अन्य (६६) शीर्षक १०.०१ को सट्टा देहायको शीर्षक १०.०१ राखिएको छ :- गहुँ र मेसलिन । -दुरुम गहुँ:	१०”
“१०.०१	१००१.११.००	--बीऊ	१०
	१००१.१९.००	--अन्य -अन्य :	१०
	१००१.९१.००	--बीऊ	१०
	१००१.९९.००	--अन्य	१०”
१०.०२		(६७) १०.०२ देखि १०.०४ सम्मका शीर्षकहरुको सट्टा देहायका शीर्षकहरु राखिएका छन् :- राई ।	
	१००२.१०.००	-बीऊ	१०
	१००२.९०.००	-अन्य	१०
१०.०३		जौँ (बार्ली)	
	१००३.१०.००	-बीऊ	१०
	१००३.९०.००	-अन्य	१०
१०.०४		ओदस्	

	१००४.१०.००	-बीऊ	१०
	१००४.९०.००	-अन्य	१०
१०.०७		(६८) शीर्षक १०.०७ को सट्टा देहायको शीर्षक १०.०७ राखिएको छ :	
		जुनेलो (ग्रेन सर्गम)	
	१००७.१०.००	-बीऊ	१०
	१००७.९०.००	-अन्य	१०
१०.०८		(६९) शीर्षक १०.०८ को शीर्षक मूलपाठको सट्टा देहायको शीर्षक मूलपाठ राखिएको छ :-	
		फापर, कोदो, क्यानरीका दानाहरु; अरु खाद्यान्नहरु ।	
		(७०) उपशीर्षक १००८.२०.०० को सट्टा देहायका शब्दावली र उपशीर्षकहरु राखिएका छन् :-	
		“-कोदो	
	१००८.२१.००	--बीऊ	१०
	१००८.२९.००	--अन्य	१०”
		(७१) उपशीर्षक १००८.३०.००को सट्टा देहायको उपशीर्षक १००८.३०.०० राखिएको छ :-	
	“१००८.३०.००	-क्यानरीका दाना (क्यानरी सीड) हरु	१०”
		(७२) उपशीर्षक १००८.३०.०० पछि देहायका उपशीर्षकहरु थप गरिएका छन् :-	
	“१००८.४०.००	-फोनिओ (डिजिटारिया जातहरु)	१०
	१००८.५०.००	-क्विनोआ (चेनोपोडियम क्विनोआ)	१०
	१००८.६०.००	-ट्रिटिकल	१०”
		(७३) भाग ११ को द्रष्टव्य २(ख) को तालिकाको महल १ मा रहेको “जुनेलो” भन्ने शब्दको सट्टा “ओट्स” र “मकै र कागुनु” भन्ने शब्दहरुको सट्टा “मकै र जुनेलो” भन्ने शब्दहरु राखिएका छन् :-	

"१२.०१		(७४) उपशीर्षक ११०२.१०.०० भिकिएको छ ।	
		(७५) शीर्षक १२.०१ को सट्टा देहायको शीर्षक १२.०१ राखिएको छ :-	
		दलेको वा नदलेको भट्मास	
	१२०१.१०.००	-बीऊ	१०
	१२०१.९०.००	-अन्य	१०"
		(७६) उपशीर्षक १२०२.१०.०० र १२०२.२०.०० को सट्टा देहायका शब्दावली र उपशीर्षकहरु राखिएका छन् :-	
	"१२०२.३०.००	-बीऊ	१०
		-अन्य	
	१२०२.४१.००	--नछोडाएको	१०
	१२०२.४२.००	--छोडाएको, फुटाएको वा नफुटाएको	१०"
		(७७) १२०७.२०.०० देखि १२०७.५०.०० सम्मका उपशीर्षकहरुको सट्टा देहायका शब्दावली र उपशीर्षकहरु राखिएका छन् :-	
	"१२०७.१०.००	-ताडीको दाना र गुदी	१०
		-कपासका बियाँहरु:	
	१२०७.२१.००	--बीउ	१०
	१२०७.२९.००	--अन्य	१०
	१२०७.३०.००	-अण्डीका दानाहरु	१०
	१२०७.४०.००	-तीलका दानाहरु	१०
	१२०७.५०.००	-सस्युँका दानाहरु	१०
	१२०७.६०.००	-कुसुम (सफ्लावर) (कार्थामस टिडोटोरियस) का दानाहरु	१०
	१२०७.७०.००	-तरबुजाका बियाँहरु	१०"
		(७८) १२०९.१०.०० देखि १२०९.२५.०० सम्मका उपशीर्षकहरुको सट्टा देहायका शब्दावली र उपशीर्षकहरु राखिएका छन् :-	

१२०९.१०.००	-चुकन्दर (सुगरविट) का दानाहरु -पशु आहारको विरुवा (फोरेज प्लाण्ट) का दानाहरु:	१०
१२०९.२१.००	--लुसिरिन (पशु आहारको घाँस) (अल्फाल्फा) का दानाहरु	१०
१२०९.२२.००	--क्लोभर (तीन पाते घाँस) (<i>ट्रिफोलियम जातहरु</i>) का दानाहरु	१०
१२०९.२३.००	--छेस्के घाँस (फेस्क्यू) का दानाहरु	१०
१२०९.२४.००	--केन्टकी नीलो घाँस (<i>पोआ प्राटेन्सिस एल.</i>) का दानाहरु	१०
१२०९.२५.००	--राई घाँस (<i>लोलियम मल्टिफ्लोरम ल्याम., लोलियम पेरेन एल.</i>) का दानाहरु (७९) उपशीर्षक १२१२.२०.००को सट्टा देहायको शब्दावली र उपशीर्षकहरु राखिएका छन् :- “-सी विड्स र अन्य अलगाइ (सामुद्री भार) :	१०
१२१२.२१.००	--मानवीय उपभोगका लागि उपयुक्त	१०
१२१२.२९.००	--अन्य (८०) उपशीर्षक १२१२.९१.०० पछि, देहायका उपशीर्षकहरु थप गरिएका छन् :-	१०”
१२१२.९२.००	--लोकस्ट विन्स (क्यारोब)	१०
१२१२.९३.००	--उखु	१०
१२१२.९४.००	--चिकोरीका जराहरु (८१) उपशीर्षक १४०४.९०.०० को सट्टा देहायका शब्दावली र उपशीर्षकहरु राखिएका छन् :- “-अन्य:	१०”
१४०४.९०.११	--अर्ध तयारी खयरकत्था (कत्था रस)	१०
१४०४.९०.१२	--खयर कत्था	१०
१४०४.९०.१३	--विँडी बेने पातहरु	१०

	१४०४.९०.१४	--पानको पातहरु	१०
	१४०४.९०.१५	--रुद्राक्षका दानाहरु	१०
	१४०४.९०.१६	--अर्गेलिको वोक्रा	१०
	१४०४.९०.१७	--रिद्धा (सोपनट)	१०
	१४०४.९०.१८	--अमिसो	१०
	१४०४.९०.९०	--अन्य	१०”
		(८२) शीर्षक १५.०१ को सट्टा देहायको शीर्षक १५.०१ राखिएको छ :-	
“१५.०१		सुँगुरको बोसो (पिग फ्याट) (लार्ड समेत) र कुखुराको बोसो, शीर्षक ०२.०९ वा १५.०३ मा परेका बाहेक ।	
	१५०१.१०.००	- सुँगुरको बोसो(लार्ड)	५
	१५०१.२०.००	-सुँगुरको अन्य बोसो (पिगफ्याट)	५
	१५०१.९०.००	-अन्य	५”
		(८३) शीर्षक १५.०२ को सट्टा देहायको शीर्षक १५.०२ राखिएको छ :-	
“१५.०२		शीर्षक १५.०३ मा परेका बाहेक चौपाया जन्तु (बोभाइन एनिमल) हरू, भेडा वा खसीबाखाको बोसो ।	
	१५०२.१०.००	-ट्यालो	५
	१५०२.९०.००	-अन्य	५”
		(८४) भाग १६ को उपशीर्षक द्रष्टव्य २ मा रहेको “माछा र क्रुष्टासियन्स” भन्ने शब्दाहरुको सट्टा देहायका शब्दहरु राखिएका छन् :-	
		“माछा, क्रुष्टासियनहरु (फ्रिगेमाछा जातिका जीव), मोलस्कहरु (बाहिरी खवटा हुने जीव) र ढाडमा हाड नहुने अन्य प्रकारका जलचर (इन्भरटिब्रेट) हरू”	
		(८५) उपशीर्षक १६०४.१६.०० पछि, देहायको उपशीर्षक थपिएको छ :-	

१६०४.१७.००	--बाम (ईल) हरु (८६) उपशीर्षक १६०४.३०.०० को सट्टा देहायको शब्दावली र उपशीर्षकहरु राखिएका छन् :- “-क्याभिएर र क्याभिएरका प्रतिस्थापकहरु:	१५”
१६०४.३१.००	--क्याभिएर	१५
१६०४.३२.००	--क्याभिएरका प्रतिस्थापकहरु (८७) उपशीर्षक १६०५.२०.०० को सट्टा देहायका शब्दावली र उपशीर्षकहरु राखिएका छन् :- “-भिङ्गे माछा (स्रीम्प र प्राउन) हरु :	१५”
१६०५.२१.००	--हावा नछिर्ने भाडोमा नराखिएको	१५
१६०५.२९.००	--अन्य (८८) उपशीर्षक १६०५.९०.०० को सट्टा देहायको शब्दावली र उपशीर्षकहरु राखिएका छन् :- “-बाहिरी खबटा हुने जीव (मोलस्क) हरु :	१५”
१६०५.५१.००	--सिपी (ओइस्टर) हरु	१५
१६०५.५२.००	--घुँगी (स्कालोप) हरु, रानी घुँगी (क्वीन स्कालोप) हरु समेत	१५
१६०५.५३.००	--मसलहरु	१५
१६०५.५४.००	--कटल माछा र स्क्विड	१५
१६०५.५५.००	--अक्टोपस	१५
१६०५.५६.००	--क्लाम, कोकल र आर्क सेलहरु	१५
१६०५.५७.००	--एबालोन	१५
१६०५.५८.००	--शंखेकिरा (स्नेल) हरु, समुद्री शंखेकिरा (सी स्नेल) हरु बाहेक	१५
१६०५.५९.००	--अन्य -अन्य ढाडमा हाड नहुने जलचरहरु :	१५

१६०५.६१.००	--समुद्री ब्युकम्बरहरु	१५
१६०५.६२.००	--समुद्री अर्चिनहरु	१५
१६०५.६३.००	--जेलि माछा	१५
१६०५.६९.००	--अन्य	१५”
	(८९) भाग १७ को उपशीर्षक-द्रष्टव्यको सट्टा देहायका उपशीर्षक द्रष्टव्यहरु राखिएका छन् :-	
	“उपशीर्षक द्रष्टव्यहरु :	
	१. उपशीर्षक १७०१.१२, १७०१.१३ र १७०१.१४ को प्रयोजनको लागि “कच्चा चिनी” भन्नाले त्यस्तो चिनीलाई जनाउँछ, जस्मा सुख्खा रहेको अवस्थामा तौलको हिसावले सुक्रोज (उखुको चिनी) को मात्रा पोलारीमीटर (ध्रुवीकृत प्रकाश मापक यन्त्र) बाट ९९.५ डिग्री भन्दा कम देखाएको हुनु पर्दछ ।	
	२. उपशीर्षक १७०१.१३.०० ले अपकेन्द्रित प्रक्रियाबिना प्राप्त गरिएको उखुको त्यस्तो चिनीलाई मात्र समेट्दछ, जसमा तौलको हिसावमा, सुख्खा अवस्थामा, पोलारिमिटरबाट हेर्दा सुक्रोजको मात्रा ६९° वा सोभन्दा बढी तर ९३° भन्दा कम हुन्छ । यस्तो उत्पादनमा प्राकृतिक, समथर पाटा (नेचुरल फेस)नभएका (एनहिड्रुल), असमान आकारका, नाङ्गो आँखाले देख्न नसकिने, मोलासेसका अवशेषहरु एवं उखुका अन्य अंशहरुले परिवेष्टित माइक्रोक्रिस्टलहरु मात्र हुन्छन् ।”	
	(९०) उपशीर्षकहरु १७०१.११.१ देखि १७०१.१२.०० को सट्टा देहायका शब्दावली र उपशीर्षकहरु राखिएका छन् :-	
“१७०१.१२.००	--चुकुन्दरको चिनी	१५
	--यस भागको उपशीर्षक द्रष्टव्य २ मा उल्लेख गरिएको उखुको चिनी :	

१७०१.१३.१०	---सख्खर (गुंड र भेलीसमेत), गुँडगट्टा	१५
१७०१.१३.२०	---खाँडसारी चिनी	१५
१७०१.१३.९०	---अन्य	१५
	--उखुको अन्य चिनी :	
१७०१.१४.१०	---सख्खर (गुंड र भेलीसमेत), गुँडगट्टा	१५
१७०१.१४.२०	--- खाँडसारी चिनी	१५
१७०१.१४.९०	---अन्य	१५”
	(९१) उपशीर्षक २००३.२०.०० भिकिएको छ ।	
	(९२) उपशीर्षक २००८.९२.०० को सट्टा देहायका उपशीर्षकहरु राखिएका छन् :-	
“२००८.९३.००	--क्यानबेरी (भ्याक्सिनियम म्याक्रोकार्पोन, भ्याक्सिनियम अक्सिककस, भ्याक्सिनियम भिटिस-इडिया)	१५
२००८.९७.००	-- मिश्रणहरु	१५
	(९३) उपशीर्षक २००९.८०.०० को सट्टा देहायको शब्दावली र उपशीर्षकहरु राखिएका छन् :-	
	-अन्य कुनै एउटै फलफूल वा वनस्पतिको रस:	
२००९.८१.००	--क्यानबेरी (भ्याक्सिनियम म्याक्रोकार्पोन, भ्याक्सिनियम अक्सिककस, भ्याक्सिनियम भिटिस-इडिया) को रस (जुस)	३०
२००९.८९.००	--अन्य	३०”
	(९४) भाग २१ को द्रष्टव्य ३ मा रहेको “वनस्पति, वा फलफूल” भन्ने शब्दहरुको सट्टा “वनस्पति, फलफूल वा काष्ठफलहरु” भन्ने शब्दहरु राखिएको छ ।	
	(९५) उपशीर्षक २१०६.९०.२० मा रहेको “पान मसला” भन्ने शब्दहरुको सट्टा “सुती रहित पान मसला” भन्ने शब्दहरु राखिएका छन् :-	
	(९६) उपशीर्षक २१०६.९०.५० पछि देहायको उपशीर्षक २१०६.९०.६० थप गरिएको छ :-	
२१.०६	अन्यत्र नपरेको खाद्य पदार्थ ।	

२२.०८	२१०६.९०.६०	<p>-अन्य :</p> <p>--कुरकुरे, कुरमुरे, लेज र यस्तै उत्पादनहरु</p> <p>(९७) भाग २२ को द्रष्टव्य ३ मा रहेको "आयातनको हिसावबाट ०.५ प्रतिशत आयातन भन्दा कम अल्कोहल शक्ति भएको" भन्ने वाक्यांशको सट्टा "आयातनको हिसावबाट ०.५ प्रतिशत भन्दा बढी अल्कोहल शक्ति नभएको" भन्ने वाक्यांश राखिएको छ ।</p> <p>८० प्रतिशत भन्दा कम घनत्व अल्कोहल शक्ति भएको अविकृत (अनडिनेचर्ड) एथिल अल्कोहल; अरख(स्पिरिट्स),मदिरा (लिकर्स) र अन्य मादक (स्पिरिचुअस) पेयहरु (बेभरेजेज) ।</p> <p>-अंगुरको वाइन वा अंगुर मार्कबाट निकालिएको स्पिट (ब्राण्डी):</p>	३०
	२२०८.२०.१०	--वाइन वा ब्राण्डीको कच्चा पदार्थको रुपमा प्रयोग हुने सबै प्रकारका मादक द्रवहरु (स्प्रीट समेत)	प्र.लि. रु.७००१-
	२२०८.२०.९०	--अन्य	प्र.लि. रु.८००१-
		-व्हीस्कीहरु :	
	२२०८.३०.१०	--ह्वीस्कीको कच्चा पदार्थको रुपमा प्रयोग हुने मादक द्रवहरु (स्प्रीट समेत)	प्र.लि. रु.७००१-
	२२०८.३०.९०	--अन्य	प्र.लि. रु.८००१-
		-उखुको उत्पादनहरुलाई कुहाएर चुलाई गरी निकालिएको रम र अन्य स्प्रीट:	
	२२०८.४०.१०	--रम र अन्य स्प्रीटहरुको कच्चा पदार्थको रुपमा प्रयोग हुने उखुको उत्पादनहरुलाई कुहाएर चुलाई गरी निकालिएको स्प्रीट समेतका मादक द्रवहरु	प्र.लि. रु.७००१-
	२२०८.४०.९०	--अन्य	प्र.लि. रु.८००१-
		-जीन र जेनेभा :	
	२२०८.५०.१०	--जीन र जेनेभाको कच्चा पदार्थको रुपमा प्रयोग हुने मादक द्रवहरु (स्प्रीट समेत)	प्र.लि. रु.७००१-
	२२०८.५०.९०	--अन्य	प्र.लि. रु.८००१-
		-भोड्का :	
	२२०८.६०.१०	--भोड्काको कच्चा पदार्थको रुपमा प्रयोग हुने मादक द्रवहरु (स्प्रीट समेत)	प्र.लि. रु.७००१-

२२०८.६०.९०	-अन्य -मदिरा (लिकर्स) तथा उद्दीपक (कर्डियल्स):	प्र.लि. रु.८००।-
२२०८.७०.१०	--मदिरा (लिकर्स) तथा उद्दीपक (कर्डियल्स) को कच्चा पदार्थको रूपमा प्रयोग हुने मादक द्रवहरु (स्प्रीट समेत)	प्र.लि. रु.७००।-
२२०८.७०.९०	--अन्य -अन्य :	प्र.लि. रु.८००।-
२२०८.९०.१०	--अन्य मदिराको कच्चा पदार्थको रूपमा प्रयोग हुने मादक द्रवहरु (स्प्रीट समेत)	प्र.लि. रु.७००।-
२२०८.९०.९०	--अन्य (९८) भाग २४ को मूल पाठको सट्टा देहायको मूल पाठ राखिएको छ :- “सुर्ती र निर्मित सुर्तीका प्रतिस्पर्धापकहरु” (९९) भाग २४ मा द्रष्टव्य पछि देहायको उपशीर्षक द्रष्टव्य १ राखिएको छ :- “उपशीर्षक द्रष्टव्य १.- उपशीर्षक २४०३.११ को प्रयोजनका लागि “वाटर पाइप टोव्याको (तमाखु)” भन्ने उक्तिले त्यस्तो सुर्तीलाई बुझाउँदछ जुन जलनली (हुक्का) द्वारा धूमपान गर्ने उद्देश्यबाट तयार गरिएको हुन्छ र सुर्ती तथा सुगन्धित तेल वा सार भएको वा नभएको ग्लिसरोल, मोलासेस (खुदो) वा चिनी मिलाएर तयार पारिएको हुन्छ । यस्तो उत्पादन फलद्वारा सुगन्धयुक्त पारिएको वा नपारिएको पनि हुनसक्छ । तथापि, जलनली (हुक्का) द्वारा धूमपान गर्ने उद्देश्यबाट तयार गरिएको भए पनि सुर्तीरहित उत्पादनहरु यस उपशीर्षकमा पर्दैनन् ।” (१००) शीर्षक २४.०१ को शीर्षक मूल पाठको सट्टा देहायको शीर्षक मूल पाठ राखिएको छ :-	प्र.लि. रु.८००।-

२४.०२		“अनिर्मित (अन्म्यानुफ्याक्चर्ड) सुर्ती; सुर्तीको अवशेष”	
		(१०१) उपशीर्षक २४०१.१०.०० मा रहेको “(स्टेम्ड/स्ट्रीप)” भन्ने शब्दहरूको सट्टा (नट स्टेम्ड/स्ट्रीपड) भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।	
		सूर्ति वा सूर्तिको प्रतिस्थापक (सविस्टच्यूट) बाट बनेको सिगार, चुरोट (चेरुट्स), सानो सिगार (सिगारिलस) र चुरोट (सिगरेट) ।	
	२४०२.१०.००	-सूर्तिको सिगार, चुरोट (चेरुट) र सानोसिगार (सिगारिलस)	प्र.हजार खिल्ली रु.३०००।-
	२४०२.२०.००	-सूर्तिको चुरोट (सिगरेट)	प्र.हजार खिल्ली रु.३०००।-
	२४०२.९०.००	-अन्य	प्र.हजार खिल्ली रु.३०००।-
		(१०२) शीर्षक २४०३ को शीर्षक मूल पाठमा रहेका “अन्य उत्पादनमा प्रयोग भएको सुर्ती” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “अन्य निर्मित (म्यानुफ्याक्चर्ड) सुर्ती” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।	
		(१०३) उपशीर्षक २४०३.१०.०० को सट्टा देहायका शब्दावली र उपशीर्षकहरू राखिएका छन् :-	
		“-कुनै पनि अनुपातमा सुर्तीको प्रतिस्थापक (सविस्टच्यूट) भएको वा नभएको धूमपान गर्ने सुर्ती:	
	२४०३.११.००	--यस भागको उपशीर्षक द्रष्टव्य १ मा उल्लिखित वाटर पाइप टोब्याको (तमाखु)	८०
	--अन्य :		
२४०३.१९.१०	---पाइप टोबाको	८०	
२४०३.१९.२०	---चुरोट तथा बिडीको लागि प्रशोधित सुर्ती	३०	
२४०३.१९.९०	---अन्य	३०”	

		(१०४) उपशीर्षक २४०३.९९.०० को सट्टा देहायका शब्दावली र उपशीर्षकहरु राखिएका छन् :- “--अन्य: ---जर्दा, खैनी, नस (स्नफ), गुट्खा र यस्तै सुर्ती मिश्रित तयारी वस्तुहरु ---चूना मिलाई खाने खुद्रा विक्रीको लागि प्याकिङ्ग गरिएको सुर्ती ---खुद्रा विक्रीको लागि नराखिएको काटिएको सुर्ती (कट्ट टोबाको); धुलो सुर्ती (डस्ट टोबाको) ---अन्य	
	२४०३.९९.१०		३०
	२४०३.९९.२०		३०
	२४०३.९९.३०		३०
	२४०३.९९.९०		३०”
२५.२३		पोर्टलेण्ड सिमेण्ट (चुन ढुंगा र दुमट माटोलाई भट्टीमा पोल्दा बनिने सिमेण्ट), एलुमिनस सिमेण्ट (एलुमिनियम अक्साइड युक्त सिमेण्ट), स्लाग सिमेण्ट, सुपर सल्फेट सिमेण्ट र अन्य यस्तै हाइड्रोलिक सिमेण्टहरु (पानीमा कडा हुने सिमेण्ट), रंगीन वा रंगहीन अथवा क्लिन्कर (धातुमल) को रूपमा । -पोर्टल्याण्ड सिमेण्ट : --अन्य	
	२५२३.२९.००		प्र.मे.टन रु.३७५०/-
		(१०५) शीर्षक २५.२८ तथा उपशीर्षकहरु २५२८.१०.०० र २५२८.९०.०० को सट्टा देहायको शीर्षक २५.२८ राखिएको छ :- प्राकृतिक वोरेट र तिनीहरुको केन्द्रीभूत वा गाढा पारिएको रूप (भष्मित वा अभष्मित) तर प्राकृतिक ब्राइन (समुद्रोदक) बाट छुट्याइएको बाहेक, कच्चा प्राकृतिक वोरिक एसिड (सुख्खा अवस्थाको तौलमा ८५ प्रतिशत भन्दा बढी वोरिक एसिड (एचथ्रीवीओथ्री) नभएको) । (१०६) भाग २७ को उपशीर्षक द्रष्टव्य ४मा रहेको “उपशीर्षक २७१०.११” भन्ने वाक्यांशको सट्टा “उपशीर्षक २७१०.१२” भन्ने वाक्यांश राखिएको छ ।	
“२५.२८	२५२८.००.००		१०”

(१०७) भाग २७ को उपशीर्षक द्रष्टव्य ४ पछि देहायको उपशीर्षक द्रष्टव्य ५ थप गरिएको छ :-

“५. शीर्षक २७.१० का उपशीर्षकहरुको प्रयोजनका लागि “जैविकडिजेल (बायोडिजेल)” भन्ने उक्तिले प्रयोग गरिएको वा नगरिएको जनावर वा वनस्पतिको बोसो र तेलबाट प्राप्त गरिएको इन्धनका रूपमा प्रयोग गर्ने किसिमको बोसे अम्ल (फ्याट्टी एसिड) को मोनो-अल्काइल इष्टरहरुलाई बुझाउँदछ ।”

(१०८) उपशीर्षक २७०.१ देखि २७०.१९.१९ सम्मका उपशीर्षकहरु हटाई देहायका शब्दावली र उपशीर्षकहरु राखिएका छन् :-

“--पेट्रोलियम तेलहरू र विटुमिन खनिजहरूबाट प्राप्त तेलहरू (कच्चा तेल बाहेक) तथा अन्यत्र निर्दिष्ट वा समावेश नभएका, तौलको हिसावले ७० प्रतिशत वा सो भन्दा बढी पेट्रोलियम तेलहरू वा विटुमिन खनिजबाट प्राप्त तेलहरू भएको, यिनै तेलहरू मुख्य घटक (बेसिक कन्स्ट्र्युएण्ट) भएका तयारी वस्तुहरू (प्रिपरेसन्स), जैविक डिजेल भएका बाहेक र रद्दी तेल (वेष्ट आयल) हरु बाहेक:

--हल्का तेलहरु र तयारी वस्तुहरु (प्रिपरेसन्स) :

२७०.१२.१०

---मोटर स्पिरिट (पेट्रोल)

रु.१५२००१-
प्र.कि.लि.

२७०.१२.२०

---हेक्जेन (फूड ग्रेड)

रु.१५२००१-
प्र.कि.लि.

२७०.१२.९०

---अन्य

रु.१५२००१-
प्र.कि.लि.

--अन्य :

२७०.१९.१०

---मट्टीतेल (सुपेरिअर किरोसिन आयल)

रु.२०००१-
प्र.कि.लि.

२७०.१९.२०

---हवाइ इन्धन (एभिएसन टर्बाइन फ्यूल)

रु.२१००१-
प्र.कि.लि.

२७१०.१९.३०	---हाइ स्पीड डिजेल	रु.२०००१- प्र.कि.लि.
२७१०.१९.४०	---लाइट डिजेल आयल	प्र.कि.लि. रु.४४०१-
२७१०.१९.५०	---फ्यूल आयल (फर्नेस आयल)	५
२७१०.१९.६०	---बेस आयल (मोबिल बनाउन प्रयोग हुने)	१५
२७१०.१९.७०	---जुट ब्याचिड आयल तथा टेक्सटाइल आयल	१५
२७१०.१९.८०	---लुब्रिकेटिड आयल	३०
	---अन्य:	
२७१०.१९.९१	----स्पाइण्डल आयल	१५
२७१०.१९.९२	----ट्रान्सफर्मर आयल	१५
२७१०.१९.९३	----मिनरल टर्पेन्टाइन आयल	१५
२७१०.१९.९४	----रबरको प्रशोधनमा प्रयोग हुने तेल	२०
२७१०.१९.९५	----क्वाइट आयल	१५
२७१०.१९.९९	----अन्य	३०
२७१०.२०.००	-पेट्रोलियम तेलहरू र विटुमिन खनिजहरूबाट प्राप्त तेलहरू (कच्चा तेल बाहेक) तथा अन्यत्र निर्दिष्ट वा समावेश नभएका, तौलको हिसावले ७० प्रतिशत वा सो भन्दा बढी पेट्रोलियम तेलहरू वा विटुमिन खनिजबाट प्राप्त तेलहरू भएको, यिनै तेलहरू मुख्य घटक (बेसिक कन्स्ट्रिच्युएण्ट) भएका तयारी वस्तुहरू (प्रिपरेसन्स), रद्दी तेलहरू (वेष्ट आयल्स) बाहेकका जैविक डिजेल भएका, (१०९) भाग २८ को द्रष्टव्य ८ पछि देहायको उपशीर्षक द्रष्टव्य थप गरिएको छ :-	३०"

		“उपशीर्षक द्रष्टव्यः	
“२८.५२		<p>१. उपशीर्षक २८५२.१० को प्रयोजनका लागि “रासायनिक रूपले परिभाषित” भन्ने उक्तिले भाग २८ को द्रष्टव्य १ को खण्ड (क) देखि (ड) सम्म वा भाग २९ को द्रष्टव्य १ को खण्ड (क) देखि (ज) सम्म उल्लिखित आवश्यकताहरू पूरा गरेका पारोका सम्पूर्ण प्राङ्गारिक वा अप्राङ्गारिक यौगिकहरूलाई बुझाउँदछ।”</p> <p>(११०) शीर्षक २८.५२ को सट्टा देहायको शीर्षक २८.५२ राखिएको छ :-</p> <p>एमलगमहरू बाहेकका रासायनिक रूपले परिभाषित वा अपरिभाषित पारोका अप्राङ्गारिक वा प्राङ्गारिक यौगिकहरू ।</p>	
	२८५२.१०.००	-रासायनिक रूपले परिभाषित	१०
	२८५२.९०.००	-अन्य	१०”
		<p>(१११) भाग २९ को द्रष्टव्य २ मा देहायको खण्ड (ड) थप गरी साविकको खण्ड (ड) लाई (च), खण्ड(च) लाई (छ), खण्ड (छ) लाई(ज), खण्ड(ज) लाई (झ), खण्ड (झ) लाई (ञ) खण्ड (ञ) लाई (ट) कायम गरिएको छ ।</p> <p>“(ड) शीर्षक ३०.०२ को रोधक्षमता सम्बन्धी (इम्युनोलोजिकल) उत्पादनहरू;”</p> <p>(११२) २९०३.४ देखि २९०३.६९.०० सम्मका उपशीर्षकहरूको सट्टा देहायका शब्दावली र उपशीर्षकहरू राखिएका छन् :-</p> <p>“-दुई वा सोभन्दा बढी अलग अलग ह्यालोजिनहरू भएका अचक्रिक उदांगार (एसाइक्लिक हाइड्रोकार्बन्स) का ह्यालोजिनेटेड व्युत्पत्तिहरू :</p>	
	२९०३.७१.००	--क्लोरोडाइफ्लुओरोमिथेन	१०
	२९०३.७२.००	--डाइक्लोरोट्राइफ्लुओरोइथेन्स	१०
	२९०३.७३.००	--डाइक्लोरोफ्लुओरोइथेन्स	१०

२९०३.७४.००	--क्लोरोडाइफ्लुओरोइथेन्स	१०
२९०३.७५.००	--डाइक्लोरोपेन्टाफ्लुओरोप्रोपेन्स	१०
२९०३.७६.००	--ब्रोमोक्लोरोडाइफ्लुओरोमिथेन, ब्रोमोट्राइफ्लुओरोमिथेन र डाइब्रोमोटेट्राफ्लुओरोइथेन्स	१०
२९०३.७७.००	--अन्य, फ्लोरिन र क्लोरिनका साथ मात्र ह्यालोजिन मिसाइएको (परह्यालोजिनेटेड)	१०
२९०३.७८.००	--ह्यालोजिन मिसाइएका (परह्यालोजिनेटेड) अन्य व्युत्पत्तिहरू (डेरिभेटिभ्स)	१०
२९०३.७९.००	--अन्य -साइक्लानिक, साइक्लेनिक वा साइक्लोटेपेनिक हाइड्रोकार्बनहरूका ह्यालोजेनेटेड व्युत्पत्तिहरू :	१०
२९०३.८१.००	--१,२,३,४,५,६- हेक्साक्लोरोसाइक्लोहेक्जेन (एचसीएच (आइएसओ)), लिन्डेन (आइएसओ, आइएनएन) समेत	१०
२९०३.८२.००	--आल्ड्रिन (आइएसओ, क्लोरडेन (आइएसओ) र हेप्टाक्लोरो (आइएसओ)	१०
२९०३.८९.००	--अन्य -एरोमेटिक हाइड्रोकार्बनको ह्यालोजेनेटेड व्युत्पत्तिहरू:	१०
२९०३.९१.००	--क्लोरोवेन्जिन, अर्थो-डाइक्लोरोवेन्जिन र प्यारा-डाइक्लोरोवेन्जिन	१०
२९०३.९२.००	--हेक्साक्लोरोवेन्जीन (आइएसओ) र डीडीटी (आइएसओ) (क्लोफेनोटेन (आइएनएन), १,१,१-ट्राइक्लोरो-२, २-बीस (प्यारा- क्लोरोफेनिल) इथेन)	१०
२९०३.९९.००	--अन्य (११३) उपशीर्षक २९०८.९१.०० पछि देहायको उपशीर्षक थप गरिएको छ :-	१०"
"२९०८.९२.००	--४,६-डाइनित्रो-ओ-क्रिसोल (डिएनओसी (आइएसओ)) र यसका लवणहरू	१०"

		(११४) उपशीर्षक २९१२.३०.०० भिकिएको छ ।	
		(११५) उपशीर्षक २९१२.४ को सट्टा देहायको उपशीर्षक २९१२.४ राखिएको छ :- “-एल्डीहाइड-अल्कोहलहरू, अल्डिहाइड-इथरहरू, अल्डिहाइड-फेनोलहरू र अन्य अक्सिजनीय कार्य (प्रकार्य) भएका अल्डिहाइडहरू :”	
		(११६) उपशीर्षक २९१४.२१.०० भिकिएको छ ।	
		(११७) उपशीर्षक २९१६.१५.०० पछि देहायको उपशीर्षक थप गरिएको छ :- --बिनापाक्रिल (आइएसओ)	१०”
२९.२२	“२९१६.१६.००	(११८) उपशीर्षकहरू २९१६.३५.०० र २९१६.३६.०० भिकिएका छन । अक्सीजनीय कार्य (फड्सन) का एमिनो-यौगिकहरू । -एक भन्दा बढी किसिमका ओषजन क्रिया (अक्सिजन फड्सन) हुने खाले बाहेकका एमिनो अम्लहरू, र तिनका प्रलवण (इस्टर्स) हरू, तिनका लवणहरू : --ग्लुटामिक अम्ल र यसका लवणहरू	२०
	२९२२.४२.००	(११९) शीर्षक २९.३१ को सट्टा देहायको शीर्षक २९.३१ राखिएको छ :- अन्य प्रांगारिक-अप्रांगारिक (अर्गानो-इनअर्ग्यानिक) यौगिकहरू । -टेट्रामिथाइल लिड (शिशो) र टेट्राइथाइल लिड	१०
२९.३१	“२९.३१	२९३१.१०.०० २९३१.२०.०० २९३१.९०.००	१० १० १०”
		(१२०) उपशीर्षक २९३२.२ देखि २९३२.२९ को सट्टा देहायको उपशीर्षक राखिएको छ :- -न्याक्टोनहरू	१०”
	“२९३२.२०.००		

“२९३९.४४.००

(१२१) उपशीर्षकहरू २९३७.३ देखि
२९३७.४०.०० सम्म भिक्रिएका छन् ।

(१२२) उपशीर्षक २९३९.४३.०० पछि
देहायको उपशीर्षक थप गरिएको छ :-

--तर्फिडिन र यसका लवणहरू

(१२३) भाग ३० को द्रष्टव्य १ मा देहायको
खण्ड (ख) थप गरी साविकको खण्ड (ख)
लाई (ग), खण्ड (ग) लाई (घ), खण्ड (घ)
लाई (ङ), खण्ड (ङ) लाई (च), खण्ड (च)लाई
(छ), खण्ड (छ) लाई (ज) कायम गरिएको
छ ।

“(ख) धूमपानको लत भएकालाई धूमपान
रोक्नका लागि मद्दत गर्ने आशयका तयारी
वस्तुहरू, जस्तै ट्याब्लेटहरू (गोलीहरू),
चपाउने गम (चुईगम) वा टाँस्ने चक्काहरू
(ट्रान्सडरमल सिस्टमहरू) (शीर्षक २९.०६ वा
३८.२४);”

(१२४) भाग ३० को द्रष्टव्य २ को सट्टा
देहायको द्रष्टव्य २ राखिएको छ :-

५”

“३०.०२

“२.शीर्षक ३०.०२ को प्रयोजनको लागि “रोधक्षमता विज्ञान सम्बन्धी उत्पादनहरु” (इम्यूनोलोजिकल प्रोडक्ट्स) भन्ने उक्ति पेप्टाइड (दुई वा सोभन्दा बढी एमिनो एसिड क्रमवद्ध रुपमा मिलेर बनेको यौगिक) र प्रोटिन (शीर्षक २९.३७ का वस्तु बाहेक) का हकमा लागू हुन्छ, जुन रोधक्षमतालाई नियमित गर्ने प्रक्रियामा प्रत्यक्ष रुपमा संलग्न हुन्छन्, जस्तै अमिथुनक रोग प्रतिकारक पिण्डहरु (मोनोक्लोनल एण्टिबडी (एमएवी)हरु, रोग प्रतिकारक पिण्डका खण्डहरु (एण्टिबडी फ्रयाग्मेण्ट्स), रोगप्रतिकारक पिण्डका संयुग्मीहरु (एण्टिबडी कन्जुगेट्स) र रोगप्रतिकारक पिण्डखण्डका संयुग्मीहरु (एण्टिबडी फ्रयाग्मेण्टस् कन्जुगेट्स), इन्टरल्युकिन्स, इन्टरफेरोन्स (आइएफएन), केमोकिन्स र खास ट्युमर नेक्रोसिस तत्वहरु (टीएनएफ), वृद्धि तत्वहरु (जीएफ), हेमाटोपोइटिन्स र कोलोनी स्टिम्युलेटिङ तत्वहरु (सीएसएफ) ।”

(१२५) शीर्षक ३०.०२ को शीर्षक मूलपाठको सट्टा देहायको शीर्षक मूलपाठ राखिएको छ :-

मानव रक्त; रोगको उपचार, रोकथामका लागि तयार गरिएको वा रोगलाई निदान गर्ने प्रयोजनका लागि बनाएको जीवजन्तुको रगत, एन्टिसेरा र अन्य रगतका हिस्साहरू र रोधक्षमता सम्बन्धी उत्पादनहरू, परिवर्तन गरिएको वा नगरिएको वा जीव प्रबौगिकीय प्रक्रियाहरु (बायो टेक्नोलोजिकल प्रोसेसेज) को माध्यमबाट उपलब्ध भएको वा नभएको; भ्याक्सिनहरु, विषहरु (टोक्सिन्स), सूक्ष्म जीवाणुका कल्चरहरु (मर्चा वा इस्ट बाहेक) र यस्तै किसिमका उत्पादनहरु ।”

(१२६) उपशीर्षक ३००२.१०.०० को सट्टा देहायको उपशीर्षक ३००२.१०.०० राखिएको छ :-

“३००२.१०.००	<p>-एन्टीसेरा, जीव प्रचौगिकीय प्रक्रियाहरुको माध्यमबाट उपलब्ध भए वा नभएका वा परिवर्तन गरिएका वा नगरिएका अन्य रक्त खण्डहरु र रोधक्षमता सम्बन्धी उत्पादनहरु</p> <p>(१२७) उपशीर्षक ३७०२.५१.०० र ३७०२.५२.०० को सट्टा देहायको उपशीर्षक राखिएको छ :-</p>	माफी”
“३७०२.५२.००	<p>--१६ एम.एम. भन्दा बढी चौडाई नभएको</p> <p>(१२८) ३७०२.९१.०० देखि ३७०२.९५.०० सम्मका उपशीर्षकहरुको सट्टा देहायका उपशीर्षकहरु राखिएका छन् :-</p>	१०”
“३७०२.९६.००	<p>--३५ एम.एम. भन्दा बढी चौडाई नभएको र ३० मी. भन्दा बढी लम्वाई नभएको</p>	१०
३७०२.९७.००	<p>--३५ एम.एम. भन्दा बढी चौडाई नभएको र ३० मी. भन्दा बढी लम्वाई भएको</p>	१०
३७०२.९८.००	<p>--३५ एम.एम. भन्दा बढी चौडाई भएको</p> <p>(१२९) भाग ३८ को द्रष्टव्य ३ को खण्ड (घ) को सट्टा देहायको खण्ड (घ) राखिएको छ :-</p> <p>“(घ) स्टेनशीलमा सच्याउनेहरु, अन्य सच्याउने द्रव (फ्लूइड) हरू र सच्याउने टेपहरु (शीर्षक ९६.१२ मा पर्ने बाहेकका), खुद्रा विक्रीको लागि प्याक गरिएको; र ”</p> <p>(१३०) भाग ३८ को द्रष्टव्य ६ पछि देहायको द्रष्टव्य ७ थपिएको छ :-</p> <p>“७. शीर्षक ३८.२६ को प्रयोजनका लागि “जैविकडिजेल” भन्ने उक्तिले प्रयोग भएको वा नभएको जनावर वा वनस्पतिको बोसो र तेलबाट प्राप्त गरिएको इन्धनका रुपमा प्रयोग गर्ने किसिमको बोसे अम्ल (फ्याट्टी एसिड) को मोनो-अल्काइल इष्टरहरुलाई बुझाउँदछ ।”</p> <p>(१३१) भाग ३८ को उपशीर्षक द्रष्टव्य १ को सट्टा देहायको उपशीर्षक द्रष्टव्य १ राखिएको छ :-</p>	१०”

“उपशीर्षक-द्रष्टव्यः

१. तल उल्लेख भएका एक वा सोभन्दा बढी पदार्थहरू भएका शीर्षक ३८.०८ मा पर्ने वस्तुहरूलाई मात्र उपशीर्षक ३८०८.५० ले समेट्दछ, आल्ड्रिन(आइएसओ); विनापाक्रिल (आइएसओ); क्यामफेक्लोर (आइएसओ) (टोक्साफेन); क्याप्टाफोल (आइएसओ); क्लोरडेन (आइएसओ); क्लोरिडिमेफर्म (आइएसओ); क्लारोवेन्जाइलेट (आइएसओ); डीडीटी (आइएसओ) (क्लोफेनोटेन (आइ एन एन), १,१,१-ट्राइक्लोरो-२,२- विस (पी-क्लोरोफिनायल) इथेन); डिर्याल्ड्रिन (आइएसओ, आइ एन एन); ४,६-डाइनाइट्रो-ओ-क्रिसोल (डीएनओसी) (आइएसओ) वा यसका लवणहरू; डिनोसेव (आइएसओ), यसका लवणहरू वा इष्टरहरू; इथाइलिन डिब्रोमाइड (आइएसओ) (१,२-डिब्रोमोथेन); इथाइलिन डाइक्लोराइड (आइएसओ) (१,२-डाइक्लोरोइथेन); फ्लूओरोएसेटामाइड (आइएसओ); हेप्टाक्लोर (आइएसओ); हेक्जाक्लोरोबेन्जेन (आइएसओ); १, २,३,४,५,६- हेक्जाक्लोरोसाइक्लोहेक्जेन (एचसीएच (आइएसओ)), लिन्डेन (आइएसओ, आइ एन एन) समेत; पारोको यौगिकहरू; मेथामाइडोफोस (आइएसओ); मानोक्रोटोफोस (आइएसओ); अक्सिरेन (इथाइलिन अक्साइड); प्याराथिन (आइएसओ); प्याराथिन-मिथाइल (आइएसओ) (मिथाइल-प्याराथिन); पेन्टाक्लोरोफेनोल (आइएसओ), यसका लवण वा इष्टरहरू; फोस्फामिडोन (आइएसओ); २,४, ५-टी (आइएसओ) (२,४,५-ट्राइक्लोरोफेनोक्सिएसेटिक अम्ल), यसका लवणहरू र यसका इष्टरहरू; ट्राईबुटाईलिन यौगिकहरू

उपशीर्षक ३८०८.५० मा छर्कने धूलो (पाउडर) पनि पर्दछ, जसको बनावटमा विनोमायल (आइएसओ), कार्बोफ्यूरान (आइएसओ) र थीराम (आइएसओ) को मिश्रण समाविष्ट भएको हुन्छ।”

(१३२) शीर्षक ३८.२५ पछि, देहायको शीर्षक ३८.२६ राखिएको छ :-

३८.२६ ३८२६.००.००

पेट्रोलियम तेलहरू वा बिटुमिनयुक्त खनिजहरूबाट प्राप्त तेलहरू समावेश नभएको वा त्यस्तो तेलको अंश तौलको हिसावमा ७० प्रतिशतभन्दा कम भएको जैविक डिजेल र तिनका मिश्रणहरू ।

३०”

(१३३) शीर्षक ३९.२० को शीर्षक मूल पाठको सट्टा देहायको शीर्षक मूल पाठ राखिएको छ :-

“अकोशीय (ननसेलुल्यर) र असवल (नटुरिडन्फोर्ड), अस्तर नहालिएको वा पटलित (लेमिनेट) नगरिएको, आधार (सपोर्ट) नहालिएको वा यस्तै अरु सामानसँग नजोडिएका प्लाष्टिकका अन्य प्लेटहरू, सिटहरू, फिल्म, फ्वाइल र स्ट्रिपहरू”

(१३४) उपशीर्षक ४१०१.२०.०० मा रहेको “सिंगो (होल) चमडा र छालाहरू” भन्ने वाक्यांशको सट्टा “सिंगो (होल) चमडा र छालाहरू, अविभाजित (अनस्प्लिट)” भन्ने वाक्यांश राखिएको छ :-

(१३५) भाग ४२ मा देहायको नयाँ द्रष्टव्य १ राखी साविकको द्रष्टव्य १ लाई २, द्रष्टव्य २ लाई ३ तथा द्रष्टव्य ३ लाई ४ कायम गरिएको छ :-

“१. यस भागको प्रयोजनका लागि “तयारी छाला (लेदर)” अन्तर्गत साँभर मृगको नरम तयारी छाला (स्यामवा लेदर) (संयोजित याम्वाको छाला समेत), चर्मकिलो बनाइएको नरम खाले छाला (पेटेन्ट लेदर) र चर्मकिलो र नरम बनाइएको पटलित तयारी छाला (पेटेन्ट ल्यामिनेटेड लेदर) र धात्विकीकृत तयारी छाला (मेटालाइज्ड लेदर) पर्दछन्”

(१३६) भाग ४२ को साविकको द्रष्टव्य २ लाई द्रष्टव्य ३ कायम गरी खण्ड (क)मा रहेको “द्रष्टव्य १” भन्ने शब्दको सट्टा “द्रष्टव्य २” भन्ने शब्द राखिएको छ ।

(१३७) उपशीर्षक ४२०२.११.०० मा रहेको “छालाको, मिश्रित(संयोजित) छालाको, वा पेटेन्ट छालाको भन्ने वाक्यांशको सट्टा छालाको वा मिश्रित (संयोजित) छालाको” भन्ने वाक्यांश राखिएको छ ।

(१३८) उपशीर्षक ४२०२.२१.०० मा रहेको “छालाको, मिश्रित(संयोजित) छालाको, वा पेटेन्ट छालाको भन्ने वाक्यांशको सट्टा “ छालाको वा मिश्रित (संयोजित) छालाको” भन्ने वाक्यांश राखिएको छ ।

(१३९) उपशीर्षक ४२०२.३१.०० मा रहेको “छालाको, मिश्रित(संयोजित) छालाको, वा पेटेन्ट छालाको भन्ने वाक्यांशको सट्टा छालाको वा मिश्रित (संयोजित) छालाको” भन्ने वाक्यांश राखिएको छ ।

(१४०) उपशीर्षक ४२०२.९१.०० मा रहेको “छालाको, मिश्रित(संयोजित) छालाको, वा पेटेन्ट छालाको भन्ने वाक्यांशको सट्टा छालाको वा मिश्रित (संयोजित) छालाको” भन्ने वाक्यांश राखिएको छ ।

(१४१) भाग ४४ मा रहेको “उपशीर्षक-द्रष्टव्य” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “उपशीर्षक-द्रष्टव्यहरू” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(१४२) भाग ४४ मा देहाय बमोजिमको नयाँ उपशीर्षक द्रष्टव्य १ राखी साविकको उपशीर्षक द्रष्टव्य १ लाई २ कायम गरिएको छ ।

		<p>“१. उपशीर्षक ४४०१.३१ को प्रयोजनका लागि “काठका गुटिका (उड पेलेट) हरु” भन्ने पदावलीले काठ प्रशोधन गर्ने यान्त्रिक उद्योग, फर्निचर बनाउने उद्योग वा अन्य काठको स्वरूप परिवर्तन गर्ने क्रियाकलापका क्रममा निस्कने छ्याकन, धुलो वा स-साना चोइटाचोइटी जस्ता किसिमका उपोत्पादन (बाइ-प्रोडक्ट) हरुलाई जनाउँदछ जुन सिधै थिचेर वा तौलको हिसावले ३ प्रतिशतमा नबढ्ने गरी योजक द्रवहरु (बाईन्डर) राखेर एकत्रित गरिएको हुन्छ । यस्ता गुटिकाहरु २५ एमएम भन्दा बढी व्यास नभएका र १०० एमएम भन्दा बढी लम्बाई नभएका बेलनाकार (सिलिण्ड्रिकल) हुन्छन् ।”</p> <p>(१४३) उपशीर्षक ४४०१.३०.०० को सट्टा देहायको शब्दावली र उपशीर्षकहरु राखिएका छन् :-</p> <p>“-काठको धूलो, काठको अवशेष र रद्दी वस्तु, मुढा, चक्का (त्रिकेट), गुटिका (पेलेट) हरु वा यस्तै रुपमा एकत्रित गरिएको वा नगरिएको</p> <p>--काठका गुटिका (उडपेलेट) हरु</p> <p>--अन्य</p> <p>(१४४) “उपशीर्षक ४४०३.४, उपशीर्षक ४४०७.२ तथा उपशीर्षक ४४०८.३ मा रहेका “उपशीर्षक द्रष्टव्य १” भन्ने शब्दहरुको सट्टा “उपशीर्षक द्रष्टव्य २” भन्ने शब्दहरु राखिएका छन् ।”</p> <p>(१४५) “उपशीर्षक ४४१२.३१.०० मा रहेको “उपशीर्षक द्रष्टव्य १” भन्ने शब्दहरुको सट्टा “उपशीर्षक द्रष्टव्य २” भन्ने शब्दहरु राखिएका छन् ।”</p> <p>(१४६) उपशीर्षक ४७०६.९३.०० को सट्टा देहायको उपशीर्षक राखिएको छ :-</p> <p>--यान्त्रिक तथा रासायनिक प्रक्रियाको संयोजनबाट प्राप्त गरिएको</p>	<p>१५</p> <p>१५”</p> <p>५”</p>
	४४०१.३१.००		
	४४०१.३९.००		
	४७०६.९३.००		

(१४७) भाग ४८ को द्रष्टव्य २ को खण्ड (ठ) को अन्त्यमा मा रहेको “वा” भन्ने शब्द भिकिएको छ ।

(१४८) भाग ४८ को द्रष्टव्य २ को खण्ड (ण) को सट्टा देहायका खण्ड (ण) तथा (त) राखिएका छन् :-

“(ण) भाग ९५ का सामानहरु (उदाहरणतः, खेलौना, आमोदप्रमोद, खेलकुदका सामग्रीहरु); वा

(त) भाग ९६ का सामानहरु (जस्तै, टांकहरु, सेनिटरी टाबेल (प्याड)हरु र ट्याम्पोनहरु, केटाकेटीहरुका न्यापकिन (डायपर) हरु तथा पुछ्ने रुमाल (न्यापकिन लाइनर) हरु) ।”

(१४९) भाग ४८ को उपशीर्षक द्रष्टव्य ३ मा रहेको “अर्ध रासायनिक ढङ्गले कागज बनाउन लेदो बनाउने प्रक्रिया (पल्पिड प्रोसेस) वाट प्राप्त” भन्ने वाक्यांशको सट्टा “यान्त्रिक तथा रासायनिक प्रक्रियाको संयोजनवाट कागज बनाउन लेदो बनाउने प्रक्रिया(पल्पिड प्रोसेस) वाट प्राप्त” भन्ने वाक्यांश राखिएको छ ।

(१५०) भाग ४८ को उपशीर्षक द्रष्टव्य ४ मा रहेको “अर्ध रासायनिक प्रक्रियावाट प्राप्त” भन्ने वाक्यांशको सट्टा “यान्त्रिक तथा रासायनिक प्रक्रियाको संयोजनवाट वाट प्राप्त” भन्ने वाक्यांश राखिएको छ ।

(१५१) उपशीर्षकहरु ४८०८.२०.०० र ४८०८.३०.०० को सट्टा देहायको उपशीर्षक राखिएको छ :-

“४८०८.४०.००

-खुम्च्याइएको (क्रेण्ड), वा मुजा पारिएको (क्रिङ्गल्ड), उच्चित्रण (इम्बोस) वा छिद्रित (परफोरेशन) गरिएको वा नगरिएको ब्र्याप्ट कागत

१५”

(१५२) उपशीर्षक ४८१४.१०.०० भिकिएको छ ।

(१५३) शीर्षक ४८.१८ को शीर्षक मूलपाठमा रहेको “साना केटाकेटीहरुको लागि साना रुमालहरु (न्यापकिन्स), रक्तश्रावावरोधी गद्दाहरु (ट्याम्पोन्स), भन्ने वाक्यांश भिकिएको छ ।

(१५४) उपशीर्षक ४८.१८.४०.०० भिकिएको छ ।

(१५५) परिच्छेद ११ को द्रष्टव्य १ को खण्ड (न) को सट्टा देहायको खण्ड (न) राखिएको छ :-

“(न) भाग ९६ का वस्तुहरु (उदाहरणतः कुचोकुची (ब्रस) हरु, यात्राको निमित्तको सिलाइ सेट, स्लाइड फास्नरहरु, टाइपराइटरका रिबनहरु, स्यानिटरी टावेल (प्याड) हरु र टेम्पोनहरु, न्यापकिन (डायपर) हरु र केटाकेटीका पुछ्ने रुमाल (न्यापकिन लाइनर) हरु); वा”

(१५६) परिच्छेद ११को द्रष्टव्य ७ मा देहायको नयाँ खण्ड (इ) राखी साविकको खण्ड (इ) लाई (ई), खण्ड (ई) लाई (उ), खण्ड (उ) लाई (ऊ), खण्ड (ऊ) लाई (ए), कायम गरिएको छ ।

“(इ) आकारमा काटिएको र कम्तिमा एक छेउ (एज) तापद्वारा बन्द गरिएको एवं देखिने किसिमले एकातिर भिनो हुँदै गएको (ट्यापर्ड) वा किनारामा सेप्टी हालेको (कम्प्रेस्ड बोडर) तथा अर्को छेउ यस द्रष्टव्यको कुनै अन्य उपनुच्छेदहरुमा उल्लेख गरिए भैं तयार गरिएको, तर काटिएको किनारालाई धागो छुट्टिनबाट रोक्नलाई उष्ण कटाई (हट कटिङ्ग) वा अरु सामान्य उपायद्वारा रोकिएको कपडा बाहेक;”

(१५७) भाग ५६ को द्रष्टव्य १ को खण्ड (घ) को अन्त्यमा रहेको “वा” भन्ने शब्द भिकिएको छ ।

		<p>(१५८) भाग ५६ को द्रष्टव्य १ को खण्ड (ड) को सट्टा देहायको खण्ड (ड) राखिएको छ :-</p> <p>“(ड) जमोठ वा नबुनिएको कपडा (ननुउभेन्स) को पृष्ठाधार (ब्याकिङ्ग) मा भएको धातुको पन्ती (मेटल फ्वाइल); (सामान्यतया परिच्छेद १४ वा १५); वा”</p> <p>(१५९) भाग ५६ को द्रष्टव्य १ को खण्ड (ड) पछि देहायको खण्ड (च) थप गरिएको छ :-</p> <p>“(च) स्यानिटरी टवेल (प्याड) हरु र टेम्पोन हरु, केटाकेटीका न्याफ्किन र पुछ्ने रुमाल (न्यापकिन लाइनर) हरु तथा यस्तै सामान हरु (शीर्षक ९६.१९)।”</p> <p>(१६०) उपशीर्षक ५६०१.१०.०० भिकिएको छ ।</p> <p>(१६१) उपशीर्षक हरु ५६०१.२४.०० तथा ५६०१.२५.०० को सट्टा देहायको उपशीर्षक राखिएको छ :-</p> <p>--ताना धागोलाई भूवा आउने बनाएको मखमली कपडा हरु (वार्प पाइल फ्याब्रिक्स)</p> <p>(१६२) उपशीर्षक हरु ५६०१.३४.०० तथा ५६०१.३५.०० को सट्टा देहायको उपशीर्षक राखिएको छ :-</p> <p>--ताना धागोलाई भूवा आउने बनाएको मखमली कपडा हरु (वार्प पाइल फ्याब्रिक्स)</p> <p>(१६३) भाग ६१ को द्रष्टव्य ६ को खण्ड (क) मा रहेको “यसले साना केटाकेटी हरुको (बेबिज) साना रुमाल (न्यापकिन) लाई पनि समावेश गर्दछ;” भन्ने वाक्यांशलाई भिकिएको छ ।</p> <p>(१६४) भाग ६२ को द्रष्टव्य ४ को खण्ड (क) को अन्त्यमा रहेको “यसले साना नानी हरु (बेबिज) को सानो रुमाल (न्यापकिन) लाई पनि समावेश गर्दछ;” भन्ने वाक्यांशलाई भिकिएको छ ।</p>	<p>१५”</p> <p>१५”</p>
--	--	--	-----------------------

		(१६५) उपशीर्षक ६२११.४१.०० भिकिएको छ ।	
		(१६६) उपशीर्षकहरु ६३०६.९ देखि ६३०६.९९.०० को सट्टा देहायको उपशीर्षक राखिएको छ :-	
	“६३०६.९०.००	-अन्य	३०”
		(१६७) उपशीर्षकहरु ६४०६.९ देखि ६४०६.९९.०० को सट्टा देहायको उपशीर्षक राखिएको छ :-	
	“६४०६.९०.००	-अन्य	१५”
		(१६८) शीर्षक ६५.०५ र उपशीर्षकहरु ६५०५.१०.०० तथा ६५०५.९०.०० को सट्टा देहायको शीर्षक राखिएको छ :-	
६५.०५	६५०५.००.००	भित्री (अस्तर) हालेको वा नहालेको, शोभोकरण (ट्रिमिङ्ग) भएको वा नभएको टुक्राको रुपमा (तर स्ट्रुप (पाता) को रुपमा होइन) गांठो पारी बुनेको वा एउटै हुकले बुनेको वा फिता, लेस, जमोठ वा अन्य कपडाबाट बनेका टोप र अन्य शिरपोश; भित्री हालेको वा नहालेको, शोभोकरण (ट्रिमिङ्ग) भएको वा नभएको कुनै पनि पदार्थको हेयरनेट्स (कपालमा लाउने जाली) ।	१५
६८.०९		प्लाष्टरका सामानहरु वा प्लाष्टरको मिश्रणमा आधारित सामानहरु । -नसजाइएका वा नसिगाेरिएका फल्याकहरु, पाताहरु, संघारहरु, भिगटीहरु र यस्तै सामानहरु:	
	६८०९.११.००	--कागज वा कागजबोर्डको तह चढाइएको (फेस्ड) वा मजबूत गरिएको (रिइनफोर्सड)	२०
	६८०९.१९.००	--अन्य	२०
	६८०९.९०.००	-अन्य सामानहरु	२०
		(१६९) उपशीर्षक ६८११.८३.०० भिकिएको छ ।	

	(१७०) भाग ७१ को द्रष्टव्य ३ को खण्ड (ड) मा रहेको “द्रष्टव्य २(ख)” भन्ने शब्दहरुको सट्टा “द्रष्टव्य ३(ख)” भन्ने शब्दहरु राखिएका छन् ।	
	(१७१) उपशीर्षक ७३०६.९०.०० को सट्टा देहायका शब्दावली र उपशीर्षकहरु राखिएका छन् :- “-अन्य:	
७३०६.९०.१०	--डक्टाइल आइरन पाइप	३०
७३०६.९०.९०	--अन्य	३०”
	(१७२) उपशीर्षकहरु ७३१९.२०.०० र ७३१९.३०.०० को सट्टा देहायको उपशीर्षक राखिएको छ :-	
“७३१९.४०.००	-हुपसियोहरु र अन्य पिनहरु	१५”
	(१७३) उपशीर्षकहरु ७४१८.१ देखि ७४१८.१९.०० सम्मका उपशीर्षकहरुको सट्टा देहायको उपशीर्षक राखिएको छ :-	
७४१८.१०.००	-भोजन (टेबुल), भान्सा (किचेन) वा अन्य घरायसी प्रयोगका सामानहरु र तिनका अङ्ग (पार्ट) हरु; भाँडा मस्काउने मस्को (स्काउरर) हरु र माभने वा चम्काउने गद्दाहरु, पंजाहरु र यस्तै सामानहरु	२०
	(१७४) उपशीर्षकहरु ७६१५.१ देखि ७६१५.१९.०० सम्मका उपशीर्षकहरुको सट्टा देहायको उपशीर्षक राखिएको छ :-	
७६१५.१०.००	-भोजन (टेबुल), भान्सा (किचेन) वा अन्य घरायसी प्रयोगका सामानहरु र तिनका अङ्ग (पार्ट) हरु; भाँडा मस्काउने मस्को (स्काउरर) हरु र माभने वा चम्काउने गद्दाहरु, पंजाहरु र यस्तै सामानहरु	२०
	(१७५) उपशीर्षक ८२०१.२०.०० भिकिएको छ ।	
	(१७६) उपशीर्षकहरु ८२०५.८०.०० र ८२०५.९०.०० को सट्टा देहायको उपशीर्षक राखिएको छ :-	

८२०५.९०.००

-अन्य, यस शीर्षकका दुई वा सोभन्दा बढी उपशीर्षकका सामानका सेटहरू समेत

(१७७) परिच्छेद १६ को द्रष्टव्य १ को खण्ड (क) मा “शीर्षक ४०.१०;” को सट्टा “(शीर्षक ४०.१०),” राखिएको छ ।

(१७८) भाग ८४ को द्रष्टव्य २ का (ड) पछि (ख) अन्तर्गतको अन्तिम दुई हरफ भिकि सोको सट्टा देहाय बमोजिमका हरफहरू राखिएका छन् :-

“शीर्षक ८४.२४ मा देहायका मालवस्तुहरू पढेनन् :

(क) इङ्क-जेट मुद्रण यन्त्रहरू (प्रिण्टिङ्ग मशिनस) (शीर्षक ८४.४३); वा

(ख) वाटर-जेट कटिङ्ग यन्त्र (मेशिन) (शीर्षक ८४.५६) ।”

(१७९) भाग ८४ को द्रष्टव्य ९ को खण्ड (इ) को उपखण्ड (२)को अन्तमा रहेको “र” अक्षर भिकिएको छ ।

(१८०) भाग ८४ को उपशीर्षक द्रष्टव्य १ मा रहेको “द्रष्टव्य ५(आ)” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “द्रष्टव्य ५(इ)” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(१८१) उपशीर्षक ८४२५.३ को उपशीर्षक मूलपाठमा रहेको “अन्य विन्चेज” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “विन्चहरू” भन्ने शब्द राखिएको छ ।

(१८२) उपशीर्षक ८४३३.९०.०० को सट्टा देहायको उपशीर्षक ८४३३.९०.०० राखिएको छ :-

“८४३३.९०.००

-अङ्क (पार्ट) हरु

५”

(१८३) उपशीर्षक ८४५२.४०.०० र ८४५२.९०.०० को सट्टा देहायको उपशीर्षक राखिएको छ :-

“८४५२.९०.००

-सिउने कल-निमित्तका फर्निचर, आधार (बेस) हरु र ढकनी(कभर) हरु र तिनका अङ्क (पार्ट) हरु ; सिउने कलका अन्य अङ्कहरू

५”

	(१८४) शीर्षक ८४.५६ को शीर्षक मूलपाठको अन्त्यमा “; वाटर-जेट कटिङ मेशिन” भन्ने शब्दहरू थप गरिएको छ ।	
	(१८५) उपशीर्षक ८४७९.६०.०० पछि देहायका शब्दावली र उपशीर्षक थप गरिएका छन् :- “-यात्रु बोर्डिङ्का पुलहरु: --विमानस्थलमा प्रयोग हुने किसिमको --अन्य	माफी माफी”
८४७९.७१.००		
८४७९.७९.००		
	(१८६) भाग ८५ को द्रष्टव्य १ को (घ) मा रहेको “चिकित्साको निमित्त” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “चिकित्सा विज्ञानमा” भन्ने शब्दहरूको राखिएका छन् :- (१८७) भाग ८५ को द्रष्टव्य १ को (घ)मा रहेको “(भाग ९०)” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “(शीर्षक ९०.१८)” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् । (१८८) शीर्षक ८५०७.४०.०० पछि, देहायका उपशीर्षकहरू थप गरिएका छन् :- -निकल-धातु हाईड्राईड -लिथियम-आयन	२० २०”
“८५०७.५०.००		
८५०७.६०.००		
	(१८९) शीर्षक ८५.२२ को शीर्षक मूलपाठको “शीर्षकहरू ८५.१९ देखि ८५.२१ सम्मका” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “शीर्षक ८५.१९ वा ८५.२१ का” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् :- (१९०) उपशीर्षक ८५२३.४०.०० को सट्टा देहायका शब्दावली र उपशीर्षकहरू राखिएका छन् :- “-चाक्षुषीय (अप्टिकल) माध्यम --रेकर्ड नगरिएको --अन्य	माफी माफी”
८५२३.४१.००		
८५२३.४९.००		

	(१९१) उपशीर्षक ८५२८.७२.०० को सट्टा देहायका शब्दावली र उपशीर्षकहरु राखिएका छन् :-	
	“--अन्य, रङ्गित :	
८५२८.७२.१०	---अनएसेम्बलड अवस्थाका	३०
८५२८.७२.९०	---अन्य	३०”
	(१९२) उपशीर्षक ८५२८.७३.०० को सट्टा देहायको उपशीर्षक राखिएको छ :-	
“८५२८.७३.००	--अन्य, एकरङ्गी (मोनोक्रोम)	१५”
	(१९३) उपशीर्षक ८५४०.१२.०० को सट्टा देहायको उपशीर्षक राखिएको छ :-	
“८५४०.१२.००	--एकरङ्गी (मोनोक्रोम)	५”
	(१९४) उपशीर्षक ८५४०.४०.०० तथा ८५४०.५०.०० को सट्टा देहायको उपशीर्षक राखिएको छ :-	
“८५४०.४०.००	-आंकडा/लेखाचित्रीय प्रदर्शन नलिकाहरु (डेटा/ग्राफिक डिस्प्ले ट्यूब्स), एकरङ्गी (मोनोक्रोम); आंकडा/लेखाचित्रीय प्रदर्शन नलिकाहरु (डेटा/ग्राफिक डिस्प्ले ट्यूब्स), रंगीन (कलर), ०.४ मिमि भन्दा सानो संदीपक विन्दु (फोस्फर डट) स्क्रीन पिच भएको	१५”
	(१९५) उपशीर्षक ८५४०.७२.०० भ्रुकिएको छ ।	
	(१९६) उपशीर्षक ८७१४.१ देखि ८७१४.१९.०० को सट्टा देहायको उपशीर्षक राखिएको छ :-	
“८७१४.१०.००	-मोटर साइकल (मोपेड समेत) को	१५”
	(१९७) उपशीर्षक ९००७.१ देखि ९००७.१९.०० को सट्टा देहायको उपशीर्षक राखिएको छ :-	
“९००७.१०.००	-क्यामराहरु	५”

		(१९८) उपशीर्षक १००८.१०.०० देखि १००८.४०.०० को सट्टा देहायको उपशीर्षक राखिएको छ :-	
	"१००८.५०.००	-प्रोजेक्टरहरु, बढाउने यन्त्र (इन्टार्जर) हरु र घटाउने यन्त्र (रेड्युसर) हरु	५"
		(१९९) उपशीर्षक ११०९.१ देखि ११०९.१९.०० को सट्टा देहायको उपशीर्षक ११०९.१०.०० राखिएको छ :-	
	"११०९.१०.००	-विद्युत संचालित (इलेक्ट्रिकल्ली अपरेटेड)	१०"
		(२००) उपशीर्षक १११४.२०.०० भिकिएको छ ।	
		(२०१) शीर्षक १२.०५ को शीर्षक मूलपाठको सट्टा देहायको शीर्षक मूलपाठ राखिएको छ :-	
"१२.०५		प्रदर्शनस्थल (फेयरग्राउण्ड) का बाजा र यान्त्रिक सडक बाजा (मेकानिकल स्ट्रीट अर्गान) बाहेक हावाद्वारा वज्जे वाद्य यन्त्रहरु (जस्तै, कीबोर्ड पाइप अर्गान, अकोर्डियन, सहनाई (क्ल्यारिनेट), बिगुल (ट्रम्पट), न्याउली बाजा (ब्याग पाइप)) ।"	
		(२०२) उपशीर्षक १३०१.१ देखि १३०१.१९.०० को सट्टा देहायको उपशीर्षक राखिएको छ :-	
	"१३०१.१०.००	-तोपखाना सम्बन्धी (आर्टिलरी) हातहतियारहरु (उदाहरणतः बन्दुक (गन), उच्चशान्धी (हाउडट्जर) तथा सानो खाले तोप (मोर्टार) हरु)	८०"
		(२०३) उपशीर्षक १३०५.२ देखि १३०५.२९.०० को सट्टा देहायको उपशीर्षक राखिएको छ :-	
	"१३०५.२०.००	-सटगनको वा शीर्षक १३.०३ को राइफलको	८०"
		(२०४) भाग १४ को द्रष्टव्य १को खण्ड (छ) मा रहेको "शीर्षक ८५.१९ देखि ८५.२१ सम्मका" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "शीर्षक ८५.१९ वा ८५.२१ का" भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।	

९४.०५		<p>(२०५) भाग ९४ को द्रष्टव्य २ को खण्ड (क) को सट्टा दहायको खण्ड (क) राखिएको छ :-</p> <p>“(क) दराज (कपबोर्ड), पुस्तक राख्ने दराज (बुक केस), अन्य तखता भएको वा खानादार फर्निचर (भित्तामा जडान गर्ने आधारका साथमा प्रस्तुत भएका एकल तखता भएका समेत) र यूनिट फर्निचर;”</p> <p>अन्यत्र उल्लेख नभएको वा समावेश नभएका बत्तीहरु र प्रकाशका जडान, खोज बत्ती (सर्च लाइट) र स्पोटलाइट र तिनका पार्टपूजाहरु; प्रकाशचिन्ह, प्रकाशमय नामपट्टिका (नेम प्लेट) र यस्तै स्थायी रुपमा प्रकाश आउने श्रोत भएका र अन्यत्र नपरेका वा समावेश नभएका तिनीहरुका पार्टपूजाहरु ।</p>	
	९४०५.१०.००	-दीप वृक्षहरु (शाण्डेलियर्स) र अन्य विजुलीका छत र भित्तामा बाल्ने बत्तीहरु, सार्वजनिक खुला ठाउँमा वा मान्छे हिड्ने बाटोमा बाल्ने बत्ती बाहेक	२०
	९४०५.२०.००	-विजुलीको टेबल, डेस्क, वेडसाइट (ओछ्यान नजिकको) वा भुइँमा उभ्याइने बत्तीहरु	२०
	९४०५.३०.००	- क्रिसमस रुखमा बालिने बत्तिका सेटहरु	२०
	९४०५.४०.००	-अन्य विजुलीका बत्ती तथा प्रकाश जडानहरु	२०
		<p>(२०६) भाग ९५ को द्रष्टव्य १ को खण्ड (ठ) को अन्त्यमा रहेको “वा रेडियो दूर नियामक (रिमोट कन्ट्रोल) उपकरण (शीर्षक ८५.२६)” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “, डिस्क (चक्का), टेप, सुगठित अवस्थाका वाष्पीकरण नहुने (सोलिड-स्टेट नन्-भोलाटाइल) सञ्चय उपकरणहरू, “स्मार्ट कार्ड” र अन्य ध्वनि वा अन्य प्रत्यक्ष दृष्य घटना (फोनोमेना) अभिलेख (रेकर्ड) गर्न सकिने माध्यम (मिडिया), अभिलेखित (रेकर्डेड) भएको वा नभएको (शीर्षक ८५.२३), रेडियो दूर नियामक (रिमोट कन्ट्रोल) उपकरण (शीर्षक ८५.२६) वा तारबिहीन पारबैजनी दूर नियामक (कर्डलेस इन्फ्रारेड रिमोट कन्ट्रोल) उपकरण (शीर्षक ८५.४३);” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।</p>	

(२०७) भाग ९५को द्रष्टव्य ५ पछि देहायको उपशीर्षक द्रष्टव्य १ राखिएको छ :-

“उपशीर्षक द्रष्टव्य

१. उपशीर्षक ९५०४.५० मा निम्न वस्तुहरु पर्दछन् :

(क) टेलिभिजन रिसिभर, मोनिटर वा अरु वाह्य पर्दा वा सतहमा छवि पुनरुत्पादन गर्ने भिडियो गेमका कन्सोलहरु; वा

(ख) यताउता लैजान सकिने (पोर्टेबल) वा नसकिने, आफैमा दृष्य पर्दा (भिडियो स्क्रीन) भएका भिडियो गेमका यन्त्रहरु ।

यो उपशीर्षकमा मुद्रा (क्वाइन्स), बैङ्क नोट्स (कागजी मुद्रा), बैङ्क कार्ड्स, टोकन वा भुक्तानीका अन्य माध्यमद्वारा संचालन गरिने भिडियो गेमका कन्सोलहरु वा यन्त्रहरु पर्दैनन् (उपशीर्षक ९५०४.३०) ।”

(२०८) शीर्षक ९५.०४ को शीर्षक मूलपाठमा रहेको “खेलबाडको मेला (फन फेयर) का सामानहरु” भन्ने वाक्यांश हटाई “भिडियो गेमका कन्सोल र यन्त्रहरु, खेलबाडको मेला (फन फेयर) का सामानहरु” भन्ने वाक्यांश राखिएको छ ।

(२०९) उपशीर्षक ९५०४.१०.०० भिकिएको छ ।

(२१०) उपशीर्षक ९५०४.३०.०० को सट्टा देहायको उपशीर्षक राखिएको छ :-

“९५०४.३०.००

-स्वचालित बाउलिङ्ग एली उपकरण (इक्विपमेण्ट) वाहेक, मुद्रा (क्वाइन) हरू, कागजी मुद्रा(बैङ्कनोट)हरु, बैककार्डहरु, टोकन वा भुक्तानीका अन्य माध्यमद्वारा संचालन गरिने (अपरटेड) अन्य खेलहरु (गेम्स)

५”

(२११) उपशीर्षक ९५०४.४०.०० पछि देहायको उपशीर्षक राखिएको छ :-

“९५०४.५०.००

-उपशीर्षक ९५०४.३० का वाहेकका भिडियो गेमका कन्सोल र यन्त्रहरु,

५”

		(२१२) उपशीर्षक १६०८.३ देखि १६०८.३९.०० को सट्टा देहायको उपशीर्षक राखिएको छ :-	
	"१६०८.३०.००	-फाउण्डेन पेन, स्टाइलोग्राफ पेन र अन्य पेनहरु	५"
		(२१३) शीर्षक १६.१८ पछि देहायको शीर्षक १६.१९ थपिएको छ :-	
"१६.१९	१६१९.००.००	जुनसुकै पदार्थका स्यानिटरी टाबेल (प्याड) र टेम्पोनहरु, केटाकेटीहरुका न्यापकिन र पुछ्ने रुमाल (न्यापकिन लाइनर) हरु तथा यस्तै सामानहरु ।	१५"

२. आर्थिक ऐन २०६८ को अनुसूची १ को दफा २ देखि २० सम्मका सम्पूर्ण व्यवस्थाहरु खारेज गरी सोको सट्टा देहायका व्यवस्थाहरु राखिएका छन् । यस अनुसूचीको दफा १ मा जुनसुकै कुरा उल्लेख भएतापनि देहायका दफाहरुमा उल्लिखित व्यवस्थाहरुको सम्बन्धमा देहाय बमोजिम नै हुनेछ :-

यात्रुहरुले भन्सार महसुल छूटमा ल्याउन पाउने मालवस्तु बाहेक निजी गुण्टा भिटी भारी सम्बन्धी सूचना अनुसार विदेशबाट आफूसँग ल्याएको (एकम्पनिड) वा आफू आउनुभन्दा अघि वा पछि ल्याएको (अनएकम्पनिड) मालवस्तुमा भन्सार महसुल, अन्तःशुल्क तथा मूल्य अभिवृद्धि गरेको सट्टा देहाय बमोजिम एकमुष्ट समदरबाट भन्सार महसुल लाग्नेछ :-

- (क) भन्सार दर माफी भएका मालवस्तुमा पन्ध्र प्रतिशत,
- (ख) पाँच प्रतिशत भन्सार महसुल लाग्ने मालवस्तुमा बीस प्रतिशत,
- (ग) दश प्रतिशत भन्सार महसुल लाग्ने मालवस्तुमा पच्चीस प्रतिशत;
- (घ) पन्ध्र प्रतिशत भन्सार महसुल लाग्ने मालवस्तुमा तीस प्रतिशत;
- (ङ) बीस प्रतिशत भन्सार महसुल लाग्ने मालवस्तुमा पैतीस प्रतिशत;

(च) तीस प्रतिशत भन्सार महसुल लाग्ने मालवस्तुमा पचास प्रतिशत,

तर,

(१) चाँदीका गहना, चुरोट, पाइप टोवाको, मदिरा सवारी साधनहरु, हातहतियार, खरखजाना एवं अन्य आयात इजाजतपत्र लिई पैठारी गर्न पाइने मालवस्तुहरुमा दरबन्दी बमोजिम नै महसुल लाग्नेछ ।

(२) सुन, सुनका गहना र चाँदीमा दफा १४ को उपदफा (३) को खण्ड (भ) मा उल्लेख भए बमोजिमको दर लाग्नेछ ।

(३) सम्बत २०६५ साल कात्तिक १ गते नेपाल राजपत्रमा प्रकाशित निजी गुण्टा भिटी भारी सम्बन्धी सूचनाको दफा १ को उपदफा (२) को खण्ड (क) मा उल्लिखित टेलिभिजन मध्ये एल.सी.डी., प्लाज्मा वा एल.इ.डी. टेलिभिजनमा दफा १९ को उपदफा (१५) बमोजिम महसुल लाग्नेछ ।

(४) सम्बत २०६५ साल कात्तिक १ गते नेपाल राजपत्रमा प्रकाशित निजी गुण्टा, भिटी भारी सम्बन्धी सूचनामा तोकिएको परिमाणभन्दा बढी भएको मालवस्तुमा लाग्ने महसुलको शत प्रतिशत थप गरी असुल गरिनेछ ।

३. भारतमा उत्पादित मालवस्तु भारतबाटै नेपालभित्र पैठारी हुँदा मूल्यगत दर (परिमाणगत दर बाहेक) अनुसार लाग्ने भन्सार महसुलमा तीस प्रतिशतसम्मको दरमा सात प्रतिशत र सोभन्दा बढीका दरहरूमा पाँच प्रतिशत छुट दिइनेछ ।

४. जनवादी गणतन्त्र चीनमा उत्पादित मालवस्तु चीनको स्वशासित क्षेत्र तिब्बतबाट नेपालभित्र प्रतीतपत्रको माध्यमबाट पैठारी हुँदा मूल्यगत दर (परिमाणगत दर बाहेक) अनुसार लाग्ने भन्सार महसुल दरमा चार प्रतिशत छुट दिइनेछ ।

५. सार्क मुलुकमा उत्पादित साष्टा सम्भौता अन्तर्गत तोकिएको मालवस्तु सोही मुलुकमा प्रतीतपत्र खोली बिल बिजक बनी सोही

मुलुकबाटै सिम्पेण्ट भई पैठारी भएमा तोकिएको दरमा भन्सार महसुल छुट दिइनेछ ।

६. यस अनुसूचीको दफा २० मा उल्लिखित नेपाल सरकारको संवेदनशील सूचीमा परेका मालवस्तुहरू र यसै अनुसूचीको दफा २१ मा उल्लिखित मालवस्तुहरू बाहेक सार्क मुलुकमा उत्पादित अन्य मालवस्तुहरू सोही मुलुकमा प्रतीतपत्र खोली सोही मुलुकबाटै बिल/बिजक बनी सोही मुलुकबाटै साफ्टा उत्पत्तिको प्रमाणपत्र सहित पैठारी भएमा २०६२ साल पुस १७ गते कायम रहेको देहाय अनुसारको भन्सार महसुल दरमा आंशिक छुट दिई देहाय बमोजिमको दरमा भन्सार महसुल असुल गरिनेछ ।

१७ पुस २०६२ मा कायम रहेको भन्सार महसुल दर	सार्क मुलुकहरूबाट पैठारी गर्दा लाग्ने भन्सार महसुल दर
५%	५%
१०%	६.५%
१५%	८.२५%
२५%	११.७५%
३५%	१४.५%
४०%	१४.५%
८०%	१४.५%

तर,

- (क) सार्क मुलुकबाट पैठारी गर्दा लाग्ने भनी माथि उल्लेख भएकोभन्दा यस आर्थिक अध्यादेशद्वारा तोकिएको भन्सार महसुल दर घटी भएमा सोही दर बमोजिम महसुल असुल गरिनेछ ।
- (ख) यस दफामा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि यस अनुसूचीको अन्य दफाहरूबाट भन्सार महसुल पूर्ण वा आंशिक छुट दिइएको कारणले यस दफा अनुसार लाग्ने महसुलभन्दा घटी महसुल लाग्ने वा महसुल नलाग्ने भएमा सोही बमोजिम हुनेछ ।
- (ग) २०६२ साल पुस १७ मा कायम नरहेका तर यस अनुसूचीको दफा १ मा रहेका तथा यस अनुसूचीको दफा

२० तथा दफा २१ मा नपरेका उपशीर्षकहरूमा उल्लिखित मालवस्तुहरू दफा ६ बमोजिम सार्क मुलुकबाट पैठारी गर्दा उक्त दफामा उल्लिखित सार्क मुलुकहरूबाट पैठारी गर्दा लाग्ने भन्सार महसुल दर नै लाग्नेछ ।

७. सार्क मुलुकमा उत्पादित यस अनुसूचीको दफा २१ मा उल्लिखित उपशीर्षकहरूका मालवस्तुहरू सोही मुलुकमा प्रतीतपत्र खोली सोही मुलुकबाटै बिल/बिजक बनी सोही मुलुकबाटै साफ्टा उत्पत्तिको प्रमाणपत्र सहित पैठारी भएमा २०६७ साल कात्तिकमा कायम रहेको देहाय अनुसारको भन्सार महसुल दरमा आंशिक छुट दिई देहाय बमोजिमको दरमा भन्सार महसुल असुल गरिने छ ।

२०६७ साल कात्तिकमा कायम रहेको भन्सार महसुल दर	सार्क मुलुकहरूबाट पैठारी गर्दा लाग्ने भन्सार महसुल दर
५%	५%
१०%	९.५%
१५%	१४.५%
२०%	१९.५%
२५%	२२.५%
३०%	२८.५%
८०%	७१%

तर,

- (क) सार्क मुलुकबाट पैठारी गर्दा लाग्ने भनी माथि उल्लेख भएको भन्दा यस आर्थिक ऐनद्वारा तोकिएको भन्सार महसुल दर घटी भएमा सोही दरबमोजिम महसुल असुल गरिनेछ ।
- (ख) यस दफामा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि यस अनुसूचीको अन्य दफाहरूबाट भन्सार महसुल पूर्ण वा आंशिक छुट दिइएको कारणले यस दफा अनुसार लाग्ने महसुल भन्दा घटी महसुल लाग्ने वा महसुल नलाग्ने भएमा सोही बमोजिम हुनेछ ।
८. यस अनुसूचीमा उल्लेख भएबमोजिम कुनै मालवस्तुमा दिइएको छुट प्रदान गर्दा दोहोरो नपर्ने गरी कुनै एक छुट मात्र प्रदान गरिनेछ ।

९. पुराना सवारी साधन एवं यन्त्र उपकरणहरूको मूल्य कायम गर्दा देहाय बमोजिम ह्रासकट्टी गरिने छ :-

- (१) कूटनीतिक सुविधा वा महसुल सुविधामा पैठारी भएका वा आयोजना वा आयोजनाको ठेकेदार वा परामर्शदाताका नाममा पछि फिर्ता लैजाने शर्तमा पूर्ण वा आंशिक महसुल सुविधा वा बैङ्क ग्यारेण्टी वा धरौटीमा पैठारी भएका वा अन्य संघ, संस्थाको नाममा पूर्ण वा आंशिक भन्सार महसुल छुटमा पैठारी भएका सवारी साधन एवं यन्त्र उपकरण नेपालभित्र कसैलाई उपहार दिएमा वा बिक्री गरेमा वा पैठारी गर्नेले आफ्नै प्रयोजनको लागि राख्ने भएमा त्यस्ता सवारी साधन एवं यन्त्र उपकरणहरूको भन्सार महसुल लिने प्रयोजनको लागि भन्सार अधिकृतले पैठारी हुँदाको अवस्थामा कायम भएको मूल्यमा (प्रत्येक वर्षको अवशिष्ट मूल्यमा) वार्षिक दश प्रतिशतको दरबाट अधिकतम पाँच वर्षको ह्रासकट्टी गरी मूल्य कायम गरिनेछ ।
- (२) उपदफा (१) बाहेक निजी प्रयोगका लागि आंशिक भन्सार महसुल छुटमा व्यक्तिगत रूपमा आयात भएका सवारी साधनहरू अन्य व्यक्तिलाई बिक्री गर्ने वा हक हस्तान्तरण गर्ने भएमा भन्सार महसुल लिने प्रयोजनको लागि मूल्य कायम गर्दा वार्षिक दश प्रतिशतका दरले अधिकतम पाँच वर्षको (प्रत्येक वर्षको अवशिष्ट मूल्यमा) ह्रासकट्टी गरी मूल्य कायम गरिनेछ ।
- तर उत्पादन भएको मितिले दश वर्ष व्यतित भइसकेका सवारी साधनहरूको हकमा पैठारी हुँदा कायम भएको मूल्यमा साठी प्रतिशत ह्रासकट्टी गरी मूल्य कायम गरिनेछ ।
- (३) उपदफा (१) वा (२) बमोजिम पैठारी भएका सवारी साधनहरूको पैठारीका अवस्थामा कायम भएको मूल्य अन्य त्यस्तै सवारी साधनहरूको मूल्यभन्दा धेरै कम भएको अवस्थामा बाहेक सामान्यतः पैठारी गर्दा कायम गरेको विदेशी मुद्रालाई आधार मानी उपदफा (१) वा (२) बमोजिम मूल्य कायम गरिनेछ ।
- (४) उपदफा (१) वा (२) बमोजिम सवारी साधनहरूमा ह्रासकट्टी गर्दा उक्त सवारी साधनको उत्पादन मितिदेखि गणना

गरिनेछ र पैठारी हुनु पूर्व विदेशमा व्यतित भएको अवधि कटाई बाँकी अवधिको मात्र ह्रासकट्टी गरिनेछ ।

१०. हवाईमार्गबाट व्यापारिक रूपमा पैठारी गरिने मालवस्तुको भन्सार ऐन, २०६४ को दफा १३ को उपदफा (३) बमोजिम भन्सार कार्यालयमा मूल्य घोषणा गर्दा पैठारीकर्ताले मालवस्तुको मूल्य, भाडा तथा बीमा रकम छुट्टाछुट्टै घोषणा गर्नु पर्नेछ । पैठारीकर्ताले घोषणा गरेको भाडा रकम र एयर वे बिलमा उल्लिखित भाडा रकममध्ये जुन बढी देखिन्छ सोही भाडा रकमलाई समावेश गरी मूल्य निर्धारण गरिनेछ । एयर वे बिलमा भाडा रकम उल्लेख नभएको र पैठारीकर्ताले घोषणा गरेको भाडा रकम वास्तविक भाडा रकमभन्दा कम देखिएमा भन्सार अधिकृतले उक्त मालवस्तु हवाईमार्गबाट पैठारी गर्दा लाग्न सक्ने अनुमानित भाडा रकम समेत समायोजन गरी मूल्य निर्धारण गर्नु पर्नेछ । हवाईमार्गबाट मालवस्तु पैठारी गर्दा लाग्ने भाडा रकमको जानकारी भन्सार अधिकृतले सम्बन्धित हवाई सेवाबाट लिन सक्नेछ । यसरी भन्सार अधिकृतले मालवस्तुमा लागेको वा लाग्न सक्ने भाडा रकमको जानकारी मागेको बखत त्यस्तो जानकारी वा विवरण उपलब्ध गराउनु सम्बन्धित हवाई सेवाको कर्तव्य हुनेछ ।

तर, एयर वे बिलमा उल्लिखित भाडा रकम र सम्बन्धित हवाई सेवाले वास्तविक रूपमा असुल गरेको भाडा रकम फरक भएमा सम्बन्धित हवाई सेवाले वास्तविक भाडा रकम असुल गरी जारी गरेको नगदी रसीदलाई मान्यता दिन सकिनेछ ।

११. निर्यात हुने वस्तुको कच्चा पदार्थ धरौटीमा पैठारी गर्न सकिने : बण्डेड वेयर हाउसको इजाजत नलिएका उद्योगहरूले आफ्नो उत्पादन प्रतीतपत्रको माध्यमद्वारा वा प्रचलित बैकिङ्ग कागजातको माध्यमबाट निकासी गर्ने वा परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा स्वदेशमै बिक्री गर्ने भएमा त्यस्तो मालवस्तु उत्पादन गर्न आवश्यक कच्चा पदार्थ, सहायक कच्चा पदार्थ (नेपालमा उत्पादन नहुने प्याकिङ्ग मेटेरियल समेत) पैठारी गर्दा लाग्ने भन्सार महसुल निम्न लिखित शर्त र कार्यविधिको अधिनमा रही धरौटी राखी पैठारी गर्न पाउनेछ । नेपालमा उत्पादन नहुने प्याकिङ्ग मेटेरियलको हकमा उद्योग विभागले नेपालमा उत्पादन नहुने भनी प्रमाणित गरी सुविधा दिन सिफारिस गरेको अवस्थामा मात्र यस्तो सुविधा दिइनेछ ।

(क) यस्ता उद्योगहरूले यस दफा बमोजिम पैठारी गर्ने कच्चा पदार्थ वा सहायक कच्चा पदार्थ (प्याकिङ्ग मेटेरियल समेत)

पैठारी गर्दा तयारी वस्तु निकासी गर्ने व्यहोरा जनाई उक्त कच्चा पदार्थ वा सहायक कच्चा पदार्थ (प्याकिङ्ग मेटेरियल समेत) मा दरबन्दी अनुसार लागने भन्सार महसुल धरौटीमा जाँचपास गर्ने व्यवस्थाको लागि तोकिएको ढाँचामा भन्सार अधिकृत समक्ष निवेदन दिनु पर्नेछ ।

- (ख) उक्त निवेदनको आधारमा, पैठारी भएको कच्चा पदार्थ वा सहायक कच्चा पदार्थ (प्याकिङ्ग मेटेरियल समेत) मा लागने भन्सार महसुल बापतको रकम धरौटीमा राखी जाँचपास गरिनेछ । साथै कच्चा पदार्थ वा सहायक कच्चा पदार्थ (प्याकिङ्ग मेटेरियल समेत) पैठारी गर्दा वा निकासी प्रक्रिया पूरा गरेपछि सोको विवरण पैठारीकर्तालाई दिइने निर्धारित ढाँचाको पासबुकमा स्पष्टसँग उल्लेख गरिनेछ ।
- (ग) यस दफा बमोजिम पैठारी भएको कच्चा पदार्थ वा सहायक कच्चा पदार्थ (प्याकिङ्ग मेटेरियल समेत) बाट उत्पादित तयारी मालवस्तु बाह्र महिनाभित्र निकासी वा स्वदेशमै परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा बिक्री गरिसक्नु पर्नेछ ।
- (घ) उद्योगले आफ्नो उत्पादन परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा स्वदेशमा बिक्री गर्दा नेपाल सरकारबाट आंशिक वा पूर्णरूपमा महसुल सुविधा पाएको आयोजना वा निकायलाई बिक्री गर्ने भएमा मात्र उपर्युक्त बमोजिमको सुविधा प्रदान गरिनेछ ।
- (ङ) यसरी निकासी वा परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा स्वदेश मै बिक्री गरेको प्रमाण, बैङ्कद्वारा प्रमाणित विदेशी मुद्रा आर्जन भएको कागजात वा वस्तु विनिमय अन्तर्गत मालवस्तु निकासी भएको भए सोबापत मालवस्तु पैठारी भएको प्रमाण र उद्योग विभागको खपत अनुपातको प्रमाण सहित तोकिएको ढाँचामा उक्त धरौटी फुकुवा वा फिर्ताको लागि खण्ड (ग) बमोजिमको अवधिभित्रै सम्बन्धित भन्सार कार्यालयमा निवेदन गर्नुपर्नेछ ।

तर, वन्द, हडताल वा प्राकृतिक प्रकोप वा अन्य यस्तै कावुवाहिरको परिस्थिति परी खण्ड (ग) बमोजिमको अवधिभित्र तयारी मालवस्तु निकासी गर्न वा स्वदेशमै परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा बिक्री गर्न वा विदेशी मुद्रा आर्जन गरेको प्रमाण पेश गर्न नसकेको व्यहोरा जनाई भन्सार कार्यालयका प्रमुख समक्ष निवेदन दिएमा र व्यहोरा मनासिव

देखिएमा भन्सार कार्यालयका प्रमुखले बढीमा छ महिनासम्मको म्याद थप गर्न सक्नेछ । यसरी थप भएको म्यादभित्र यस उपदफामा उल्लिखित कागजात सहित निवेदन गरेमा धरौटी रकम फुकुवा गरिनेछ ।

- (च) धरौटी फुकुवाको लागि खण्ड (ड) बमोजिमको अवधिभित्र निवेदन गरेपछि पेश भएका कागजातको छानविन गरी एक महिनाभित्र धरौटी फुकुवा गरिनेछ । यसरी धरौटी फुकुवा भएको विवरण पासबुकमा जनाइदिनु पर्नेछ ।
- (छ) उद्योगले यस दफा बमोजिम पैठारी गर्ने कच्चा पदार्थ वा सहायक कच्चा पदार्थ (प्याकिङ्ग मेटेरियल समेत) मा लाग्ने भन्सार महसुलमा फुकुवा भएको धरौटी मिलान गरी पासबुकमा जनाइनेछ । एक महिनासम्म त्यस्तो फुकुवा भएको धरौटी मिलान हुन नसकेमा त्यस्तो बढी भएको धरौटी रकम फिर्ता दिइनेछ ।
- (ज) यस दफा बमोजिम पैठारी भएको कच्चा पदार्थ वा सहायक कच्चा पदार्थ (प्याकिङ्ग मेटेरियल समेत) बाट तयारी वस्तु बनाई निकासी गर्दा पैठारीको अवस्थाको कारोबार मूल्यमा कम्तीमा दश प्रतिशत मूल्य अभिवृद्धि भएको हुनु पर्नेछ ।
- (झ) यस दफा बमोजिम पैठारी भएको कच्चा पदार्थ वा सहायक कच्चा पदार्थ (प्याकिङ्ग मेटेरियल समेत) बाट उत्पादित मालवस्तु शर्त बमोजिम पूर्ण वा आंशिक निकासी नगरेमा वा स्वदेशमै खण्ड (ग) अनुसार परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा बिक्री नगरेमा स्थानीय बिक्री मानी स्थानीय बिक्री गरे जतिको हकमा नियम अनुसार लाग्ने महसुल धरौटी रहेको रकमबाट सदरस्याहा गरी लाग्ने महसुलको दश प्रतिशत जरिवाना समेत पैठारीकर्ताबाट असुल गरिनेछ ।
- (ञ) यसरी धरौटीमा कच्चा पदार्थ वा सहायक कच्चा पदार्थ (प्याकिङ्ग मेटेरियल समेत) पैठारी गर्ने र त्यसबाट निर्मित मालवस्तु निकासी गर्ने प्रयोजनका लागि भन्सार विभागले भन्सार कार्यालयहरू तोक्नेछ ।

तर, उद्योगले यस्तो सुविधामा कच्चा पदार्थ वा सहायक कच्चा पदार्थ (प्याकिङ्ग मेटेरियल समेत) पैठारी गर्दा भन्सार विभागले तोकेकोमध्ये कुनै एउटा भन्सार कार्यालयबाट मात्र गर्नु पर्दछ ।

१२. सवारी साधन पैठारी सम्बन्धी विशेष व्यवस्था : (१) सवारी वा दुवानीका साधनहरु पैठारी गर्दा देहायका शर्तहरु पालना गर्नु पर्नेछ :-

- (क) निर्माता कम्पनी वा निजको आधिकारिक विक्रेताबाट खरिद गरिएका नयाँ सवारी वा दुवानीका साधनहरु नेपालस्थित आधिकारिक विक्रेताहरुले मात्र पैठारी गर्न पाउने छन् ।
- (ख) रिकण्डीसन्ड, प्रयोग भइसकेको वा नेपाल सवारी प्रदूषण मापदण्ड, २०६९ भित्र नपर्ने सवारी वा दुवानीका साधनहरु पैठारी गर्न पाइने छैन ।
- (ग) विक्री गर्ने प्रयोजनको लागि खण्ड (क) बमोजिम पैठारी गरेका सवारी वा दुवानीका साधनहरुको पैठारीकर्ताले एक वर्षमा तीन पटक (प्रत्येक चार महिनामा) त्यस्ता साधनहरुको अधिकतम खुद्रा विक्री मूल्य (एम.आर.पी.) राष्ट्रिय स्तरको दैनिक पत्रिकामा अनिवार्यरूपले प्रकाशित गर्नु पर्नेछ ।
- (घ) खण्ड (ग) बमोजिम पैठारी भएका सवारी वा दुवानीका साधनहरुको अधिकतम खुद्रा विक्री मूल्य (एम.आर.पी.) प्रकाशित नगर्ने आयातकर्ताहरुको भन्सार विभागले आयात तथा विक्री कारोबार रोक्का राखी छानविन गर्न सक्नेछ ।
- (ङ) यस उपदफाको खण्ड (क) तथा खण्ड (ख) मा उल्लिखित शर्तहरु उल्लङ्घन गरी पैठारी गरिएका सवारी वा दुवानीका साधनहरु जफत गर्न सकिनेछ ।

तर,

- (१) सरकारी निकाय, कूटनैतिक वा महसुल सुविधा प्राप्त व्यक्ति वा निकाय, ऋण तथा अनुदान सहयोगमा सञ्चालित सरकारी आयोजनाहरुले पैठारी गर्ने सवारी तथा दुवानीका साधनहरु तथा अपाङ्कहरुले आफ्नो प्रयोजनको लागि

पैठारी गर्ने स्कुटरमा यस उपदफाको खण्ड (क) लागू हुने छैन ।

- (२) दमकल पैठारी गर्दा यस उपदफाको खण्ड (क) तथा (ख) लागू हुने छैन ।
- (३) एक वर्षभन्दा बढी विदेशस्थित नेपालको कूटनीतिक नियोगमा काम गरी कार्य अवधि समाप्त भई फर्केका नेपाली नागरिकहरूले विदेशमा आफ्नो नाममा दर्ता गरी आफैले प्रयोग गरेको सवारी साधन वातावरण, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयको सिफारिसमा पैठारी गर्न सक्नेछन् ।

तर, नेपालस्थित विदेशी कूटनीतिक नियोग वा कूटनीतिज्ञ वा नियोगमा काम गर्ने कर्मचारीहरूले पुरानो वा प्रयोग गरेको सवारी साधन पैठारी गर्न पाउने छैनन् ।

(२) कार्नेट अन्तर्गत पर्यटकहरूले ल्याएका व्यक्तिगत प्रयोगका यातायातका साधनहरू नेपालभित्र अस्थायी रूपमा प्रथम पटक प्रवेश गरेको मितिले एक वर्षको अवधिमा लगातार वा पटक पटक गरी जम्मा छ महिनाको अवधिसम्म नेपालभित्र विना महसुल राख्न पाउनेछन् । यसरी ल्याइएका (पैठारी भएका) यातायातका साधनहरू छ महिनाभित्र फिर्ता नलगेमा स्वतः जफत हुनेछ । तर दुर्घटना भई प्रहरी कब्जामा रहेको वा मर्मतको लागि वर्कशपमा रहेको भनी प्रहरी कार्यालयले सिफारिस गरेको अवधि भने भन्सारले कार्नेटमा तोकिदिएको अवधिमा गणना हुने छैन । यसरी कार्नेट अन्तर्गत पैठारी भएका सवारी साधनहरू दान, दातव्य वा उपहार दिन वा बिक्री गर्न पाइने छैन । कार्नेट अन्तर्गत सवारी साधनसाथ रहेका मालवस्तुहरू सवारी साधन साथ फिर्ता लैजान पर्ने व्यहोरा कार्नेटमा जनाई छाड्न सकिनेछ ।

(३) कार्नेट बाहेक अस्थायी तवरबाट पैठारी गरी ल्याएका मोटरकार, स्टेशन वाइगन, लैण्डरोभर, जीप, ट्रक, ट्रयाक्टर, लहरी, भ्यान र मोटरसाइकल आदि साधनहरू र तिनका टेलर समेतमा देहाय बमोजिम भन्सार महसुल लगाई असुलउपर गरिनेछ :-

- (क) अस्थायी पैठारी गरी ल्याएको ट्रयाक्टरमा दैनिक दुइसय रुपैयाका दरले पैठारी महसुल असुल गरिनेछ । तर ट्रेलर फिट भएको ट्रयाक्टर वा ट्रेलर मात्र अस्थायी पैठारी गरी ल्याएमा प्रति दिन चार सय रुपैयाका दरले महसुल असुल गरिनेछ । तर मालवस्तु बोकी ल्याएका ट्रेलर सहितको ट्रयाक्टर अट्चालिस घण्टाभित्र रिक्तै फर्कि गएमा सो ट्रयाक्टरको महसुल लिइने छैन । यसरी पैठारी गरी ल्याएको ट्रयाक्टर, ट्रेलर वा ट्रेलरसहितको ट्रयाक्टर तीस दिनभन्दा बढी नेपालमा राख्न पाइने छैन ।
- (ख) अस्थायी तवरबाट पैठारी गरिएका र कार्नेट नभएका सवारी साधनहरू पैठारी हुँदा कार, जीप र भ्यानमा दैनिक चार सय रुपैया, बस, मिनिबस लगायतका टुरिष्ट गाडीमा दैनिक चार सय रुपैया, मोटरसाइकल तथा स्कुटरमा दैनिक एक सय रुपैया र तीन पाङ्ग्रे सवारी साधनमा दैनिक तीन सय रुपैया महसुल लाग्नेछ । यसरी महसुल तिरी अस्थायी पैठारी भएका सवारी साधनहरू एक वर्षमा तीस दिनभन्दा बढी नेपालभित्र राख्न पाइने छैन ।

तर,

- (१) यसरी पैठारी भएका सवारी साधनहरू नजिकको बजारसम्म पुगी प्रवेश गरेकै दिन फर्कने भएमा कुनै महसुल लाग्ने छैन ।
- (२) दुई देशबीच भएको सम्झौता वा सहमति बमोजिम सञ्चालन गरिने यात्रुवाहक बस तथा मिनिबसहरू अस्थायी पैठारी गर्दा सम्झौता वा सहमतिमा तोकिएबमोजिम हुनेछ ।
- (३) चलचित्र छायांकन, शैक्षिक प्रदर्शन तथा सामाजिक जनचेतना अभिवृद्धिका निमित्त संयन्त्र जडित भई आउने विशेष प्रकारका सवारी साधनहरूको लागि यस खण्डमा उल्लिखित समयवधिले नपुग हुने

भई सम्बन्धित कार्यालय प्रमुखको राय सहित लेखी आएमा महानिर्देशकले नियम अनुसारको महसुल लिई बढीमा तीन महिनासम्मको म्याद थप गरिदिन सक्नेछ ।

- (ग) मालवस्तुहरूको परिवहनको लागि अस्थायी पैठारी हुने ट्रेक्टर बाहेकका ट्रेलर ट्रक र अन्य गाडीहरूलाई अस्थायी रूपमा एकपटकमा सात दिनसम्म प्रति दिन आठ सय रुपैयाका दरले महसुल लिई पैठारी गर्न दिन सकिनेछ ।
- (घ) अस्थायी पैठारी गरी ल्याएका सवारी र ढुवानीका साधनहरू अनिवार्यरूपमा फिर्ता लैजानु पर्नेछ । खण्ड (क), (ख) र (ग) मा उल्लिखित सवारी र ढुवानीका साधनहरू प्रज्ञापनपत्रमा घोषणा गरेको अवधिभन्दा बढी बसेको फेला परेमा वा नेपालभित्र भुङ्गा विवरण दिई बसेको ठहरेमा जफत गर्न सकिनेछ । फिर्ता लैजाने क्रममा मनासिव कारण भएमा सवारी साधनको मूल्यमा नबढ्ने गरी बढी बसेको अवधिको मोटरसाइकलमा दैनिक पाँचसय रुपैयाका दरले र अन्य सवारी साधनमा दैनिक एक हजार रुपैयाका दरले महसुल असुल गरी फिर्ता लैजान दिन सकिनेछ ।
- (ङ) विदेशबाट मालवस्तु ढुवानी गरी ल्याएको ट्रक र मालवस्तुसहितको कन्टेनर बोकी ल्याएको ट्रेलरलाई सो मालवस्तु गन्तव्यस्थलमा अनलोड गर्नको लागि र रिक्तो कन्टेनर लिई आएको ट्रेलरलाई भन्सार क्षेत्रभित्र रहेको मालवस्तु लोड गर्नका निमित्त बहत्तर घण्टासम्म अस्थायी पैठारी महसुल लिइने छैन । यसरी नेपाल प्रवेश गरेका ट्रक वा ट्रेलरले भन्सार क्षेत्रबाहिरबाट मालवस्तु लोड गरी अठ्चालिस घण्टाभित्र फर्केमा एक दिनको मात्र अस्थायी पैठारी महसुल लिइनेछ ।

तर बन्द, हडताल, दैवीप्रकोप, दुर्घटना जस्ता कारणले बहत्तर घण्टाभित्र फिर्ता हुन

नसकेकोले अस्थायी महसुल लाग्ने अवस्था भएमा भन्सार कार्यालयका प्रमुखले बढीमा अर्को तीन दिनसम्मको म्याद थप दिन सक्नेछ र यसरी म्याद थप दिइएको अवधिको महसुल लाग्ने छैन ।

- (४) भाग ८७ को गाडी र तिनका चेसिस पैठारी भएकोमा जुन किसिमको सवारी साधनको चेसिस वा जुन किसिमको गाडी भनी महसुल बुझाएको छ, सोही किसिमको सवारी साधनमा दर्ता गर्नु पर्नेछ । अर्को किसिमको सवारी साधनमा दर्ता गरी प्रयोग गर्नु परेमा भन्सार कार्यालयले, महसुल नपुग हुने भए सो रकम असुल गरी स्वीकृति दिएको अवस्थामा मात्र अर्को किसिमको सवारी साधनमा दर्ता गरी प्रयोग गर्न सकिनेछ, र स्वीकृति नलिई दर्ता गरेको वा प्रयोगमा ल्याएको सवारी साधनहरू जफत गरिनेछ ।
- (५) यस भागको शीर्षक ८७०२ को प्रयोजनका लागि सीट संख्या गणना गर्नु पर्दा नियमित सीट र ड्राइभर सिट गणना गरिनेछ । तर कण्डक्टर सीट एवं अन्य अतिरिक्त सीट तथा फोल्डीङ्ग सीटलाई गणना गरिने छैन ।
- (६) सरकारी निकाय, जिल्ला विकास समिति, महानगरपालिका, उपमहानगरपालिका, नगरपालिका, गाउँ विकास समिति तथा नेपाल सरकारको पूर्ण स्वामित्व रहेका संस्थाहरूले महसुल सुविधामा पैठारी गरेका पाँच वर्षभन्दा पुराना गाडीहरू र यन्त्रोपकरण समेत लिलाम बिक्री गर्दा त्यसमा भन्सार महसुल लाग्ने छैन ।

तर, भन्सार ऐन, २०६४ तथा भन्सार नियमावली २०६४ बमोजिम जफत भई नेपाल सरकारको निर्णयानुसार नेपाल सरकारको स्वामित्वमा रहेका सवारी साधन लिलाम गर्दा उपरोक्त पाँच वर्षको बन्देज लागू हुने छैन ।

- (७) भाग ८७ मा व्यवस्था भए अनुसार अस्थायी पैठारी भएका सवारी तथा ढुवानी साधनहरू दुर्घटना भई वा अन्य अनुसन्धानको सिलसिलामा कब्जामा रहेको व्यहोरा सम्बन्धित प्रहरी वा राजस्व अनुसन्धान विभाग वा सो अन्तर्गत कार्यालयबाट प्रमाणित भएमा सो अवधिको लाग्ने महसुल मूल भन्सार कार्यालयको प्रमुखले मिनाहा दिन सक्नेछ ।

भन्सार सुविधा (कूटनीतिक सुविधा), पूर्ण वा आंशिक महसुल सुविधा, लगत वा बैङ्क ग्यारेण्टीमा पैठारी भएका सवारी साधन, यन्त्रोपकरण वा मालवस्तुहरू सम्बन्धी व्यवस्था : (१) नेपाल सरकारबाट भन्सार सुविधा (कूटनीतिक सुविधा) वा पूर्ण वा आंशिक महसुल सुविधा पाई वा नेपाल सरकारको निर्णयबाट एक प्रतिशत भन्सार महसुल लिई वा लगत वा बैङ्क ग्यारेण्टीमा पैठारी भएका सवारी साधन, यन्त्रोपकरण एवं मालवस्तुहरू बिक्री गरेमा वा उपहार दिएमा वा आफैले उपयोग गरेमा यस अनुसूची बमोजिम लागने कुल भन्सार महसुलको साठी प्रतिशत छुटहुनेछ । आंशिक महसुल छुटमा पैठारी भएका सवारी साधनका हकमा पहिले तिरेको भन्सार महसुल रकम कट्टा गरी बाँकी महसुल असुल गरिनेछ ।

तर, यस्ता सवारी साधन, यन्त्रोपकरण एवं मालवस्तुहरू पैठारी गरेको मितिले पाँच वर्ष अवधि व्यतित भइसकेको हुनु पर्नेछ । भन्सार सुविधा (कूटनीतिक सुविधा) वा महसुल सुविधामा पैठारी भएका यस्ता सवारी साधन, यन्त्रोपकरण एवं मालवस्तुको हकमा सो सुविधा कुनै व्यक्तिको हकमा उपलब्ध गराउँदा निजको नेपालमा पदाधिकार रहेको अवधिभर एकपटकमात्र दिइनेछ ।

(२) कुनै खास कार्य वा प्रयोजनको लागि अस्थायी तवरबाट पछि फिर्ता लैजाने शर्तमा लगत वा बैङ्क ग्यारेण्टीमा पैठारी भएका सवारी साधन, यन्त्रोपकरण एवं अन्य मालवस्तुहरू उक्त कार्य समाप्त भएपछि, नेपालभित्र कसैलाई उपहार दिई वा बिक्री गरी वा आफैले प्रयोग गर्ने गरी महसुल बुझाई सकेको अवस्थामा बाहेक तीन महिनाभित्र फिर्ता लगिसक्नु पर्नेछ । यसरी तोकिएको अवधिभित्र फिर्ता नलगेका वा महसुल नबुझाएका सवारी साधन, यन्त्रोपकरण एवं अन्य मालवस्तुहरू नेपाल सरकारले म्याद थप दिएको अवस्थामा बाहेक जफत गरिनेछ ।

(३) उपदफा (२) को अवधिभित्र फिर्ता नलगेका वा महसुल नबुझाई म्याद नघाइ राखिएका सवारी साधन, यन्त्रोपकरण वा अन्य मालवस्तुहरूको यथार्थ सूचना दिई पक्राउ गर्न सहयोग गर्ने व्यक्तिलाई त्यस्तो मालवस्तु लिलाम गरी प्राप्त हुने रकमको पन्ध्र प्रतिशत रकम पुरस्कार स्वरुप दिइनेछ ।

(४) नेपालभित्रका आयोजना सञ्चालनार्थ ती आयोजना वा ठेकेदारको नाममा पैठारी हुने सवारी र ढुवानीका साधन लगायतका

निर्माण उपकरण र यन्त्रहरू समेतको सम्बन्धमा देहाय बमोजिम हुनेछ :-

- (क) नेपाल सरकारसँग भएको सम्झौता वा नेपाल सरकारको निर्णयको अधिनमा रही आयोजना वा सम्बन्धित ठेकेदारको नाममा पैठारी भएको सवारी र ढुवानी साधन, निर्माण उपकरण र यन्त्रहरू लगायतका मालवस्तु समेत आंशिक भन्सार महसुल लिई वा महसुल बापतको बैङ्क ग्यारेण्टी लिई अस्थाई पैठारी गर्न दिइनेछ ।
- (ख) यसरी पैठारी हुने सवारी र ढुवानी साधन लगायतका मालवस्तु पैठारी गर्दा प्रज्ञापनपत्रमै नेपालभित्र रहने अवधि उल्लेख गरी जांचपास गर्नु पर्नेछ । निर्धारित अवधिमा आयोजना सम्पन्न नभएको कारणले प्रज्ञापनपत्रमा उल्लिखित अवधिभन्दा बढी अवधिसम्म नेपालभित्र राख्नु पर्ने भएमा सम्बन्धित निकायबाट स्वीकृति लिई आयोजनाको अवधि थप भएको जानकारी भन्सार विभागलाई दिनु पर्नेछ । सो आधारमा भन्सार विभागले सम्बन्धित भन्सार कार्यालय एवं अन्य निकायलाई जानकारी गराउनेछ ।
- (ग) उपर्युक्तानुसार पैठारी हुने सवारी र ढुवानी साधनको दर्ता गर्दा छुट्टै पहिचान हुने किसिमले दर्ता गर्नु पर्नेछ र परियोजना अवधि समाप्त भएपछि यस्ता साधनको नवीकरण गरिने छैन ।
- (घ) यसरी पैठारी भएका सवारी साधन, यन्त्रोपकरण एवं मालवस्तु नेपालको एउटा आयोजनाबाट अर्को आयोजना सञ्चालनको लागि नेपाल सरकारले अनुमति दिएकोमा बाहेक भन्सार महसुल नतिरी लगत हस्तान्तरण गरिने छैन ।
- (ङ) नेपाल सरकारले म्याद थप दिएकोमा बाहेक आयोजना सम्पन्न भएको मितिले तीन महिनाभित्र उपरोक्तानुसारका मालवस्तुहरू फिर्ता लगिसक्नु पर्नेछ ।

- (च) खण्ड (ड) बमोजिम फिर्ता नलगी आफैले उपयोग गरेमा, कसैलाई उपहार दिएमा वा बिक्री गरेमा उल्लिखित अवधिभित्रै यस अनुसूचीबमोजिम लागने महसुल बुभाई सक्नु पर्नेछ । यसरी म्यादभित्र फिर्ता नलगेका र महसुल पनि नबुभाएका उक्त सवारी साधन, यन्त्रोपकरण एवं अन्य मालवस्तुहरूको हकमा माथि उपदफा (२) मा लेखिएबमोजिम हुनेछ ।
- (छ) तोकिएको अवधिभित्र फिर्ता नलगी वा महसुल नबुभाई म्याद नघाई राखेका यस्ता मालवस्तुहरूको यथार्थ सूचना दिई पक्राउ गर्न सहयोग गर्ने व्यक्तिलाई माथि उपदफा (३) बमोजिम पुरस्कार दिइनेछ ।
- (ज) सम्बन्धित ठेकेदारले एउटा परियोजनाको नाममा पैठारी गरेको मालवस्तु फिर्ता नलगी वा महसुल नतिरी अर्को परियोजनाका लागि सोही ठेकेदारले सवारी साधन यन्त्रोपकरण एवं मालवस्तुहरू पैठारी गर्न पाउने छैन ।

१४. देहायका मालवस्तुहरूमा देहाय बमोजिम भन्सार महसुल छुट हुनेछ :

(१) भन्सार महसुल पूर्ण छुट हुने :

(क) निम्न उपशीर्षकहरूमा पर्ने मालवस्तुहरू

०५११९९१०	२५०१००९०	२७६००००	४०१४१०००	४४०११०००
४४०१२१००	४४०१२२००	४४०१३१००	४४०१३९००	४४०२१०००
४४०२९०००	४४०३१०००	४४०३२०००	४४०३४१००	४४०३४९००
४४०३९१००	४४०३९२००	४४०३९९००	४४०४१०००	४४०४२०००
४४०६१०००	४४०६९०००	४४०७१०००	४४०७२१००	४४०७२२००
४४०७२५००	४४०७२६००	४४०७२७००	४४०७२८००	४४०७२९००
४४०७९१००	४४०७९२००	४४०७९३००	४४०७९४००	४४०७९५००
४४०७९९००	४९०२१०००	४९०२९०००	५००१००००	५१०१११००
५१०११९००	५१०१२१००	५१०१२९००	५१०१३०००	५२०१००००
५२०२१०००	५२०२९१००	५२०२९९००	५२०३००००	

- (ख) उद्योगले आफ्नो उत्पादनको प्रयोजनको लागि पैठारी गर्ने इथाइलिन ग्लाइकोल (उपशीर्षक २९०५.३१.००) र टेरिप्याथेलिक एसिड र यस्का लवणहरू (उपशीर्षक २९१७.३६.००) ।
- (ग) आंशिक चहकिलो पारिएको धागो (पी.ओ.वाई) उत्पादन गर्ने उद्योगले उद्योग विभागले तोकेको हदसम्मका कच्चा पदार्थका खपत अनुपात, स्वदेशमा हुने उपभोग एवं विदेशमा हुने निकासीको आधारमा उद्योगले आयात गर्ने उपशीर्षक ३९०७.६०.०० मा पर्ने Pet Chips ।
- (घ) भाग ३१ को मलखाद ।
- (ङ) भाग ३२ का सिन्दूर, भाग ३९ र ७० मा पर्ने चुरा, टीका र टिकुली ।
- (च) जूट उद्योगहरूले पैठारी गर्ने भाग ५३ को कच्चा जूट ।
- (छ) देहाय बमोजिमका मालवस्तुहरू:
- (१) नेपाल सरकारले पैठारी गर्ने हुलाक टिकट, पोष्टकार्ड, हवाईपत्र, राहदानी, अन्तःशुल्क टिकट,
- (२) परम्परागत पात्रो, शीर्षक ४९.०१ तथा ४९.०३ का मुद्रित कितावहरू र शीर्षक ४९.०४ को किताब ।
- तर नेपाली प्रकाशक, वितरक वा सोल एजेण्ट वा प्रतिलिपि अधिकार उल्लेख भएका पुस्तक नेपालबाहिरबाट मुद्रण गरी पैठारी गरेमा त्यसरी पैठारी भएको पुस्तकको छपाई मूल्य (कागज, मुद्रणमा लागेको खर्च, भाडा र बीमा जोडी हुन आउने मूल्य) मा पन्ध्र प्रतिशत भन्सार महसुल लाग्नेछ ।
- (ज) निजी प्रयोगको लागि आंशिक भन्सार महसुल सुविधामा पैठारी भई सवारी साधनका धनीको मृत्यु

भएको कारणले निजको हकवाला पति वा पत्नीको नाममा नामसारी हुने सवारी साधन ।

- (भ) भारतमा उत्पादन भई भारतबाटै पैठारी भएको भाग २७ को शीर्षक २७.०९ को कच्चा पेट्रोलियम तेल र विटुमिन खनिजबाट प्राप्त कच्चा तेल ।
- (ज) भारतमा उत्पादन भई भारतबाटै पैठारी भएको भाग २५ र २६ का निम्न उपशीर्षकहरूका अप्रशोधित खनिज उत्पादनहरू :

२५०२००००	२५०४१०००	२५०४९०००	२५१०१०००	२५१११०००
२५११२०००	२५१३१०००	२५१३२०००	२५१९९०००	२५२१००००
२५२५१०००	२५२८००००	२५३०९०००	२६०१११००	२६०११२००
२६०१२०००	२६०२००००	२६०३००००	२६०४००००	२६०५००००
२६०६००००	२६०७००००	२६०८००००	२६०९००००	२६१०००००
२६११००००	२६१२१०००	२६१२२०००	२६१३१०००	२६१३९०००
२६१४००००	२६१५१०००	२६१५९०००	२६१६१०००	२६१६९०००
२६१७१०००	२६१७९०००			

- (ट) मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता भएका धागो उद्योगहरूले पैठारी गर्ने भाग ५४ र ५५ मा पर्ने आंशिक चहकिलो पारिएको धागो (पि.ओ.वाई) र सबै किसिमका मानव निर्मित स्टेपुल फाइबर ।
- (ठ) विद्युत सोलार वा ब्याट्रीबाट मात्र चल्ने तीन पांग्रे वा चार पांग्रे सवारी वा हुवानी साधन उत्पादन गर्ने गरी दर्ता भएका उद्योगले आफुले उत्पादन गर्ने सवारी वा हुवानी साधनको उत्पादनमा प्रयोग गर्ने चेसिस, इञ्जिन, मोटर र ब्याट्री चार्जर ।
- (ड) रक्त सञ्चार सेवाको लागि आवश्यक पर्ने नेपाल रेडक्रस सोसाइटीले आयात गर्ने रगत राख्ने प्लाष्टिकका थैला, ट्रान्सफ्यूजन सेट, टेस्टिङ्ग किट्स, रिएजेण्ट तथा रक्त परीक्षण रिएजेण्ट निर्माणको लागि आवश्यक पर्ने विभिन्न औजार उपकरणहरू एवं रसायनहरू ।

- (ढ) दृष्टिविहिनहरूले प्रयोग गर्ने सेतो छडी, (ह्वाइट केन) स्लेटस्टाइलस, ब्रेल नोटटेकर, ब्रेलो (ब्रेल प्रिन्टर), रङ्गसूचक, पानीसूचक र प्रकाशसूचक यन्त्रहरू, आवाज दिने थर्मामिटर, ब्रेल टाइपराइटर, ब्रेल घडी, एवाकस, मेग्नीफाइङ्ग ग्लास, ब्रेल कम्पास, ब्रेल पुस्तक, ब्रेल इन्वोसर, ब्रेल स्टेनसिल मेशन ।
- (ण) अपाङ्ग व्यक्तिहरूले प्रयोग गर्ने ह्वील चेयर, ट्राई साइकल, बैशाखीहरू, कृत्रिम अंगहरू, हेरिङ्ग एड एवं जुत्ताहरू ।

(२) भन्सार महसुल एक प्रतिशत मात्र लाग्ने :

- (क) १० किलोवाट वा सोभन्दा बढी क्षमताको जेनेरेटर ।
- (ख) हवाइजहाज, हेलिकोप्टर, तिनका गोयर बक्स, इञ्जिन, टायर, व्याट्री, नट, वोल्ट, रिभेट र पार्टपुर्जा,
तर लजमा पैठारी भएका हवाइजहाज, हेलिकोप्टर वा तिनका इञ्जिन पैठारी गरेको मितिले तीन वर्षभित्र फिर्ता गरेमा पैठारी हुँदा तिरेको भन्सार महसुल फिर्ता दिइनेछ ।
- (ग) दाना तथा पशुपंक्षी उद्योगहरूले स्वदेशमा प्रयोग गर्ने गरी पैठारी गर्ने शीर्षक ०५११ मा पर्ने माछाका टुक्राटाक्री वा धुलो, सिपिको टुक्रा शीर्षक २३०१ को फिड सप्लीमेन्टको कच्चा पदार्थ, उपशीर्षक २३०९.१०.०० को फिड सप्लीमेन्ट, शीर्षक २५२१ को चुन ढुंगाको धुलो ।
- (घ) मसी बनाउने उद्योग र मसलन्द उद्योगले पैठारी गर्ने शीर्षक ७०.१० को ०.३३ लिटरसम्मको बोटल ।
- (ङ) तोरी, रायो सस्यु र क्यानोला (रेपसीड) को गोडा ।
- (च) उद्योगले पैठारी गर्ने शीर्षक १०.२७ का भन्सार दर शून्य भए बाहेकका सम्पूर्ण यन्त्र उपकरण एवं

औजारहरू र तिनका पार्टपूजा तथा सोही शीर्षक अन्तर्गत औषधी उद्योगले पैठारी गर्ने अनुसन्धानको लागि आवश्यक उपकरणहरू ।

- (छ) शीर्षक ७१.०२ मा पर्ने हिरा तथा शीर्षक ७१.०१, ७१.०३, ७१.०४ र ७१.०५ मा पर्ने प्राकृतिक वा सम्बर्धित बहुमूल्य वा अर्ध बहुमूल्य पत्थरहरू ।
- (ज) टायर उत्पादन गर्ने उद्योगले आफ्नो उत्पादनको प्रयोजनको लागि पैठारी गर्ने सम्पूर्ण कच्चा पदार्थ एवं सहायक कच्चापदार्थहरू ।
- (झ) यातायात व्यवस्था कार्यालयमा दर्ता भइसकेका डिजेल तथा पेट्रोलबाट चल्ने टेम्पोलाई ब्याट्रीबाट सञ्चालन गरी सफा टेम्पो बनाउने प्रयोजनका लागि यस्ता उद्योग वा टेम्पोधनीले पैठारी गर्ने यन्त्र तथा उपकरण ।
- (ञ) सवारी प्रदूषण कम गर्ने उद्देश्यले सवारी साधनमा प्रयोग गर्ने गरी पैठारी गर्ने क्याटलिक कन्भर्टर र म्याग्नेटाइजर ।
- (ट) पशुको चारा काट्ने मेशिन, धान तथा गहुँ चुट्ने, निफन्ने थ्रेसर, पंखी, उपशीर्षक ८४३२.१०.००, ८४३२.२१.००, ८४३२.२९.००, ८४३२.३०.०० र ८४३२.४०.०० मा पर्ने कृषि तथा बागवानीमा प्रयोग हुने कल्टिभेटर, लेभलर, हलो, ह्यारो, वीड तथा विरुवा रोप्ने (सिडर्स, प्लाण्टर्स, ट्रान्सप्लाण्टर्स), मल छर्ने (म्यान्चोर स्प्रेडर्स र फर्टिलाइजर डिस्ट्रिब्यूटर्स) र उपशीर्षक ८४३३.५१.००, ८४३३.५३.०० र ८४३३.५९.०० मा पर्ने कृषि कार्यमा प्रयोग हुने हार्भेष्टिङ्ग सम्बन्धी यन्त्र तथा यन्त्रावलीहरू ।
- (ठ) सिचाई कार्यमा प्रयोग हुने दुई हर्ष पावरदेखि आठ हर्ष पावरसम्म शक्ति भएको इन्जिन सहितको पम्पिङ सेट र सोको साथमा पैठारी हुने होज पाइप ।

- (ड) तयारी पोशाक निर्यात गर्ने उद्योगहरूले पैठारी गर्ने भ्याकुम आइरनिङ टेबुल र स्टीम आइरन ।
- (ढ) कृषि तथा पशुजन्य उद्योगमा प्रयोग हुने सेपरेटर, मिल्क चिलिङ भ्याट, लिक्वीड नाइट्रोजन, औद्योगिक रेफ्रिजरेटर, कन्टेनर र शीर्षक ८४३६ को इन्कुवेटर, फिडिङ प्लाण्ट, (सामान्य भाडावर्तन बाहेकका कुखुराको दाना खुवाउने विशेष किसिमका भाँडा) र कुखुरा पालन व्यवसायका लागि आवश्यक पर्ने सम्पूर्ण यन्त्र । यस्ता यन्त्र उपकरणहरू सि.के.डी. वा एस.के.डी. रूपमा पैठारी हुँदा द्विविधा पर्न गएमा पैठारी गर्दाकै अवस्थामा एक प्रतिशत भन्सार महसुल लिई बाँकी महसुल बापतको बैङ्क ग्यारेण्टी लिने र उक्त यन्त्रोपकरण जडान भइसकेपछि मेशिन ठहरिएमा उक्त बैङ्क ग्यारेण्टी फुकुवा गरिनेछ ।
- (ण) कफी परफुरेटर (शीर्षक ८५.१६), वीऊ विजन स्क्रिनिङ सर्टिङ सम्बन्धी मेशिन (शीर्षकहरू ८४.३७ र ८४.७४), फलफूलको रस निकाल्ने मेशिन (शीर्षक ८४.३५), फुल सफा गर्ने मेशिन, सिँचाइमा प्रयोग हुने स्प्रीङ्गल र ड्रिप इरिगेशन सम्बन्धी उपकरणहरू ।
- (त) चिया उद्योगले पैठारी गर्ने मेशिनरी, उपकरण र पार्टपुर्जाहरू, स्पीडकल, ड्रिप इरिगेशन र सो सम्बन्धी सहायक सामग्रीहरू, चिया प्याकिङको लागि उद्योगको नाम छपाई पैठारी गर्ने प्याकिङ मेटेरियल ।
- (थ) दर्ता भएका मत्स्य फार्महरूले पैठारी गर्ने विभिन्न किसिमका तयारी जालहरू, जाल बनाउन प्रयोग गरिने नाइलन धागो र माछा पाल्ने तयारी केजहरू, पम्पसेट, ह्याककिट, एरेटर, हांसको चल्ला कडाउने इन्कुवेटर, मत्स्य विष एवं मत्स्य प्रजननका लागि आवश्यक हार्मोन ।

- (द) कृषि, वागवानी तथा पुष्प फार्महरूले पैठारी गर्ने ग्रिन हाउस, सिँचाइ उपकरण र यस्तै अन्य यन्त्र उपकरण ।
- (ध) मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता भएका जेनेरेटर उत्पादन गर्ने उद्योगहरूले पैठारी गर्ने जेनेरेटिड पार्ट्स ।
- (न) उद्योगहरूले प्रदूषण नियन्त्रणका लागि पैठारी गर्ने संयन्त्र र उपकरण ।
- (प) शीर्षक ५१.०८ मा पर्ने पश्मिनाको धागो (काश्मिरी यार्न) ।
- (फ) भन्सार उपशीर्षक ८९०३.९१ मा पर्ने मोटर रहित वा सहित सेलवोट (खियाउने डुङ्गा)
- (ब) शीर्षक ८४.५२ मा पर्ने लुगा सिउने कल ।
- (भ) मौरी पालन उद्योगले पैठारी गर्ने मौरी पालनको लागि आवश्यक पर्ने मेटल व्यारल, रानी छेक्ने पाता, मौरी ब्रुस, आधार चाका रोलर, गियर पम्प र व्हील प्लेट तथा मौरीपालन व्यवसायको मेशिन (शीर्षक ८४.३६) र मह छान्ने र रस छान्ने मेशिन (शीर्षक ८४.३३) ।
- (म) उपशीर्षक ८७१२.००.०० अन्तर्गत पर्ने साइकलहरू ।

(३) **भन्सार महसुल आंशिक रुपमा छुट हुने :**

- (क) कार्पेट उद्योगहरूले पैठारी गर्ने भाग ५५ मा पर्ने सबै किसिमका मानवनिर्मित स्टेपुल फाइबरमा लाग्ने भन्सार महसुलमा नब्बे प्रतिशत छुट दिइनेछ ।
- (ख) भाग ३० मा पर्ने दरबन्दीमा माफी जनिए बाहेकका औषधी (च्यवनप्रास, बाम, भिक्स, स्वीचो तथा बाम, भिक्स वा स्वीचोको कार्य गर्ने अन्य यस्तै उत्पादनहरू बाहेक), रोग निदानमा प्रयोग हुने परीक्षण किट्स (डायग्नोस्टिक किट्स) (भाग ३८ को समेत) मा पाँच प्रतिशत मात्र भन्सार महसुल लाग्नेछ ।

(ग) भाग ८४ को दरबन्दीमा माफी जनिए बाहेकका पाँच प्रतिशत भन्सार महसुल लाग्ने घरायसी प्रयोग हुन सक्ने बाहेकका मिल मेशिनरी एवं यन्त्रोपकरणहरू (पार्टपुर्जा बाहेक) को पैठारीमा चार प्रतिशतमात्र भन्सार महसुल लाग्नेछ । यस्ता मेशिनहरू सि.के.डी र एस.के.डी. अवस्थामा पटक पटक पैठारी हुँदा उद्योग विभागको स्वीकृत स्कीम समेतको आधारमा मिल मेशिनका मुख्य अवयव र तिनका अभिन्न भागहरू बाहेकका अन्य मालवस्तुहरूमा उल्लिखित सुविधा प्रदान गर्न द्विविधा भएमा न्यूनतम लाग्ने चार प्रतिशत महसुल पैठारीकै अवस्थामा असुल गरी बाँकी दरबन्दी अनुसार लाग्ने महसुलको बैङ्क ग्यारेण्टी लिई जाँचपास गर्न सकिनेछ र औद्योगिक स्थलमा मेशिन सम्पूर्ण रूपमा जडान भई सकेपछि सम्बन्धित भन्सार कार्यालयबाट औद्योगिक स्थलको निरीक्षण गरी मेशिन ठहरिने जति मालवस्तुको बैङ्क ग्यारेण्टी फुकुवा गरिनेछ ।

तर पुराना वा प्रयोग भइसकेका मिल मेशिनरी यन्त्रोपकरणमा यस खण्ड बमोजिमको छुट दिइने छैन ।

(घ) उद्योगहरूले औद्योगिक प्रयोजनका लागि भाग ८४ अन्तरगत पर्ने चार टनभन्दा बढी क्षमताको एयर कण्डीसनर यूनिट पैठारी गरेमा पाँच प्रतिशत भन्सार महसुल लाग्नेछ ।

(ङ) डेरी उद्योगले पैठारी गर्ने देहायका मालवस्तुमा देहाय बमोजिम छुट हुनेछ :-

(१) आफ्नो नाम छपाई पैठारी गर्ने शीर्षक ८०.०७ का टीनका बट्टामा लाग्ने भन्सार महसुलमा पचास प्रतिशत ।

(२) दूध ढुवानीमा प्रयोग हुने शीर्षक ८७.०४ मा पर्ने ट्याङ्करमा असी प्रतिशत /

साथै यस्ता उद्योगले दूध ढुवानी गर्न प्रयोग हुने तयारी ट्याङ्कर पैठारी

नगरी त्यसको चेसिस पैठारी गरेमा त्यस्तो चेसिस पैठारी गर्दा लाग्ने भन्सार महसुल धरौटीमा लिइनेछ र छ महिनाभित्र ट्याङ्गर बनाई यातायात व्यवस्था कार्यालयमा दर्ता गरी सोही अवधिभित्र सम्बन्धित भन्सार कार्यालयमा सोको प्रमाण पेश गरेपछि यस उपखण्ड बमोजिम छुट दिइ धरौटी रकम फिर्ता गरिनेछ । यसरी पैठारी गरिएका ट्याङ्गरहरू दूध ढुवानी प्रयोजनको लागि अन्य डेरी उद्योगलाई बिक्री गर्दा समेत भन्सार महसुल लाग्ने छैन । दूध ढुवानी गर्ने कार्यदेखि बाहेक अन्य प्रयोजनको लागि बिक्री गर्ने भएमा वा आफैले अन्य प्रयोगमा ल्याउन चाहेमा कानून बमोजिम लाग्ने महसुल तिरी बिक्री गर्न वा अन्य प्रयोजनमा ल्याउन पाइनेछ । सो बमोजिम नगरी अन्य प्रयोगमा ल्याएको पाइएमा त्यस्तो ट्याङ्गर जफत गरिनेछ ।

- (च) शीर्षक ५२.०५ र ५२.०७ को सूती धागोको पैठारीमा पाँच प्रतिशत भन्सार महसुलमा असी प्रतिशत छुट हुनेछ ।
- (छ) मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता भएका पोलिकोटिङ्ग पेपर र प्रिन्टेड लेमिनेशन फिल्म उत्पादन गर्ने उद्योगहरूले पोलिकोटिङ्ग पेपर वा प्रिन्टेड लेमिनेशन फिल्म उत्पादन गर्न आवश्यक पर्ने परिमाणसम्मको शीर्षक ३९.१९, ३९.२० र ३९.२१ को पोलिष्टर फिल्म, वि.ओ.पी.पी. फिल्म, एक्स्ट्रुटेड पोलिफिल्म पैठारी गर्दा दश प्रतिशत मात्र भन्सार महसुल लाग्नेछ ।
- (ज) एल.पी. ग्याँस आयात गर्दा पाँच प्रतिशतमात्र भन्सार महसुल लाग्नेछ ।
- (झ) भाग ७१ को शीर्षक ७१.०८ मा पर्ने सुनमा प्रति दश ग्राम तीन हजार छ सय रूपैयाँ र शीर्षक ७१.०६ मा पर्ने चाँदीमा प्रति दशग्राम छयालिस

रूपैयाँ भन्सार महसुल लाग्नेछ । साथै शीर्षक ७१.१३ मा पर्ने सुनका गहनामा दश प्रतिशतमात्र भन्सार महसुल लाग्नेछ ।

तर, वाणिज्य वैङ्करुले सर्वसाधारण जनताहरुलाई विक्री गर्ने उद्देश्यले आफ्नो लोको अंकित स-साना परिमाणका सिक्काहरु पैठारी गरेमा सो सिक्काहरुमा भाग ७१ को शीर्षक ७१.०८ मा पर्ने सुन सरह नै भन्सार महसुल लाग्नेछ ।

- (ज) शीर्षक ६२.११ मा पर्ने साडी, लुङ्गी, सुतीको गम्छा र सुतीको धोती (जनाना/मर्दाना) मा पाँच प्रतिशतमात्र भन्सार महसुल लाग्नेछ ।
- (ट) भारतबाट पैठारी हुने शीर्षक ५२०८, ५२०९ र ५२१२ मा पर्ने सुती कपडामा पाँच प्रतिशत र भारतबाटै पैठारी हुने सुतीको भित्री गञ्जी (वनियान) सुतीको भित्री कट्टु, सुतीको त्रेसियर तथा सुतीको पेन्टीमा दश प्रतिशत मात्र भन्सार महसुल लाग्नेछ ।
- (ठ) देहायका मालवस्तुहरुमा प्रन्ध प्रतिशत मात्र भन्सार महसुल लाग्नेछः
१. शीर्षक ३९१८ मा पर्ने यूपिभिसीको कोरुगेटेड रुफिड सिट (टायल्स)
  २. युपीभीसी को भ्याल ढोका पार्टीशन लगायत विभिन्न सामान उत्पादन गर्ने उद्योगले आफ्नो उत्पादनको प्रयोजनको लागि पैठारी गर्ने शीर्षक ३९.१६ को मालवस्तु ।
- (ड) शीर्षक ३९.२० मा पर्ने फिलर मास्टर ब्याचमा दश प्रतिशत मात्र भन्सार महसुल लाग्नेछ ।
- (ढ) विद्युत वा ब्याट्रीबाट मात्र चल्ने गरी उत्पादन भएका भाग ८७ का सवारी तथा ढुवानी साधन पैठारी गर्दा दरबन्दी बमोजिम लाग्ने भन्सार महसुलमा पचास प्रतिशत छुट हुनेछ ।
- (ण) मालवस्तु चिस्यानमा राखी ढुवानी गर्न प्रयोग हुने गरी पूर्णरूपले रेफ्रिजरेटिङ्ग प्रणाली जडान गरिएका

शीर्षक ८७.०४ मा पर्ने ढुवानीका साधनहरूमा दश प्रतिशत मात्र भन्सार महसुल लाग्नेछ ।

- (त) उद्योगले भटमास तथा सूर्यमुखिको तेल उत्पादन गर्न पैठारी गर्ने भटमासको गोडा, सूर्यमुखिको गोडा, दाना तथा पशुपंक्षी उद्योगले पैठारी गर्ने भटमासको पिना तथा उद्योगले आफ्नो उत्पादनको प्रयोजनको लागि पैठारी गर्ने मकैको गोडा तथा उखुमा लाग्ने भन्सार महसुलमा पचास प्रतिशत छुट र कृषि सुधार शुल्कको हकमा ६८ प्रतिशत छुट हुनेछ ।
- (थ) उद्योगले आफ्नो उत्पादनको प्रयोजनको लागि पैठारी गर्ने उपशीर्षक ३९२३.१०.१० मा पर्ने प्लाष्टिकका परिवेष्टन (प्याक) गर्ने ट्यूबहरूमा लाग्ने भन्सार महसुलमा पच्चीस प्रतिशत छुट हुनेछ ।
- (द) स्पिलिटिङ्ग एवं डिस्टिलेशन प्लान्ट राखी डिस्टिल्ड फेट्टि एसिड, स्टेरिक एसिड, ग्लिसरिन तथा सावुन उत्पादन गर्ने उद्योगले पैठारी गर्ने भन्सार शीर्षक १५.०३ मा पर्ने टेलो आयल, शीर्षक २८३९ मा पर्ने सोडियम सिलिकेट र शीर्षक ३८२३ मा पर्ने पाम एसिड आयल, पाम फेट्टी एसिड र एसिड आयलमा लाग्ने भन्सार महसुलमा पचास प्रतिशत छुट हुनेछ ।
- (ध) वनस्पति घ्यू तथा तोरीको तेल उत्पादन गर्ने स्वदेशी उत्पादन मूलक उद्योगले आयात गर्ने कच्चा सोयाविन तेल, कच्चा सूर्यमुखीको तेल र कच्चा पामओलिन तेलको आयातमा भन्सार महसुल २.५ प्रतिशत मात्र लाग्नेछ ।
- (न) टेलिभिजन जडान (एसेम्बल) गर्ने उद्योगहरूले टेलिभिजन जडान गर्नको लागि आवश्यक पार्टपुर्जाहरू, अर्ध तयारी एल.सी.डी. वा एल.ई.डी, प्यानेल, क्याथोड रे पिक्चर ट्यूब तथा सहायक सामग्रीहरू सहितको उपशीर्षक ८५२८.७२.१० मा पर्ने जडान नगरिएको (अनएसेम्बल्ड) टेलिभिजन

पैठारी गर्दा दश प्रतिशत मात्र भन्सार महसुल लाग्नेछ ।

- (प) सि.डि. वा पेन ड्राइभ वा अन्य यस्तै माध्यम वा कागजमा मुद्रित भई आउने सबै प्रकारका भन्सार महसुल माफी जनिए वाहेकका शीर्षक अन्तर्गत आयात हुने सफ्टवेयरहरुमा पाँच प्रतिशत मात्र भन्सार महसुल लाग्नेछ ।

१५. नेपाल सरकारको सम्बन्धित निकायको सिफारिसमा देहायका मालवस्तुमा देहाय बमोजिम भन्सार महसुल छुट हुनेछ :

(१) भन्सार महसुल पूर्ण छुट हुने :-

- (क) कूटनीतिक नियोग, परियोजना र अन्य निकायहरूले (सरकारी एवं गैरसरकारी संघ संस्था) महसुल सुविधामा पैठारी गरेका शुरु उत्पादन वर्षले पन्ध्र वर्ष नाघेका पुराना सवारी साधन अर्थ मन्त्रालयको स्वीकृति लिई पुनः प्रयोग हुन नसक्ने गरी स्क्र्याप गरी रजिष्ट्रेशन रद्द गर्न चाहेमा त्यस्तो सवारी साधन ।
- (ख) रक्षा मन्त्रालयको सिफारिसमा नेपाली सेनाका नाममा पैठारी हुने देहाय बमोजिमका मालवस्तु :-
- (अ) सैनिक प्रयोगका खरखजाना, हातहतियार, गोली गट्टा, वारुद र तिनका स्पेयर पार्टस, विशेष प्रकारको तेल र टल्लीहरू, एक्सेसरिज, विष्फोटक पदार्थ, सैनिक सामग्री उत्पादन गर्न आवश्यक पर्ने कच्चा पदार्थ तथा सुरक्षाको निमित्त प्रयोग गर्ने मेशिनरी औजारहरू र पार्टपुर्जाहरू ।
- (आ) सैनिक जवान तथा घोडा खच्चडहरूको स्वास्थ्य उपचारको लागि आवश्यक पर्ने औजार, उपकरण, औषधी र तत्सम्बन्धी सामानहरू ।
- (इ) नेपाली सेनाले उपयोग गर्ने सञ्चारका उपकरणहरू र सोको सञ्चालनको लागि आवश्यक मालसामानहरू ।

- (ई) इञ्जिनियरिङ्ग सभे र निर्माण कार्यमा प्रयोग हुने हेभी अर्थमुभिङ्ग प्लाण्ट, औजार र सो सम्बन्धी पार्टस, अप्टिकल इक्वीपमेण्ट तथा रक्षा मन्त्रालयद्वारा तोकिए बमोजिमको डिफेन्स स्टोरका सामानहरू ।
- (उ) क्याम्पिङ्ग इक्वीपमेण्टस तथा स्पेशल फोर्स र प्यारा टुपरलाई आवश्यक पर्ने विभिन्न सामानहरू ।
- (ऊ) सैनिक अस्पतालको लागि आवश्यक पर्ने फर्निचर तथा सरसामानहरू, औषधी, मेडिकल औजारहरू र उपकरणहरू ।
- (ए) नेपाली सेनाको नाममा पैठारी हुने हवाई जहाज, हेलिकोप्टर र तिनका पार्टपुर्जा, प्यारासुट (व्याग समेत) टुल्स, तथा ग्राउण्ड इक्वीपमेण्टहरू ।
- (ऐ) दैवी प्रकोप उद्धार कार्यमा प्रयोग हुने सामानहरू ।
- (ग) गृह मन्त्रालयको सिफारिसमा सशस्त्र प्रहरी प्रधान कार्यालयको नाममा पैठारी हुने देहाय बमोजिमका मालवस्तु :-
- (अ) शान्ति सुरक्षा कायम गर्न आवश्यक पर्ने मेशिनरी औजारहरू ।
- (आ) हातहतियार ।
- (इ) भीड नियन्त्रणका सामानहरू ।
- (ई) अस्पताल सञ्चालनका लागि आवश्यक पर्ने उपकरण तथा औजारहरू ।
- (उ) सशस्त्र प्रहरीले प्रयोग गर्ने सञ्चार सम्बन्धी सामानहरू (सञ्चार मन्त्रालयको सिफारिस बमोजिम) ।
- (ऊ) अपराध अनुसन्धानको लागि आवश्यक उपकरण तथा अन्य सामानहरू ।

- (ए) विष्फोटक सम्बन्धी सशस्त्र प्रहरीलाई आवश्यक पर्ने सामानहरू ।
- (ऐ) वैज्ञानिक प्रयोगशालाको लागि चाहिने सामानहरू ।
- (ओ) दैवीप्रकोप उद्धार कार्यमा प्रयोग हुने सामानहरू ।
- (घ) गृह मन्त्रालयको सिफारिसमा नेपाल प्रहरीको नाममा पैठारी हुने देहायका मालवस्तु :-
- (अ) शान्ति सुरक्षा कायम राख्न आवश्यक मेशिनरी तथा औजारहरू ।
- (आ) हातहतियार ।
- (इ) भीड नियन्त्रणको लागि आवश्यक सामानहरू ।
- (ई) अस्पताल सञ्चालनको लागि आवश्यक पर्ने उपकरण तथा औजारहरू ।
- (उ) प्रहरीले प्रयोग गर्ने सञ्चार सम्बन्धी सामानहरू (सञ्चार मन्त्रालयको सिफारिस बमोजिम)
- (ऊ) ट्राफिक सम्बन्धी सामानहरू ।
- (ए) फिङ्गर प्रिन्ट्स र सो सम्बन्धी आवश्यक सामानहरू ।
- (ऐ) अपराध अनुसन्धानको लागि चाहिने उपकरण तथा अन्य सामानहरू ।
- (ओ) विष्फोटक सम्बन्धी प्रहरीलाई आवश्यक पर्ने सामानहरू ।
- (औ) वैज्ञानिक प्रयोगशालाको लागि चाहिने सामानहरू ।
- (अं) दैवीप्रकोप उद्धार कार्यमा प्रयोग हुने सामानहरू ।

(ड) वाणिज्य विभागको सिफारिसमा पर्वतारोहण दलले ट्रान्जिटको रुपमा नेपालको बाटो गरी आयात/निर्यात गर्ने मालवस्तुहरु ।

(च) नेपाल राष्ट्र बैङ्कको सिफारिसमा नेपाल राष्ट्र बैङ्कको नाममा पैठारी हुने बैङ्क नोट, सिक्का, सुन, चाँदी, टकमरीको निमित्त आवश्यक पर्ने कागज, धातु एवं रसायन, चेकबुक तथा बैङ्कलाई आवश्यक पर्ने अन्य मालवस्तुहरु ।

(छ) **स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयको सिफारिसमा पैठारी हुने देहाय बमोजिम मालवस्तुहरु :-**

(अ) वी पी कोइराला मेमोरियल क्यान्सर अस्पताल, वी पी कोइराला स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान र शहीद गंगालाल राष्ट्रिय हृदय केन्द्रको नाममा पैठारी हुने निर्माण तथा सञ्चालनको लागि आवश्यक निर्माण सामग्री एवं चिकित्सा सम्बन्धी उपकरणहरु एवं औजारहरु ।

(आ) क्यान्सर विरामीलाई निःशुल्क वितरण गर्ने प्रयोजनको लागि सरकारी वा सामुदायिक अस्पतालहरुले पैठारी गर्ने क्यान्सर निरोधक Glivec HGC र यस्तै औषधीहरु ।

(ज) उद्योग विभागको सिफारिसमा जुट उद्योगले आफ्नो उद्योगको सञ्चालनको लागि पैठारी गर्ने स्पेयर पार्टहरु ।

(२) **भन्सार महसुल एक प्रतिशत मात्र लाग्ने :-**

(क) स्वीकृति प्राप्त निजी वा सामुदायिक अस्पतालहरुले देहाय बमोजिमको शर्त अनुसार यस अनुसूचीको दफा १२ को खण्ड (क) को अधिनमा रही नेपालस्थित आधिकारिक विक्रेताहरु मार्फत पैठारी गर्ने देहाय बमोजिमको परिणामसम्मका एम्बुलेन्स र शववाहन :-

(अ) स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय वा एसोसिएसन अफ प्राइभेट हेल्थ इन्स्टिच्युशन नेपालको सिफारिसमा एक सयभन्दा कम शैया भएको निजी वा सामुदायिक अस्पतालको लागि एउटा एम्बुलेन्स र एउटा शववाहन तथा एक सय वा सोभन्दा बढी शैया भएको अस्पतालको लागि दुई वटासम्म एम्बुलेन्स र एउटा शववाहन । यस उपखण्ड बमोजिम सिफारिस गर्दा स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय वा एसोसिएसन अफ प्राइभेट हेल्थ इन्स्टिच्युशन नेपालले उक्त संस्थाले त्यसभन्दा अघि यस्तो सुविधा उपभोग नगरेको व्यहोरा उक्त सिफारिसपत्रमा खुलाउनु पर्नेछ ।

यसरी सुविधामा पैठारी भएको एम्बुलेन्स पुरानो भई प्रयोग गर्न नसकिने भएमा त्यसलाई स्क्र्याप गरेको प्रमाण भन्सार कार्यालयमा पेश गरेपछि सोही प्रकारको अर्को एम्बुलेन्स पैठारी गर्दा समेत यो सुविधा दिइनेछ ।

(आ) खण्ड (ख) वा यस खण्डको उपखण्ड (अ) बमोजिम एम्बुलेन्स वा शववाहन पैठारी गर्दा निम्न बमोजिमको शर्त समेत पालना गर्नु पर्नेछ :-

(१) एम्बुलेन्स वा शववाहन पैठारी गर्दा पैठारीकै अवस्थामा त्यस्तो एम्बुलेन्स वा शववाहनको अगाडि पछाडि टाढैबाट देखिने गरी ठूला-ठूला अक्षरमा एम्बुलेन्स (Ambulance) वा शववाहन भनी लेखिएको हुनु पर्नेछ ।

(२) एम्बुलेन्समा साइरन, इमर्जेन्सी बत्ती, स्ट्रेचरका साथै अन्य

आवश्यक औजारहरू फिट गरिएको हुनु पर्नेछ ।

- (३) एम्बुलेन्स वा शववाहनमा चालकको पछाडिपट्टि कुनै पनि सीट राखिएको हुनु हुँदैन ।
  - (४) त्यस्तो एम्बुलेन्स विरामीको सेवा बाहेक अन्यत्र प्रयोग गर्न र शववाहन शवको ओसार पसार गर्न बाहेक अन्य प्रयोजनमा प्रयोग गर्न पाइने छैन ।
  - (५) उक्त एम्बुलेन्स वा शववाहन नेपाल सरकारको सवारी प्रदूषण मापदण्डभित्र रहेर सञ्चालन गर्नु पर्नेछ ।
  - (६) यसरी पैठारी भएको एम्बुलेन्स वा शववाहनको सवारी दर्ता गर्दा एम्बुलेन्स वा शववाहन भनी सवारी दर्ता प्रमाणपत्रमा स्पष्ट उल्लेख गर्नु पर्नेछ ।
  - (७) एम्बुलेन्समा टाढैबाट देखिने गरी ठूला ठूला अक्षरमा “नेपाल सरकारबाट राजस्व छुट सुविधा प्राप्त” भन्ने पनि लेखिएको हुनु पर्नेछ ।
  - (८) राजस्व छुट सुविधामा पैठारी गरेका एम्बुलेन्सले विरामी ओसार पसार लगायतका सेवा प्रदान गरे बापत लिने भाडा दर स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयले तोके बमोजिम हुनेछ ।
- (इ) उपखण्ड (आ) मा उल्लिखित शर्त उल्लङ्घन गरेको पाइएमा त्यस्तो

एम्बुलेन्स वा शववाहन जफत गरी विगो बमोजिम जरिवाना गरिनेछ ।

- (ख) सरकारी, सामुदायिक एवं निजी क्षेत्रका अस्पताल बाहेक कानून बमोजिम दर्ता भएका अन्य संघ, संस्था, कम्पनी एवं उद्योगले स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयको सिफारिसमा यस उपदफाको खण्ड (क) को उपखण्ड (आ) बमोजिमको शर्तका अधिनमा रही पैठारी गर्ने एम्बुलेन्स र शववाहन एक/एक थान । यस खण्ड बमोजिम सिफारिस गर्दा स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयले उक्त संस्थाले त्यसभन्दा अधि यस्तो सुविधा उपभोग नगरेको व्यहोरा उक्त सिफारिसपत्रमा खुलाउनु पर्नेछ ।
- (ग) सरकारी अस्पतालले स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयको सिफारिसमा पैठारी गर्ने एम्बुलेन्स र शववाहन ।
- (घ) औद्योगिक व्यवसाय ऐन, २०४९ को दफा २५क मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि देशको आन्तरिक तथा बाह्य कारणले राम्रोसँग चलन नसकी ठूलो नोक्सानी व्यहोर्नु परेका उद्योगहरूको प्रवर्द्धन तथा सुधारको लागि नेपाल सरकारले निश्चित मापदण्ड निर्धारण गरेर नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी कुनै उद्योगलाई रुग्ण उद्योग घोषणा गरी त्यस्ता उद्योगलाई सोही सूचनामा तोकिएको निकायको सिफारिसमा त्यस्ता रुग्ण उद्योगहरूको पुनर्स्थापनाको लागि पैठारी गर्ने औद्योगिक मेशिनरी र पार्टपुर्जा ।
- (ङ) **पशु सेवा विभागको सिफारिसमा देहाय बमोजिमका मालवस्तुहरु :-**
- (अ) दाना तथा पशुपक्षी उद्योगहरूले पैठारी गर्ने भाग २८, २९ र ३० मा पर्ने कच्चा पदार्थ तथा सहायक कच्चा पदार्थ एवं प्याकिङ्ग मेटेरियल ।

यसरी सिफारिस गर्दा एक आर्थिक वर्षमा खपत हुन सक्ने परिमाण एकैपटक सिफारिस गर्न सक्नेछ । यस्तो सुविधा अनुसार पैठारी गर्ने कच्चा पदार्थ, सहायक कच्चा पदार्थ एवं उद्योगको ट्रेडमार्क अङ्कित प्याकिङ्ग मेटेरियलको सिफारिस गर्दा पशु सेवा विभागले खपत अनुपात र तयारी वस्तुको स्वदेशमा उपभोगको आधारमा गर्नु पर्नेछ ।

- (आ) नश्ल सुधारको लागि विदेशबाट आयात गरिने उपशीर्षक ०५११.१० अन्तर्गत पर्ने उन्नत जातका चौपायको वीर्य (Semen) ।
- (च) पर्यटन उद्योगको प्रचार तथा प्रवर्द्धनको लागि नेपालबाहिरबाट छपाई ल्याएको स्तरीय प्रचार सामग्री,
- (छ) वैकल्पिक उर्जाका स्रोत सम्बन्धी देहाय बमोजिमका मालवस्तुहरू :-

- (अ) वैकल्पिक उर्जाको स्रोत जस्तै हावाबाट विद्युत उत्पादन गर्ने हावा मिल र तिनका एसेसरिज र पार्टपुर्जा,
- (आ) दरबन्दीमा माफी जनिए बाहेकका सौर्य शक्तिबाट विद्युत उत्पादन गर्ने उपकरण, तिनका पार्टपुर्जा (शीर्षक ८५.४१), सोलार फोटोभोल्टिक ट्यूबलर ब्याट्री (शीर्षक ८५.०७), सफा टेम्पोको ब्याट्री उत्पादन गर्न आवश्यक पर्ने एण्टिमोनियल लिड एल्वाय इन्गट, लिड (शीर्षक ७८.०१), ब्याट्री बक्स, सेपरेटर र ट्यूबलर ब्याग (शीर्षक ८५.०७) एवं शीर्षक ९४.०५ मा पर्ने सोलार लिड डिस् बत्तीहरू, उपशीर्षक २९०५.३२, ७४१०.२१, ७६०७.१९, ८४०३.१०, ८४०३.९०, ८४१२.८०, ८४१३.८१, ८४१९.१९, ८४१९.३१, ८५१६.६०, ८५४३.८९ अन्तर्गत पर्ने सौर्य

ताप ऊर्जा सम्बन्धी उपकरण र पार्टपुर्जाहरु ।

- (इ) गोबर ग्याँस लगायत बायोग्याँसका लागि आवश्यक पर्ने उपकरण जस्तै मेन ग्याँस भल्भ, गोबरग्याँस बत्ती, ग्याँस टेप (ब्रास) गोबरग्याँस चुल्हो र तिनका पार्टपुर्जा, रिडक्सन इल्वो र रवर होज पाइप,
- (ई) गोबरबाट विद्युत उत्पादन गर्ने ब्याट्री बनाउने उद्योगले आयात गर्ने कच्चा पदार्थ (उद्योगको वार्षिक क्षमता र स्वीकृत स्कीममा तोकिएको परिमाणसम्म) सो ब्याट्री बनाउन आवश्यक कच्चा पदार्थहरू भनी उद्योग विभाग वा घरेलु तथा साना उद्योग विभागबाट सिफारिस भई आएका कच्चा पदार्थहरू
- (उ) बायो उर्जामा आधारित बायो स्टोभ (राइस हस्क स्टोभ) ।
- (ऊ) जैविक इन्धन उत्पादनको प्रयोजनको लागि आयात हुने मिल, मेशिनरी उपकरण, तिनका पार्टपुर्जा तथा रसायनहरु ।
- (ज) ट्रलीबस सेवा सञ्चालन तथा विस्तारको लागि पैठारी गरिने यन्त्र, उपकरण, ट्रलीबस तथा त्यसका पार्टपुर्जाहरू,
- (झ) कृषिजन्य उत्पादन, फलफूल, माछा आदि सुरक्षित गर्न निर्माण गरिने शित भण्डारको लागि आवश्यक पर्ने यन्त्र तथा उपकरणहरू र थर्मोकोल,
- (ञ) बालीनालीको लागिमात्र प्रयोग हुने भाग ३८ का कीटनाशक, ढुसीनाशक, भारपातनाशक, मुसानाशक औषधी र त्यसको कच्चा पदार्थ,

(ट) स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयको सिफारिसमा पैठारी हुने देहाय बमोजिमका मालवस्तुहरू :-

(अ) सरकारी, सरकारी अनुदान प्राप्त र सामुदायिक अस्पतालले पैठारी गर्ने भाग ८४ र ९० का औषधीय एवं शल्यचिकित्सा सम्बन्धी यन्त्र उपकरण तथा औजारहरू, मुटुभिन्न प्रत्यारोपण गरिने भल्भहरू, स्टेण्टहरू, पेस मेकरहरू ।

तर यसरी पैठारी गरेका मालवस्तुहरू वारेण्टी वा ग्यारेण्टीको अवधिमा पैठारी गरेको मितिले एक वर्षभित्र मर्मत गर्न लैजांदा वा मर्मत गरी ल्याउँदा वा सोको सट्टा सोही प्रकारको अर्को मालवस्तु पैठारी गर्दा त्यसमा भन्सार महसुल पूर्ण छुट हुनेछ ।

(आ) सरकारी, सरकारी अनुदान प्राप्त, सामुदायिक र गैर सरकारी अस्पतालहरूले पैठारी गर्ने आँखा उपचारको प्रयोगमा आउने इण्ट्राओकुलर लेन्स उत्पादन गर्न आवश्यक पर्ने कच्चा पदार्थ र तिनका सहायक सामग्रीहरू ।

(ठ) गाउँ विकास समितिको हकमा सम्बन्धित जिल्ला विकास समिति र नगरपालिकाको हकमा सम्बन्धित नगरपालिकाको सिफारिसमा बारुण यन्त्र (दमकल) एवं ढलको फोहोर पानी प्रशोधनको लागि पैठारी हुने ट्रिटमेण्ट प्लान्ट, मेशिनरी र संयन्त्रहरू ।

(ड) सम्बन्धित नगरपालिकाको सिफारिसमा फोहर मैला सङ्कलन गरी पुनः उत्पादन गर्ने उद्योगहरूले पैठारी गर्ने गावेज कम्पाक्टर, गावेज कन्टेनर तथा फोहर मैला प्रशोधन गरी पुनः उत्पादन गर्ने मेशिनरीहरू ।

(ढ) विदेशी नियोग तथा दातृ संस्थाले कूटनीतिक सुविधा वा महसुल सुविधामा पैठारी गरी कुनै आयोजनाको स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम अनुरूप आयोजनालाई नै हस्तान्तरण गरी सरकारी नम्बर

प्लेटमा परिवर्तन गर्ने वा कुनै आयोजनाको नाममा पूर्ण वा आंशिक महसुल सुविधामा (लगत वा बैङ्क ग्यारेण्टीमा पैठारी भएको बाहेक) पैठारी भएका र आयोजना समाप्तपछि अर्थ मन्त्रालयको स्वीकृति लिई सरकारी नम्बर प्लेटमा परिवर्तन गर्ने गरी सरकारी निकायलाई हस्तान्तरण गर्ने वा स्वीकृति प्राप्त कम्तीमा १५ शैयाभन्दा बढी क्षमताका गैर नाफामुखी सामुदायिक अस्पताललाई हस्तान्तरण गर्ने सवारी साधन ।

- (ण) औषधी व्यवस्था विभागको सिफारिसमा औषधी उद्योगले पैठारी गर्ने कच्चा पदार्थ, सहायक कच्चा पदार्थ, रासायनिक पदार्थ, प्याकिङ्ग मेटेरियल तथा १५ एम.एल. सम्म क्षमताका मेजरिङ्ग कपहरु ।

यस्तो सिफारिस गर्दा औषधी व्यवस्था विभागले कच्चा पदार्थको खपत अनुपात, स्वदेशमा हुने उपभोग एवं विदेशमा भएको निकासीको आधारमा एक आर्थिक वर्षको लागि चाहिने परिमाण एकैपटक सिफारिस गर्न सक्नेछ ।

- (त) विद्युत विकास विभागको सिफारिसमा जलविद्युत उत्पादन, प्रसारण, वितरण, सञ्चालन वा संभारको लागि आवश्यक पर्ने नेपालमा उत्पादन नहुने निर्माण उपकरणहरु, मेशिनरी औजारहरु र सोको सम्बन्धित पार्टपुर्जाहरु तथा त्यस्ता उपकरणहरु निर्माण गर्न आवश्यक पर्ने कच्चा पदार्थ (स्टील सिट) ।

- (थ) मृगौला रोगीहरुको उपचारमा प्रयोग गर्ने शीर्षक ३८.२४ मा पर्ने डाइलासिस बाथ कन्सन्ट्रेट (ठोस वा तरल) ।

- (द) गोलभेडाको केचप तथा सस उत्पादन गर्ने गरी सहकारी संस्थाले स्थापना गरेको उद्योगले गोलभेडाको केचप तथा सस उत्पादनको लागि कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयको सिफारिशमा पैठारी गर्ने मिल मेशिनरी तथा यन्त्र उपकरण ।

(ध) वातावरण, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयको सिफारिसमा सफा टेम्पोमा प्रयोग हुने डिप साइकल लिड एसिड ब्याट्रीहरु

(३) **भन्सार महसुल आंशिक छुट हुने :-**

(क) मसी बनाउने उद्योगले उद्योग विभागको सिफारिसमा पैठारी गर्ने रासायनिक पदार्थमा लाग्ने भन्सार महसुलमा पचास प्रतिशत छुट दिइनेछ ।

(ख) स्वदेशी मुद्रण (प्रेस) उद्योगले आफ्नो उद्योगको प्रयोगको लागि मेशिनरी पार्टपुर्जा, छाप्ने टाइप ब्लक, प्लेट, शीट, ग्राफिक आर्ट, फिल्म, शीर्षक ९०.०६ अन्तर्गतका भर्टिकल क्यामरा, केमिकलहरू पैठारी गरेमा लाग्ने भन्सार महसुलमा पचास प्रतिशत छुट हुनेछ । साथै, यस्ता उद्योगले पैठारी गर्ने मसीको पैठारीमा भने पाँच प्रतिशतमात्र भन्सार महसुल लाग्नेछ ।

(ग) ट्रेकिङ एजेन्सीले आफ्नो प्रयोजनको लागि पाल (टेन्ट) आइस एक्स, क्याम्पन, पिटन, क्लाइम्बिङ रोप, क्लाइम्बिङमामात्र प्रयोग हुने मालवस्तुहरू, विशेष प्रकारका क्याम्पिङ क्रोकरी तथा कटलरी र रुकस्याक पहिलो पटक पैठारी गर्दा पाँच प्रतिशतमात्र भन्सार महसुल लाग्नेछ । साथै, यस्ता एजेन्सीहरूले सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालयको सिफारिसमा पैठारी गर्ने सञ्चार उपकरणमा समेत लाग्ने भन्सार महसुलमा पचास प्रतिशत छुट हुनेछ । यसरी पैठारी हुने मालवस्तुमध्ये क्याम्पिङ क्रोकरी र कटलरीमा ट्रेकिङ एजेन्सीको नाम र चिन्ह अङ्कित भएको हुनु पर्नेछ ।

(घ) जलयात्राको व्यवसाय गर्ने राफिटिङ एजेन्सीले आफ्नो व्यवसाय सञ्चालनको लागि रबर र मोटरको डुङ्गा दश/दश थान, हेलमेट एकसय थान, प्याडल एकसय जोर र बाटर प्रुफ क्यामरा कण्टेनर दश थान पहिलो पटक पैठारी गर्दा भन्सार महसुल पाँच प्रतिशतमात्र लाग्नेछ ।

(ड) नेपालमा छायाङ्कन गरिएको सिनेमा डेभलप गर्न वा प्रशोधन गर्न वा प्रदर्शन गर्न अस्थायी निकासी गर्नु परेमा चलचित्र विकास बोर्डको सिफारिसमा भन्सार महसुल नलिई लगतमा राखी निकासी गर्न दिइनेछ । यस्तो **सिनेमा** पुनः पैठारी गर्दा प्रति सिनेमा पाँच हजार रुपैया भन्सार महसुल लाग्नेछ । विदेशमा प्रदर्शनका लागि लगेको सिनेमा फिर्ता ल्याउँदा भने भन्सार महसुल लाग्ने छैन ।

तर, विदेशी चलचित्र नेपालमा प्रदर्शनको लागि पैठारी गर्दा प्रति चलचित्र दश हजार रुपैया भन्सार महसुल लाग्नेछ । साथै नेपालमा चलचित्र छायाङ्कन गर्नको लागि विदेशी नागरिकहरूले आफूसँग ल्याउने तथा नेपाली नागरिकले विदेशमा चलचित्र छायाङ्कन गर्नको लागि आफूसँग लैजाने चलचित्र सम्बन्धी यन्त्र उपकरणहरू र सोसँग सम्बन्धित मालवस्तुहरू चलचित्र विकास बोर्डको सिफारिसमा पछि फिर्ता लैजाने वा फिर्ता ल्याउने शर्तमा भन्सार महसुल नलिई लगतमा राखी पैठारी वा निकासी गर्न दिन सकिनेछ ।

(च) स्थायी स्वीकृत प्राप्त ट्राभल एजेन्सी, ट्रेकिङ एजेन्सी, राफ्टिङ एजेन्सी र तारे तथा रिसोर्ट होटलले पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालयको सिफारिसमा पैठारी गरेको लग्जरी कोच, माइक्रोबस र मिनिबसमध्ये जम्मा दुई थानमा लाग्ने भन्सार महसुलमा पचास प्रतिशत छुट हुनेछ ।

तर यसरी पैठारी हुने सवारी साधनहरू पैठारी भएको आठ वर्षसम्म निजी सवारीको रूपमा दर्ता गर्न वा नामसारी गर्न नपाइने र सवारी साधनमा बाहिरपट्टी त्यस्ता एजेन्सी वा होटलको नाम लेखिएको हुनु पर्नेछ । यस्ता सवारी साधन आठ वर्ष नपुगी नामसारी गरेमा नियमानुसार पूरै भन्सार महसुल लाग्नेछ र आठ वर्षपछि नामसारी भएमा भन्सार महसुल लाग्ने छैन । एकपटक यस्तो

सुविधा उपभोग गरिसकेको आठ वर्ष व्यतित गरिसकेपछिमात्र पुनः यस्तो सुविधा प्रदान गरिनेछ ।

(छ) तारे होटलहरूले स्वीकृत योजनाअनुसार होटेलको निर्माण वा क्षमता विस्तार वा स्तरवृद्धिका लागि वा पहिले पैठारी गरेका मालवस्तुहरू पुराना भई तिनलाई प्रतिस्थापन गर्नको लागि पैठारी गर्ने देहायका उपखण्ड (अ) मा उल्लिखित मालवस्तुमा पाँच प्रतिशतमात्र भन्सार महसुल लाग्नेछ :-

(अ) किचेन इक्यूपमेण्ट, लिफ्ट, एयरकण्डीसनिङ, फर्निचर एण्ड फिक्सचर्स, रङ्गहरू, कार्पेट (ऊनी बाहेक), इलेक्ट्रिक इन्स्टलेशन एण्ड फिक्सचर्स, लण्डी तथा ड्राइक्लिनिङ, हाउसकिपिङ्ग इक्यूपमेण्ट, इलेक्ट्रिकल पार्टस, कम्प्रेसर एण्ड पम्पस्, लक्स एण्ड लकिङ्ग फर डोर्स, इलेक्ट्रिकल ट्रान्सफर्मर एण्ड जेनेरेटर्स, क्रकरी, ग्लास वेयर, कटलरी एण्ड टेबुलवेयर्स, सेनिटरी फिटिङ्ग र लिनेन्स ।

(आ) उपखण्ड (अ) मा उल्लिखित मालवस्तुमध्ये क्रकरी, ग्लासवेयर, कटलरी, टेबुलवेयर, सेनिटरी फिटिङ्ग र लिनेन्समा होटेलको नाम र चिन्ह अङ्कित भएको हुनु पर्दछ ।

(इ) यस खण्डमा उल्लिखित सुविधा पाँच वर्षको अवधिमा एकपटक मात्र प्रदान गरिनेछ ।

(ज) स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयको सिफारिसमा सरकारी अस्पतालले र स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय वा एशोसियसन अफ प्राइभेट हेल्थ इन्स्टिच्यूसन नेपालको सिफारिसमा सामुदायिक वा निजी अस्पतालले पैठारी गर्ने माइक्रोबस एवं मिनिबसहरूमा देहाय बमोजिम भन्सार महसुल छुट दिइनेछ :-

(अ) न्यूनतम पन्ध्र शैयादेखि पचास शैयासम्म भएको अस्पतालको लागि माइक्रोबस वा

मिनिबसमध्ये एउटा र पचास शैयाभन्दा बढी भएको अस्पतालको लागि माइक्रोबस वा मिनिबसमध्ये जम्मा दुईवटा सवारी साधनमा लाग्ने भन्सार महसुलमा पचास प्रतिशत छुट दिइनेछ ।

(आ) उपखण्ड (अ) बमोजिम सुविधामा पैठारी भएको माइक्रोबस वा मिनिबस पुरानो भई प्रयोग गर्न नसकिने भएमा त्यसलाई स्क्र्याप गरेको प्रमाण भन्सार कार्यालयमा पेश गरेपछि सोही प्रकारको अर्को सवारी साधन पैठारी गर्दा समेत यो सुविधा दिइनेछ ।

(भ) चलचित्र धुलाई गर्ने ध्वनी भर्ने समेत उद्देश्यले दर्ता भएका उद्योग वा कम्पनीहरूले चलचित्र विकास बोर्डको सिफारिसमा पैठारी गर्ने देहायका उपखण्ड (अ), (आ) र (इ) मा उल्लिखित मालवस्तु र चलचित्र प्रदर्शन गर्ने उद्देश्यले दर्ता भएका उद्योग वा कम्पनीहरूले उपखण्ड (ई) मा उल्लिखित मालवस्तुहरू पहिलो पटक पैठारी गर्दा २.५ प्रतिशत महसुल लिई बाँकी महसुल छुटहुनेछ । यसरी सिफारिस गर्दा चलचित्र विकास बोर्डले सम्बन्धित उद्योग वा कम्पनीको क्षमता र प्रयोगको आधारमा परिमाण किटान गरी सिफारिस गर्नु पर्नेछ ।

(अ) नेगेटिभ प्रोसेसिङ्ग मेशिन, कम्प्यूटराइज्ड प्रिभ्यूएवल नेगेटिभ कटिङ्ग मेशिन सेट, फाइनल नेगेटिभ अल्ट्राक्लिनिङ्ग मेशिन, भिडियो एसिष्ट सहित कलर एनालाइजिङ्ग (करेक्सन) मेशिन सेट, फाइनल प्रिन्टिङ्ग तथा फाइनल प्रोसेसिङ्ग मेशिन, प्रोसेसर एवं प्रिन्टर, एनालाइजर, प्रोजेक्टर, स्टेनवेक, साउण्ड रिडर, सिक्रोमीटर, स्पेलाइजर, रिवाइण्डर, ३ चिप एच.डी. क्यामेरा र सोको लेन्स, एच.डी. टेप रेकर्डर, एच.डी. हार्ड डिस्क, एच. डी.

मोनिटर, पी २ रेकर्डर, पी. २ कार्ड र भिडियो क्यामेरा स्टेवलाइजर ।

- (आ) कलर करेक्सन समेतको टेलिसिने मेशिन, वेटा-एस.पी. भिडियो रेकर्डर एवं टेलिसिने सम्बन्धी उपकरणहरू, मनिटर, अडियो मिक्सिङ्ग कन्सोल र वेटा भीडियो एस.पी. एवं टेपरिकर्डरहरू, डवर, मिक्सचर, एम्प्लीफायर, स्पीकर र माइक्रोफोन ।
- (इ) साउण्ड अप्टिकल ट्रान्सफरिङ्ग मेशिन सेट, प्रिन्ट प्रिभ्यू प्रोजेक्टरहरू, १६ एम.एम. एवं ३५ एम.एम. का क्यामराहरू, साउण्ड अप्टिकल क्यामरा, लेन्स, फिल्टरहरू, म्यागेजिन, क्यामेरा स्टैण्ड, बैट्री चार्जरहरू, टूली, डली, क्रेन र रिफ्लेक्टरहरू । वेवी, सुपर मल्टी-१०, मल्टी-२० सोलार, एच. एम. आई, डीमर ।
- (ई) लगजरी सिट्स, ४ टनभन्दा बढी क्षमताका एयर कण्डीसन्स, प्रोजेक्टर लेन्स, प्रोजेक्टर ल्याम्पस र रेक्टिफाइर्स, प्रोजेक्ट कन्सोल, जेनन वल्वस, प्रोजेक्ट कार्बन्स, डिजिटल फिल्म सर्वर, सवउफर्स, फिल्म प्लाटर्स, फिल्म अटोमेशन इक्विपमेण्ट्स, स्क्रिन्स, डिजिटल सिनेमा प्रोजेक्टर (५००० ल्युमेन्स-नेटिभ १०८०X७२० रिजोलुसन) र सोको लेन्स ।
- (ज) मोटरसाइकलको लेगगार्ड बनाउने उद्योगले लेगगार्ड उत्पादनको लागि आवश्यक पर्ने उद्योग विभागले सिफारिस गरेको परिमाणसम्मको फलामे पाइप पैठारी गर्दा दश प्रतिशत मात्र भन्सार महसुल लाग्नेछ ।
- (ट) पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालयको सिफारिसमा पर्वतारोहण दलले नेपालका हिमाल आरोहण गर्नको निमित्त पैठारी गर्ने नेपालमा खपत हुने मदिरा तथा चुरोट बाहेकका

मालवस्तुहरुमा १० प्रतिशतभन्दा बढी भन्सार महसुल लाग्ने भएमा १० प्रतिशत मात्र भन्सार महसुल लाग्नेछ । यस्ता दलहरुले पैठारी गर्ने नेपालमा खपत नहुने मालवस्तुहरुको हकमा दरबन्दी बमोजिम लाग्ने महसुल धरौटीमा लिई मालवस्तु फिर्ता गरेपछि धरौटी रकम फिर्ता दिइनेछ ।

- (ठ) सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालयको सिफारसमा ग्रामीण क्षेत्रमा सेवा पुऱ्याउने दूरसञ्चार सेवा प्रदायक वा दूरसञ्चार सेवा स्थापना गरी सञ्चालन गर्ने सरकारी वा निजी क्षेत्रका निकायले एक्सचेन्ज स्थापना तथा नेटवर्क विस्तारका लागि आयात गर्ने दरबन्दीमा माफी भए बाहेकका केबुल, व्याट्री तथा दूरसञ्चार सम्बन्धी उपकरणहरु (टावर स्ट्रक्चर र सेल्टर बाहेक) मा पाँच प्रतिशतभन्दा बढी भन्सार महसुल दर भएमा सात प्रतिशत मात्र भन्सार महसुल लाग्नेछ ।
- (ड) नेपाल गुणस्तर तथा नापतौल विभागले गुणस्तर प्रमाणित गरी आयात गर्न सिफारिश गरेका शीर्षक ३९२३ मा पर्ने कम्पोजिट एल.पी.जी. सिलिण्डरमा पन्ध्र प्रतिशत मात्र भन्सार महसुल लाग्नेछ ।
- (ढ) पत्र-पत्रिका प्रकाशन गर्न स्वीकृति प्राप्त सञ्चार गृहहरुले पैठारी गर्ने अखवारी कागज (भन्सार उपशीर्षक ४८०१.००.००) मा लाग्ने भन्सार महसुलको पचास प्रतिशत छुट हुनेछ ।
- (ण) शीर्षक ९०.१८ मा पर्ने सिरिन्ज उत्पादन गर्ने उद्योगले सिरिन्ज उत्पादन गर्न आवश्यक पर्ने परिमाणसम्मको प्लाष्टिक दानामा उद्योग विभागको सिफारिसमा पैठारी गर्दा दुई दशमलव पाँच प्रतिशत मात्र भन्सार महसुल लाग्नेछ । उद्योग विभागले यसरी सिफारिस गर्दा उद्योगले उत्पादन तथा विक्री गरेको सिरिन्जको परिमाण, सो सिरिन्ज उत्पादन गर्दा लाग्ने प्लाष्टिक दानाको परिमाण एवं खपत अनुपात समेतका आधारमा

एक आर्थिक वर्षको लागि आवश्यक पर्ने प्लाष्टिक दानाको परिमाण एकैपटक सिफारिस गर्नुपर्नेछ ।

१६. देहायका मालवस्तुहरू भारत र जनवादी गणतन्त्र चीनको स्वशासित क्षेत्र तिब्बतबाट पैठारी हुँदा भन्सार महसुल पूर्णरूपले छुट हुनेछ :-

- (१) भाग १ को जीवित जन्तु सबै,
- (२) भाग ३ को शीर्षक ०३.०१ देखि ०३०४.९९ सम्मका मालवस्तुहरू,
- (३) भाग ४ को शीर्षक ०४.०१ का उत्पादनहरू, शीर्षक ०४.०७ का उत्पादनहरू र शीर्षक ०४.०९ को अप्रशोधित प्राकृतिक मह,
- (४) शीर्षक ०५.०६ का उत्पादनहरू,
- (५) भाग ६ का सबै उत्पादनहरू,
- (६) भाग ७ का देहायका शीर्षक/उपशीर्षकमा पर्ने मालवस्तु वाहेकका अन्य सबै उत्पादनहरू,

उपशीर्षक ०७२.९०.११ तथा ०७२.९०.१२ को (सुकाएको लसुन), ०७३.१०, ०७३.२०, ०७३.३१, ०७३.३२, ०७३.३३, ०७३.३४, ०७३.३५, ०७३.६० र शीर्षक ०७.१४,

- (७) भाग ८ को उपशीर्षकहरू, ०८०१.१२, ०८०१.१९, ०८०३.१०, ०८०३.९०, ०८०४.२० को ताजा अजिर, उपशीर्षकहरू ०८०४.३०, ०८०४.४०, ०८०४.५०, शीर्षक ०८.०५ को सबै उत्पादन, उपशीर्षक ०८०६.१० र शीर्षक ०८.०७ देखि उपशीर्षक ०८१०.९० सम्मका उत्पादनहरू,
- (८) भाग ९ को उपशीर्षक ०९१०.११.१० र ०९१०.३०.१० का उत्पादनहरू,
- (९) भाग १० का खाद्यान्नहरू सबै,
- (१०) भाग ११ को शीर्षक ११.०१ देखि उपशीर्षक ११०४.३० सम्मका उत्पादनहरू,

- (११) भाग १२ को शीर्षक १२.०१ देखि उपशीर्षक १२०२.४२ सम्मका उत्पादन, शीर्षक १२.०६, उपशीर्षक १२०७.२१, १२०७.२९, उपशीर्षक १२०७.४० र उपशीर्षक १२०७.९९ का उत्पादन । शीर्षकहरू १२.०८, १२.०९, १२.१० र १२.११, उपशीर्षकहरू १२१२.९१, १२१२.९२, १२१२.९३, १२१२.९४ र १२१२.९९ का उत्पादनहरू, शीर्षक १२.१३ र शीर्षक १२.१४ का उत्पादनहरू,
- (१२) भाग १४ का उपशीर्षक १४०४.९०.११, १४०४.९०.१२, १४०४.९०.१३, १४०४.९०.१५, १४०४.९०.१६, १४०४.९०.१७ र १४०४.९०.१८, वाहेकका सबै उत्पादनहरू,
- (१३) भाग १५ को उपशीर्षक १५२१.९० का उत्पादन,
- (१४) भाग १७ का उपशीर्षकहरू १७०१.१३.१० र १७०१.१४.१० का गुंड सखर,
- (१५) भाग २३ का शीर्षकहरू २३.०४, २३.०५ र २३.०६ का सबै उत्पादनहरू,

१७. **भन्सार महसुल तथा कृषि सुधार शुल्क पूर्ण छुट हुने** : देहायका मालवस्तुहरू पैठारी गर्दा भन्सार महसुल तथा कृषि सुधार शुल्क पूर्ण रुपमा छुट हुनेछ :-

- (क) शीर्षक ०१.०५ अन्तर्गत पर्ने माउ जाती (भाले पोथी) को चल्ला ।
- (ख) पुष्प फार्महरूले पैठारी गर्ने फूलका विरुवा (मदर प्लान्ट्स) कलमी विरुवाहरू, फूलको गाना तथा जराहरू र फूलको बीउ बीजन ।
- (ग) कुखुराको दाना उत्पादन गर्ने उद्योग वा ह्याचरी फर्महरूले पैठारी गर्ने कुखुराको दानामा प्रयोग हुने शीर्षक ०५.०६ मा पर्ने हाडको धूलो र अवशेषहरू ।
- (घ) नेपालमा जैविक मल उत्पादन गर्नेगरी दर्ता भएका उद्योगले जैविक मलको उत्पादनका लागि पैठारी गर्ने निमखली र अण्डीखली ।
- (ङ) जैविक इन्धन उत्पादनको लागि आयात गरिने सजिवन (Jatropha) को दाना तथा बीउ (सिड्स)

१८. **मालवस्तुको स्पष्ट घोषणा गर्नुपर्ने:-** नेपालभित्र पैठारी हुने मालवस्तुको प्रतीतपत्र खोल्दाकै अवस्थामा मालवस्तुको किटानी (स्पेसिफिक) विवरण, वस्तु वर्गीकरण शीर्षक, प्रत्येक वस्तुको प्रति इकाई मूल्य र परिमाण, उत्पत्तिको मुलुक एवं यथासंभव मालवस्तुको प्रकृति अनुसार मोडेल नम्बर र कम्पनी समेत प्रतीतपत्र र विजकमा खुलाउनु पर्नेछ । साथै मालवस्तु धनी वा भन्सार एजेन्टले पैठारी गर्ने मालवस्तुको घोषणा गर्दा विजकमा उल्लिखित मालवस्तुलाई प्रज्ञापनपत्रमा अलग अलग घोषणा (सिङ्गल इन्ट्री) गर्नु पर्नेछ । माथि उल्लेख गरिएबमोजिम अलग अलग घोषणा (सिङ्गल इन्ट्री) गरेको नपाइएमा वा प्रतीतपत्र खोल्दाको अवस्थामा मालवस्तुको किटानी (स्पेसिफिक) विवरण, वस्तु वर्गीकरण शीर्षक, प्रत्येक वस्तुको प्रति इकाई मूल्य, परिमाण, उत्पत्तिको मुलुक, मालवस्तुको प्रकृति, अनुसारको मोडेल नं. र कम्पनी जस्ता विवरण उल्लेख गरेको नपाइएमा भन्सार अधिकृतले सो बमोजिम घोषणा गर्न लगाई त्यस्ता मालवस्तुमा भन्सारले निर्धारण गरेको मूल्यको दुई प्रतिशत र महसुल नलाग्ने मालवस्तु भएमा मूल्यको एक प्रतिशत थप रकम असुल गरी जाँचपास गर्न सक्नेछ ।

१९. **विविध :**

(१) उद्योगले आफ्नो उद्योगको सञ्चालनको लागि आफै प्रयोग गर्ने गरी उद्योग विभागको सिफारिसमा पुराना मिल मेशिनरी यन्त्र उपकरण तथा स्क्र्याप (पत्रु) र नेपालमा सञ्चालित आयोजनाहरूले आयोजना सञ्चालनको लागि पैठारी गर्ने पुराना मिल, मेशिनरी, यन्त्र, उपकरणहरू र हवाई सेवा कम्पनीहरूले हवाई सेवा सञ्चालनको लागि नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरणको सिफारिसमा पुराना वा प्रयोग भएका हवाईजहाज, हेलिकोप्टर र तिनका इन्जिनहरू पैठारी गर्न पाउनेछन् । माथि उल्लेख गरिएदेखि बाहेकका अन्य पुराना मालवस्तु पैठारी गर्न पाइने छैन ।

तर निजी गुण्टा भिटी भारी सम्बन्धी सूचना अन्तर्गत पैठारी गर्न पाइने निजी प्रयोगका मालवस्तु र राहत तथा उद्धार कार्यका लागि अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्थाबाट सहयोग स्वरूप प्राप्त भई नेपाल सरकारको स्वीकृति लिई पैठारी हुने मालवस्तुमा यो दफा लागू हुने छैन ।

- (२) भारतबाट बैकिङ्ग प्रणाली अनुसार पैठारी गरेका मालवस्तुमा मात्र यस अनुसूचीको दफा ३ मा उल्लिखित छुट प्रदान गरिनेछ ।
- (३) चीनको स्वशासित क्षेत्र तिब्बतबाट मालवस्तुहरू पैठारी गर्दा देहायमा उल्लिखित मालवस्तु वस्तु विनिमय वा बैङ्किङ्ग प्रणाली अनुसार र अन्य सबै मालवस्तु बैङ्किङ्ग प्रणाली अनुसार गर्नु पर्नेछ :-
- (क) कच्चा ऊन
- (ख) जीवित भेडा च्यांग्रा
- (ग) नून
- (घ) चौरी गाई र चौरी गाईको पुच्छर
- (ङ) गलैचा
- (च) जडीबुटी

तर निकासी गर्दा र सोह्र हजार रुपैयासम्मको मालवस्तु पैठारी गर्दा बैङ्किङ्ग प्रणाली अनिवार्य हुने छैन ।

- (४) ब्रुअरी कम्पनीले क्राउनकर्क पैठारी गर्दा आन्तरिक राजस्व कार्यालयको सिफारिसमामात्र पैठारी गर्नु पर्नेछ ।
- (५) तेस्रो मुलुकमा निकासी हुने मालवस्तु कुनै निकासीकर्ताले काठमाडौंमै त्रिभुवन विमानस्थल भन्सार कार्यालयमा जाँचपास गराई बन्द कन्टेनरमा भन्सारको सिलछाप लगाई स्थल मार्गस्थित भन्सार कार्यालयबाट निकासी गर्न चाहेमा भन्सार विभागले प्रक्रिया तोकी उक्त सुविधा प्रदान गर्नेछ ।
- (६) कुनै उद्योग, व्यक्ति, संस्था वा विदेशी नागरिकले कुनै खास कार्य प्रयोजनको लागि (व्यापारिक प्रयोजन बाहेक) पछि फिर्ता लैजाने शर्तमा पैठारी गर्ने मालवस्तु सम्बन्धित मन्त्रालय वा दूतावासको सिफारिसमा बढीमा तीन महिनासम्मको लागि लगतमा राखी पैठारी गर्न दिन सकिनेछ । यसरी सिफारिस नभएको अवस्थामा भन्सार कार्यालयले औचित्य हेरी पछि फिर्ता गर्ने शर्तमा बढीमा एकवर्षको अवधि तोकी लाग्ने कर, महसुल तथा शुल्कहरू धरौटी लिई जाँचपास गर्न स्वीकृति दिन सक्नेछ । तोकिएको समयमा मालवस्तु फिर्ता नगरेमा धरौटी फिर्ता हुने छैन ।

तर,

- (क) नेपालको भन्सार कार्यालय क्षेत्रभित्र मालवस्तु लोड/अनलोड गर्ने कार्यको लागि पैठारी गरिने क्रेनको हकमा प्रतिदिन पाँच सय रुपैयाका दरले महसुल लिई एक पटकमा तीन महिनासम्मको लागि अस्थायी पैठारी गर्न दिइनेछ। यसरी पैठारी गर्दा प्रज्ञापनपत्रमा भन्सार क्षेत्रभित्र मात्र कार्य गर्ने गरी भन्ने उल्लेख गर्नु पर्नेछ।
- (ख) नेपालभित्र प्रवेश गर्ने कम्वाइन थ्रेसरलाई प्रति दिन एक हजार रुपैयाका दरले महसुल लिई बढीमा एक महिनासम्मको लागि अस्थायी पैठारी गर्न दिन सकिनेछ।
- (७) चीनको स्वशासित क्षेत्र तिब्बतबाट क्रेडिट सुविधा अन्तर्गत मालवस्तु पैठारी गर्दा राखेको धरौटी रकम फिर्ता पाउनको लागि उक्त मालवस्तु पैठारी गरेको मितिले तीन महिनाभित्र बैङ्किङ प्रणालीबाट भुक्तानी पठाएको प्रमाण पेश गरी धरौटी फिर्ता लिइसक्नु पर्नेछ। मालवस्तु पैठारी भएको मितिले तीन महिनाभित्र उपरोक्तबमोजिम फिर्ता नभएको धरौटी रकम सदरस्याहा गरिनेछ र त्यसमा पैठारीकर्ताको दावी लाग्ने छैन।
- (८) नेपालको अन्य राष्ट्रहरूसँग भएका द्विपक्षीय तथा बहुपक्षीय सम्झौता वा सन्धिको प्रतिकूल नहुने गरी एक मुलुकबाट आयातित मालवस्तुहरू पुनः अर्को मुलुकमा छ महिनाभित्र निर्यात गर्ने गरी पैठारी गरेमा उक्त मालवस्तुमा दरबन्दी अनुसार लाग्ने भन्सार महसुल धरौटीमा राखी पैठारी गर्न दिन सकिनेछ। यस्ता वस्तुहरू निकासी गर्दा पैठारी गर्दाको अवस्थामा भुक्तानी गरेको विदेशी मुद्रामा नघट्ने गरी आर्जन गरेको प्रमाण र निकासी भएको प्रमाण पेश गरेको एक महिनाभित्र धरौटी रहेको रकमबाट लाग्ने भन्सार महसुलको दश प्रतिशत रकम असुल गरी बाँकी भन्सार महसुल फिर्ता गरिनेछ।
- (९) दुई पक्षीय सन्धिमा असर नपर्ने गरी प्रयोग भइसकेको औद्योगिक मेशिनरी यन्त्र एवं उपकरणहरू विदेशमा बिक्री गर्न चाहेमा बिक्री बापतको विदेशी मुद्रा अग्रिम रुपमा प्राप्त

भई सकेको वा सो बापत खोलिएको प्रतीतपत्रको आधारमा उद्योग विभागको सिफारिसमा निकासी गर्न दिइनेछ ।

- (१०) दुई पक्षीय सन्धिमा असर नपर्ने गरी नेपालमा प्रयोग भइसकेका निर्माण सम्बन्धी पुराना यन्त्र उपकरणहरू विदेशमा बिक्री गर्न चाहेमा बिक्री बापतको विदेशी मुद्रा अग्रिम रूपमा प्राप्त भएको वा सो बापत खोलिएको प्रतीतपत्रको आधारमा निकासी गर्न दिइनेछ ।
- (११) मालवस्तु जाँचपास गर्दा वस्तु वर्गीकरण वा वस्तु पहिचान तथा गुणस्तर परीक्षण गर्न आवश्यक देखिएका वा महानिर्देशकले प्रयोगशाला परीक्षण गराई मात्र जाँचपास गर्ने भनी तोकिएका मालवस्तुहरूको नमूना सङ्कलन गरी परीक्षणका लागि भन्सार अधिकृतले भन्सार प्रयोगशाला वा प्रचलित कानूनले निर्धारित गरेको प्रयोगशालामा पठाउनु पर्नेछ ।
- (१२) भन्सार दरबन्दी प्रयोजनको लागि निर्धारित आठ अङ्कको उपशीर्षकलाई तथ्याङ्क प्रयोजनको लागि महानिर्देशकले अङ्क थप गर्न सक्नेछ ।
- (१३) अपाङ्गहरूले प्रयोग गर्न मिल्ने गरी बनाइएका स्कुटर, महिला, बालबालिका तथा समाज कल्याण मन्त्रालय वा सम्बन्धित जिल्लाको प्रमुख जिल्ला अधिकारीको सिफारिसमा अपाङ्गहरूको नाममा पैठारी गर्दा भन्सार महसुल लाग्नेछैन । पैठारीको अवस्थामा अपाङ्गहरूले प्रयोग गर्न मिल्ने नभएका र पैठारी गरिसकेपछि अपाङ्गहरूले प्रयोग गर्न मिल्ने बनाई दर्ता गर्ने भएमा उक्त मन्त्रालय वा सम्बन्धित जिल्लाको प्रमुख जिल्ला अधिकारीको सिफारिसमा पैठारी गर्दा लाग्ने भन्सार महसुल धरौटी लिइनेछ । अपाङ्गको नाममा उपर्युक्त बमोजिम दर्ता भएको प्रमाण भन्सार कार्यालयमा पेश गरेपछि धरौटी रहेको भन्सार महसुल फिर्ता दिइनेछ । यसरी पैठारी गरेको स्कुटर नेपाल अपाङ्ग संघको सिफारिसमा अपाङ्गलाई नै बिक्री वा नामसारी गर्दा भन्सार महसुल लाग्ने छैन ।
- (१४) बण्डेड वेयर हाउस र नगद धरौटी (पासबुक) को सुविधा नलिएका उद्योगहरूले आफूले निकासी गर्ने मालवस्तु उत्पादनको लागि आवश्यक पर्ने कच्चा पदार्थ, सहायक कच्चा पदार्थ (नेपालमा उत्पादन नहुने प्याकिङ्ग मेटेरियल

समेत) पैठारी गरी सोबाट उत्पादित तयारी मालवस्तु तोकिएको अवधिभित्र तोकिएको प्रक्रिया अनुसार निकासी गरेमा त्यस्ता कच्चा पदार्थ, सहायक कच्चा पदार्थ (नेपालमा उत्पादन नहुने प्याकिङ्ग मेटेरियल समेत) पैठारी गर्दा भन्सार बिन्दुमा लागेको कर, महसुल नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी सोही सूचनामा तोकिएबमोजिमका मालवस्तुमा तोकिएबमोजिमको मितिदेखि तोकिए बमोजिमको समदरमा भन्सार बिन्दुबाटै फिर्ता दिइनेछ ।

(१५) सम्वत २०६५ साल कात्तिक १ गते नेपाल राजपत्रमा प्रकाशित निजी गुण्टा भिटी भारी सम्बन्धी सूचनाको दफा १ को उपदफा (२) बमोजिम नेपाली यात्रुहरुले ल्याउने एल.सी.डी., प्लाज्मा वा एल. ई.डी. टेलिभिजनमा भन्सार महसुल, अन्तःशुल्क, मूल्य अभिवृद्धि कर नलगाई देहाय बमोजिमको एकमुष्ट रकम भन्सार महसुल बापत असुल गरिनेछ :-

एल. सी.डी. , प्लाज्मा वा एल. ई.डी. टी.भि.को साइज (इन्चमा)	६ महिनासम्म विदेशमा बसी फर्केकाको लागि (प्रति इन्च रुपैयाँमा)	६ महिनाभन्दा बढी अवधि विदेशमा बसी फर्केकाको लागि (प्रति इन्च रुपैयाँमा)
(क) २२" सम्म	२००।-	१५०।-
(ख) २३" देखि २९" सम्म	३००।-	२५०।-
(ग) ३०" देखि ३२" सम्म	४५०।-	४००।-
(घ) ३३" देखि ३९" सम्म	५५०।-	५००।-
(ङ) ४०" देखि ४९" सम्म	६००।-	५५०।-
(च) ५०" र सो भन्दा माथि	१२५०।-	१२००।-

तर,

वैदेशिक रोजगारमा गई कम्तीमा एक वर्ष काम गरी आउने नेपाली नागरिकहरुलाई एक पटकको लागि अभिलेखवद्ध गरी निजहरुले साथमा ल्याएको एउटा जुनसुकै प्रकारको ३० इन्च सम्मको टिभिमा लाग्ने सम्पूर्ण कर महसुल छुट दिइनेछ ।

(१६) पैठारीकर्ताले नेपालमा विक्री गरिने अधिकतम खुद्रा विक्री मूल्य पैठारीकै अवस्थामा सम्बन्धित भन्सार कार्यालयमा

अनिवार्य घोषणा गर्नु पर्ने गरी नेपाल सरकारले मालवस्तुहरु तोक्न सक्नेछ ।

(१७) आर्थिक वर्ष २०७०/७१ देखि लागू हुने गरी भन्सार कार्यालयबाट जाँचपास भएका मालवस्तुहरु नजिकको बजार बाहेक अन्यत्र गन्तव्य स्थानसम्म सिलबन्दी कन्टेनरबाट ढुवानी गर्न देहायको व्यवस्था लागू हुनेछ :-

(क) पुराना ट्रकहरुलाई विदेश लगी कन्टेनर ट्रक वा कन्टेनर राख्ने ट्रेलर ट्रक बनाई फिर्ता ल्याएमा सोमा लागेको खर्च रकममा लाग्ने भन्सार महसुल पूर्ण रुपमा छुट दिइने छ ।

(ख) कन्टेनर, कन्टेनर ट्रक, कन्टेनर बोक्ने ट्रेलर ट्रकको पैठारीमा निम्न बमोजिमको व्यवस्था लागू हुनेछ :-

(अ) कन्टेनर, कन्टेनर ट्रक र कन्टेनर बोक्ने ट्रेलर ट्रक आयात गर्दा लाग्ने भन्सार महसुलमा पचास प्रतिशत छुट दिइनेछ ।

(आ) कन्टेनर ट्रक वा कन्टेनर बोक्ने ट्रेलर ट्रक बनाउन आयात हुने चेसिसहरुको पैठारीमा नियमानुसार लाग्ने पुरै भन्सार महसुल धरौटीमा राखी पछि कन्टेनर ट्रक वा कन्टेनर बोक्ने ट्रेलर ट्रक बनाई यातायात व्यवस्था कार्यालयमा दर्ता गरेको प्रमाण भन्सार कार्यालयमा पेश गरेपछि उल्लिखित छुट वापतको धरौटी रकम फिर्ता गरिनेछ ।

(ग) यस सम्बन्धमा आवश्यक पर्ने अन्य प्रक्रिया भन्सार विभागले तोके बमोजिम हुनेछ ।

२०. साफ्टा सम्झौता अन्तर्गत नेपाल सरकारको सम्बेदनशील सूचीमा परेका देहायका उपशीर्षकका मालवस्तुमा अनुसूचीको दफा ६ मा उल्लिखित छुट प्रदान गरिने छैन । तर यस अनुसूचीका अन्य दफाहरूबाट लाग्ने भन्सार महसुल पूर्ण वा आंशिक छुट दिइएकोमा सोही बमोजिम हुनेछ ।

(१) सार्क मुलुकहरूमध्ये गैर कम विकसित मुलुकहरू (Non-Least developed countries) को लागि लागू हुने संवेदनशील मालवस्तुको उपशीर्षकहरूको सूची:

भाग-४				
०४०२.१०	०४०२.२१	०४०२.२९	०४०२.९१	०४०२.९९
०४०५.१०	०४०५.२०	०४०५.९०		
भाग-७				
०७१२.९०	०७१३.१०	०७१३.२०	०७१३.३१	०७१३.३२
भाग-८				
०८०१.३२	०८०२.७०	०८०२.८०	०८०२.९०	०८०५.१०
भाग-९				
०९०१.११	०९०१.१२	०९०१.२१	०९०१.२२	०९०१.९०
०९०२.१०	०९०२.२०	०९०२.३०	०९०२.४०	०९०८.३१
०९०८.३२	०९१०.९१	०९१०.९९		
भाग-११				
११०७.१०	११०७.२०			
भाग-१५				
१५०७.९०	१५११.९०	१५१२.१९	१५१४.११	१५१४.१९
१५१४.९१	१५१४.९९	१५१५.२९	१५१६.२०	१५१७.१०
भाग-१७				
१७०१.१३	१७०१.१४	१७०१.९१	१७०१.९९	१७०३.१०
१७०३.९०	१७०४.१०	१७०४.९०		
भाग-१८				
१८०६.१०	१८०६.२०	१८०६.३१	१८०६.३२	१८०६.९०

भाग-१९				
१९०२.११	१९०२.१९	१९०२.२०	१९०२.३०	१९०५.१०
१९०५.२०	१९०५.३१	१९०५.३२	१९०५.४०	१९०५.९०
भाग-२०				
२००७.९९	२००८.१९	२००८.९३	२००८.९९	२००९.११
२००९.१२	२००९.१९	२००९.२१	२००९.२९	२००९.३१
२००९.३९	२००९.४१	२००९.४९	२००९.५०	२००९.६१
२००९.६९	२००९.७१	२००९.७९	२००९.८१	२००९.८९
२००९.९०				
भाग-२१				
२१०३.१०	२१०३.२०	२१०३.९०	२१०४.१०	२१०४.२०
२१०६.१०	२१०६.९०			
भाग-२२				
२२०१.१०	२२०१.९०	२२०२.१०	२२०२.९०	२२०३.००
२२०४.१०	२२०४.२१	२२०४.२९	२२०४.३०	२२०५.१०
२२०५.९०	२२०६.००	२२०७.१०	२२०७.२०	२२०८.२०
२२०८.३०	२२०८.४०	२२०८.५०	२२०८.६०	२२०८.७०
२२०८.९०				
भाग-२४				
२४०१.१०	२४०१.२०	२४०१.३०	२४०२.१०	२४०२.२०
२४०२.९०	२४०३.११	२४०३.१९	२४०३.९१	२४०३.९९
भाग-२५				
२५१५.१२	२५१५.२०	२५१६.१२	२५१६.२०	२५१६.९०
२५१७.४१	२५१७.४९	२५२३.१०	२५२३.२१	२५२३.२९
२५२३.३०	२५२३.९०			
भाग-२७				
२७१०.१२	२७१०.१९	२७१०.२०		
भाग-३२				
३२०६.११	३२०६.१९	३२०६.२०	३२०६.४१	३२०६.४२

३२०६.४९	३२०६.५०	३२०८.१०	३२०८.२०	३२०८.९०
३२०९.१०	३२०९.९०	३२१०.००		
भाग-३३				
३३०४.१०	३३०४.२०	३३०४.३०	३३०४.९१	३३०४.९९
३३०५.१०	३३०५.२०	३३०५.३०	३३०५.९०	३३०७.१०
३३०७.२०	३३०७.३०	३३०७.४९	३३०७.९०	
भाग-३४				
३४०१.११	३४०१.१९	३४०१.२०	३४०१.३०	३४०२.११
३४०२.१२	३४०२.१३	३४०२.१९	३४०२.२०	३४०२.९०
३४०५.१०	३४०५.२०	३४०५.३०	३४०५.४०	३४०५.९०
भाग-३६				
३६०५.००				
भाग-३८				
३८१४.००	३८१९.००			
भाग-३९				
३९१६.१०	३९१६.२०	३९१६.९०	३९१७.१०	३९१७.२१
३९१७.२२	३९१७.२३	३९१७.२९	३९१७.३१	३९१७.३२
३९१७.३३	३९१७.३९	३९१७.४०	३९१८.१०	३९१८.९०
३९१९.१०	३९१९.९०	३९२०.१०	३९२०.२०	३९२०.३०
३९२०.४३	३९२०.४९	३९२०.५१	३९२०.५९	३९२०.६१
३९२०.६२	३९२०.६३	३९२०.६९	३९२०.७१	३९२०.७३
३९२०.७९	३९२०.९१	३९२०.९२	३९२०.९३	३९२०.९४
३९२०.९९	३९२१.११	३९२१.१२	३९२१.१३	३९२१.१४
३९२१.१९	३९२१.९०	३९२२.१०	३९२२.२०	३९२२.९०
३९२३.१०	३९२३.२१	३९२३.२९	३९२३.३०	३९२३.५०
३९२३.९०	३९२४.१०	३९२४.९०	३९२५.१०	३९२५.२०
३९२५.३०	३९२५.९०	३९२६.१०	३९२६.२०	३९२६.३०
३९२६.४०	३९२६.९०			

भाग-४०				
४०११.१०	४०११.२०	४०११.४०	४०११.६९	४०११.९९
४०१२.११	४०१२.१२	४०१२.१९	४०१२.२०	४०१२.९०
४०१३.१०	४०१३.९०	४०१६.१०		
भाग-४२				
४२०२.११	४२०२.१२	४२०२.१९	४२०२.२१	४२०२.२२
४२०२.२९	४२०२.३१	४२०२.३२	४२०२.३९	४२०२.९१
४२०२.९२	४२०२.९९	४२०५.००		
भाग-४८				
४८०२.१०	४८०२.२०	४८०२.४०	४८०२.५४	४८०२.५५
४८०२.५६	४८०२.५७	४८०२.५८	४८०२.६१	४८०२.६२
४८०२.६९	४८१०.१३	४८१०.१४	४८१०.१९	४८१०.२२
४८१०.२९	४८१०.३१	४८१०.३२	४८१०.३९	४८१०.९२
४८१०.९९	४८११.१०	४८११.४१	४८११.४९	४८११.५१
४८११.५९	४८११.६०	४८११.९०	४८१६.२०	४८१६.९०
४८१७.१०	४८१७.२०	४८१७.३०	४८१८.१०	४८१८.२०
४८१८.३०	४८१८.५०	४८१८.९०	४८१९.१०	४८१९.२०
४८१९.३०	४८१९.४०	४८१९.५०	४८१९.६०	४८२०.१०
४८२०.२०	४८२०.३०	४८२०.४०	४८२०.५०	४८२०.९०
४८२१.१०	४८२१.९०			
भाग-४९				
४९०९.००	४९१०.००	४९११.१०	४९११.९१	४९११.९९
भाग-५२				
५२१०.११	५२१०.१९	५२१०.२१	५२१०.२९	५२१०.३१
५२१०.३२	५२१०.३९	५२१०.४१	५२१०.४९	५२१०.५१
५२१०.५९	५२११.११	५२११.१२	५२११.१९	५२११.२०
५२११.३१	५२११.३२	५२११.३९	५२११.४१	५२११.४२

५२११.४३	५२११.४९	५२११.५१	५२११.५२	५२११.५९
भाग-५३				
५३१०.१०	५३१०.९०			
भाग-५४				
५४०७.१०	५४०७.२०	५४०७.३०	५४०७.४१	५४०७.४२
५४०७.४३	५४०७.४४	५४०७.५१	५४०७.५२	५४०७.५३
५४०७.५४	५४०७.६१	५४०७.६९	५४०७.७१	५४०७.७२
५४०७.७३	५४०७.७४	५४०७.८१	५४०७.८२	५४०७.८३
५४०७.८४	५४०७.९१	५४०७.९२	५४०७.९३	५४०७.९४
५४०८.१०	५४०८.२१	५४०८.२२	५४०८.२३	५४०८.२४
५४०८.३१	५४०८.३२	५४०८.३३	५४०८.३४	
भाग-५५				
५५१२.११	५५१२.१९	५५१२.२१	५५१२.२९	५५१२.९१
५५१२.९९	५५१३.११	५५१३.१२	५५१३.१३	५५१३.१९
५५१३.२१	५५१३.२३	५५१३.२९	५५१३.३१	५५१३.३९
५५१३.४१	५५१३.४९	५५१४.११	५५१४.१२	५५१४.१९
५५१४.२१	५५१४.२२	५५१४.२३	५५१४.२९	५५१४.३०
५५१४.४१	५५१४.४२	५५१४.४३	५५१४.४९	५५१५.११
५५१५.१२	५५१५.१३	५५१५.१९	५५१५.२१	५५१५.२२
५५१५.२९	५५१५.९१	५५१५.९९	५५१६.११	५५१६.१२
५५१६.१३	५५१६.१४	५५१६.२१	५५१६.२२	५५१६.२३
५५१६.२४	५५१६.३१	५५१६.३२	५५१६.३३	५५१६.३४
५५१६.४१	५५१६.४२	५५१६.४३	५५१६.४४	५५१६.९१
५५१६.९२	५५१६.९३	५५१६.९४		
भाग-५६				
५६०१.२१	५६०१.२२	५६०१.२९	५६०१.३०	
भाग-५७				
५७०१.१०	५७०१.९०	५७०२.१०	५७०२.२०	५७०२.३१

५७०२.३२	५७०२.३९	५७०२.४१	५७०२.४२	५७०२.४९
५७०२.५०	५७०२.९१	५७०२.९२	५७०२.९९	५७०३.१०
५७०३.२०	५७०३.३०	५७०३.९०	५७०४.१०	५७०४.९०
५७०५.००				
भाग-५९				
५९०३.१०	५९०३.२०	५९०३.९०	५९०४.१०	५९०४.९०
५९०६.१०	५९०६.९१	५९०६.९९		
भाग-६०				
६००१.१०	६००१.२१	६००१.२२	६००१.२९	६००१.९१
६००१.९२	६००१.९९	६००२.४०	६००२.९०	६००३.१०
६००३.२०	६००३.३०	६००३.४०	६००३.९०	६००४.१०
६००४.९०	६००५.२१	६००५.२२	६००५.२३	६००५.२४
६००५.३१	६००५.३२	६००५.३३	६००५.३४	६००५.४१
६००५.४२	६००५.४३	६००५.४४	६००५.९०	६००६.१०
६००६.२१	६००६.२२	६००६.२३	६००६.२४	६००६.३१
६००६.३२	६००६.३३	६००६.३४	६००६.४१	६००६.४२
६००६.४३	६००६.४४	६००६.९०		
भाग-६१				
६१०१.२०	६१०१.३०	६१०१.९०	६१०२.१०	६१०२.२०
६१०२.३०	६१०२.९०	६१०३.१०	६१०३.२२	६१०३.२३
६१०३.२९	६१०३.३१	६१०३.३२	६१०३.३३	६१०३.३९
६१०३.४१	६१०३.४२	६१०३.४३	६१०३.४९	६१०४.१३
६१०४.१९	६१०४.२२	६१०४.२३	६१०४.२९	६१०४.३१
६१०४.३२	६१०४.३३	६१०४.३९	६१०४.४१	६१०४.४२
६१०४.४३	६१०४.४४	६१०४.४९	६१०४.५१	६१०४.५२
६१०४.५३	६१०४.५९	६१०४.६१	६१०४.६२	६१०४.६३
६१०४.६९	६१०५.१०	६१०५.२०	६१०५.९०	६१०६.१०
६१०६.२०	६१०६.९०	६१०७.११	६१०७.१२	६१०७.१९

୬୧୦୭.୨୧	୬୧୦୭.୨୨	୬୧୦୭.୨୩	୬୧୦୭.୨୪	୬୧୦୭.୨୫
୬୧୦୮.୧୧	୬୧୦୮.୧୨	୬୧୦୮.୧୩	୬୧୦୮.୧୪	୬୧୦୮.୧୫
୬୧୦୮.୩୧	୬୧୦୮.୩୨	୬୧୦୮.୩୩	୬୧୦୮.୧୪	୬୧୦୮.୧୫
୬୧୦୮.୧୬	୬୧୦୯.୧୦	୬୧୦୯.୧୦	୬୧୧୦.୧୧	୬୧୧୦.୧୨
୬୧୧୦.୧୬	୬୧୧୦.୨୦	୬୧୧୦.୩୦	୬୧୧୦.୧୦	୬୧୧୧.୨୦
୬୧୧୧.୩୦	୬୧୧୧.୧୦	୬୧୧୨.୧୧	୬୧୧୨.୧୨	୬୧୧୨.୧୩
୬୧୧୨.୨୦	୬୧୧୨.୩୧	୬୧୧୨.୩୨	୬୧୧୨.୪୧	୬୧୧୨.୪୨
୬୧୧୩.୦୦	୬୧୧୪.୨୦	୬୧୧୪.୩୦	୬୧୧୪.୧୦	୬୧୧୫.୧୦
୬୧୧୫.୨୧	୬୧୧୫.୨୨	୬୧୧୫.୨୩	୬୧୧୫.୩୦	୬୧୧୫.୩୪
୬୧୧୫.୧୫	୬୧୧୫.୧୬	୬୧୧୫.୧୭	୬୧୧୬.୧୦	୬୧୧୬.୧୧
୬୧୧୬.୧୨	୬୧୧୬.୧୩	୬୧୧୬.୧୭	୬୧୧୭.୧୦	୬୧୧୭.୮୦
ଭାଗ-୬୨				
୬୨୦୧.୧୧	୬୨୦୧.୧୨	୬୨୦୧.୧୩	୬୨୦୧.୧୬	୬୨୦୧.୧୭
୬୨୦୧.୧୮	୬୨୦୧.୧୩	୬୨୦୧.୧୬	୬୨୦୨.୧୧	୬୨୦୨.୧୨
୬୨୦୨.୧୩	୬୨୦୨.୧୬	୬୨୦୨.୧୭	୬୨୦୨.୧୮	୬୨୦୨.୧୩
୬୨୦୨.୧୬	୬୨୦୩.୧୧	୬୨୦୩.୧୨	୬୨୦୩.୧୬	୬୨୦୩.୨୨
୬୨୦୩.୨୩	୬୨୦୩.୨୬	୬୨୦୩.୩୧	୬୨୦୩.୩୨	୬୨୦୩.୩୩
୬୨୦୩.୩୬	୬୨୦୩.୪୧	୬୨୦୩.୪୨	୬୨୦୩.୪୩	୬୨୦୩.୪୬
୬୨୦୪.୧୧	୬୨୦୪.୧୨	୬୨୦୪.୧୩	୬୨୦୪.୧୬	୬୨୦୪.୨୧
୬୨୦୪.୨୨	୬୨୦୪.୨୩	୬୨୦୪.୨୬	୬୨୦୪.୩୧	୬୨୦୪.୩୨
୬୨୦୪.୩୩	୬୨୦୪.୩୬	୬୨୦୪.୪୧	୬୨୦୪.୪୨	୬୨୦୪.୪୩
୬୨୦୪.୪୪	୬୨୦୪.୪୬	୬୨୦୪.୫୧	୬୨୦୪.୫୨	୬୨୦୪.୫୩
୬୨୦୪.୫୬	୬୨୦୪.୬୧	୬୨୦୪.୬୨	୬୨୦୪.୬୩	୬୨୦୪.୬୬
୬୨୦୫.୨୦	୬୨୦୫.୩୦	୬୨୦୫.୧୦	୬୨୦୬.୧୦	୬୨୦୬.୨୦
୬୨୦୬.୩୦	୬୨୦୬.୪୦	୬୨୦୬.୧୦	୬୨୦୭.୧୧	୬୨୦୭.୧୬
୬୨୦୭.୨୧	୬୨୦୭.୨୨	୬୨୦୭.୨୬	୬୨୦୭.୧୬	୬୨୦୭.୧୬
୬୨୦୮.୧୧	୬୨୦୮.୧୬	୬୨୦୮.୨୧	୬୨୦୮.୨୨	୬୨୦୮.୨୬
୬୨୦୮.୧୬	୬୨୦୮.୧୮	୬୨୦୮.୧୬	୬୨୦୯.୨୦	୬୨୦୯.୩୦

୧୨୦୯.୯୦	୧୨୧୦.୧୦	୧୨୧୦.୨୦	୧୨୧୦.୩୦	୧୨୧୦.୪୦
୧୨୧୦.୫୦	୧୨୧୧.୧୧	୧୨୧୧.୧୨	୧୨୧୧.୨୦	୧୨୧୧.୩୨
୧୨୧୧.୩୩	୧୨୧୧.୩୯	୧୨୧୧.୪୨	୧୨୧୧.୪୩	୧୨୧୧.୪୯
୧୨୧୨.୧୦	୧୨୧୨.୨୦	୧୨୧୨.୩୦	୧୨୧୨.୯୦	୧୨୧୩.୨୦
୧୨୧୩.୯୦	୧୨୧୪.୧୦	୧୨୧୪.୨୦	୧୨୧୪.୩୦	୧୨୧୪.୪୦
୧୨୧୪.୯୦	୧୨୧୫.୧୦	୧୨୧୫.୨୦	୧୨୧୫.୯୦	୧୨୧୬.୦୦
भाग-୬୩				
୧୩୦୧.୧୦	୧୩୦୧.୨୦	୧୩୦୧.୩୦	୧୩୦୧.୪୦	୧୩୦୧.୯୦
୧୩୦୨.୧୦	୧୩୦୨.୨୧	୧୩୦୨.୨୨	୧୩୦୨.୨୯	୧୩୦୨.୩୧
୧୩୦୨.୩୨	୧୩୦୨.୩୯	୧୩୦୨.୪୦	୧୩୦୨.୫୧	୧୩୦୨.୫୩
୧୩୦୨.୫୯	୧୩୦୨.୬୦	୧୩୦୨.୯୧	୧୩୦୨.୯୩	୧୩୦୨.୯୯
୧୩୦୩.୧୨	୧୩୦୩.୧୯	୧୩୦୩.୯୧	୧୩୦୩.୯୨	୧୩୦୩.୯୯
୧୩୦୫.୧୦	୧୩୦୫.୨୦	୧୩୦୫.୩୨	୧୩୦୫.୩୩	୧୩୦୫.୩୯
୧୩୦୫.୯୦	୧୩୦୬.୧୨	୧୩୦୬.୧୯	୧୩୦୬.୨୨	୧୩୦୬.୨୯
୧୩୦୬.୩୦	୧୩୦୬.୪୦	୧୩୦୬.୯୦		
भाग-୬୪				
୧୪୦୧.୧୦	୧୪୦୧.୯୨	୧୪୦୧.୯୯	୧୪୦୨.୧୨	୧୪୦୨.୧୯
୧୪୦୨.୨୦	୧୪୦୨.୯୧	୧୪୦୨.୯୯	୧୪୦୩.୧୨	୧୪୦୩.୧୯
୧୪୦୩.୨୦	୧୪୦୩.୪୦	୧୪୦୩.୫୧	୧୪୦୩.୫୯	୧୪୦୩.୯୧
୧୪୦୩.୯୯	୧୪୦୪.୧୧	୧୪୦୪.୧୯	୧୪୦୪.୨୦	୧୪୦୫.୧୦
୧୪୦୫.୨୦	୧୪୦୫.୯୦			
भाग-୬୫				
୧୫୦୬.୧୦				
भाग-୬୬				
୧୬୦୨.୧୦	୧୬୦୨.୨୧	୧୬୦୨.୨୩	୧୬୦୨.୨୯	୧୬୦୨.୯୧
୧୬୦୨.୯୨	୧୬୦୨.୯୩	୧୬୦୨.୯୯		
भाग-୬୯				
୧୯୦୪.୧୦	୧୯୦୪.୯୦	୧୯୦୬.୧୦	୧୯୦୬.୯୦	୧୯୧୦.୧୦

୬୧୧୦.୧୦	୬୧୧୧.୧୦	୬୧୧୧.୧୦		
ଭାଗ-୭୦				
୭୦୦୩.୧୨	୭୦୦୩.୧୯	୭୦୦୩.୨୦	୭୦୦୩.୩୦	୭୦୦୪.୨୦
୭୦୦୪.୧୦	୭୦୦୫.୧୦	୭୦୦୫.୨୧	୭୦୦୫.୨୯	୭୦୦୫.୩୦
୭୦୦୬.୦୦	୭୦୦୭.୧୧	୭୦୦୭.୧୯	୭୦୦୭.୨୧	୭୦୦୭.୨୯
୭୦୦୮.୦୦	୭୦୦୯.୧୦	୭୦୦୯.୧୧	୭୦୦୯.୧୨	୭୦୧୩.୧୦
୭୦୧୩.୨୨	୭୦୧୩.୨୮	୭୦୧୩.୩୩	୭୦୧୩.୩୭	୭୦୧୩.୪୧
୭୦୧୩.୪୨	୭୦୧୩.୪୯	୭୦୧୩.୧୧	୭୦୧୩.୧୯	୭୦୨୦.୦୦
ଭାଗ-୭୧				
୭୨୧୦.୨୦	୭୨୧୦.୩୦	୭୨୧୦.୪୧	୭୨୧୦.୪୯	୭୨୧୦.୫୦
୭୨୧୦.୬୧	୭୨୧୦.୬୯	୭୨୧୦.୭୦	୭୨୧୦.୧୦	୭୨୧୨.୨୦
୭୨୧୨.୩୦	୭୨୧୨.୪୦	୭୨୧୨.୫୦	୭୨୧୨.୬୦	୭୨୧୩.୧୦
୭୨୧୩.୨୦	୭୨୧୩.୧୧	୭୨୧୩.୧୯	୭୨୧୪.୧୦	୭୨୧୪.୨୦
୭୨୧୪.୩୦	୭୨୧୪.୧୧	୭୨୧୪.୧୯	୭୨୧୫.୧୦	୭୨୧୫.୫୦
୭୨୧୫.୧୦				
ଭାଗ-୭୩				
୭୩୦୪.୧୧	୭୩୦୪.୧୯	୭୩୦୪.୨୨	୭୩୦୪.୨୩	୭୩୦୪.୨୪
୭୩୦୪.୨୯	୭୩୦୪.୩୧	୭୩୦୪.୩୯	୭୩୦୪.୪୧	୭୩୦୪.୪୯
୭୩୦୪.୫୧	୭୩୦୪.୫୯	୭୩୦୪.୧୦	୭୩୦୫.୧୧	୭୩୦୫.୧୨
୭୩୦୫.୧୯	୭୩୦୫.୨୦	୭୩୦୫.୩୧	୭୩୦୫.୩୯	୭୩୦୫.୧୦
୭୩୦୬.୧୧	୭୩୦୬.୧୯	୭୩୦୬.୨୧	୭୩୦୬.୨୯	୭୩୦୬.୩୦
୭୩୦୬.୪୦	୭୩୦୬.୫୦	୭୩୦୬.୬୧	୭୩୦୬.୬୯	୭୩୦୬.୧୦
୭୩୦୮.୧୦	୭୩୦୮.୨୦	୭୩୦୮.୩୦	୭୩୦୮.୪୦	୭୩୦୮.୧୦
୭୩୧୩.୦୦				
ଭାଗ-୮୦				
୮୦୦୭.୦୦				
ଭାଗ-୮୩				
୮୩୦୨.୧୦	୮୩୦୨.୨୦	୮୩୦୨.୩୦	୮୩୦୨.୪୧	୮୩୦୨.୪୨

କ୩୦୨.୪୯	କ୩୦୨.୫୦	କ୩୦୨.୬୦	କ୩୦୨.୭୦	
ଭାଗ-କ୪				
କ୪୧୫.୧୦	କ୪୧୫.୨୦	କ୪୧୫.୩୧	କ୪୧୫.୩୨	କ୪୧୫.୩୩
କ୪୧୫.୧୦	କ୪୧୫.୧୦	କ୪୧୫.୨୧	କ୪୧୫.୨୧	କ୪୧୫.୩୦
କ୪୧୫.୪୦	କ୪୧୫.୫୦	କ୪୧୫.୬୧	କ୪୧୫.୬୧	କ୪୫୦.୧୧
କ୪୫୦.୧୨	କ୪୫୦.୧୯	କ୪୫୦.୨୦	କ୪୫୦.୨୦	କ୪୫୧.୧୦
କ୪୫୧.୨୧	କ୪୫୧.୨୦			
ଭାଗ-କ୫				
କ୫୦୪.୧୦	କ୫୦୪.୨୧	କ୫୦୪.୩୧	କ୫୦୪.୩୨	କ୫୦୪.୩୩
କ୫୦୪.୪୦	କ୫୦୪.୫୦	କ୫୦୬.୧୦	କ୫୦୬.୩୦	କ୫୦୬.୪୦
କ୫୦୬.୫୦	କ୫୦୬.୬୦	କ୫୦୬.୬୦	କ୫୦୬.୯୦	କ୫୦୭.୧୦
କ୫୦୭.୨୦	କ୫୦୭.୩୦	କ୫୦୭.୪୦	କ୫୦୭.୫୦	କ୫୦୭.୬୦
କ୫୦୭.୬୦	କ୫୦୭.୯୦	କ୫୧୦.୧୦	କ୫୧୦.୨୦	କ୫୧୦.୩୦
କ୫୧୦.୯୦	କ୫୨୫.୪୯	କ୫୨୫.୫୯	କ୫୨୫.୬୯	କ୫୨୫.୭୧
କ୫୨୫.୭୨	କ୫୨୫.୭୩	କ୫୩୬.୧୦	କ୫୩୬.୨୦	କ୫୩୬.୩୦
କ୫୩୬.୪୧	କ୫୩୬.୪୯	କ୫୩୬.୬୧	କ୫୩୬.୭୦	କ୫୩୬.୧୦
କ୫୩୬.୨୧	କ୫୩୬.୨୨	କ୫୩୬.୨୯	କ୫୩୬.୩୧	କ୫୩୬.୩୨
କ୫୩୬.୩୯	କ୫୩୬.୪୧	କ୫୩୬.୪୯	କ୫୩୬.୯୦	କ୫୪୦.୧୧
କ୫୪୪.୧୧	କ୫୪୪.୧୯	କ୫୪୪.୨୦	କ୫୪୪.୩୦	କ୫୪୪.୬୦
ଭାଗ-କ୬				
କ୬୦୨.୧୦	କ୬୦୨.୨୦	କ୬୦୩.୧୦	କ୬୦୩.୨୧	କ୬୦୩.୨୨
କ୬୦୩.୨୩	କ୬୦୩.୨୪	କ୬୦୩.୩୧	କ୬୦୩.୩୨	କ୬୦୩.୩୩
କ୬୦୩.୨୦	କ୬୦୪.୧୦	କ୬୦୪.୨୧	କ୬୦୪.୨୨	କ୬୦୪.୨୩
କ୬୦୪.୩୧	କ୬୦୪.୩୨	କ୬୦୪.୯୦	କ୬୦୬.୦୦	କ୬୦୬.୧୦
କ୬୦୬.୨୧	କ୬୦୬.୨୯	କ୬୦୬.୩୦	କ୬୦୬.୪୦	କ୬୦୬.୫୦
କ୬୦୬.୭୦	କ୬୦୬.୬୦	କ୬୦୬.୯୧	କ୬୦୬.୯୨	କ୬୦୬.୯୩
କ୬୦୬.୯୪	କ୬୦୬.୯୫	କ୬୦୬.୯୯	କ୬୧୧.୧୦	କ୬୧୧.୨୦
କ୬୧୧.୩୦	କ୬୧୧.୪୦	କ୬୧୧.୫୦	କ୬୧୧.୯୦	କ୬୧୧.୧୦

भाग-१६				
९६०३.२१	९६०८.१०	९६१९.००		
भाग-१७				
९७०२.००	९७०३.००	९७०५.००		

(२) सार्क मुलुकहरूमध्ये कम विकसित मुलुकहरू (Least developed countries) को निमित्त लागू हुने संवेदनशील मालवस्तुको उपशीर्षकहरूको सूची:

देहायका उपशीर्षकहरू बाहेकका उपदफा (१) मा उल्लिखित अन्य उपशीर्षकहरू:-

भाग-७२				
७२१३१०	७२१३२०	७२१३९१	७२१३९९	
भाग-७३				
७३०४११	७३०४१९	७३०४२२	७३०४२३	७३०४२४
७३०४२९	७३०४३१	७३०४३९	७३०४४१	७३०४४९
७३०४५१	७३०४५९	७३०४९०	७३०५११	७३०५१२
७३०५१९	७३०५२०	७३०५३१	७३०५३९	७३०५९०
७३०८१०	७३०८२०	७३०८३०	७३०८४०	७३०८९०
भाग-८३				
८३०२१०	८३०२२०	८३०२३०	८३०२४१	८३०२४२
८३०२४९	८३०२५०	८३०२६०		
भाग-८४				
८४५११०				

२१. देहायका उपशीर्षकहरूमा उल्लिखित मालवस्तुहरू दफा ७ बमोजिम पैठारी गरेमा सोही दफामा उल्लिखित दर अनुसार भन्सार महसुल लाग्नेछ :-

भाग -१				
०१०४.२०	०१०५.९४	०१०५.९९		
भाग -२				
०२०४.१०	०२०४.२१	०२०४.२२	०२०४.२३	०२०४.३०

0204.49	0204.42	0204.43	0204.50	0204.99
0204.92	0204.93	0204.94	0204.24	0204.25
0204.26	0204.27	0204.49	0204.42	0204.43
0204.44	0204.45	0204.59	0204.52	0204.53
0204.54	0204.55	0204.60		

भाग - ३

0309.99	0309.99	0309.99	0309.92	0309.93
0309.94	0309.95	0309.99	0302.99	0302.49
0302.42	0302.43	0302.44	0302.45	0302.46
0302.47	0302.49	0302.52	0302.53	0302.54
0302.55	0302.56	0302.59	0302.79	0302.72
0302.73	0302.74	0302.79	0302.82	0302.83
0302.84	0302.85	0302.89	0302.90	0303.94
0303.26	0303.39	0303.33	0303.34	0303.39
0303.90	0304.39	0304.32	0304.33	0304.39
0304.49	0304.42	0304.43	0304.44	0304.45
0304.46	0304.49	0304.59	0304.52	0304.53
0304.54	0304.55	0304.59	0304.69	0304.62
0304.63	0304.69	0304.79	0304.72	0304.73
0304.74	0304.75	0304.79	0304.89	0304.82
0304.83	0304.84	0304.85	0304.86	0304.87
0304.89	0304.99	0304.92	0204.93	0204.94
0204.95	0304.99	0305.90	0305.20	0305.39
0305.32	0305.39	0305.42	0305.43	0305.44
0305.49	0305.59	0305.59	0305.69	0305.62
0305.63	0305.64	0305.69	0305.79	0305.72
0305.79				

भाग - ४

୦୪୦୧.୧୦	୦୪୦୧.୨୦	୦୪୦୧.୪୦	୦୪୦୧.୫୦	୦୪୦୩.୧୦
୦୪୦୩.୧୦	୦୪୦୪.୧୦	୦୪୦୪.୧୦	୦୪୦୬.୧୦	୦୪୦୬.୨୦
୦୪୦୬.୩୦	୦୪୦୬.୪୦	୦୪୦୬.୧୦	୦୪୦୭.୧୧	୦୪୦୭.୧୧
୦୪୦୭.୨୧	୦୪୦୭.୨୧	୦୪୦୭.୧୦	୦୪୦୯.୦୦	
ଭାଗ - ୬				
୦୬୦୩.୧୧	୦୬୦୩.୧୨	୦୬୦୩.୧୩	୦୬୦୩.୧୪	୦୬୦୩.୧୫
୦୬୦୩.୧୬	୦୬୦୩.୧୭			
ଭାଗ - ୭				
୦୭୦୧.୧୦	୦୭୦୧.୧୦	୦୭୦୨.୦୦	୦୭୦୩.୧୦	୦୭୦୩.୨୦
୦୭୦୩.୧୦	୦୭୦୪.୧୦	୦୭୦୪.୨୦	୦୭୦୪.୧୦	୦୭୦୬.୧୦
୦୭୦୬.୧୦	୦୭୦୭.୦୦	୦୭୦୮.୧୦	୦୭୦୮.୨୦	୦୭୦୮.୧୦
୦୭୦୯.୨୦	୦୭୦୯.୩୦	୦୭୦୯.୪୦	୦୭୦୯.୫୧	୦୭୦୯.୫୧
୦୭୦୯.୬୦	୦୭୦୯.୭୦	୦୭୦୯.୧୧	୦୭୦୯.୧୨	୦୭୦୯.୧୩
୦୭୦୯.୧୬	୦୭୧୦.୧୦	୦୭୧୦.୨୧	୦୭୧୦.୨୨	୦୭୧୦.୨୬
୦୭୧୦.୩୦	୦୭୧୦.୮୦	୦୭୧୦.୧୦	୦୭୧୧.୪୦	୦୭୧୧.୫୧
୦୭୧୧.୫୬	୦୭୧୧.୧୦	୦୭୧୨.୨୦	୦୭୧୨.୩୧	୦୭୧୨.୩୨
୦୭୧୨.୩୬	୦୭୧୩.୩୩	୦୭୧୩.୩୪	୦୭୧୩.୩୫	୦୭୧୩.୩୬
୦୭୧୩.୪୦	୦୭୧୩.୫୦	୦୭୧୩.୬୦	୦୭୧୩.୧୦	
ଭାଗ - ୮				
୦୮୦୧.୩୧	୦୮୦୨.୧୧	୦୮୦୨.୧୨	୦୮୦୨.୩୧	୦୮୦୨.୩୨
୦୮୦୨.୪୧	୦୮୦୨.୪୨	୦୮୦୨.୬୧	୦୮୦୨.୬୨	୦୮୦୩.୧୦
୦୮୦୩.୧୦	୦୮୦୪.୩୦	୦୮୦୪.୪୦	୦୮୦୪.୫୦	୦୮୦୫.୨୦
୦୮୦୫.୪୦	୦୮୦୫.୫୦	୦୮୦୫.୧୦	୦୮୦୬.୧୧	୦୮୦୬.୧୧
୦୮୦୭.୨୦	୦୮୦୮.୧୦	୦୮୦୮.୩୦	୦୮୦୮.୪୦	୦୮୦୯.୩୦
୦୮୦୯.୪୦	୦୮୧୦.୧୦	୦୮୧୦.୩୦	୦୮୧୦.୭୦	୦୮୧୦.୧୦
୦୮୧୧.୧୦	୦୮୧୧.୧୦	୦୮୧୩.୧୦	୦୮୧୩.୨୦	୦୮୧୩.୩୦
୦୮୧୩.୪୦	୦୮୧୩.୫୦			

भाग -९				
०९१०.११	०९१०.१२	०९१०.३०		
भाग -१०				
१००१.९१	१००१.९९	१००५.१०	१००५.९०	१००६.१०
१००६.२०	१००६.३०	१००६.४०		
भाग -११				
११०१.००	११०२.२०	११०२.९०	११०३.११	११०३.१३
११०३.१९	११०३.२०	११०४.१२	११०४.१९	११०४.२२
११०४.२३	११०४.२९	११०४.३०	११०५.१०	११०५.२०
११०६.१०	११०६.२०	११०६.३०		
भाग -१२				
१२०१.१०	१२०१.९०	१२०२.३०	१२०२.४१	१२०२.४२
१२०४.००	१२०५.१०	१२०५.९०	१२०६.००	१२०७.१०
१२०७.३०	१२०७.४०	१२०७.५०	१२०७.६०	१२०७.७०
१२०७.९९	१२१२.९१	१२१२.९२	१२१२.९३	१२१२.९४
१२१२.९९				
भाग -१५				
१५०७.१०	१५१२.११	१५१२.२१	१५१२.२९	१५१५.२१
१५१५.५०	१५१५.९०			
भाग -२०				
२००१.१०	२००१.९०	२००२.१०	२००२.९०	२००३.१०
२००३.९०	२००४.१०	२००४.९०	२००५.१०	२००५.२०
२००५.४०	२००५.५१	२००५.५९	२००५.८०	२००५.९१
२००५.९९	२००६.००	२००७.१०	२००७.९१	२००८.११
२००८.२०	२००८.३०	२००८.४०	२००८.७०	२००८.९१
२००८.९७				

भाग - २१				
२१०३.३०				
भाग - २७				
२७११.११	२७११.१२	२७११.१३	२७११.१४	२७११.१९
२७११.२१	२७११.२९			
भाग - ३०				
३००३.१०	३००३.२०	३००३.४०	३००३.९०	३००४.१०
३००४.२०	३००४.३२	३००४.४०	३००४.५०	३००४.९०
भाग - ३९				
३९२३.४०				
भाग - ६३				
६३१०.१०	६३१०.९०			

अनुसूची-२

१. नेपालबाट विदेशमा निकासी हुने मालवस्तुमा देहाय बमोजिम निकासी भन्सार महसुल लाग्नेछ । यस दफामा उल्लेख भएका बाहेक अन्य मालवस्तुमा निकासी भन्सार महसुल लाग्ने छैन ।

शीर्षक	उपशीर्षक	मालवस्तुको विवरण	निकासी भन्सार महसुल दर अन्यथा उल्लेख भएकोमा बाहेक मोल प्रतिशतमा
१	२	३	४
०७.१३	०७१३.४०.००	कोसा छोडाएको सुख्खा कोसे तरकारी, बोक्रा छोडाएको वा नछोडाएको वा दलेको वा नदलेको । -मुसुरो दाल	प्र.के.जि. रु.१।-
“१०.०१	१००१.११.००	गहुं र मेसलिन । -दुरुम गहुं:	
	१००१.११.००	--बीऊ	प्र.के.जि. रु.१।-
	१००१.११.००	--अन्य	प्र.के.जि. रु.१।-
		-अन्य :	
	१००१.११.००	--बीऊ	प्र.के.जि. रु.१।-
	१००१.११.००	--अन्य	प्र.के.जि. रु.१।-
१०.०२	१००२.१०.००	राई । -बीऊ	प्र.के.जि. रु.१।-
	१००२.१०.००	-अन्य	प्र.के.जि. रु.१।-
१०.०५	१००५.१०.००	मकै । -बीऊ (गेडा)	प्र.के.जि. रु.१।-

१०.०६	१००५.९०.००	-अन्य	प्र.के.जि. रु.१।-
		धान ।	
	१००६.१०.००	-धान	प्र.के.जि. रु.१।-
	१००६.२०.००	-कुटेको (तर राम्रो नफलेको)	प्र.के.जि. रु.१।-
	१००६.३०.००	-पालिस वा चम्कने गरेको वा नगरेको कुटेर तयार गरेको चामल	प्र.के.जि. रु.१।-
१०.०८	१००६.४०.००	कनिका	प्र.के.जि. रु.१।-
		फाफर, कोदो, चराको आहारा; अरु खाद्यान्न ।	
	१००८.१०.००	-फाफर	प्र.के.जि. रु.१।-
		-कोदो	
१२.११	१००८.२१.००	--बीऊ	प्र.के.जि. रु.१।-
	१००८.२९.००	--अन्य	प्र.के.जि. रु.१।-
		मुख्यतः सुगन्धित वस्तु बनाउने, औषधी बनाउने वा कीटनाशक औषधी बनाउने वा यस्तै प्रयोजनका लागि प्रयोग हुने खालको, ताजा, सुकेको, काटिएको वा नकाटिएको, पिंघेको वा नपिंघेको वा धूलो पारिएको वा नपारिएको विरुवा र विरुवाका अङ्गहरू (बीयां र फलसमेत) ।	
		-अन्यः	
१४.०४	१२११.९०.१०	--यार्चागुम्वा	प्र.के.जि. रु.५०००।-
	१२११.९०.९०	--अन्य	प्र.के.जि. रु.१।-
		अन्यत्र नपरेको वनस्पति उत्पादन ।	
	१४०४.९०.११	--अर्ध तयारी खयरकत्था (कत्था रस)	प्र.के.जि. रु.१०।-
	१४०४.९०.१२	--खयर कत्था	प्र.के.जि. रु.५।-
	१४०४.९०.१५	--रुद्राक्षका दानाहरु	प्र.के.जि. रु.२।-
	१४०४.९०.१६	--अर्गेलिको वोक्रा	प्र.के.जि. रु.१।-
१४०४.९०.१७	--रिद्धा (सोपनट)	प्र.के.जि. रु.१।-	

२१.०६	१४०४.९०.१८	--अम्रिसो	प्र.के.जि रु.११-
	१४०४.९०.९०	--अन्य	प्र.के.जि रु.५१-
		अन्यत्र नपरेको खाद्य पदार्थ । -अन्य :	
२३.०२	२१०६.९०.२०	--पान मसला	प्र.के.जि रु.४०१-
		खाद्यान्न वा दलहनको बोटबाट निफनेर वा पिँधेर वा अरु प्रक्रियाद्वारा उपलब्ध हुने पेलेटको रूपमा रहेको वा नरहेको ढुटो आउने चोकर र अन्य अवशेष ।	
२३.०३	२३०२.१०.००	-मकैको	प्र.के.जि रु.-१५०
	२३०२.३०.००	-गहुँको	प्र.के.जि रु.-१५०
	२३०२.४०.००	-अन्य खाद्यान्नको	प्र.के.जि रु.-१५०
	२३०२.५०.००	-कोसे सागपातहरूको	प्र.के.जि रु.-१५०
		पेलेटको रूपमा रहेको वा नरहेको माड (स्टार्च) उत्पादन गर्दा निस्केको र यस्तै किसिमको अवशेष र चिनी बनाउँदा निस्कने चुकन्दर वा उखुका सुकेका छोक्रा, रक्सी वा वियर बनाउँदा निस्कने कसर र अन्य अवशेष ।	
	२३०३.२०.००	-चिनी उत्पादनको चुकन्दरको र उखुको छोक्रा र यस्तै अवशेषहरू	प्र.के.जि रु.-१५०
२३.०४	२३०३.३०.००	-रक्सी वा वियर बनाउँदा निस्कने कसर र अवशेषहरू	प्र.के.जि रु.-१५०
	२३०४.००.००	भटमासको तेल निकाल्दा प्राप्त हुने पिना र अन्य ठोस अवशेष, पिँधेको वा नपिँधेको वा पेलेटको रूपमा भएको वा नभएको ।	प्र.के.जि रु.-१५०
२३.०५	२३०५.००.००	बदामको तेल पेल्टा निस्केको, पिँधेको वा नपिँधेको, पेलेटको रूपमा भएको वा नभएको पिना र अन्य ठोस अवशेष ।	प्र.के.जि रु.-१५०
२३.०६		वनस्पतिको बोसो वा तेल निकाल्दा प्राप्त हुने शीर्षक २३.०४ वा २३.०५ मा परेको बाहेक पिँधेको वा नपिँधेको, पेलेटको रूपमा भएको वा नभएको पिना र अन्य ठोस अवशेष ।	

२४.०३	२३०६.२०.००	-आलसको बीयाँको	प्र.के.जि रु.१।-
	२३०६.४१.००	-तोरी वा रायो (रेप और कोल्जा) दाना : --न्यून इरुसिक अम्ल तोरी वा रायो (रेप अर कोल्जा) दानाहरू (सिङ्स)	प्र.के.जि रु.१५०
	२३०६.९०.००	-अन्य	प्र.के.जि रु.१।-
२५.०५		अन्य उत्पादनमा प्रयोग भएको सूति र प्रतिस्थापक सूति; समरुपी (होमोजिनाइज्ड) वा पुनर्निर्मित (रिकन्स्ट्रूटेड) सूति; सूतिको रस र सार । --अन्य:	
	२४०३.९९.१०	---जर्दा, खैनी, नस (स्नफ), गुट्खा र यस्तै सूती मिश्रित तयारी वस्तुहरु	प्र.के.जि रु.५०।-
	२४०३.९९.९०	---अन्य	प्र.के.जि रु.५०।-
२५.१४		भाग २६ को मेटलवियरिङ्ग (धातुयुक्त) बालुवा बाहेक रङ्गीन वा रङ्गीन सवै प्रकारको प्राकृतिक बालुवा ।	
	२५०५.१०.००	सिलिका बालुवा र क्वार्ज	प्र.घ.मि. रु.८००।-
	२५०५.९०.००	अन्य बालुवा	प्र.घ.मि. रु.८००।-
२५.१४	२५१४.००.००	अलि अलि टुक्राएको वा नटुक्राएको वा करौतिद्वारा काटेको वा नकाटेको वा अरु किसिमले काटेको चारपाटे (वर्गाकार समेत) ढिक्का वा पाता, स्लेट ।	प्र.घ.मि. रु.८००।-
२५.१६		करौतिद्वारा वा अन्य किसिमले अलि अलि ताँछिएको, काटिएको वा टुक्राइएको चारपाटे (वर्गाकार समेत) ढिक्का वा पाताको रुपमा रहेको ग्रेनाइट (कडा पत्थर), पर्फाइरी, रेशा नभएको आग्नेय चट्टान, वेसाल्ट, बलौटे ढुंगा र स्मारक एवं भवन बनाउने अन्य ढुंगा । -बलौट ढुंगा:	
	२५१६.२०.१०	--टुक्याइएका वा नटुक्याइएका गिट्टी र बाटुलिका ढुङ्गाहरू (पेवल्स), २.५ इञ्चसम्मका	प्र.घ.मि. रु.४००।-
	२५१६.२०.२०	--टुक्याइएका वा नटुक्याइएका २.५ इञ्चभन्दा बढीका ढुङ्गाहरू	प्र.घ.मि. रु.८००।-
	२५१६.२०.३०	--टुक्याइएका वा नटुक्याइएका ढुङ्गाहरू र बालुवाको मिश्रण, छर्चा	प्र.घ.मि. रु.८००।-

२५.१७		<p>साधारणतया कंक्रीट जोड्दा, सडकमा ढुंगाका टुक्रा ओछ्याउँदा वा रेल्वे र अन्य यस्तै ठाउँमा दृढ बनाउन बोभको रुपमा लगाउन प्रयोग गरिने तापित वा अतापित गिट्टी र टुक्राइएका वा पिधिएका ढुंगाहरू; बाटुलिका पत्थर (सिंगल), अग्निप्रस्तर र यो शीर्षकको पहिलो भागमा उल्लेख भएका वस्तुहरू भएको वा नभएको स्ल्याग (धातु अवशेष), ड्रस र यस्तै औद्योगिक अवशेष; अलकत्रायुक्त मेकाडम (रोडा); तापित वा अतापित शीर्षक २५.१५ वा २५.१६ का पत्थरका दाना, टुक्राटुकी र धूलो ।</p> <p>-साधारणतया कंक्रीट जोड्दा, सडकमा ढुंगा ओछ्याउँदा वा रेल्वे र यस्तै ठाउँमा दृढ बनाउन बोभ लगाउने काममा प्रयोग गरिने तापित वा अतापित गिट्टी र टुक्राइएका वा पिधिएका ढुंगाहरू, बाटुलिका प्रस्तर, अग्निप्रस्तर (फ्लिण्ट):</p>	
	२५१७.१०.१०	--टुक्याइएका वा नटुक्याइएका गिट्टी र बाटुलिका ढुङ्गाहरू (पेवल्स), २.५ इञ्चसम्मका	प्र.घ.मि. रु.४००।-
	२५१७.१०.२०	--टुक्याइएका वा नटुक्याइएका २.५ इञ्चभन्दा बढीका ढुङ्गाहरू	प्र.घ.मि. रु.८००।-
	२५१७.१०.३०	--टुक्याइएका वा नटुक्याइएका ढुङ्गाहरू र बालुवाको मिश्रण, छर्चा	प्र.घ.मि. रु.८००।-
	२५१७.२०.१०	-उप शीर्षक २५१७.१० मा उल्लिखित वस्तु समावेश भए वा नभएका ड्रस र स्ल्याग (धातुका अवशेष) का वा यस्तै औद्योगिक अवशेषका मेकाडम (रोडा):	प्र.घ.मि. रु.४००।-
	२५१७.२०.२०	--टुक्याइएका वा नटुक्याइएका गिट्टी र बाटुलिका ढुङ्गाहरू (पेवल्स), २.५ इञ्चसम्मका	प्र.घ.मि. रु.४००।-
	२५१७.२०.२०	--टुक्याइएका वा नटुक्याइएका २.५ इञ्चभन्दा बढीका ढुङ्गाहरू	प्र.घ.मि. रु.८००।-
	२५१७.४९.१०	-शीर्षक २५.१५ वा २५.१६ को तापित वा अतापित दाना (ग्रेनुअल), टुक्राटाकी (चिपिङ्ग) र धूलो (पाउडर) :	प्र.घ.मि. रु.४००।-
	२५१७.४९.१०	--ढुङ्गाको धूलो (क्रसर उद्योगबाट उत्पादित)	प्र.घ.मि. रु.४००।-
	२५१७.४९.९०	--अन्य (क्रसर उद्योगबाट उत्पादित)	प्र.घ.मि. रु.४००।-

२५.१९	२५१९.१०.०० २५१९.९०.००	<p>प्राकृतिक म्याग्नेसियम कार्बोनेट (म्याग्नेसाइट); गालिएका म्याग्नेसिया; पूर्णरूपले बदलिएको (डेडवर्न वा सिन्टर्ड) म्याग्नेसिया, बाल्नुभन्दा पहिले थोरै मात्रामा अन्य अक्साइडहरू मिलाइएको वा नमिलाइएको; अन्य म्याग्नेसियम अक्साइड, शुद्ध वा अशुद्ध।</p> <p>-प्राकृतिक म्याग्नेसियम कार्बोनेट (म्याग्नेसाइट)</p> <p>-अन्य</p>	<p>प्र.घ.मी. रु.४००।-</p> <p>प्र.घ.मी. रु.४००।-</p>
२५.२६	२५२६.१०.००	<p>करौतिद्वारा वा अन्य प्रकारले अलि अलि टुक्राइएको वा नटुक्राइएको, ताछिएको वा नताछिएको चारपाटे (बर्गाकार समेत) ढिक्का वा पाता समेत र प्राकृतिक स्टियटाइट (सावुन ढुंगा); टाल्क (खरी)।</p> <p>-नपिधेको धूलो नबनाएको</p>	<p>प्र.के.जि रु.१।-</p>
३२.०३	३२०३.००.१० ३२०३.००.९०	<p>रासायनिक तवरले छुट्टयाइएको वा नछुट्टयाइएको वनस्पति वा जीवजन्तुजन्य रङ्गाउने पदार्थ (रङ्गाउने सार समेत तर एनिमल ब्ल्याक (कालो रङ्ग) बाहेक); यस भागको द्रष्टव्य ३ मा उल्लेख गरिएका वनस्पति वा जीवजन्तुजन्य रङ्गाउने पदार्थमा आधारित तयारी वस्तुहरू।</p> <p>-खयर कच्छ</p> <p>-अन्य</p>	<p>प्र.के.जि. रु.३।-</p> <p>प्र.के.जि. रु.३।-</p>
४४.०१	४४०१.१०.०० ४४०१.२१.००	<p>बाल्ने दाउरा, मुढा, चिरेको मोटो टुक्रा (बिलेट), हांगा बिंगा वा दाउराको बाधेको बिटो, वा यस्तै रूपमा; काठका चोइटाचोइटी वा मसिना टुक्राटुक्रा (पार्टिकल); काठ चिरेको धूलो, काठको अवशेष, रद्दी वस्तु, मुढो, ब्रिकेट (थिचेर बनाइएको चक्का), पेलेट मट्याङ्गा वा यस्तै रूपमा एकत्रित गरिएको वा नगरिएको।</p> <p>-बाल्ने दाउरा, मुढा, चिरेको मोटो टुक्रा (बिलेट), हांगा बिगां, दाउराको बिटो वा यस्तै रूपमा</p> <p>-काठको चोइटा चोइटी वा मसिना टुक्राटुक्रा पार्टिकल):</p> <p>--देवदार जातिका (कोनिफेरस)</p>	<p>२००%</p> <p>२००%</p>

	४४०१.२२.००	--देवदार जाति बाहेकका (नन्कोनिफेरस)	२००%
४४.०३	४४०१.३०.००	-आराले काट्दा निस्केको काठको धूलो, काठको अवशेष र रद्दी वस्तु, मुढा, चक्का (ब्रिकेट), मट्याङ्गा (पिलेट्स) वा यस्तै रूपमा एकत्रित गरिएको वा नगरिएको	२००%
		बोक्रा वा काठको बाहिरी नरम भाग ताछेको वा नताछेको वा मोटा मोटी ढंगले चारपाटे पारेको अपरिमार्जित काठ ।	
	४४०३.१०.००	-रङ्गलेप (पेन्ट) वर्णक रङ्ग (स्टेन), क्रिओसोट वा अन्य संरक्षी (प्रिजर्भेटिम) हरूद्वारा उपचार गरिएको	२००%
	४४०३.२०.००	-अन्य देवदार जातिको	२००%
		-अन्य, यस भागको उपशीर्षक द्रष्टव्य १ मा उल्लेख भएका उष्णप्रदेशीय (ट्रपिकल) काठको:	
	४४०३.४१.००	--गाढा रातो मेरान्ती, हलुका रातो मेरान्ती र मेरान्ती वकाउ	२००%
	४४०३.४९.००	--अन्य	२००%
		-अन्य :	
	४४०३.९१.००	--ओकको	२००%
	४४०३.९२.००	--बीचको	२००%
४४०३.९९.००	--अन्य	२००%	
४४.०४		हुपको काठ; काठको चिरेको खांवा (पोल); तिखारेको तर लम्बाइमा नचिरेको काठको घोचा(पाइल), किलो (पिकेट) र एकापट्टि तिखारिएको घोचो (स्टेक); साधारणरूपले कांटाछाँट गरेको तर नदोब्याएको, नबंग्याएको, अरुथोक नबनाएको टेक्ने लट्टी, छाताको डण्डी, औजारको डण्डी वा त्यस्तै सामान बनाउन उपयुक्त हुने खालको काठको छडी, चोइटाचोइटी काठ (चिपउड) र यस्तै ।	
	४४०४.१०.००	-देवदार जातिको (कोनिफेरस)	२००%
	४४०४.२०.००	-देवदार जातिको बाहेक (नन्कोनिफेरस)	२००%
४४.०५	४४०५.००.००	काठको ऊन; काठको पिठो ।	२००%
४४.०६		रेल वा ट्रामको काठका पटरीहरू (स्लिपर) (क्रस-टाइज) ।	
	४४०६.१०.००	-संसिक्त नगरिएका (नट इम्प्रिनेटेड)	२००%
	४४०६.९०.००	-अन्य	२००%

४४.०७		लम्बाइमा चिरेको वा काटेको (चिण्ड), ताछेको (स्लाइस्ड) वा बोक्रा हटाएको (पिल्ड) रण्डा लगाएको वा नलगाएको, अपघर्षक लगाई चिल्याएको वा नचिल्याएको वा छेउमा जोड (इन्ड ज्वाइन्टेड) गरिएको वा नगरिएको ६ एम.एम. भन्दा बढी मोटाइको काठ ।	
	४४०७.१०.००	-देवदार जातिको	२००%
		-यस भागको उपशीर्षक द्रष्टव्य १ मा उल्लिखित उष्ण प्रदेशीय (ट्रपिकल) काठको:	
	४४०७.२१.००	--महोगनी स्वीटेनिया (एसपीपी)	२००%
	४४०७.२२.००	--भिरोला, इम्बुइया र वाल्सा	२००%
	४४०७.२५.००	--गाढा रातो मेरान्ती, हलुका रातो मेरान्ती र मेरान्ती वकाउ	२००%
	४४०७.२६.००	--सेतो लौआन, सेतो मेरान्ती, सेतो सेराया, पहेंलो मेरान्ती र एलान	२००%
	४४०७.२९.००	--अन्य	२००%
		-अन्य:	
	४४०७.९१.००	--ओकको	२००%
४४०७.९२.००	--बीचको	२००%	
४४०७.९९.००	--अन्य	२००%	
४४.०८		पृष्ठावरण वा बाहिरी पत्र चढाउने (भेनियरिङ्ग) निमित्तका चादर (शिट्स) हरू (पटलित काष्ठ (ल्यामिनेटेड् उड) ताछेर (स्लाइसिड्) प्राप्त हुने वस्तु समेत), प्लाइउड (स्तर काष्ठ) वा यस्तै पटलित काष्ठ निमित्तका चादरहरू (शिट्स) तथा रण्डा (प्लेन) लगाएको वा नलगाएको अपघर्षक लगाएको वा नलगाएको, दुई टुप्पा जोडिएका (स्लाइस्ड) वा नजोडिएको वा छेउको जोड (एण्ड ज्वाइण्टेड्) गरिएको वा नगरिएको, ६ मि. मि मा नबढ्ने मोटाई (थिकनेस) भएका अन्य काठ ।	
	४४०८.१०.००	-देवदार जातिको	प्रति किलो रु.७-
		-यस भागको उपशीर्षक द्रष्टव्य १ मा उल्लेख भएका उष्ण प्रदेशीय काठको:	
	४४०८.३१.००	--गाढा रातो मेरान्ती, हलुका रातो मेरान्ती र मेरान्ती वकाउ	प्रति किलो रु.७-
	४४०८.३९.००	--अन्य	प्रति किलो रु.७-
४४०८.९०.००	-अन्य	प्रति किलो रु.७-	

२. निकासी हुने मालवस्तुको वर्गीकरणका लागि भन्सार कार्यालयहरूले अनुसूची-१ को परिच्छेद १ देखि २१ सम्म पर्ने भाग १ देखि ९७ सम्ममा उल्लिखित शीर्षकको प्रयोग गर्नु पर्नेछ ।
३. जिल्ला वन कार्यालयको इजाजत लिई उद्योगले धूप वा हवनमा प्रयोग हुने गरी सल्लावाट बनाएको स-साना टुक्राहरू (Chips) (उपशीर्षक ४४०१.३०.००) निकासी गर्दा दश प्रतिशतमात्र भन्सार महसुल लाग्नेछ ।

अनुसूची-३

सडक निर्माण तथा सम्भार दस्तुर र सवारी साधन कर

(क) सडक निर्माण तथा सम्भार दस्तुर	
१. देहायका सवारी साधन दर्ताका बखत देहाय बमोजिको सडक निर्माण तथा सम्भार दस्तुर लाग्नेछ :-	
<u>सवारी साधनको किसिम</u>	<u>दस्तुर</u>
(क) कार, जीप, भ्यान, माइक्रोबस, बस, ट्रक, ट्रिपर, ट्रकमिक्सचर, मिनीबस, मिनीट्रक, मिनीटिपर,	मूल्यको ५ प्रतिशत
(ख) मोटरसाइकल प्रति थान	रु. ६,०००/-
<p>तर, कूटनैतिक नियोग तथा कूटनैतिक सुविधा प्राप्त व्यक्ति, दमकल, एम्बुलेन्स र शव वाहनलाई यस्तो दस्तुर लाग्ने छैन ।</p> <p><u>स्पष्टीकरण</u> : यस दफाको प्रयोजनको लागि “मूल्य” भन्नाले आन्तरिक खरीदको हकमा मूल्य अभिवृद्धि कर सहितको विजक मूल्य र पैठारीको हकमा भन्सार महसुल, अन्तःशुल्क, मूल्य अभिवृद्धि कर तथा भन्सार बिन्दुमा लाग्ने सबै प्रकारका दस्तुर र शुल्क समावेश भएको मूल्य सम्भन्नु पर्छ ।</p>	
(ख) सवारी साधन कर	
१. निजी सवारी साधनमा देहाय बमोजिम सवारी साधन कर लाग्नेछ :-	

<u>सवारीको किसिम</u>	
(क) कार, जिप, भ्यान, माइक्रो बस	वार्षिक कर दर
(अ) १००० सी.सी सम्म	रु. १६,५००/-
(आ) १००१ देखि १५०० सी.सी सम्म	रु. १८,०००/-
(इ) १५०१ सी.सी. देखि २००० सी.सी. सम्म	रु. २०,०००/-
(ई) २००१ सी.सी. देखि २९०० सी.सी. सम्म	रु. २७,५००/-

(उ) २९०१ सी.सी. देखि माथि सबै	रु. ४४,०००।-
(ख) (१) डोजर, एक्साभेटर, लोडर, रोलर, ट्रिपर, क्रेन जस्ता मेशिनरी उपकरण (२) मिनीटिपर	रु. २६,०००।- रु. १६,९००।-
(ग) अटो रिक्सा, श्री हवीलर, टेम्पो, ट्रेक्टर र पावर टिलर	
(अ) अटो रिक्सा, श्री हवीलर र टेम्पो	रु.४,४००।-
(आ) ट्रेक्टर	रु.२,८००।-
(ई) पावर टिलर	रु.२,३००।-
(घ) मिनिट्रक/मिनिबस	रु.१४,३००।-
(ङ) ट्रक/बस	रु.२२,०००।-
(च) मोटर साइकल	
(अ) १२५ सी.सी. सम्मको	रु.२,०००।-
(आ) १२६ सी.सी. देखि २५० सी.सी. सम्म	रु.३,५००।-
(इ) २५१ सी.सी. र सो देखि माथि	रु.५,०००।-
२. भाडामा दर्ता भएका सवारी-साधनमा देहाय बमोजिम सवारीसाधन कर लाग्नेछ :-	
<u>सवारीको किसिम</u>	
(क) कार, जिप, भ्यान, माइक्रो बस	<u>वार्षिक कर दर</u>
(अ) १३०० सी.सी.सम्म	रु.५,०००।-
(आ) १३०१ सी.सी. देखि २००० सी.सी.सम्म	रु.६,०००।-
(इ) २००१ सी.सी.देखि २९०० सी.सी.सम्म	रु.७,५००।-
(ई) २९०१ सी.सी.देखि ४००० सी.सी.सम्म	रु.९,६००।-
(उ) ४००१ सी.सी. र सोभन्दा माथि सबै	रु.११,८००।-
(ख) डोजर, एक्साभेटर, लोडर, रोलर, ट्रिपर,क्रेन जस्ता मेशिनरी उपकरण	रु.१२,५००।-
(ग) अटोरिक्सा,श्री हवीलर, टेम्पो,इन्धनको प्रकार अनुसार <u>वार्षिक कर दर</u>	

(अ) अटो रिक्सा, थ्री ह्वीलर र टेम्पो	रु.२,९००।-
(आ) ट्रेक्टर	रु.१,४५०।-
(ई) पावर टिलर	रु.१,१५०।-
(घ) मिनीट्रक, मिनीबस	रु.८,२००।-
(ङ) ट्रक, बस	रु.१०,६००।-
३.	तपसीलमा उल्लेख भएका सवारी साधनहरूलाई भाडामा दर्ता भएका सवारी साधनमा लाग्ने सरह कर लाग्ने छ :- (क) नेपाल सरकारको नाउँमा दर्ता भएका, (ख) मुनाफा गर्ने उद्देश्य नभएको नेपाल सरकारबाट स्वीकृती प्राप्त सामाजिक, धार्मिक वा शिक्षण संस्थाका नाउँमा दर्ता भएका, (ग) गाउँ विकास समिति, नगरपालिका र जिल्ला विकास समितिको नाउँमा दर्ता भएका ।
४.	विद्युतीय माध्यमद्वारा सञ्चालित सवारी साधनमा सवारी साधन कर लाग्ने छैन । पेट्रोलियम पदार्थ बाहेक अन्य इन्धनद्वारा सञ्चालन हुने सवारी साधनमा माथि दफा १ र २ बमोजिम लाग्ने सवारी साधन करमा २० प्रतिशत छुटहुनेछ ।
५.	शुरु पैठारी मितिले १ वर्षभन्दा कम अवधि भएमा दामासाहीले सवारी साधन कर कट्टा गरिनेछ । तर व्यापार मौज्जातमा रहेका सवारी साधनमा यस्तो कर लाग्ने छैन ।
६.	सवारी साधन विग्रेको वा अन्य कुनै कारणबाट सो सवारी साधन चलाउन नपाएको भनी नेपाल सरकारले ठहर्‍याएको कुनै व्यक्ति वा संस्थाको नाममा दर्ता भएको सवारी साधनलाई सवारी साधन कर लाग्ने छैन ।
७.	काठमाडौँ उपत्यकामा सञ्चालन भएका उत्पादनका मितिले १५ वर्षभन्दा पुराना सवारी साधनहरूलाई लाग्ने सवारी साधन करमा १५ वर्षभन्दा बढीको प्रत्येक वर्षका लागि पाँच प्रतिशत का दरले थप गरी सवारी साधन कर लाग्नेछ । तर यस्तो थप गरिएको रकम उक्त सवारी साधनको लागि तोकिएको कर रकमभन्दा बढी हुने छैन ।
८.	भाडाका बस, मिनीबस तथा माइक्रोबसका सवारी साधनहरूले लाग्ने सवारी साधन करमा विद्यार्थीलाई सहूलियतको रूपमा भाडामा छुट्टिदिएबापत तिर्नु पर्ने करमा साठी प्रतिशत छुट्टिपाउनेछन् ।
९.	जुनसुकै सवारी साधनका धनीले चाहेमा लाग्ने सवारी साधन कर प्रचलित दरका आधारमा एकमुष्ट रूपमा पाँच वर्षसम्मका लागि एकैपटक भुक्तानी गरी नविकरण गराउन सक्नेछन् । यसरी अग्रिम

	रुपमा पाँच वर्षको सवारी साधन कर एकमुष्ट बुझाई नविकरण गराएमा लाग्ने सवारी साधन करमा दस प्रतिशत छुट हुनेछ ।
१०.	सार्वजनिक संग्रहालयमा प्रदर्शनीका लागि राखिएका बीस वर्षभन्दा पुराना सवारी साधनलाई वार्षिक तिर्नुपर्ने सवारी साधन कर लाग्ने छैन ।
११.	दफा १ र २ मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि दमकल, एम्बुलेन्स तथा सब वहानलाई सवारी साधन कर लाग्ने छैन ।
१२.	विद्युत, सोलार वा व्याट्रिवाट चल्ने सवारी साधनमा सडक निर्माण तथा संभार दस्तुर पचास प्रतिशत छुट हुनेछ ।
१३.	रु. बीस लाखभन्दा बढीको सवारी साधन खरीद गर्दा सम्बन्धित सवारी साधन क्रेताले एकाउन्ट पेयी चेक (Account Payee Cheque) बाट मात्र विक्रेतालाई रकम भुक्तानी गर्नु पर्नेछ ।
१४.	यस अध्यादेशमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि अपाङ्गहरुले प्रयोग गर्न मिल्ने गरी बनाईका १५० सी.सी. सम्मका स्कूटरमा सवारी साधन कर र सडक निर्माण तथा संभार दस्तुर लाग्ने छैन ।

अनुसूची-४

रजिष्ट्रेशन दस्तुर, सेवा शुल्क र घरजग्गा रोक्का दस्तुर

क. घर जग्गा रजिष्ट्रेशन दस्तुर :

सि.नं.	लिखतको प्रकार	रजिष्ट्रेशन दस्तुरको दर अन्यथा उल्लेख भएकोमा बाहेक थैली अङ्कमा			
		नगरपालिका क्षेत्रको दस्तुर	गाउँ विकास समिति क्षेत्रको दस्तुर	दुवै क्षेत्रको दस्तुर	वेइलाका थप दस्तुर थैली अङ्कमा
१.	<u>राजिनामा, सट्टापट्टा र सगोलनामाको लिखतमा</u>				
	(क) रु. १०,०००/- सम्मको थैली अङ्कमा	४००/-	३००/-	-	२०%
	(ख) रु. १०,००१/- देखि रु. २५,०००/- सम्मको थैलीमा	१०००/-	५००/-	-	२०%
	(ग) रु. २५,००१/- देखि माथि जतिसुकै थैली अङ्कमा	४%	२%	-	२०%
	(घ) सामुहिक आवास योजना अन्तर्गत निर्मित भवनको आवास इकाई (Flat) को लिखतको थैली अङ्कमा स्पष्टिकरण : तर जमिनदेखि माथि ५ तलाभन्दा बढी उचाईको भवन निर्माण गरी त्यस्तो आवास इकाईको लिखतको थैली अङ्कमा पचास प्रतिशत छुट्टहनेछ।	-	-	१%	१०%
	(ङ) सामुहिक आवास योजना अन्तर्गत निर्मित भवन सहितको घर जग्गाको लिखतको थैली अङ्कमा	-	-	२%	१०%
२.	दर्ताफारी, संयुक्त दर्तावालावीचको छोडपत्रको थैली अङ्कमा	२%	१ %	-	२०%

३.	<u>हालैदेखिको वकसपत्रको लिखतमा -थैली अङ्कमा)</u> (क) बाजे, बज्यै, आमा, बाबु, पति, पत्नी, दाजु, भाइ, दिदी, बहिनी, छोरा,				
----	---	--	--	--	--

	छोरी, छोराबुहारी, भाइबुहारी, छोरीज्वाई, सासु-ससुरा, जेठाजु, देवर, भाउजु, भतिजा, भतिजी, नाति, नातिनी, देउरानी, जेठानी काका, काकी, ठुलो बुवा, ठुली आमा, आमाजु, नन्द, सौता-सौता र एकै दाजु भाइको छोरा, छोरीबीच (अ) रु. ५०,०००/- सम्मको थैली अङ्कमा (आ) रु. ५०,००१/- देखि माथि जतिसुकै अङ्कको थैलीमा	रु.५००१-	रु.२००१-	-	२०%
	स्पष्टिकरण : तर यसै अनुसूचीको विविध खण्डको क्रम संख्या १५ मा उल्लिखित ३ प्रतिशत रजिष्ट्रेशन दस्तुर लाग्ने गाउँ विकास समितिको हकमा हालै देखिको वकस पत्र पारित हुने लिखतमा १.५ प्रतिशत दस्तुर लाग्नेछ ।	२%	१%	-	२०%
	(ख) अन्य वकसपत्र र दानपत्रको थैली अङ्कमा	१५%	१०%	-	२०%
४.	अंशवण्डा तथा अंश भर्पाईको लिखतमा (क) रु. २५,००,०००/- सम्मको थैली अङ्कमा (ख) रु. २५,००,००१/- देखि रु. २ करोडसम्मको थैली अङ्कमा (ग) रु. २ करोड देखि माथि जति सुकै अङ्कको थैलीमा	-	-	०.२%	-
		-	-	०.३%	-
		-	-	०.४%	-
५.	मानो छुट्टिएको र मानो जोडिएको प्रति लिखत	रु.५,०००१-	रु.२,०००१-	-	२०%
६.	बराबर जग्गा सहापट्टा गरी चक्रवाबन्दी गरिने प्रति लिखतमा (घडेरी बाहेक कृषि प्रयोजनको लागि मात्र)	रु.१,०००१-	रु.५००१-	-	वेइलाका पारित नहुने
७.	शेषपर्छिको वकसपत्र (प्रति लिखत) (क) तीन पुस्ताभित्रको	रु.४,०००१-	रु.१,०००१-	-	-

	(ख) तीन पुस्ताबाहिरको	रु.५,०००।-	रु.२,०००।-	-	-
८.	दृष्टिवन्धकी, भोगवन्धकी र लखवन्धकीको लिखतको थैली अङ्कमा	-	-	१%	बेइलाका पारित नहुने
९.	धर्मपुत्र, धर्मपुत्री (प्रति लिखतमा) (क) तीन पुस्ताभित्रको नातामा प्रति लिखत (ख) अन्य लिखतमा	- -	- -	रु.१०००।- रु.५०००।-	- -
१०.	अधिकारनामा, मंजूरीनामा र अख्तियारनामाको प्रति लिखतमा	-	-	रु.१,५००।-	-
११.	कपाली तमसुक र करारनामा (दाखिल खारिज नहुने)	-	-	०.५०%	-

सेवा शुल्क :

सि.नं	लिखतको प्रकार	सेवा शुल्कको दर अन्यथा उल्लेख भएकोमा बाहेक थैली अङ्कमा		
		नगरपालिका क्षेत्रको दस्तुर	गाउँ विकास समिति क्षेत्रको दस्तुर	दुवै क्षेत्रको दस्तुर
१.	लिखत रजिष्ट्रेशनको लागि डोर माग गर्ने निवेदनमा डोर शुल्क : (क) काठमाडौं उपत्यका क्षेत्रमा (ख) तराई क्षेत्रमा (ग) पहाडी क्षेत्रमा	रु.१५,०००।- रु.७,०००।- रु.५,०००।-	रु.१०,०००।- रु.३,०००।- रु.२,०००।-	दफा १५ मा उल्लेखित गा.वि.स. हरूको हकमा नगरपालिका सरहको दस्तुर लाग्नेछ ।
२.	नेपाल राष्ट्र बैङ्कबाट वित्तीय कारोबार गर्न स्वीकृति प्राप्त बैङ्क वित्तीय तथा सहकारी संस्थाबाट दिने कर्जाको धितोबन्धक वा दृष्टिवन्धक लिखतमा (क) रु.१,००,०००।- सम्मको लिखतको थैली अङ्कमा (ख) रु. १,००,००१।- देखि रु. ५,००,०००।- सम्मको थैली अङ्कमा (ग) रु. ५,००,००१।- देखि रु. १०,००,०००।- सम्मको थैली अङ्कमा (घ) रु. १०,००,००१।- देखि रु. २०,००,०००।- सम्मको थैली अङ्कमा (ङ) रु. २०,००,००१।- देखि रु. ५०,००,०००।- सम्मको थैली	- - -	- - -	रु.५००।- रु.७००।- रु.१,२००।- रु.१,५००।- रु.३,०००।-

	अङ्कमा (च) रु. ५०,००,००१- देखि रु. १,००,००,०००- सम्मको थैली अङ्कमा (छ) रु. १,००,००,००१- देखि रु. २,००,००,०००- सम्मको थैली अङ्कमा (ज) रु. २,००,००,००१- देखि माथि जतिसुकै अङ्कको थैलीमा	- - -	- - -	रु.१०,०००- रु.१५,०००- रु.३०,०००-
३.	(क) नेपाल सरकारको जग्गामा संगठित संघ-संस्थाको भोगाधिकार जनाउँदा (सम्बन्धित संस्थाबाट असूल गरिने) (ख) नेपाल सरकारको जग्गामा संगठित संघ-संस्थाको भोगाधिकार नवीकरण गर्दा (सम्बन्धित संस्थाबाट असूल गरिने)	रु.१०,०००- रु.२,०००-	रु.१०,०००- रु.२,०००-	- -
४.	जग्गाधनी दर्ता सेस्ताको प्रतिलिपिको लागि (किताब र टिकट बाहेक) प्रति पर्जा (क) काठमाडौं उपत्यकाभित्र (ख) तराई क्षेत्र (ग) अन्य क्षेत्र	रु.५००- रु.२००- रु.१००-	रु.३००- रु.१००- रु.५०-	- - -
५.	दाखिल खारेज शुल्क (क) करार अनुसार लिखत पारित गर्न ठहर्‍याएको फैसला वा मिलापत्र अनुसारको दाखिल खारेज गर्दा (ख) अन्य मिलापत्र (अंश र अपुताली बाहेक) को दाखिल खारेज गर्दा	४% २%	२% १%	- -
	(ग) बैङ्क, वित्तीय संघ वा सहकारी संस्थाले कर्जा प्रवाह गर्दा लिएको धितो लिलाम गर्दा व्यक्तिले सकार गरी बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाको पत्रानुसार व्यक्तिको नाउँमा दाखिल खारिज गर्दाको थैली अङ्कमा	४%	२%	-
	(घ) बैङ्क, वित्तीय संघ वा सहकारी संस्थाले कर्जा प्रवाह गर्दा लिएको धितो लिलाम गर्दा व्यक्तिले सकार नगरी ऋणीको नामबाट बैङ्क, वित्तीय संघ वा सहकारी संस्थाले आफ्नो नाउँमा दाखिल खारिज गर्दा प्रति मिसिल	रु.२,०००-	रु.१०००-	-
	(ङ) बैङ्क, वित्तीय संघ वा सहकारी संस्थाले कर्जा प्रवाह गर्दा लिएको धितो लिलाममा बैङ्क, संघ वा संस्था			

	आफैले सकार गरेपछि सम्बन्धित ऋणीलाई नै फिर्ता गर्दा पारित गर्ने लिखतको थैली अंकमा	२%	१%	-
	(च) शेषपछिको बकसपत्रको दाखिल खारिज (क) तीन पुस्ताभित्रको भए (ख) तीन पुस्ताबाहिरको भए	-	-	अंश वण्डा सरह १%
६	नामसारी तीन पुस्ताभन्दा बाहिरको नामसारी गर्दा न्यूनतम मूल्यांकन अंकको	-	-	०.५%
७.	रोक्का दस्तुर		नगरपालिका क्षेत्रको दस्तुर	गाउँ विकास समिति क्षेत्रको दस्तुर
	(क) लिखत रजिष्ट्रेशन भएकोमा (थैली अंक जतिसुकै भए पनि) (ख) लिखत रजिष्ट्रेशन नहुनेमा (अ) रु.२५,०००/- सम्मको ऋण अंकमा (आ) रु.२५,००१/- देखि रु.५०,०००/- सम्म (इ) रु.५०,००१/- देखि रु.१,००,०००/- सम्म (ई) रु.१,००,००१/- देखि माथि जतिसुकै अंकमा (उ) ऋण अंक नखुलेकोमा	रु.२०००/- रु.५००/- रु.७५०/- रु.१५००/- रु.२५००/- रु.२५००/-	रु.१०००/- रु.३००/- रु.४००/- रु.७५०/- रु.१५००/- रु.१५००/-	

ग. विविध :

१.	काठमाडौं उपत्यकाभित्रका महानगरपालिका, उप-महानगरपालिका, नगरपालिका र सो क्षेत्रसित जोडिएका गाउँ विकास समितिभित्रको पारित हुने लिखतमा घरजग्गा रजिष्ट्रेशन दस्तुरको सि.नं. १, २ र ३ मा उल्लेख गरिएको रजिष्ट्रेशन लिखतको थैली अंकमा शून्य दशमलव पाँच प्रतिशत थप गरी वागमती सभ्यता कोषको लागि असूल गरिनेछ ।
२.	धर्मपुत्र, अधिकारनामा र शेषपछिको बकसपत्र लिखत बाहेक अन्य सबै प्रकारको लिखतमा अनिवार्य थैली अंक खुलाउनु पर्नेछ ।
३.	जलविद्युत उद्योग, चियाखेती, कफि खेती, कपासखेती, पुष्प व्यवसाय, तरकारी खेती, पशुपंक्षीपालन, अलैचीखेती, जडिबुटी खेती एवं फलफूल उद्योगको नाउँमा खरिद गर्ने जग्गाको लिखत पारित गर्दा लाग्ने रजिष्ट्रेशन दस्तुरमा पचहत्तर प्रतिशत छुट हुनेछ ।
४.	सामुहिक खेती योजना अन्तर्गत कृषि उत्पादन बढाउने उद्देश्यले चकला मिलाई खेती गर्न व्यक्ति व्यक्ति मिली उद्योग खोली सम्बन्धित व्यक्तिको नाउँको जग्गा उद्योगको नाउँमा पारित गर्ने लिखतमा लाग्ने रजिष्ट्रेशन दस्तुरमा पचहत्तर प्रतिशत छुट हुनेछ ।
५.	प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि नेपाल राष्ट्र बैङ्कबाट स्वीकृत प्राप्त बैङ्क, वित्तीय संस्था र सहकारी संस्थाहरूले ऋण लगानी गर्दा

	पारित गर्ने दृष्टि बन्धक लिखतमा यस अध्यादेश बमोजिम लगाईएको सेवा शुल्क बाहेक अन्य दस्तुर लाग्ने छैन ।
६.	(क) कृषि ऋण, बीमा संस्थान, बीमा समितिबाट स्वीकृत प्राप्त बीमा कम्पनी, विश्वविद्यालय, बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाहरूले आफ्ना बाहालवाला कर्मचारीहरूलाई सेवा शर्त बमोजिम दिने ऋण सुविधाको धितो बन्धक लिखत पारित गर्दा रजिष्ट्रेशन दस्तुर छुट हुनेछ तर सेवा शुल्क रु. १०००। लाग्नेछ । (ख) कर्मचारी सञ्चय कोष तथा नागरिक लगानी कोषले नियमित बचत जम्मा गर्ने आफ्ना सञ्चयकर्ताहरूलाई ऋण सुविधा उपलब्ध गराउँदा लिने धितोको धितो बन्धक लिखत पारित गर्दा रजिष्ट्रेशन दस्तुर छुट हुनेछ तर सेवा शुल्क रु. ५००। लाग्नेछ ।
७.	(क) सहकारी संस्थाहरूले आफ्ना सदस्यहरूबीच रु. १ करोडसम्म ऋण प्रवाह गर्दा राखिने धितो वा दृष्टि बन्धक लिखतमा लिखत पारित गर्दा लाग्ने रजिष्ट्रेशन दस्तुर छुट हुनेछ । (ख) बैकिङ्ग तथा वित्तीय व्यवसाय र विमा व्यवसाय गर्ने एकै प्रकृतिका निकायहरू एक आपसमा गाभिन चाहेमा गाभिने यस प्रकारका संस्थाहरूले सो प्रयोजनका लागि घरजग्गाको रजिष्ट्रेशन पारित गर्दा लिखतमा लाग्ने रजिष्ट्रेशन दस्तुर छुट हुनेछ ।
८.	जनआन्दोलन पहिलो, दोस्रो र मधेश आन्दोलनमा सहादत प्राप्त गरेका शहीदका आश्रित पति, पत्नी, छोरा र छोरी तथा माता पिताको नाउँमा स्वामित्व प्राप्त हुने गरी पारित हुने लिखतमा यस ऐन बमोजिम लाग्ने सबै प्रकारको दस्तुर र शुल्क पूर्णरूपमा छुट हुनेछ ।
९.	अन्धा, अपाङ्ग, दलित एवं पिछडिएका जाति भनी स्थानीय निकायबाट प्रमाणित भएको सिफारिस वा आधिकारिक प्रमाणको आधारमा तिनीहरूको नाममा स्वामित्व प्राप्त हुँदा यस ऐन बमोजिम असूल गरिने घर जग्गा रजिष्ट्रेशन दस्तुरमा पच्चीस प्रतिशत छुट हुनेछ ।
१०.	(क) जुनसुकै प्रकारबाट महिलाको नाममा स्वामित्व प्राप्त हुने गरी पारित हुने लिखतमा यस ऐन बमोजिम लगाईएको रजिष्ट्रेशन दस्तुरमा नगरपालिका तथा नगरोन्मुख गा.वि.स क्षेत्रको भए २५ प्रतिशत र गाउँ विकास समिति क्षेत्रको भएमा ३० प्रतिशत छुट हुनेछ । तर, देहायका खण्ड (अ) मा उल्लिखित हिमाली क्षेत्रका जिल्लाका सदरमुकाम बाहेकका गाउँ विकास समितिहरू र खण्ड (आ) देखि (ऊ) सम्म उल्लिखित जिल्लाका गाउँ विकास समितिहरूको हकमा ४० प्रतिशत छुट हुनेछ । (अ) ताप्लेजुङ्ग, सोलुखुम्बु, मनाङ्ग, मुस्ताङ्ग, रसुवा, हुम्ला, जुम्ला, मुगु, कालिकोट, डोल्पा, बझाङ्ग र दार्चुला । (आ) संखुवासभा जिल्लाका चेपुवा, किमाथाङ्का, मकालु, हटिया,

	<p>पावाखोला र पाथिभरा गाउँ विकास समितिहरू ।</p> <p>(इ) दोलखा जिल्लाका लामावगर, गौरिशंकर, आलम्पु, मार्बु, स्यामा, विगु, खारे र चिलंखा गाउँ विकास समितिहरू ।</p> <p>(ई) धादिङ जिल्लाका सेर्तुङ, टिप्लीङ्ग, रि, लप्पा, ओर्लाङ, सत्यदेवी, दाखा, बसेरी, बुढाथुम, मुलपानी, फुलखर्क, सल्यानकोट र बुङ्दी गाउँ विकास समितिहरू ।</p> <p>(उ) सिन्धुपाल्चोक जिल्लाका तातोपानी, गुम्वा, गोल्चे र फुल्पीडकट्टी गाउँ विकास समितिहरू ।</p> <p>(ऊ) गोरखा जिल्लाका सामागाउँ, ल्हो, प्रोक, विही, छेकम्पार, चुन्चेत, शिर्दिवास, कासीगाउँ, केरौंजा, मान्चु, उइया, गुम्दा, लाप्राक र लागु गाउँ विकास समितिहरू ।</p> <p>तर, एकल महिलाको नाममा स्वामित्व प्राप्त हुने गरी पारित हुने लिखतको हकमा उल्लिखित दररेटमा थप १०% छुट हुनेछ ।</p>
	<p>(ख) हाल पति वा पत्नीको नाममा कायम रहेको घर जग्गाको स्वामित्व परिवर्तन गरी पति-पत्नी दुवैको संयुक्त स्वामित्वको रूपमा लिखत गर्न चाहेमा सो सगोलनामाको लिखतमा रु.१००।- मात्र रजिष्ट्रेशन दस्तुर लाग्नेछ ।</p>
	<p>(ग) ७० वर्षभन्दा बढी उमेरका वृद्धको नाउँमा स्वामित्व प्राप्त हुने गरी पारित हुने लिखतमा महिला सरह रजिष्ट्रेशन दस्तुर छुट हुनेछ ।</p>
	<p>(घ) ३०० जना व्यक्तिलाई प्रत्यक्ष रोजगारी दिने उत्पादशिल उद्योग स्थापना गर्न वा विस्तार गर्नका लागि जग्गा खरीद गर्दा लाग्ने रजिष्ट्रेशन दस्तुरको लिखतमा पचास प्रतिशत छुट दिइनेछ । घोषित उद्देश्यको उपयोग नगरेमा प्रचलित कानून बमोजिम दस्तुर लिई कारवाही गरिनेछ ।</p>
११.	भूमिहीन मुक्त कर्मैया परिवारले बैङ्कबाट ऋण प्राप्त गरी खरिद गरेको जग्गाको लिखत पारित गर्दा लाग्ने रजिष्ट्रेशन दस्तुर, सेवा शुल्क र रोक्का दस्तुर पूर्णरूपमा छुट हुनेछ ।
१२.	बैङ्क, वित्तीय एवं सहकारी संघ वा संस्था र अदालतबाट भई आएको मिलापत्र अनुसार दाखिल खारेज गर्नुपर्दा सेवा दस्तुर असूल गर्ने प्रयोजनको लागि मालपोत कार्यालयले रजिष्ट्रेशन प्रयोजनको लागि तोकेको न्यूनतम मूल्य र मिलापत्र वा बैङ्क, वित्तीय एवं सहकारी संघ संस्थाको पत्रमा उल्लेख भएको मूल्यमध्ये जुन बढी हुन्छ सोहीलाई कायम गर्नु पर्नेछ ।
१३.	रजिष्ट्रेशन वापत मालपोत कार्यालयले सम्बन्धित जिल्ला विकास समिति र नगरपालिकामा पठाउने कूल रकमको ५% रकम सम्बन्धित मालपोत, भूमिसुधार र नापी कार्यालयहरूको संस्थागत सुदृढीकरण, भवन, निर्माण,

	<p>मर्मत, श्रेस्ता व्यवस्थापन तथा दैनिक कार्य सञ्चालनमा खर्च गर्ने गरी जिल्ला विकास समिति र नगरपालिकाले सम्बन्धित मालपोत कार्यालयहरूमा उपलब्ध गराउनु पर्नेछ । यसरी उपलब्ध गराएको रकम रु. ६ लाख भन्दा बढी भएमा सो भन्दा बढी भएको रकम भूमिसुधार तथा व्यवस्थापन विभागको भूमि व्यवस्थापन सुदृढीकरण खातामा दाखिला गर्नु पर्नेछ । उक्त रकम आवश्यकता एवं औचित्य हेरी सोही जिल्ला वा न्युन रकम हुने अन्य जिल्लाका कार्यालयहरूमा भूमि व्यवस्थापन सुदृढीकरण कार्यक्रम (संचालन) कार्यविधि, २०६७ को परिधिभिन्न रही केन्द्रीय कार्यक्रम समितिले बाँडफाँड गरी निकासी दिन सक्ने र खर्चको अनुगमन गरी सोको आवधिक जानकारी भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालय र अर्थ मन्त्रालयको बजेट तथा कार्यक्रम महाशाखामा पठाउनु पर्नेछ ।</p>
१४.	<p>नेपाल सरकारले चाहेमा धार्मिक तथा सामाजिक हितका निमित्त स्थापित नेपालमा दर्ता भएका संघ, संस्था वा निकायले आफ्नो नाउँमा खरिद गर्ने जग्गाको लिखत पारित गर्दा लाग्ने रजिष्ट्रेशन दस्तुर छुट्टादिन सक्नेछ ।</p>
१५.	<p>रजिष्ट्रेशन दस्तुरका सम्बन्धमा सि.नं. १ को खण्ड (ग) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि देहायका जिल्लाका देहाय बमोजिमका गाउँ विकास समितिहरूको पारित हुने लिखतमा तीन प्रतिशत रजिष्ट्रेशन दस्तुर लाग्नेछ ।</p>
	<p>(१) काठमाडौँ : मच्छेगाउँ, सितापाइला, स्युचाटार, नयाँ नैकाप, तीनथाना, बालाजु, मनमैजु, गोंगबु, धापासी, खड्का भद्रकाली, चपली, विष्णु, कपन, जोरपाटी, गोकर्ण, गोठाटार, डाँछी, मुलपानी, गोलहुङ्गा, धर्मस्थली, टोखा सरस्वती र काभ्रेस्थली गा. वि. स. तथा कलंकी देखि नागाहुंगासम्मका विभिन्न गाउँ विकास समितिका राजमार्गसँग जोडिएका वडाहरू ।</p>
	<p>(२) ललितपुर : इमाडोल, टिकाथली, धापाखेल, लुभु, सानागाउँ, सुनाकोठी, सैबुभैसेपाटी, हरिसिद्धि, ठैव, ठेचो, चापागाउँ, किटिनी, गोदामचौर, बुडमती र खोकना ।</p>
	<p>(३) भक्तपुर : कटुन्जे, भौखेल, दुवाकोट, बालकोट, दधिकोट, सिपाडोल, ताथली, चित्तपोल र सिरुटार ।</p>
	<p>(४) इलाम : पशुपतिनगर, बरवोटे, मंगलवारे, फिक्कल, बाँझोर र करफोक गाउँ विकास समिति ।</p>
	<p>(५) भ्जापा : शनिश्चरे वडा नं. १, २, ३, ७, ८ र ९, अर्जुनधारा वडा नं. ७ र ८, अनारमनी, चारपाने, धाइजन वडा नं. १, ५, ६ र ९, लखनपुर वडा नं. १, सतासीधाम वडा नं. ५ र ६, गौरादह वडा नं. ३, ४, ८ र ९, चन्द्रगढी, बाहुनडाँगी वडा नं. १, २ र ४, दुवागढी वडा नं. ३, ४, ५ र ६, सुरंगा वडा नं. १, २, ५ र ९, पाराखोपी वडा नं. १, २, ४, ६,</p>

७, ८ र ९, घैलाडुवा वडा नं. १, ८ र ९, महेशपुर वडा नं. १, ६ र ८, गरामनी ५, बुधवारे वडा नं. १, ४, ५, ६, ७ र ९, बनियानी वडा नं. ३, ४ र ८ ।
(६) मोरङ्ग : सुन्दरपुर, दुलारी, इन्द्रपुर, वेलवारी, मेघौलिया, पथरी, उर्लावारी, लेटाङ्ग, कटहरी, टङ्गिसिन्वारी, भापा बैजनाथपुर, रङ्गेली, हाथिमुढा र भोराहट गाउँ विकास समिति ।
(७) सुनसरी : हाँसपोसा, दुहवी, भादगाँउ सिनुवारी, पकली र एकम्बा, खनार, सोनासुर, भरोल, सिंगिया (४,८ बाहेक) आइतबारे, महेशा (८, ९ बाहेक), बक्योरी गाउँ विकास समिति ।
(८) ओखलढुंगा जिल्ला: ओखलढुंगा र रुम्जाटार गाउँ विकास समितिहरु ।
(९) उदयपुर : कटारी, बेलटार र ठोक्सिला, बसाहा गाउँ विकास समिति ।
(१०) सप्तरी : भरुवाखाल, कञ्चनपुर र रुपनगर, फत्तेहपुर गाउँ विकास समिति ।
(११) सिराहा : रामनगर मिर्चैया, इनर्वा, धनगढी, असनपुर, सारस्वर, वडहरामाल, पडरिया, भवानपुर, अयोध्यापुर र सुखिपुर, कल्याणपुर गाउँ विकास समिति ।
(१२) धनुषा : सवैला, यदुकुवा, गोदार, धनुषाधाम, महेन्द्रनगर, ढल्केवार, बेंगादावर, नकटाभिभ, यज्ञभूमि, सतोखर, लवटोली र बिन्ही गाउँ विकास समिति ।
(१३) महोत्तरी : वर्दिवास गाउँ विकास समिति ।
(१४) सर्लाही : बरहथवा, हरिओन, लालबन्दी, इश्वरपुर, हरिपुर, कोडेना, कविलासीको गैरबजार र हनुमान नगर छकपैयाको गोडैताबजार ।
(१५) रौतहट : चन्द्रनिगाहापुर र गरुडा गाउँ विकास समिति ।
(१६) बारा : सिमरा, जितपुर, निजगढ, छातापिपरा, रामपुरटोकनी, लिपनिमाल, बहुअरी, पिप्रासिमरा, भवानीपुर, प्रसौनी, कोर्चवा, बरियारपुर, गंजभवानीपुर, बेल्वी, इरियाहि र डुमरवान गाउँ विकास समिति ।
(१७) पर्सा : रामगढुवा, सिर्सिया ख.टो., पोखरीया, भिस्वा, बर्वागोठ, लिपनीवर्ता, अलौ र चोर्नी गाउँ विकास समिति ।
(१८) चितवन : शारदानगर, गीतानगर, खैरहनी, मंगलपुर, श्रीपुर, पिठुवा, हाजिपुर, भण्डारा, जुटपानी, बछेउली र चैनपुर गाउँ विकास समिति ।
(१९) मकवानपुर : बसाहामाडी वडा नं. २, ३, ४, ५ र ९, पदमपोखरी वडा नं. २, ४ र ५, हटिया वडा नं. १, २, ३, ४, ६ र ७ रातमाटे वडा नं. ३, ५ र ९, पालुङ्ग वडा नं. १, २ र ९, ज्यामिरे (पिप्ले) वडा नं. ८ख, ज्यामिरे वडा नं. ४ र ५, सिखरकोट (हाल दामन) वडा नं. ३ र ४ र बज्रवाराही वडा नं. १ र २ ।

(२०) <u>सिन्धुपाल्चोक</u> : मेलम्ची वडा नं. २, ३, ५, ६ र ८, चौतारा वडा नं. १, २, ४, ५, ८ र ९ र बाह्रविसे वडा नं. १, ८ र ९।
(२१) <u>काभ्रेपलाञ्चोक</u> : पाँचखाल, साँगा नासिकास्थान, उग्रचण्डीनाला गाउँ विकास समितिको वडा नं. १ र २।
(२२) <u>धादिङ्ग</u> : निलकण्ठ, नौविसे, गजुरी र सल्यानटार, थाक्रे वडा नं. ८ख, १घ, ८ग, ९क, ७क, ८क, १ड, ४ख, ३घ, ४ग र ३ग, बैरेनी वडा नं. ८ज, ९ड, ८ज, पिडा वडा नं. १क, १ग, २ड, २छ र २भ, वेनीघाट वडा नं. ६क, ८ड, ३क, ८क, ८घ र २व, भूमिस्थान वडा नं. ६क, ८क, ८ख र ९ग र साङकोष वडा नं. ३घ।
(२३) <u>तनहुँ</u> : आँबु, बन्दिपुर, भानु, जामुने, खैरेनीटार, दुलेगौडा ढोरफिदी, भिमाद र धाँसीकुवा गाउँ विकास समिति।
(२४) <u>लमजुङ्ग</u> : वेसीशहर, भोटेओडार, गाउँशहर वडा नं. २, ३, ६, ७ र ८, सुन्दर बजार वडा नं. १, २, ३, ४, ५, ६, ८ र ९, रम्घा वडा नं. ६, ७, ८ र ९, सूर्यपाल वडा नं. ९, इशानेश्वर वडा नं. ७, ८ र ९, भोर्लेटार वडा नं. ४, ५, ६, ७, ८ र ९।
(२५) <u>स्याङ्जा</u> : श्रीकृष्ण गण्डकी वडा नं. ८ र ९, जगत्रदेवी वडा नं. ८ र ९, दार्सिङ्ग दहथुम वडा नं. ३ र ९ र फेदीखोला वडा नं. २
(२६) <u>कास्की</u> : हेम्जा, विजयआर्वा वडा नं. १, २, ३ र ४ र लामाचौर गाउँ विकास समिति, ग्यारजाती वडा नं. २, ७, लुकुम्बारा वडा नं. १, साविक पडेली २, भोटेपोखरी वडा नं. ४, ७, ८, ९ भलाम १, सिसुवा वडा नं. ४, निर्मलपोखरी वडा नं. १ र ६।
(२७) <u>नवलपरासी</u> : कावासोती, प्रगतीनगर, गैडाकोट, शिव मन्दिर, माकर, सुनवल, पञ्चनगर, तिलकपुर र रामनगर गाउँ विकास समिति।
(२८) <u>रुपन्देही</u> : आनन्दवन, शंकरनगर, सेमलार, देवदह, करहिया, पडसरी, मधवलिया र परौहा गाउँ विकास समिति।
(२९) <u>पर्वत</u> : शिवालय, देवीस्थान, कटुवा चौपारी वडा नं. १, २, ३, ४, ५, ६, ७ र ८, हुवास वडा नं. ३, ७ र ८, बाजुड वडा नं. १ र २, देउपुर वडा नं. ९, तिलाहार वडा नं. ६, मल्लाज माझफाँट वडा नं. २ र ३, शालीग्राम वडा नं. ९, धाइरिङ्ग वडा नं. ५, त्रिवेणी वडा नं. ९, कार्कीनेटा वडा नं. ४, ५ र ७, लुंखु वडा नं. ९।
(३०) <u>पाल्पा</u> : रामपुर वडा नं. १, ३, ४, ५, ६, ७ र ८, दर्छा वडा नं. १, ७ र ८।
(३१) <u>अर्घाखाँची</u> : साविक किमडाँडा हाल सन्धीखर्क वडा नं. ९, साविक अर्घा हाल सन्धीखर्क वडा नं. ६ र ७, साविक खाँचीकोट वडा नं. ४ हाल सन्धीखर्क वडा नं. ६।
(३२) <u>कपिलवस्तु</u> : वीरपुर, कृष्णनगर, गजेहडा, जयनगर र ठूलोपिपरा गाउँ

	विकास समिति ।
	(३३) गूल्मी : तम्घास गाउँ विकास समिति ।
	(३४) दाङ्ग : नारायणपुर, विजौरी, टरीगाउँ, पुरन्धारा, लक्ष्मीपुर, चैलाही, शिशहनिया, लालमटिया र गढवा गाउँ विकास समिति ।
	(३५) प्यूठान : खलंगा, विजुवार, धर्मावती र विजयनगर गाउँ विकास समिति ।
	(३६) बाँके : चटार, उदयपुर, गनापुर, शमसेरगंज, हिरमिनिया, परसपुर, कारकादो, मनिकापुर, रभना र वनकटुवा गाउँ विकास समिति ।
	(३७) बर्दिया जिल्ला: मैनापोखर, बासगढी, नेउलापुर, राधापुर र ठाकुरद्वारा गाउँ विकास समितिहरू ।
	(३८) जुम्ला : चन्दननाथ गाउँ विकास समिति ।
	(३९) कैलाली : गेटा, मालाखेती, श्रीपुर र बलिया गाउँ विकास समिति ।
	(४०) कंचनपुर : श्रीपुर, सुडा, कालिका र भलारी गाउँ विकास समिति ।
१६.	सहकारी ऐनको दफा ५ अन्तर्गत दर्ता भएका सहकारी संस्थाहरूले संस्थाको प्रयोजनको लागि मात्र भवन र जग्गा खरिद गर्दा सहकारी विभागको सिफारिसमा लाग्ने रजिष्ट्रेशन दस्तुर मिनाहा हुनेछ । अन्य व्यापारिक प्रयोजनको हकमा यस अध्यादेश बमोजिम दस्तुर लाग्नेछ ।
१७.	विविधको क्रम संख्या ८, ९, १० र ११ बमोजिम छुटदिँदा एकै व्यक्तिलाई एकभन्दा बढी आधारमा छुटपाउने भएमा सबैभन्दा बढी कुनै एक मात्र छुट दिइनेछ ।
१८.	एउटै कारोबारबाट पचास लाख रुपैया वा सोभन्दा माथिको घर वा जग्गा खरिद बिक्री गर्दा क्रैताले बैङ्कबाट भुक्तानीको लागि योग्य (गुड फर पेमेण्ट) भनी छाप लागेको चेकको फोटोकपी पेश गरेपछि वा बिक्रेताका नाममा बैङ्कमा रहेको खातामा रकम जम्मा गरेको बैङ्क भौचरको फोटोकपी पेश गरेपछि मात्र मालपोत कार्यालयले पारित लिखत बमोजिम दाखिल खारेज गरी श्रेस्तापुर्जा तयार गर्नु पर्नेछ ।
१९.	पति-पत्नीको संयुक्त नाममा पारित हुने लिखतमा महिला सरह रजिष्ट्रेशन दस्तुरमा छुट दिइने छ ।
२०.	तीनपुस्ता भित्र छोरी वा नातिनीहरूमा संयुक्त नामसारी भई दर्ताफारी गर्दा सि.नं. २ मा उल्लिखित छोडपत्रको दररेटको आधा शुल्क लाग्ने छ ।

अनुसूची-५
चलचित्र विकास शुल्क

१. आ.व. २०७०/०७१ मा नेपालमा चलचित्रहरूको प्रदर्शनमा चलचित्रघरहरूले प्रदर्शन गर्ने विदेशी चलचित्रको सबै श्रेणीको प्रवेश शुल्कमा पन्ध्र प्रतिशत चलचित्र विकास शुल्क असूलउपर गरिनेछ ।
२. चलचित्रघरहरूले क्याबिन सञ्चालन गर्न पाउने छन् । विदेशी चलचित्र प्रदर्शन गरे बापत त्यस्तो क्याबिनको सबै श्रेणीको टिकट बिक्रीबाट असूल गर्ने चलचित्र विकास शुल्कको दर प्रवेश शुल्कको बीस प्रतिशत हुनेछ ।
३. चलचित्रघरहरूले आफूले प्रदर्शन गरेको चलचित्रको दैनिक टिकट बिक्रीको विवरण अभिलेख बिक्री खातामा दैनिक रुपमा अद्यावधिक गर्नु पर्नेछ । चलचित्रघरहरूले चलचित्र प्रदर्शन सम्बन्धी विवरण साप्ताहिकरुपमा काठमाडौं उपत्यकाको हकमा चलचित्र विकास बोर्ड र सम्बन्धित आन्तरिक राजस्व कार्यालयमा तथा अन्य क्षेत्रको हकमा आन्तरिक राजस्व कार्यालय भएको जिल्लामा सो कार्यालयमा र आन्तरिक राजस्व कार्यालय नभएको जिल्लामा कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयमा बुझाउनु पर्नेछ ।
४. प्रकरण १ र २ बमोजिमको शुल्क चलचित्रघरहरूले असूलउपर गरी प्रत्येक महिनाको शुल्क अर्को महिनाको पच्चीस गतेभित्र प्रकरण ५ को अधीनमा रही विवरण सहित सम्बन्धित आन्तरिक राजस्व कार्यालयमा वा सो कार्यालय नभएको जिल्लामा कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयमा दाखिला गर्नु पर्नेछ । तोकेको समयमा शुल्क नबुझाउनेलाई प्रत्येक महिनाको बुझाउनु पर्ने शुल्कको पच्चीस प्रतिशत जरिवाना लाग्नेछ । चलचित्र विकास शुल्कको मासिक विवरण उल्लिखित अवधिभित्र चलचित्र विकास बोर्डमा समेत बुझाउनु पर्नेछ ।
५. चलचित्रघरहरूले चलचित्र प्रदर्शन गरी चलचित्र प्रदर्शन नगरेको भनी वा विदेशी चलचित्र प्रदर्शन गरी नेपाली चलचित्र प्रदर्शन गरेको हो भनी वा वास्तविक टिकट बिक्रीभन्दा कम टिकट बिक्री दैनिक बिक्री खातामा जनाई भुट्टा विवरण दिएमा निम्न बमोजिमको

जरिवाना लगाई त्यसरी छलिएको चलचित्र विकास शुल्क सहित असूलउपर गरिनेछ :-

- (क) पहिलो पटक भए छलिएको चलचित्र विकास शुल्कको शत प्रतिशत ।
- (ख) दोस्रो पटक वा सोभन्दा बढी जतिसुकै पटक भए पनि छलिएको चलचित्र विकास शुल्कको दुई सय प्रतिशत ।

६. प्रकरण ४ र ५ बमोजिम तोकिएको म्याद व्यतित भएको दुई महिनाभित्र जरिवाना सहित शुल्क नबुझाउने चलचित्रघर बन्द गरी लागेको शुल्क तथा जरिवाना समेत सम्बन्धित अधिकृतले असूल गर्नेछ । समयमा विवरण पेश नगरेमा प्रति महिना एक हजार रुपैया जरिवाना लाग्नेछ ।
७. दैवी प्रकोप, उपकरणीय मर्मत सम्भार वा अन्य कुनै कारणले सात दिन वा सोभन्दा बढी दिन चलचित्रघर बन्द भएको व्यहोरा प्रकरण ११ मा उल्लिखित कार्यालयले प्रमाणित गरेको अवस्थामा बन्द भएको दिनको चलचित्र विकास शुल्क लाग्ने छैन ।
८. विद्यार्थीवर्गको सहूलियतको लागि शनिवार बिहान ८ बजेको र सार्वजनिक बिदा परेका दिनको बिहान ८ बजेको शोको चलचित्र प्रदर्शनीमा चलचित्र विकास शुल्कमा पचास प्रतिशत छुट दिइनेछ ।
९. यस अनुसूची बमोजिम गरेको निर्णय उपर पैतीस दिनभित्र राजस्व न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन लाग्नेछ ।
१०. चलचित्र विकास शुल्क सम्बन्धी प्रशासन आन्तरिक राजस्व कार्यालय भएको जिल्लामा सो कार्यालयले र आन्तरिक राजस्व कार्यालय नभएको जिल्लामा कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयले गर्नेछ ।
११. चलचित्र विकास शुल्कको अनुगमन चलचित्र विकास बोर्डले समेत गर्नेछ । चलचित्र विकास शुल्कको स्थलगत निरीक्षणका लागि बोर्डबाट खटिई आएका कर्मचारीलाई चलचित्र सम्बन्धी अभिलेख, बिक्री खाता तथा दर्शक संख्या सम्बन्धी अभिलेख चलचित्रघरले उपलब्ध गराउनु पर्नेछ । सम्बन्धित आन्तरिक राजस्व कार्यालय

तथा कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयले आवश्यकता अनुसार अनुगमन तथा निरीक्षण गर्नेछन् ।

१२. चलचित्रघरका सञ्चालकहरूले चलचित्र प्रदर्शन गर्नुभन्दा एक दिन अगावै आफूले प्रयोग गर्ने टिकटको सिलसिलेवार नम्बर, चलचित्रको नाम र प्रदर्शन गरिने मिति चलचित्र विकास बोर्ड र आन्तरिक राजस्व कार्यालय वा कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयमा जानकारी गराउनु पर्नेछ, र सोको अभिलेख चलचित्रघरहरूले राख्नु पर्नेछ ।
१३. यस अनुसूची बमोजिम असूल भएको चलचित्र विकास शुल्कको नब्बे प्रतिशत रकम चलचित्र विकास बोर्डलाई र बाँकी दश प्रतिशत रकम आन्तरिक राजस्व विभागले तोकेको प्रक्रिया बमोजिम चलचित्र विकास शुल्कको प्रशासन गर्ने कार्यालयहरूको प्रशासनिक तथा भौतिक सुधार कार्यमा खर्च गर्न सकिनेछ । चलचित्र विकास बोर्डले आफूले प्राप्त गरेको चलचित्र विकास शुल्क रकमको पच्चीस प्रतिशतभन्दा बढी रकम प्रशासनिक कार्यमा खर्च गर्न पाउने छैन ।
१४. चलचित्र विकास बोर्डको सिफारिसमा नेपाल सरकारले देहायमा उल्लिखित विषयवस्तुमा निर्मित स्वदेशी चलचित्रको प्रदर्शनीमा लाग्ने चलचित्र विकास शुल्क पूर्ण वा आंशिक रुपमा छुट दिन सक्नेछ :-
- (क) आदिवासी जनजातिहरूका पूर्णतः मौलिक सँस्कृति भल्काउने यथार्थपरक चलचित्रहरू,
- (ख) देशप्रेम, राष्ट्रिय स्वाभिमान र शहीदका त्याग बलिदानमा आधारित विचारप्रधान, चेतनामूलक र प्रगतिशील चलचित्रहरू ।
१५. चलचित्र घरहरूले २०७० साल आषाढ मसान्तसम्मको चलचित्र विकास शुल्क वापतको बक्यौता रकम २०७० साल पौष मसान्तसम्ममा बुझाएमा सो मा लाग्ने जरिवाना तथा व्याज मिन्हा हुनेछ । यस्तो बक्यौता रकम बुझाउने चलचित्र घरहरूले नविकरण दस्तुर र सो वरावरको थप दस्तुर तिरी २०७० साल पौष मसान्तसम्ममा आफ्नो इजाजतपत्र नविकरण गराउन सक्नेछन् । उपरोक्त अनुसार तोकिएको अवधीमा पनि इजाजतपत्र नविकरण नगराएमा त्यस्ता चलचित्रहरू घरहरूको इजाजतपत्र स्वतः खारेज हुनेछ ।

१६ चलचित्र विकास शुल्कसम्बन्धी अन्य प्रक्रियागत कुरा चलचित्र विकास बोर्डको सिफारिसमा आन्तरिक राजस्व विभागले तोकेबमोजिम हुनेछ ।

१७. चलचित्र विकास शुल्कको लेखापरीक्षण महालेखापरीक्षकबाट हुनेछ ।

(खिलराज रेग्मी)
अध्यक्ष
मन्त्रिपरिषद्

(शंकर प्रसाद कोइराला)
मन्त्री
अर्थ

(हरिप्रसाद न्यौपाने)
मन्त्री
कानून, न्याय, संविधान सभा तथा
संसदीय मामिला मन्त्रालय

(लिलामणि पौड्याल)
मुख्य सचिव
नेपाल सरकार

(भेषराज शर्मा)
सचिव
कानून, न्याय, संविधान सभा तथा
संसदीय मामिला मन्त्रालय